

Årsredovisning 2021

Polismyndighetens årsredovisning 2021

Utgivare: Polismyndigheten

Produktion: Kommunikationsavdelningen

Dnr: A109.494/2021

Saknr: 978

Grafisk form: Blomquist Communication AB

Foto: Polismyndigheten

Tryck: Polisens tryckeri Stockholm, februari 2022

Årsredovisning 2021

Rikspolischefen har ordet.....	6	Resultatredovisning.....	17
Polismyndighetens uppdrag och organisation.....	9	Sammanfattande bedömning av Polismyndighetens resultat.....	17
Vårt uppdrag.....	9	Årsredovisningens disposition.....	18
Vår organisation.....	9	Bedömning av resultat.....	19
Vårt arbete.....	11	Förtroende för Polismyndigheten.....	20
Coronapandemins påverkan på Polismyndigheten.....	13	Ökat förtroende för polisen och rättsväsendet.....	20
Anmälda brott.....	13	Ökat förtroende för att utsatta och misstänkta behandlas väl.....	21
Arbetsmiljön för polisanställda med fysisk medborgarkontakt.....	13	Polismyndighetens förtroendeskapande åtgärder.....	22
Den lokala polisverksamheten.....	14	Den brottsförebyggande verksamheten.....	26
Gränspolisverksamheten.....	14	Färe personer rapporterade utsatthet för brott under 2021.....	27
Internationellt samarbete.....	14	Långsiktig polisiär närvaro i landet.....	27
Den interna utbildningsverksamheten.....	15	Arbete mot bedrägeribrott.....	40
Polismyndighetens bidrag i samhället för att motverka pandemin.....	15	Polismyndighetens trafiksäkerhetsarbete.....	41
Ekonomiska konsekvenser.....	15	Den trygghetsskapande verksamheten.....	47
		Trygghet och oro för brott bland befolkningen.....	47
		Polismyndighetens trygghetsskapande arbete.....	49
		Polismyndighetens ingripandeverksamhet.....	50
		Polismyndighetens arbete i utsatta områden.....	57
		Polismyndighetens arbete mot terrorism och våldsbejakande extremism.....	59
		Gränspolisjär verksamhet.....	61
		Verkställighet av beslut om av- och utvisning.....	63
		Ökad samsyn inom återvändandeverksamheten.....	71
		Den brottsutredande verksamheten.....	72
		Polismyndighetens strategi för utredningsverksamheten.....	72
		Redovisning av verksamhetsresultat – utredning och lagföring.....	73
		Brott mot särskilt utsatta grupper.....	85
		Förstärkt brottsutredande förmåga.....	96
		Arbetet mot grov brottslighet.....	99
		Forensisk verksamhet.....	104
		Fortsatt arbete och samverkan mot internationella brottsnätverk.....	109
		Stärkt hantering av finansiell information.....	111
		Vapenbrott.....	112
		Uppföljning av stödet från Kustbevakningen.....	114
		Kostnad för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i utredningsverksamheten.....	114

Polismyndighetens serviceverksamhet	116
När medborgaren kontaktar polisen	116
Medborgarnas upplevelse av polisens service	119
Förvaltningsrättsliga ärenden	120
Skadeståndsärenden	124
Informationsförvaltning	125
Kostnad för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i serviceverksamheten	127
Internationell verksamhet och åtaganden	128
Värdet av det internationella arbetet i stort	128
Behov av utveckling och justeringar i verksamheten	133
Polismyndighetens bidrag till EU:s, FN:s och OSSE:s freds- och säkerhetsfrämjande arbete	133
Genomförande av rättsakter och överenskommelser (EU)	137
Säkerhetsmässiga förutsättningar för bidrag till EU:s, FN:s och OSSE:s freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	137
EU:s fond för inre säkerhet	138
Polismyndighetens kompetensförsörjning	140
Kompetensbehov och utmaningar	140
Polismyndighetens tillväxt mot 2024	141
Rekrutering och bemanning	142
Öka attraktiviteten och mångfalden i polisyrket	142
Utbildning till polisman	145
Fort- och vidareutbildning	146
Chefsförsörjning och chefsutveckling	148
Kultur och likabehandling	149
Arbetsgivarpolitik	150
Arbetsmiljö	152
Personalsammansättning	153
Ekonomi	157
Verksamhetens finansiering	157
Verksamhetens kostnader	159
Transfereringar och uppbörd	159
Avgiftsfinansierad verksamhet	160

Finansiell redovisning	163
Resultaträkning	163
Balansräkning	164
Anslagsredovisning	166
Finansieringsanalys	169
Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar	170
Allmänt	170
Redovisnings- och värderingsprinciper	170
Tilläggsupplysningar	171
Noter till resultaträkningen	174
Noter till balansräkningen	177
Noter till anslagsredovisningen	183
Noter till finansieringsanalysen	185
Sammanställning av väsentliga uppgifter	186
Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar	188
Insynsrådet	188
Sidouppdrag	189
Intern styrning och kontroll vid Polismyndigheten	191
Processen för intern styrning och kontroll	191
Myndighetens interna miljö	192
Motverka oegentligheter	193
Regelefterlevnad	193
Polisregioners och avdelningars bedömning av intern styrning och kontroll 2021	195
Årsredovisningens undertecknande	197
Bilagor	199

Rikspolischefen har ordet

Året 2021 blev på många sätt ett utmanande år. Vi förlorade tre kollegor som omkom i tjänsten. Det grova våldet blev än mer påtagligt i vår offentliga miljö, så även den systemhotande brottsligheten. Pandemin tog ett nytt grepp om samhället. Det var även ett år då vi flyttade fram våra positioner och både förhindrade och klarade upp många grova våldsbrott.

Polisen arbetar mer offensivt än någonsin tidigare. Vi har förbättrat våra metoder, vår samverkan och kunskap. Trots omfattande och framgångsrika insatser från både polisen och andra aktörer är utvecklingen av den organiserade brottsligheten och skjutvapenvåldet synnerligen allvarlig. För att vända utvecklingen krävs fler verktyg i form av lagstiftning och resurser till teknikutveckling. Vi behöver även använda samhällets fulla kraft. Genom långsiktig samverkan mellan polis och andra samhällsaktörer finns det stora möjligheter att motverka tillväxten av kriminella miljöer.

Den grova brottsligheten bekämpas även utanför landets gränser. Genom ett framgångsrikt internationellt samarbete kring krypteringstjänster kunde svensk polis både förhindra och klara upp åtskilliga grova våldsbrott. Under 2021 har närmare 1 000 individer lagförts med långa fängelsestraff som följd. Den brottsutredande verksamheten har inte uppvisat samma positiva utveckling som föregående år. Färre ärenden redovisades till åklagare, delvis en följd av att antalet anmälda brott minskade men även för att de många och svåra utredningarna av grova våldsbrott har krävt resurser. Den minskade ärendeproduktionen till trots är häkten och fängelser överfulla.

Pandemin avtog under sommaren för att återkomma på hösten med förnyad kraft. Året både inleddes och avslutades med ett resurskrävande arbete vid landets gränser för att omhänderta de inreserestriktioner som regeringen beslutat om. Vår polisiära närvaro runt om i landet ökade under året. Dygnet runt, årets alla dagar bedrivs ett trygghetsskapande arbete i våra lokalpolisområden. Därför är det glädjande att den årliga nationella trygghetsundersökningen visar att allmänhetens upplevda trygghet ökade och oron över brottsligheten i samhället minskade. Förtroendet för oss som myndighet är också fortsatt högt.

Under året miste vi tre kollegor när de utförde uppdrag i tjänsten. Dessa tunga förluster vittnar med brutal tydlighet om riskerna med att vara polis. Medarbetares trygghet och säkerhet är en av de avgörande frågorna för polisen. Hot och våld mot poliser får aldrig tolereras. Vi har jobbat hårt för att stärka medarbetarskyddet och fortsätter målmotivet att driva på det arbetet.

Polisen fortsätter växa. De ökade anslagen som regeringen tilldelar oss årligen gör detta möjligt. Vi arbetar intensivt och målinriktat för att vi, vid årsskiftet 2024/2025, ska vara 38 000 medarbetare, varav drygt 26 000 poliser. Det är en tuff utmaning som tar tid. För att lyckas är det avgörande att insatserna för att uppvärdera polisyrket fortsätter.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medarbetare för det fina arbete som bedrivits under året. Polisen utför stora insatser för samhället - insatser som inte framgår fullt ut i denna rapport men som gör stor skillnad för medborgarna. Tillsammans fortsätter vi vårt uthålliga arbete för att göra hela Sverige tryggt och säkert.

Anders Thornberg
Rikspolischef

Genom ett framgångsrikt internationellt samarbete kring krypteringstjänster kunde svensk polis både förhindra och klara upp åtskilliga grova våldsbrott. Under 2021 har närmare 1 000 individer lagförts med långa fängelsestraff som följd.

Polismyndighetens uppdrag och organisation

Vårt uppdrag

Polismyndighetens uppdrag och mål framgår bland annat av förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten, polislagen (1984:387) och Polismyndighetens regleringsbrev.

Av polislagen framgår att Polismyndigheten bland annat har i uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet och andra störningar av den allmänna ordningen eller säkerheten. Polisen ska övervaka ordningen och ingripa när störningar inträffat, samt utreda och beivra brott.

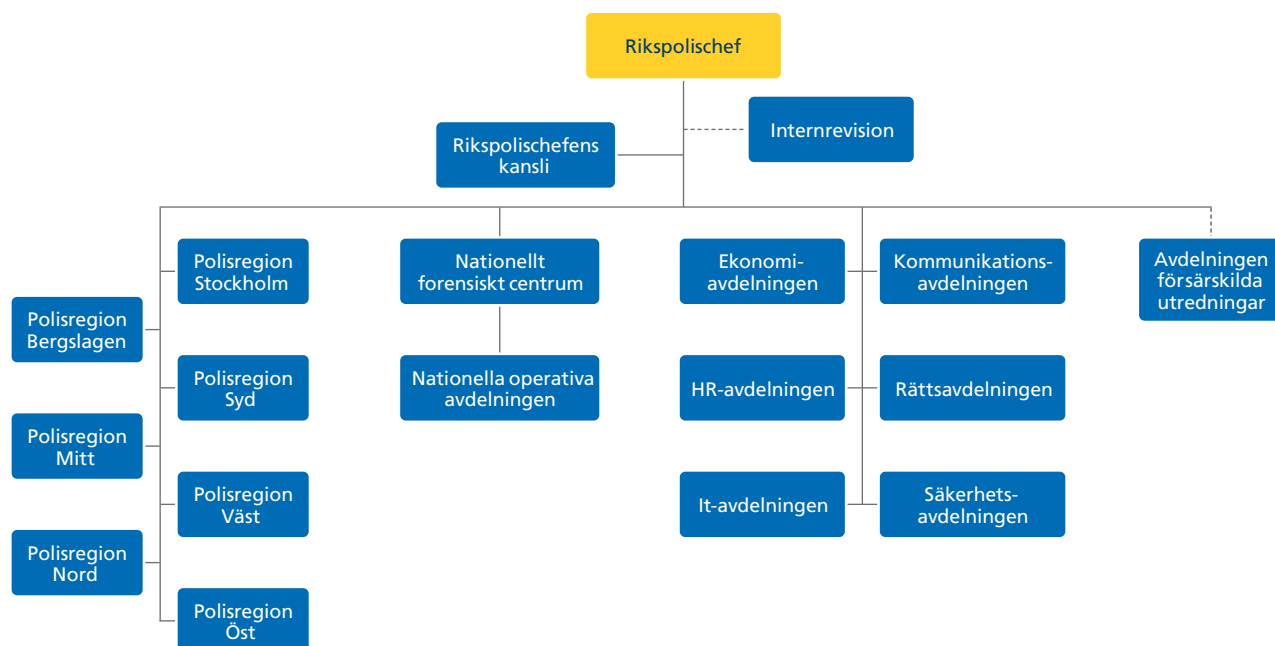
Enligt Polismyndighetens regleringsbrev¹ för budgetåret 2021 är målet att brottsligheten ska minska och människors trygghet öka. Polismyndigheten ska genom att fullgöra sina uppgifter bidra till en sådan utveckling i hela landet. Vidare ska Polismyndigheten ha allmänhetens förtroende och bidra till ett högt förtroende för rättsväsendet som helhet.

Enligt Polismyndighetens regleringsbrev för budgetåret 2021 är målet att brottsligheten ska minska och människors trygghet öka.

Vår organisation

Polismyndigheten hade vid utgången av året 34 211 anställda, varav 81 procent är verksam i polisregionerna och 19 procent inom avdelningarna.

FIGUR 1. Polismyndighetens organisation.

1) Se bilaga 10 för aktuella uppdrag och återrapporteringskrav enligt 2021 års regleringsbrev.

Antalet anställda vid lokalpolisområden utgör 48,4 % av polisregionernas resurser, vilket är oförändrat jämfört med 2020 (-0,1 procentenheter).

Polismyndigheten är en enrådgivningsmyndighet och leds av rikspolischefen, som inför regeringen bär ansvaret för myndighetens verksamhet. Det är regeringen som utser rikspolischefen. Polismyndigheten har dessutom ett insynsråd som ska utöva allmänhetens insyn i verksamheten och ge rikspolischefen råd. Vid myndigheten finns även ett etiskt råd som på rikspolischefens begäran ska bistå i frågor som kräver särskilda etiska överväganden.

I myndigheten finns sju polisregioner med verksamhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Ansvaret omfattar bland annat utredningsverksamhet, brottsförebyggande verksamhet och serviceverksamhet. Arbetet i en polisregion leds av en regionpolischef. Inom varje polisregion finns vidare ett antal enheter och polisområden. Inom varje polisområde finns lokalpolisområden. Antalet anställda vid lokalpolisområden utgör 48,4 procent av polisregionernas resurser, vilket är oförändrat jämfört med 2020 (-0,1 procentenheter). Av polisregionernas personalresurs arbetar 21,4 procent på polisområdesnivån och 30,2 procent på regionala enheter.

I myndigheten finns tio nationella avdelningar. Internrevisionen och avdelningen för särskilda utredningar är fristående från övrig verksamhet inom Polismyndigheten.

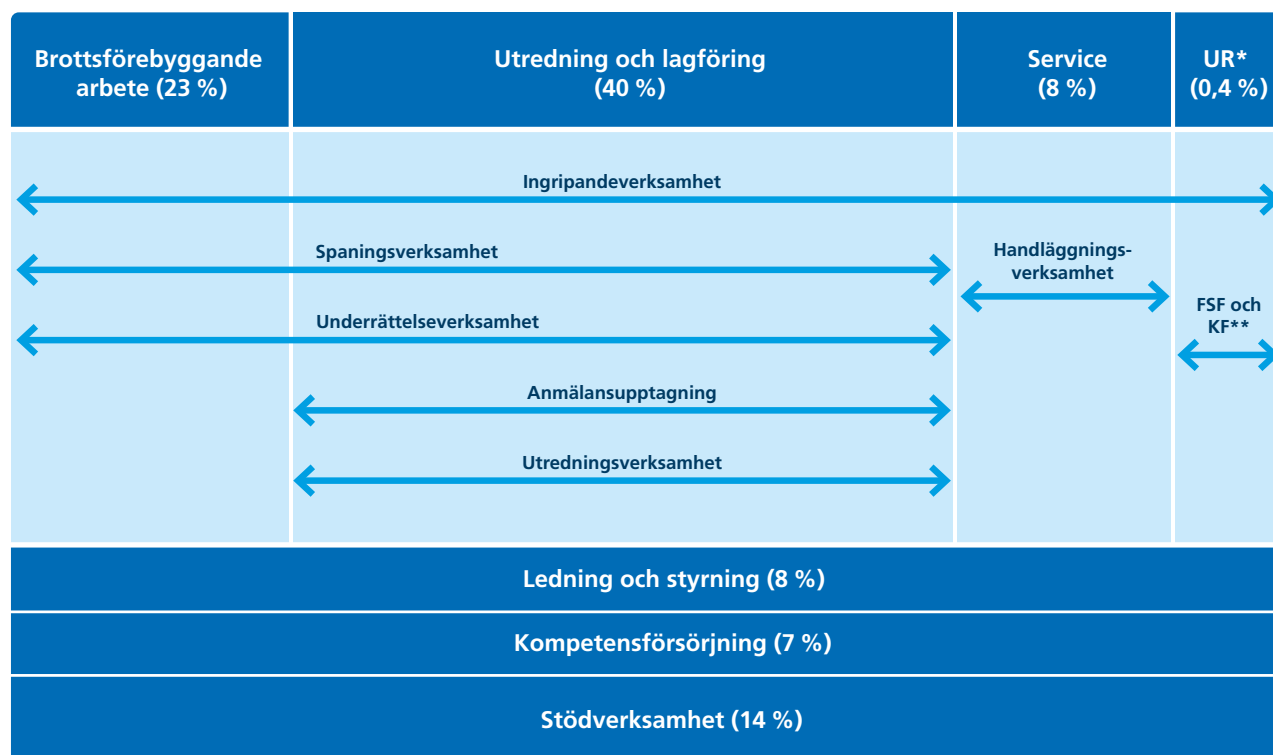
Vårt arbete

Polisens uppdrag är omfattande och mångfasetterat. För att kunna fullgöra myndighetens uppdrag krävs en organisation som ger de rätta förutsättningarna. Inom Polismyndigheten finns sju huvudprocesser. Uppdraget verkställs huvudsakligen inom tre av dessa: *utredning och lagföring* (40 procent av resurstiden), *brottsförebyggande arbete* (23 procent av resurstiden) och *service* (8 procent av resurstiden).

Sedan föregående år har resurstiden för det brottsförebyggande arbetet ökat med 2 procentenheter, främst som en följd av det förstärkta gränsbevakningsuppdraget, medan tiden för utredning och lagföring är oförändrad. Service minskade något (-1 procentenhet). Kärnverksamhet utanför rättsväsendet (UR) utgör en mycket liten andel av polisens samlade resurstid men ökade under 2021 (+0,2 procentenheter). De övriga processerna, som tillsammans utgör 29 procent av den inrapporterade tiden, skapar förutsättningar för kärnverksamheten.

Utredningsverksamheten hanterar brottsutredningar inom vilka det även bedrivs spaning och underrättelseverksamhet. Ingripandeverksamheten är den näst största verksamheten. Här bedrivs ett diversifierat arbete, som omfattar både planlagt brottsförebyggande arbete och händelsestyrda aktiviteter, exempelvis uttryckning vid larm. Inom processen service bedrivs bland annat handläggning av vapentillstånd och pass.

FIGUR 2. Resursfördelning Polismyndighetens huvudprocesser.

* Kärnverksamhet utanför rättsväsendet (UR).

** Freds/säkerhetsfrämjande (FSF) samt konfliktförebyggande (KF) verksamhet.

Coronapandemins påverkan på Polismyndigheten

Coronapandemin har påverkat Polismyndighetens verksamhet. Polismyndigheten har arbetat i form av en nationell särskild händelse under stora delar av året för att både upprätthålla den ordinarie polisverksamheten och samtidigt en tillräckligt god arbetsmiljö. Här sammanfattar vi huvuddragen av de aspekter som varit av störst betydelse för verksamhetens resultat.²

Anmälda brott

Under 2021 inkom 1 237 996 ärenden om brott vilket är en minskning med 3,2 procent (-40 428) jämfört med föregående år. Antalet inkomna ärenden var färre alla månader utom i mars, april och november. Ärendena minskade framför allt i brottskategorin tillgreppsbrott (exklusive i butik) och handlade om brottstyper som exempelvis cykelstölder, fickstölder och andra stölder i offentlig miljö, stöld av drivmedel samt inbrott i verksamhetslokaler och bostäder. För den typen av brott har pandemin sannolikt spelat en stor roll i resultatutvecklingen eftersom rekommendationer och restriktioner (med exempelvis hemarbete) har förändrat människors rörelsemönster.

I de tre brottskategorier där det redovisas flest ärenden till åklagare – våldsbrott, narkotikabrott och trafikbrott – minskade antalet inkomna ärenden under 2021. Anmälda våldsbrott som till exempel misshandel, olaga hot och rån minskade generellt. Det har också genomförts färre kontroller än normalt för vissa narkotika- och trafikbrott. Minskningarna har en tydlig koppling till coronarestriktionerna under året. Färre människor som rört sig i offentligheten och färre poliskontroller har också lett till färre anmälda brott. Det är sannolikt att coronapandemin också bidragit till att antalet inkomna ärenden minskade för flera brottskategorier med offerbrott.

Arbetsmiljön för polisanställda med fysisk medborgarkontakt

Att säkerställa en tillräckligt god arbetsmiljö har varit ett av den nationella särskilda händelsens huvuduppdrag. Rutiner för vilken skyddsutrustning som ska användas, hur den ska användas och hur en strukturerad avklädning och sanering ska gå till när man utsatts för misstänkt smitta togs fram under 2020. En viktig del i arbetet har varit en tät samverkan med myndighetens skyddsorganisation.

Rutinen gäller för samtliga polisanställda som i sitt arbete har fysisk kontakt med allmänheten i tjänsten. Den utbredda smittspridningen i samhället och att uppdraget ibland innebär att ingripa fysiskt mot personer skapade en del oro hos poliser i yttre tjänst. Det avspeglas i det stora antalet anmälningar om arbetsskada och tillbud som gjordes. Under 2021 har 1 208 anmälningar om tillbud eller skador som kan relateras till coronapandemin rapporterats in. En stor del av anmälningarna rör poliser i yttre tjänst. Skyddsåtgärderna var framgångsrika på det sättet att polisen kunde utföra sitt grunduppdrag trots de påfrestningar som pandemin innebar.

Att säkerställa en tillräckligt god arbetsmiljö har varit ett av den nationella särskilda händelsens huvuduppdrag.

²⁾ Ytterligare redovisning av hur olika delar av verksamheten har påverkats av coronapandemin finns i respektive avsnitt i årsredovisningen.

Den lokala polisverksamheten

För de flesta lokalpolisområden förändrade inte coronapandemin möjligheterna till brottsförebyggande insatser på något avgörande sätt. De negativa konsekvenserna som det framför allt gav var uteblivna fysiska möten som ledde till att samverkan, medborgardialoger och olika brottsförebyggande aktiviteter försvårades eller ställdes in, i synnerhet under årets tre första kvartal.

Nykterhetskontroller med utandningsprov kunde bara göras i begränsad utsträckning på grund av smittorisken i samband med utandningsprov. Färre allmänna sammankomster och offentliga tillställningar gjorde det möjligt att frigöra resurser inom lokalpolisområdena som kunde användas för bland annat brottsförebyggande arbete. Men det förekom att allmänna sammankomster genomfördes i strid med gällande begränsningar, och i flera fall upplöste polisen de sammankomsterna. Den arbetsuppgiften var ibland resurskrävande med en större mängd upplösande av allmänna sammankomster, särskilt i storstadsregionerna. När förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 upphävdes gällande deltagarantal för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar den 29 september, återgick situationen till ett mer normalt läge, både avseende mängd, volym och resursåtgång. Nya restriktioner infördes dock återigen strax före jul.

De reserestriktioner som infördes under 2020 i syfte att minska smittspridningen av covid-19 lättades upp successivt under 2021, vilket återspeglades i det ökande antalet ansökningar om resehandlingar. Medborgarnas behov av resehandlingar var stort under våren och sommaren vilket medförde högt tryck och långa väntetider på passexpeditionerna.

De tillfälliga inreseförbuden och kontrollerna av negativa covid-19-test vid inresa ökade belastningen markant vad gäller gränskontroller.

Gränspolisverksamheten

De tillfälliga inreseförbuden och kontrollerna av negativa covid-19-test vid inresa ökade belastningen markant vad gäller gränskontroller. En ansevärd resurs har behövt tas i anspråk för att genomföra gränskontroller mot de övriga nordiska länderna. Kontrollerna var aktuella fram till den 31 maj, och återinfördes sedan den 21 december. Krav på covid-test vid inresa skärptes den 28 december. I samband med detta infördes även en nationell särskild händelse inom Polismyndigheten.

Samtidigt medförde coronapandemin en fortsatt begränsning av verkställighetsarbetet. Därmed kunde gränspolisen under delar av året omfördela resurser från verkställighetsarbetet till gränskontroll. Även resurser från andra verksamheter inom polisen har under året omfördelats till utförande av smittskydds kontroll.

Internationellt samarbete

Polismyndighetens internationella verksamhet var fortsatt reducerad under året, till följd av att polisanställda inte kunde besöka eller arbeta i vissa länder med anledning av lokala restriktioner. Flera planerade internationella samarbeten och aktiviteter pausades, avbröts eller minskades i omfattning. Många kunde dock genomföras på distans från Sverige.

Trots pandemi och restriktioner ökade informationsutbytet med Europol i särskilda ärenden som handlade om gränsöverskridande organiserad brottslighet. I det operativa informationsutbytet har Polismyndigheten hittat sätt att tillsammans med sina samarbetspartners bland annat digitalt hantera restriktionerna. Det operativa informationsutbytet genom Single Point of Operational Contact-handläggare (SPOC) har fungerat under hela perioden.

Den interna utbildningsverksamheten

Grundutbildningen till polis har i större utsträckning genomförts på distans. En del lärosäten påtalade validitetsrisker vid examinationstillfällena på grund av detta. Flera lärosäten tvingades också ställa in de fältstudier under termin 2 som ger polisstudenterna en första inblick i det konkreta polisarbetet. När det gäller provningen inför utbildningen ställdes det så kallade fystestet in under en period och de sökande fick själva uppskatta sin fysiska kapacitet. Eftersom vissa lärosäten kunde konstatera att de nyantagna studenternas fysiska förmåga var lägre än tidigare, kan man anta att urvalet av studenter till polisutbildningen påverkats av att fystesterna ställdes in. En kursomgång av den funktionsinriktade polisutbildningen sköts fram i sex månader, vilket innebär en senarelagd examination.

Med anledning av pandemin beslutade Polismyndigheten att begränsa fort- och vidareutbildningsverksamheten under våren. De fort- och vidareutbildningar som hölls var de som ansågs vara verksamhetskritiska på kort sikt och de kurser som helt kunde ställas om till distansundervisning. Beslutet togs både för att minska risken för smitta och för att säkerställa respektive verksamhets kontinuitetsplanering.

Grundutbildningen till ordningsvakt som Polismyndigheten ger har genomförts, men med ett färre antal sökande än tidigare. Det beror sannolikt på att behovet av ordningsvakter varit lägre under pandemin. Fortbildningarna för ordningsvakter har ställts in. Polismyndigheten beslutade därför om föreskrifter³ som tillåter en förlängning av ordningsvaktsförordnande på ett år utan fortbildning.

Polismyndighetens bidrag i samhället för att motverka pandemin

Polismyndigheten har inget självständigt uppdrag för att begränsa eller hantera smittspridningen av covid-19. Polismyndigheten ska dock på begäran av smittskyddsläkare lämna olika former av biträde för till exempel tvångsundersökningar eller hälsokontroller vid inresa och då upprätthålla ordningen. Sådant biträde blev inte aktuellt under 2021.

Polismyndigheten har bidragit till att hantera pandemin och pandemins effekter genom att samverka med flera andra myndigheter. Till exempel deltog Polismyndigheten i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) forum för att säkerställa samhällets förmåga att hantera pandemin. Polismyndigheten hjälpte också Folkhälsomyndigheten med att säkerställa säkerheten kring vaccintransporter och vaccinationer, och deltog i länsstyrelsernas uppdrag att ta fram planer för insatser som kan bli aktuella i olika skeden av eventuella nya utbrott av covid-19.

Under 2020 initierade Polismyndigheten ett samverkansforum för operativa chefer på de myndigheter som arbetar med frågor rörande coronapandemin. MSB tog därefter över ansvaret för att vara sammankallande i det forumet, som var aktivt också under 2021.

Ekonomiska konsekvenser

Coronapandemin har inneburit lägre kostnader för resor, konferenser och utbildningar. Polismyndigheten har också fått ett statligt stöd från Försäkringskassan för sjuklönekostnader.

Coronapandemin har även medfört extra kostnader, bland annat för de förstärkta gränskontrollerna på grund av inreserestriktionerna och kravet på kontroller av negativt covid-19-test vid inresa till Sverige. Behovet av digitala möten och möjlighet till distansarbete har fortsatt varit hög, och både infrastruktur och licenser för digitala arbetssätt har fortsatt öka. It-kostnader har också ökat på grund av uppgraderingar och kapacitetsökningar av myndighetens it-system. Myndigheten har fortsatt högre kostnader för semesterlöneskulden jämfört med innan pandemin även om kostnaden minskade 2021 jämfört med 2020.

3) Polismyndighetens föreskrifter (PMFS 2020:8) om fortbildning av ordningsvakter med anledning av sjukdomen covid-19, FAP 670-2, som innehåller kompletterande tidsbegränsade bestämmelser, till Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:12, FAP 670-1) om ordningsvakter, FAP 670-1.

Resultatredovisning

Sammanfattande bedömning av Polismyndighetens resultat

Regeringens mål

Brottsligheten ska minska och människors trygghet öka. Genom att fullgöra sina uppgifter ska Polismyndigheten bidra till en sådan utveckling i hela landet. Polismyndigheten ska ha allmänhetens förtroende och bidra till ett högt förtroende för rättsväsendet som helhet.

Sammanfattande bedömning av resultat

Vi ser en positiv utveckling för förtroendet för polisen, den brottsförebyggande och den trygghetsskapande verksamheten samt för Polismyndighetens serviceverksamhet. När det gäller den brottsutredande verksamheten har resultatet dock i vissa avseenden utvecklats negativt jämfört med 2020.

Under året minskade både den anmälda brottsligheten och den självrapporterade utsattheten för brott. Antalet anmälda brott minskade framför allt i brottskategorin tillgreppsbrott (exklusive i butik), till exempel cykelstölder, fickstölder och inbrott i verksamhetslokaler och bostäder. Pandemin spelade sannolikt en stor roll för den utvecklingen i och med förändrade rörelsemönster till följd av rekommendationer och restriktioner (exempelvis hemarbete).

Det minskade inflödet av ärenden bidrog till att brottsuppleringen minskade under året, eftersom det fanns färre ärenden att redovisa till åklagare. Vi kan konstatera att resultatutvecklingen avseende utredning och lagföring inte uppvisar samma positiva utveckling 2021 som var fallet föregående år. Det finns flera orsaker till detta men en viktig faktor, utöver det minskade inflödet, är att antalet komplexa och resurskrävande utredningar ökade. Dessa utredningar, som ofta är kopplade till grov och organiserad brottslighet, medför att utredningsresurser flyttas från utredning av stora volymer mängdbrott till att hantera de högprioriterade, men få, utredningarna. Detta har i förlängningen bidragit till att den totala ärenderedovisningen minskat.

Å andra sidan riktas de komplexa, resurskrävande utredningarna ofta mot de individer och den brottslighet som orsakar mest skada i samhället. I samverkan med andra myndigheter, i Sverige och internationellt, har Polismyndigheten bedrivit ett framgångsrikt arbete mot kriminella nätverk, med stöd av bland annat olika krypteringschattar. Arbetet har lett till lagföring och långa fängelsestraff för de inblandade. Bara under 2021 har närmare 1 000 individer med kopplingar till brottslighet och som använt den krypterade plattformen Sky ECC kunnat identifieras.⁴ Polisens framgångsrika arbete i denna del har påverkat rättskedjan i övrigt med bland annat hög beläggning i häkten och fängelser. Detta är helt i enlighet med utredningsstrategin, där fokus ligger på att utreda de brott som påverkar lagföringen. Därigenom nyttjas myndighetens resurser så effektivt som möjligt. Resultaten av detta arbete ger dock inte något stort genomslag på brottsuppleringen totalt, eftersom det jämfört med andra brottstyper rör sig om förhållandevis små volymer. Det totala antalet redovisade ärenden speglar alltså framförallt de vanligaste förekommande brotten, de så kallade mängdbrotten.

Under året minskade både den anmälda brottsligheten och den självrapporterade utsattheten för brott.

4) Polisen.se (2021-12-21): Omfattande material från Sky ECC berör Sverige.

Polismyndigheten ska bidra till att människors trygghet ökar. Allmänhetens upplevda trygghet ökade, och oron över brottsligheten i samhället minskade under 2021, enligt Nationella trygghetsundersökningen (NTU).⁵ Många brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser för att åtgärda orsaker till oro för brott gjordes under året. Antalet medarbetare ökade, både totalt och sett till den polisiära resurs som verkar i lokalpolisområdena. Därigenom stärktes såväl ingripandeverksamheten som den brottsförebyggande och trygghetsskapande funktionen i hela landet. Det är dock svårt för polisen att ensam öka medborgarnas upplevda trygghet. Det kräver omfattande samverkan med andra relevanta samhällsaktörer – ett viktigt arbete som bedrivits under många år.

Polismyndigheten ska vara tillgänglig för allmänheten och verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rätts-säkerhet, kvalitet och effektivitet.

Polismyndigheten ska vara tillgänglig för allmänheten och verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rätts-säkerhet, kvalitet och effektivitet. Oavsett om det gäller anmälan av brott eller frågor om pass ska hjälp ges skyndsamt. Enligt NTU har medborgarnas upplevelse av polisens tillgänglighet utvecklats positivt. Under 2021 ökade utbudet och användningen av Polismyndighetens e-tjänster.

Medborgarnas förtroende för Polismyndigheten är både förutsättningen för, och resultatet av, en effektiv och rättssäker verksamhet. Polismyndigheten är den av de rättsvårdande myndigheterna som har kontakter med medborgarna i störst utsträckning, och därför blir förtroendet för polisen även avgörande för förtroendet för rättsväsendet som helhet. Förtroendet för polisen utvecklades positivt under 2021 (enligt NTU). Den nuvarande nivån (58%) är den högsta sedan trygghetsundersökningarna startade 2006. Även förtroendet för rättsväsendet som helhet ökade något 2021 (till 52%).

I många avseenden utvecklades Polismyndighetens resultat i positiv riktning under det gångna året, trots de stora utmaningarna med resurskrävande utredningar och en snabb och omfattande omställning till stärkt gränsbevakning med anledning av den pågående pandemin. Men vi ser fortsatta utvecklingsbehov i verksamheten både när det gäller den grova brottsligheten, och den mer vardagsnära mängdbrottsligheten.

Årsredovisningens disposition

Resultatredovisningen för 2021 är indelad i åtta avsnitt. I fem avsnitt beskrivs Polismyndighetens samlade resultat i förhållande till regeringens mål för verksamheten:

- förtroende för Polismyndigheten
- den brottsförebyggande verksamheten
- den trygghetsskapande verksamheten
- den brottsutredande verksamheten
- Polismyndighetens serviceverksamhet.

De övriga tre avsnitten i resultatredovisningen är internationella samarbeten, Polismyndighetens kompetensförsörjning samt ekonomi. I resultatredovisningen återfinns även återrapportering för samtliga återrapporteringskrav och uppdrag till myndigheten i regleringsbrevet för 2021.

Efter resultatredovisningen följer den finansiella redovisningen samt redovisning av Polismyndighetens interna styrning och kontroll.

5) Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en årlig undersökning som genomförs av Brottsförebyggande rådet med syfte att undersöka befolkningens (16–84 år) utsatthet för brott, upplevelse av oro och otrygghet, förtroende för rättsväsendet och brottsutsattas erfarenheter av kontakter med rättsväsendet. Av de cirka 200 000 personer som ingick i urvalet i NTU 2021 var det cirka 74 000 personer som deltog.

Bedömning av resultat

Polismyndigheten redovisar, analyserar och bedömer verksamhetens resultat enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag i förhållande till:

- de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion eller polislagen
- mål, återrapporteringskrav och uppdrag i regleringsbrevet
- vad regeringen har angett i annat beslut.

I resultatredovisningen inleds avsnitten med två rutor. Den första beskriver de mål som resultaten bedöms emot och den andra innehåller en sammanfattande bedömning av resultatet.

Så här har vi bedömt resultaten

Bedömningen av resultaten har gjorts med en modell som möjliggör en strukturerad sammanvägning av kvantitativa resultatindikatorer. Indikatorerna säger i olika hög grad något om måluppfyllelsen, vissa har högre mätstyrka än andra. Indikatorer med hög mätstyrka har haft större betydelse i bedömningarna mot regeringens mål.

Mätstyrka är en sammanvägning av indikatorns styrka i förhållande till målet, och hur stor del av målet indikatorn träffar. Till stöd för bedömning av mätstyrka har ett analysstöd använts.

De aktuella resultatindikatorerna har bedömts vara de bästa tillgängliga för ändamålet, men gör inget anspråk på att ge en heltäckande bild av varje mål. Resultaten har bedömts efter utveckling mot föregående år, på en tregradig skala:

- positiv utveckling
- varken positiv eller negativ utveckling (oförändrat resultat)
- negativ utveckling.

Det samlade utfallet för respektive målområde har sedan diskuterats i workshops tillsammans med områdeskunniga, för att säkerställa att bedömningen blir rättvisande för området.

För utförligare beskrivningar av definitioner av begrepp som används i redovisningen, se bilaga 1: *Definitioner och faktorer till hjälp att tolka och förstå brottsutvecklingen*. För att läsa mer om de resultatindikatorer som ingår i bedömningsmodellen och hur de bedömts i förhållande till regeringens mål, se bilaga 9: *Resultatindikatorerna och bedömningen av deras mätkraft i förhållande till regeringens mål*.

Förtroende för Polismyndigheten

Regeringens mål

Polismyndigheten ska ha allmänhetens förtroende och bidra till ett högt förtroende för rättsväsendet som helhet.

Samlad bedömning av resultat

Polismyndighetens bedömning är att förtroendet för myndigheten är fortsatt högt och utvecklades positivt under 2021 jämfört med 2020. Förtroendet för polisens sätt att bedriva sitt arbete har förbättrats enligt Nationella trygghetsundersökningen (NTU). NTU visar också en positiv utveckling för förtroendet för rättsväsendet som helhet.

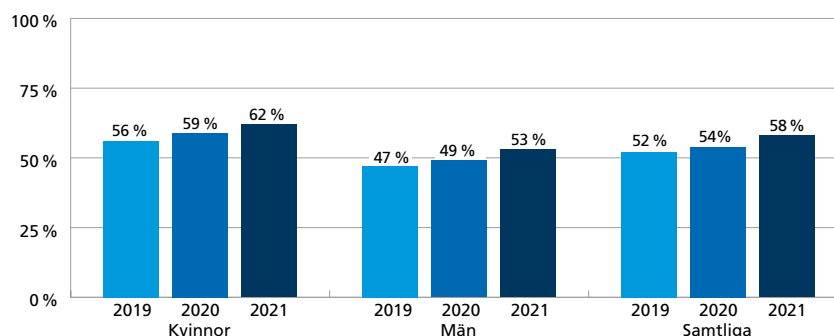
Förtroende är både förutsättningen för och resultatet av all den verksamhet som myndigheten bedriver. Ett högt förtroende för polisen och för rättsväsendet som helhet underlättar för Polismyndigheten att utföra sitt uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet liksom att utreda och beivra brott. Att allmänheten känner förtroende för polisen och rättsväsendet bidrar även till upplevelsen av trygghet i samhället. För att bedöma måluppfyllelsen avseende regeringens mål används följande indikatorer⁶:

- andelen medborgare som upplever mycket/ganska stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete (NTU)
- andelen medborgare som upplever mycket/ganska stort förtroende för rättsväsendet som helhet (NTU).

Ökat förtroende för polisen och rättsväsendet

Sedan NTU 2020 har andelen som svarar att man har ett ganska eller mycket stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete utvecklats positivt och ökat med 4 procentenheter. Nivån 2021, 58 procent, är den högsta sedan trygghetsundersökningarna började genomföras 2006. Förtroendet för polisens sätt att bedriva sitt arbete ökade både bland kvinnor (62%, +3 procentenheter) och män (53%, +4 procentenheter).

FIGUR 3. Andel i befolkningen med ganska/mycket stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete, efter kön. NTU 2019–2021.

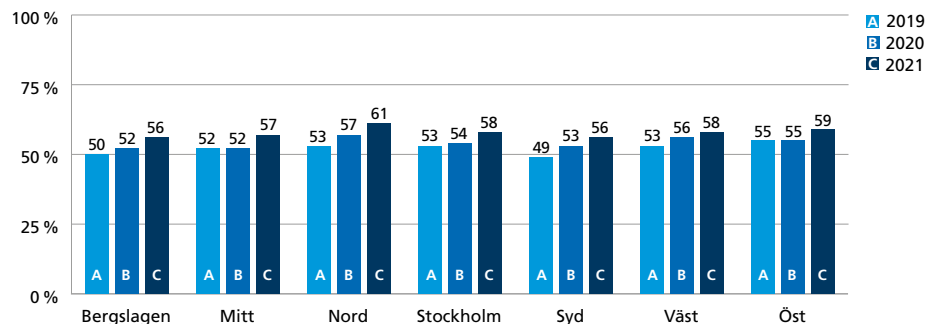

Det är framförallt kvinnor 45–54 år som har uppgett att de har ett ganska eller mycket stort förtroende för polisen i detta avseende (66%). Jämfört med 2020 har förtroendet ökat i alla åldersgrupper utom kvinnor 16–19 år. Mest ökade förtroendet hos män 20–24 år respektive 55–64 år (+6 procentenheter i båda grupperna).

6) För en sammanställning över samtliga aktuella indikatorerna i bedömningsmodellen, se bilaga 9.

Utvecklingen är positiv i samtliga polisregioner. Polisregion Nord har den största andelen medborgare som uppgett att de har ett ganska eller mycket stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete (61 %, +4 procentenheter). Mitt är den polisregion med störst förändring sedan året innan (57 %, +5 procentenheter).

FIGUR 4. Andel i befolkningen med ganska/mycket stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete, efter polisregion. NTU 2019–2021.

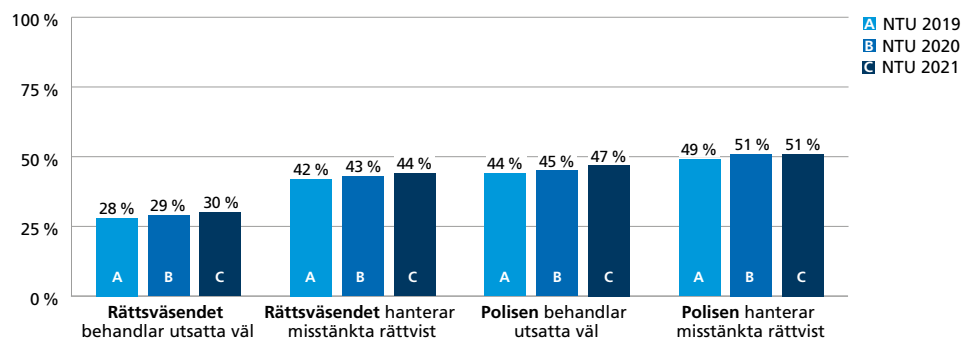
Enligt NTU 2021 har något mer än hälften (52%) av befolkningen ett ganska eller mycket stort förtroende för rättsväsendet som helhet, vilket är en ökning med tre procentenheter jämfört med 2020. För män är andelen 48 procent (+3 procentenheter) och för kvinnor 55 procent (+3 procentenheter).

Jämfört med 2020 har förtroendet för polisen ökat mer än förtroendet för rättsväsendet som helhet. Skillnaden i förtroende mellan polisen och de övriga myndigheterna i rättskedjan bör inte tolkas som att det är en större andel av befolkningen som har litet förtroende för de andra myndigheterna enligt Brottsförebyggande rådet. Det är mer troligt att resultatet avspeglar att det är en större andel som har svarat att de saknar uppfattning om myndigheterna som befinner sig längre in i rättskedjan.⁷

Ökat förtroende för att utsatta och misstänkta behandlas väl

I NTU 2021 uppger 47 procent av befolkningen att man har ett stort förtroende för att polisen behandlar brottsutsatta på ett bra sätt. Det är två procentenheter högre än 2020 och den högsta nivån sedan mätningarna inleddes 2006. Det är en något större andel kvinnor (48 %) än män (45 %) som uppger att de har stort förtroende för att polisen behandlar brottsutsatta på ett bra sätt. Det är samma mönster som vid tidigare mätningar.

FIGUR 5. Andel i befolkningen med ganska/mycket stort förtroende för rättsväsendets och polisens hantering av misstänkta, respektive behandling av brottsutsatta. NTU 2019–2021.

7) Nationella trygghetsundersökningen 2021, s. 231.

Förtroendet för hur polisen behandlar brottsmisstänkta är oförändrat i NTU 2021 jämfört med 2020. Nivån 51 procent är den högsta uppmätta.

För rättsväsendet som helhet visar NTU 2021 att 30 procent av befolkningen har ett ganska eller mycket stort förtroende för att rättsväsendet som helhet behandlar brottsutsatta på ett bra sätt. Det är en procentenhet högre än 2020. Bland kvinnor är det en större andel (32%) som uppger ett stort förtroende för hur rättsväsendet som helhet hanterar brottsutsatta än vad det är bland män (29%).

Det är alltså betydligt vanligare att uppge ett stort förtroende för att polisen behandlar brottsutsatta på ett bra sätt jämfört med att uppge ett stort förtroende för att rättsväsendet som helhet gör det. Denna skillnad har funnits även vid tidigare mätningar.

Förtroendet för hur polisen behandlar brottsmisstänkta är oförändrat i NTU 2021 jämfört med 2020. Nivån 51 procent är den högsta uppmätta. För rättsväsendet som helhet är motsvarande andel 44 procent (+1 procentenhet). Skillnaden mellan män och kvinnor är liten, vilket följer mönstret från de tidigare nationella trygghetsundersökningarna.

Resultatet för 2021 visar således att det är vanligare att ha ett stort förtroende för att polisen hanterar brottsmisstänkta rättvist jämfört med att ha stort förtroende för att rättsväsendet som helhet gör det. Detta följer mönstret från tidigare år.

Polismyndighetens förtroendeskapande åtgärder

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska redogöra för sitt pågående arbete för att skapa förtroende i syfte att komma närmare medborgarna, med fokus på likvärdigt bemötande. Av redovisningen ska även framgå vad som görs för att skapa gynnsamma förutsättningar för ett långsiktigt förtroendeskapande arbete (del i återrporteringskrav "Brottsförebyggande arbete").

Den enskilt viktigaste faktorn för att påverka allmänhetens förtroende för polisen är att utföra uppdraget på ett professionellt sätt, med hög kompetens och med respekt för de medborgare som kommer i kontakt med verksamheten.⁸ Det höga förtroende för polisen som uppmättes under 2021 kan ses som en indikation på att allmänheten uppfattar polisens arbete på det sättet. Orsakssambanden när det gäller förtroende är dock i stor utsträckning oklara och det går inte att dra några tydliga slutsatser.⁹

Lokalt förtroendeskapande arbete

I det lokala arbetet är det framför allt fyra typer av aktiviteter som lägger grunden för ett långsiktigt förtroendeskapande arbete:

- samarbetet med andra aktörer
- kommunikationsarbete
- synligt polisarbete och polisiär närvaro
- att prioritera medborgarmöten och hur polisen bemöter medborgarna.¹⁰

Aktiviteter tar sikte både på förtroendet hos polisens samarbetsaktörer och på förtroendet hos medborgarna. Aktiviteterna är en del av lokalpolisområdenas löpande arbete.

I fyra av fem lokalpolisområden har man genomfört aktiviteter med det primära syftet att skapa förtroende. Även här är de vanligaste aktiviteterna möten och dialog med medborgarna, kommunikationsinsatser av olika slag, samverkan med andra aktörer samt synlighet och riktad lokal närvaro.¹¹

8) Lorraine Mazerolle, Sarah Bennett, Jacqueline Davis, Elise Sargent och Matthew Manning (2013): *Legitimacy in Policing: A Systematic Review*. Campbell Systematic Reviews 2013:1, s. 10.

9) Se exempelvis Sören Holmberg och Lennart Weibull (2020): *Institutionsförtroende bygger samhällen*. SOM-institutets temaserie, s. 256 f, 326 f.

10) Nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet 2021.

11) Ibid.

Att bygga förtroende för polisen är en viktig del av arbetet i utsatta områden

Att långsiktigt bygga upp förtroende för polisen och för rättsväsendet som helhet är en viktig komponent i polisens arbete i utsatta områden.¹² Polisens arbete för att vända utvecklingen i utsatta områden utgår från olika modeller och koncept. En gemensam nämnare i de metoder som används är bland annat att de innehåller både gränssättande och relationsbyggande inslag.

Enligt NTU 2021 är förtroendet för polisens sätt att bedriva sitt arbete lika stort i de lokalpolisområden där det finns utsatta områden som i de lokalpolisområden där det inte finns utsatta områden. År 2021 var det i båda dessa grupper av lokalpolisområden i genomsnitt 57 procent som svarade att man har ganska eller mycket stort förtroende för polisens sätt att arbeta. År 2020 och 2019 var andelen med ganska eller mycket stort förtroende för polisens sätt att arbeta i genomsnitt en procentenhet högre i lokalpolisområden med utsatta områden jämfört med lokalpolisområden utan utsatta områden (54% år 2020 och 52% år 2019).¹³

12) Se även avsnittet *Polisens arbete i utsatta områden*.

13) NTU 2021.

Enligt NTU 2021 är förtroendet för polisens sätt att bedriva sitt arbete lika stort i de lokalpolisområden där det finns utsatta områden som i de lokalpolisområden där det inte finns utsatta områden.

All kommunikation syftar också till att stärka förtroendet för Polismyndigheten.

Förtroendeskapande kommunikation

Kommunikation både via digitala kanaler, traditionella och sociala medier är på flera sätt ett strategiskt verktyg i polisens arbete: för att bjuda in till dialog och berätta om polisens arbete, för att dela brottsförebyggande information och råd för att minska brottsligheten, för att få in tips och vittnesuppgifter samt för att attrahera till polisyrket.¹⁴ All kommunikation syftar också till att stärka förtroendet för Polismyndigheten.

Förtroendeskapande arbete med inriktning mot likabehandling

Under 2021 utvecklades en e-utbildning i etik och kultur med utgångspunkt i Polismyndighetens etiska policy. Den kommer att lanseras under 2022 med målet att nå all personal inom myndigheten. Utbildningen ska tydliggöra ett gemensamt etiskt förhållningssätt, och bidra till en bra organisationskultur samt att göra medarbetare medvetna om det särskilda ansvar att agera sakligt och opartiskt som statsanställda har. Till utbildningen finns även ett dialogstöd riktat till chefer för att de ska kunna fortsätta arbetet med sina medarbetare.

I början av 2021 togs ett dialogstöd kring likabehandling fram för att använda i diskussioner och workshops. Åtgärderna för att stärka arbetet med likabehandling utgår bland annat från det beslut som rikspolischefen tog efter internrevisionens granskning av Polismyndighetens arbete med jämställdhet och likabehandling.¹⁵

Under 2021 lanserades Polismyndighetens uppdragskompass i hela organisationen. Uppdragskompassen är en vägledning för att leda både sig själv och andra i Polismyndighetens arbete. Utgångspunkten är polisens uppdrag och kompassen konkretiserar hur polisanställda ska agera när det genomförs. Kompassen binder också ihop aktuell forskning och ett antal olika styrdokument som gäller för Polismyndigheten, till exempel polisens värdegrund, strategi för likabehandling, medarbetarpolicy och ledarkriterier. För att underlätta införandet av uppdragskompassen finns det ett metodstöd. Även dialogstödet kring likabehandling innehåller tips på hur man som chef kan använda uppdragskompassen för att bland annat motverka kränkningar.

En särskild aspekt av likabehandling är etnisk profilering. Frågan är komplex och mångfacetterad och Polismyndigheten har därför tagit flera initiativ för att belysa frågan om etnisk profilering. Brottsförebyggande rådet ska utvärdera hur Polismyndigheten arbetar med och hanterar frågan om etnisk profilering i polisverksamheten. Utvärderingen ska vara klar 2023. Utredningen ska både ge ett underlag inför det fortsatta utvecklingsarbetet inom myndigheten och fakta för att öka transparensen kring hur polisen arbetar. Inom myndigheten pågår också ett arbete med att ta fram ett kunskapsunderlag om vad etnisk profilering är.

I augusti arrangerade polisregion Västs demokrati- och hatbrottsgrupp en insats i form av en paneldiskussion om ras/etnisk profilering inom polisen för representanter från ett tiotal föreningar och organisationer i Göteborg.

14) Läs mer om detta i avsnittet *Attrahera till Polismyndigheten*.

15) Polismyndigheten (2021): *Granskning av Polismyndighetens arbete med jämställdhet och likabehandling*. Internrevisionsrapport 2021-05-25.

Bygga förtroende genom att säkerställa respekt för mänskliga rättigheter

Under 2021 har Polismyndigheten intensifierat det interna arbetet med att säkerställa respekt för mänskliga rättigheter. Arbetet fokuserades inledningsvis på den kritik och de rekommendationer som kommit från officiella granskningsorganen FN och Europarådet. Fyra interna och nationella workshops på temat mänskliga rättigheter genomfördes i syfte att informera om relevant kritik och rekommendationer samt för att diskutera hur kritiken och rekommendationerna borde omhändertas. De fyra workshoparna hade olika tematiska inriktningar och omfattade:

- hanteringen av frihetsberövade personer
- diskriminering
- demokrati och grundläggande fri- och rättigheter
- barns rättigheter.

Under 2021 hade Polismyndigheten även ett samarbete med Uppsala universitet, inom ramen för universitetets regeringsuppdrag om mänskliga rättigheter. Detta samarbete bidrog in i Polismyndighetens interna arbete genom olika kompetensutvecklingsinsatser, bland annat genom deltagande i interna workshops kring mänskliga rättigheter.

Genomförda aktiviteter har bidragit till att omhändertar kritik och rekommendationer så att mänskliga rättigheter blir en mer naturlig del i Polismyndighetens kontinuerliga utvecklingsarbete. Fortsatta insatser planeras inom området mänskliga rättigheter.

Under 2021 har Polismyndigheten intensifierat det interna arbetet med att säkerställa respekt för mänskliga rättigheter.

Den brottsförebyggande verksamheten

Regeringens mål

Polismyndigheten ska bidra till att brottsligheten minskar.

Sammanfattande bedömning av resultat

Polismyndighetens bedömning är att resultatet för den brottsförebyggande verksamheten utvecklades positivt under 2021 jämfört med 2020. Antalet anställda som arbetar med brottsförebyggande arbete och ingripande verksamheten på polisregionerna har ökat.

Jämfört med 2020 minskade den anmälda brottsligheten i relation till folkmängden. Även utsattheten för brott mot enskild person och hushåll minskade enligt den Nationella trygghetsundersökningen (NTU), vilket är positivt.

Polismyndighetens brottsförebyggande verksamhet bedrivs på en rad olika sätt. Den gemensamma nämnaren är att arbetet syftar till att förebygga och förhindra att brott begås. I det ingår också att på olika sätt bidra till att öka medborgarnas trygghet (se avsnittet *den trygghetsskapande verksamheten*). Men brottsförebyggande arbete och trygghetsskapande arbete är inte alltid samma sak eftersom människors känsla av trygghet inte alltid går hand i hand med den faktiska risken att utsättas för brott. En enskild människas känsla av otrygghet på en plats kan avspegla den faktiska risken, men det förekommer också att situationer och platser upplevs som otrygga trots att risken för brott är låg. På samma sätt kan polisens information om brottsligheten i ett bostadsområde bidra till att antal brott minskar, men samtidigt bidra till att öka otryggheten hos de boende.

En rad samhällsaktörer bidrar i arbetet för med att förebygga brott. För att vara effektivt och framgångsrikt behöver det vara ett brett åtagande för myndigheter, näringsidkare och det civila samhällets organisationer. Polismyndigheten har en viktig roll: när polisen utför sitt arbete engagerat, kompetent och med hög kvalitet och bemöter medborgarna med respekt har det en indirekt brottsförebyggande och trygghetsskapande påverkan. Genom att upprätthålla ett högt förtroende för polisen och aktivt samverka med andra aktörer bidrar Polismyndigheten också till att minska brottsligheten.

En stor del av polisens arbete kan kallas brottsförebyggande i en vidare bemärkelse.¹⁶ Men vissa insatser har det primära syftet att förebygga att brott begås, så kallat primärt brottsförebyggande arbete. Det arbetar man i stor utsträckning med på lokal nivå, och det redovisas under rubriken *Det lokala brottsförebyggande arbetets inriktning och effekter*.

Polismyndighetens trafiksäkerhetsarbete och arbete mot bedrägeribrott är i stor utsträckning brottsförebyggande, även om det också inkluderar utredning och lagföring. Det arbetet redovisas också här.

För att bedöma måluppfyllelsen för regeringens mål att minska brottsligheten används följande indikatorer¹⁷:

- andel personer som är utsatta för brott mot enskild person (NTU)
- andel hushåll som är utsatta för brott mot egendom (NTU)
- antal anmälda brott per 100 000 invånare
- antal anställda på polisregionerna som arbetar med brottsförebyggande arbete och ingripande verksamhet, BF/IGV
- antal dödade i trafiken (Transportstyrelsen)
- antal svårt skadade i trafiken (Transportstyrelsen).

16) Här ingår även den verksamhet som redovisas i avsnittet *förvaltningsrättsliga ärenden*, där exempelvis vapenlicensverksamheten och tillståndsgivning enligt ordningslagen (1993:1617) har ett brottsförebyggande syfte utöver att ge service till allmänheten.

17) För en sammanställning över samtliga aktuella indikatorer i bedömningsmodellen, se bilaga 9.

En rad samhällsaktörer bidrar i arbetet för med att förebygga brott. För att vara effektivt och framgångsrikt behöver det vara ett brett åtagande för myndigheter, näringsidkare och det civila samhällets organisationer.

Färre personer rapporterade utsatthet för brott under 2021

Antalet anmälda brott per 100 000 invånare och den självrapporterade utsattheten för såväl brott mot person som egendomsbrott mot hushåll (NTU 2021) minskade jämfört med 2020.

Under 2021 anmäldes 14 853 brott per 100 000 invånare i landet, vilket är en minskning jämfört med 2020 (15 689). I relation till folkmängden anmäldes flest brott 2021 i polisregion Stockholm (19 259 brott per 100 000 invånare). Därefter följde polisregionerna Syd och Mitt med 14 437 brott respektive 14 051 brott per 100 000 invånare. Lägst antal brott per 100 000 invånare anmäldes i polisregion Nord (11 397).

En femtedel av befolkningen (20,2%) uppgav i NTU 2021 att de under 2020 utsattes för brott mot enskild person, vilket omfattar brottstyperna misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstöld, försäljningsbedrägeri, kort- eller kreditbedrägeri och nätkränkning. Det motsvarar cirka 1,6 miljoner personer ur befolkningen i åldern 16–84 år. Det är en minskning sedan 2020 då andelen var 22,6 procent och minskningen är genomgående för samtliga redovisningsgrupper. Kvinnor utsattes fortsatt i högre utsträckning än män (20,8% respektive 19,7%). Andelen utsatta för brott mot enskild person var högst i polisregionerna Stockholm (22,9%) och Väst (20,7%) och lägst i polisregion Nord (15,8%). Polisregion Öst var den enda regionen där andelen utsatta ökade (20,4%, +0,9 procentenheter).

I NTU 2021 uppgav också 13,2 procent av hushållen att de under 2020 utsattes för någon eller några av de brottstyper som sammantaget kallas för egendomsbrott mot hushåll: bilstöld, stöld ur eller från fordon, cykelstöld och bostadsinbrott. Det motsvarar 607 000 hushåll i landet. Jämfört med 2020 minskade utsattheten (från 14,6%) för samtliga brottstyper. Andelen utsatta för brott mot egendom bland hushåll var högst i polisregionerna Syd (15,0%) och Stockholm (14,4%) och lägst i polisregion Nord (8,4%).

Under 2021 anmäldes 14 853 brott per 100 000 invånare i landet, vilket är en minskning jämfört med 2020 (15 689).

Långsiktig polisiär närvaro i landet

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska fortsatt redovisa vilka åtgärder som vidtas för att säkerställa en långsiktig och tydlig polisiär närvaro i hela landet. Särskild vikt ska läggas vid att redovisa hur resurser fördelas så att det finns en stark lokal närvaro i utsatta områden. Myndigheten ska härutöver redovisa i vilken omfattning det finns områdespoliserna på lokalpolisområdesnivå och vad som görs för att dessa ska få större möjligheter att arbeta långsiktigt med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utan att tas i anspråk för annan verksamhet. Fördelningen av områdespoliserna i utsatta områden ska särskilt redovisas. En redovisning över antalet kommunpoliserna och fördelningen av dessa i hela landet ska också lämnas.

Verksamheten i lokalpolisområdena är den som berör medborgarna allra mest, och den står för en stor del av Polismyndighetens lokala närvaro. Här beskrivs utvecklingen av den polisiära närvaron både genom den samlade lokala resursen för brottsförebyggande arbete och för att ingripa mot brott (BF/IGV) och genom att följa utvecklingen av områdespolisverksamheten respektive kommunpolisverksamheten.

Det är inte enkelt att få en helt rättvisande bild av omfattningen på ”den lokala resursen” eller antalet områdespoliserna. Det beror på flera saker men framför allt på att funktionsbenämningarna för yttre personal på lokalpolisområde inte används på ett enhetligt sätt inom myndigheten. Som exempel används ”polis ingripande”, ”polis lokalpolisområde” och ”polis område” för att beskriva samma funktion.

Statistiken har alltså vissa kända brister. Därför är det viktigt att statistiken som gäller antalet områdes- och kommunpoliserna tolkas med viss försiktighet. Arbetet med att ensa användningen av funktionsbenämningarna pågick under hela 2021, och pågår fortfarande under 2022.

Under 2021 ökade antalet anställda inom verksamhetsområdet BF/IGV med 249 personer till 7 747. Det är en positiv utveckling som pågått under flera år.

Den polisiära närvaron i lokalsamhället har ökat

Antalet anställda inom BF/IGV är ett övergripande mått som bland annat används för att följa resursfördelningen mellan Polismyndighetens olika verksamhetsområden. Antalet anställda inom BF/IGV är även en indikator som används för att bedöma resultatet av den brottsförebyggande verksamheten i förhållande till målet att brottsligheten ska minska. Under 2021 ökade antalet anställda inom verksamhetsområdet BF/IGV med 249 personer till 7 747.¹⁸ Det är en positiv utveckling som pågått under flera år. Under 2020 var motsvarande ökning 215 personer.

TABELL 1. Antal anställda inom verksamhetsområde brottsförebyggande arbete och ingripandeverksamhet (BF/IGV), efter kön och polisregion, per den 31 december, 2019–2021.

Polisregion	2019		2020		2021		Förändring 20–21	
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	%
Bergslagen	624	28,5%	632	29,6%	676	28,7%	44	7,0%
Mitt	551	27,6%	593	29,5%	639	31,6%	46	7,8%
Nord	629	31,3%	677	30,6%	706	34,1%	29	4,3%
Stockholm	1 732	27,9%	1 813	28,7%	1 822	28,6%	9	0,5%
Syd	1 443	25,6%	1 482	26,0%	1 537	25,2%	55	3,7%
Väst	1 495	29,4%	1 474	28,9%	1 519	28,5%	45	3,1%
Öst	809	28,3%	827	27,8%	848	27,6%	21	2,5%
Totalt	7 283	28,1%	7 498	28,4%	7 747	28,6%	249	3,3%

Procentuellt ökade antalet anställda inom BF/IGV mest i polisregionerna Bergslagen (+44, 7,0%) och Mitt (+46, 7,8%). Polisregion Stockholm har den minsta procentuella ökningen (+9, 0,5%).

18) I BF/IGV ingår chefsbefattningar och vissa civilanställda. Det finns även organisatoriska skillnader mellan polisregioner som påverkar vilka kategorier som ingår i mättet, det kan bland annat handla om hundförare, områdespolis och kommunpolis.

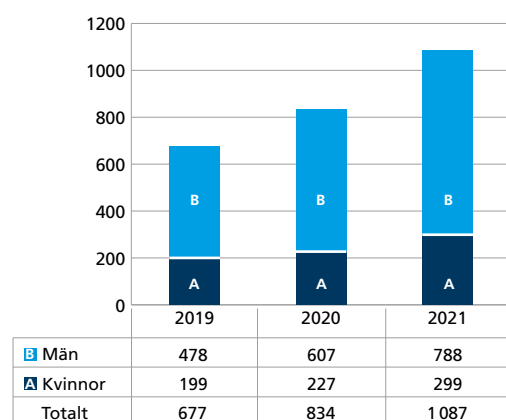
För att säkerställa en långsiktig och tydlig polisiär närvaro i hela landet låg fokus under 2021 på att säkerställa den fortsatta tillväxten av poliser för att vid årsskiftet 2024/2025 vara drygt 26 000 poliser.¹⁹ Polisaspiranterna fördelas enligt en modell som tar hänsyn till olika regionala behov, såsom grundparametrarna befolkning och brottsbelastning, men även som kompensation för avgångar och intern rörlighet.

Under året har Polismyndigheten påbörjat ett arbete med karriär- och utvecklingsvägar (KUV) som ska förbättra förutsättningarna för medarbetare att utveckla rätt kompetens för att klara myndighetens uppdrag. Målet är att fler ska välja att vara kvar i yttre tjänst under en längre tidperiod. Genom att tillgodogöra sig mer kunskap, erfarenhet och kompetens utvecklas medarbetaren inom funktionen. Det handlar också om att vara en mer attraktiv arbetsgivare genom visa på möjligheten till utveckling och till att göra karriär inom myndigheten.

Områdespolisverksamheten

Områdespolisens uppdrag är att arbeta kontaktskapande, gränssättande, brottsförebyggande- och trygghetsskapande i ett utpekat geografiskt ansvarsområde. Områdespoliser ska i begränsad omfattning delta i ingripanden eller kommenderingar.

FIGUR 6. Antal områdespoliser, efter kön, per 31 december, 2019–2021.

Antalet områdespoliser har ökat

Att öka antalet områdespoliser för att tillsammans med andra medarbetare möta behoven i lokala lägesbilder är en av nyckelaktiviteterna i Polismyndighetens långsiktiga strategiska arbete. Under 2021 ökade antalet områdespoliser med 253 jämfört med 2020 och var vid slutet av december 1 087. Det motsvarar en ökning med 30,3 procent. Motsvarande ökning för BF/IGV är 3,3 procent vilket indikerar att områdespolisverksamhet prioriterats.

Ökningen av områdespoliser avser både män och kvinnor, och andelen kvinnor var oförändrad (27,5%).

Under 2021 ökade antalet områdespoliser med 253 jämfört med 2020 och var vid slutet av december 1 087. Det motsvarar en ökning med 30,3 procent.

Det skiljer sig dock mellan polisregionerna, både avseende tillväxt av områdespoliser och avseende hur stor andel som är kvinnor. Störst andel kvinnliga områdespoliser hade polisregion Mitt.

TABELL 2. Antal områdespoliser, efter kön och polisregion, per 31 december, 2019–2021.

Polisregion	2019		2020		2021		Förändring 20–21 (totalt)	
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	%
Bergslagen	29	37,9%	34	35,3%	55	29,1%	21	61,8%
Mitt	61	36,1%	62	37,1%	81	43,2%	19	30,6%
Nord	55	38,2%	63	33,3%	82	31,7%	19	30,2%
Stockholm	102	27,5%	124	20,2%	179	23,5%	55	44,4%
Syd	167	25,1%	235	23,0%	306	20,9%	71	30,2%
Väst	178	24,7%	215	23,7%	254	27,2%	39	18,1%
Öst	85	36,5%	101	40,6%	130	36,2%	29	28,7%
Totalt	677	29,4%	834	27,2%	1 087	27,5%	253	30,3%

19) Läs mer i avsnittet *Polismyndighetens tillväxt mot 2024*.

Av områdespoliserna har 47 procent ett geografiskt avgränsat ansvarsområde²⁰ inom lokalpolisområdet. Motsvarande siffra 2020 var 53,7 procent. I utsatta områden arbetar 267 områdespoliser vilket motsvarar 24,6 procent av alla områdespoliser.

I utsatta områden arbetar 267 områdespoliser vilket motsvarar 24,6 procent av alla områdespoliser.

TABELL 3. Utsatta områden och antal områdes-poliser*, 2021.

Polisregion	Antal utsatta områden	Antal områdespoliser i utsatta områden
Bergslagen	3	17
Mitt	2	3
Nord	0	0
Stockholm	28	83
Syd	10	52
Väst	12	99
Öst	6	13
Totalt	61	267

* I denna sammanställning har uppgifter om antal områdespoliser hämtats från Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet. Övriga sammanställningar av uppgifter om områdes- och kommunpoliser hämtas från det personal- och löneadministrativa systemet Heroma.

Polismyndighetens tillsynsrapport *Planlagd brottsförebyggande linjeverksamhet*²¹ konstaterar att antalet områdespoliser har ökat i betydlig högre grad i allmänhet vid lokalpolisområdena, vilket delvis beror på att poliser vid lokalpolisområdena bytt kategori i det administrativa systemet. Så även om antalet områdespoliser verkar ha ökat de senaste åren är den generella uppfattningen att det faktiska antalet inte är tillräcklig för det långsiktiga kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete som behövs göras.

Med anledning av tillsynsrapporten har rikspolischefen beslutat²² att det ska tas fram ett nytt underlag för beslut om en ny strategisk inriktning för områdespoliser. Underlaget ska klargöra vilka vägval som behöver göras för att hålla balans mellan uppgifterna och resurserna.

20) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2021. Insamlingen avsåg perioden januari–augusti 2021, och pågick under september/oktober. Samtliga lokalpolisområden mottog enkäten.

21) Tillsynsrapport 2021:6.

22) RPC beslut 141/2021.

Andelen områdespoliserna med fredad tid för sitt uppdrag har minskat

Många områdespoliserna arbetar inte heltid med sitt uppdrag som områdespolis. Enligt den nationella uppföljningen av det lokala brottsförebyggande arbetet arbetade områdespoliserna i genomsnitt 50 procent av sin tid med sitt områdespolisuppdrag 2021. Det är en minskning med 10 procentenheter jämfört med 2020. Även om den fredade tiden minskat så har rimligtvis den sammanlagda tiden för områdespolisarbete ökat eftersom antalet områdespoliserna ökade.

Det som stjälar mest tid i områdespolisens uppdrag är ingripandeverksamhet och kommenteringar. För att öka antalet områdespoliserna och freda deras tid gör lokalpolisområdena på olika sätt. I Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2021 kan man se fyra huvudinriktningar:

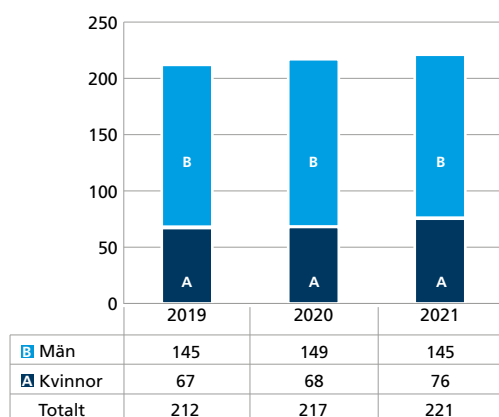
- gruppen för ingripandeverksamhet hålls så begränsad som möjligt för att kunna rekrytera fler områdespoliserna
- gruppen för ingripandeverksamhet görs självförsörjande så att områdespoliserna inte behöver bemanna de tjänstgöringsluckor som uppstår på grund av ledighet eller annan frånvaro
- i lokalpolisområden som har få akuta ärenden arbetar alla som områdespoliserna med ansvar att hantera akuta ärenden inom sitt geografiska ansvarsområde
- tjänstgöringsluckor som uppstår inom ingripandeverksamheten med övertid eller tidsförskjutning, bemannas främst med annan ingripandepersonal, istället för att nyttja områdespoliserna.

Attrahera till områdespolisverksamhet

För att väcka intresset för områdespolisverksamheten är det vanligt att erbjuda en rotations-tjänst eller en prova på-tjänst. En typ av rotationstjänstgöring är att under en tid byta arbetsplats med en kollega, till exempel att en trafikpolis byter med en områdespolis. På så sätt berikas båda verksamheterna och de enskilda poliserna utvecklar sin egen kompetens.

I polisområde Stockholm Nord roterar alla nya poliserna i tre månader tillsammans med områdespoliserna. År 2022 införs rotationen i hela polisregion Stockholm. För att skapa intresse och överbygga det brottsförebyggande arbetet mellan ingripandepoliserna och områdespoliserna är det vanligt med insatser där båda funktionerna deltar. Under en del av aspirantutbildningen tjänstgör man också tillsammans med områdespoliserna för att få inblick i deras verksamhet och för att se det brottsförebyggande arbetet.

FIGUR 7. Antal kommunpoliserna, efter kön, per 31 december 2019–2021*.

* Uppgifterna avseende år 2019 och 2020 har justerats efter registervärd, och skiljer sig från årsredovisningen 2020.

Kommunpolisverksamheten

Kommunpolisens huvuduppdrag är att driva Polismyndighetens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i samverkan med kommunen och övriga samhället. Det ger förutsättningar för den lokala polisen att arbeta närmare medborgarna. Kommunpoliserna är med och tar fram samverkansöverenskommelser, medborgarlöften och handlingsplaner.

Antalet kommunpoliserna har sedan funktionen infördes varit relativt konstant. Under 2021 ökade antalet kommunpoliserna från 217 till 221. Andelen kvinnor ökade till 34,4 procent (+3,1 procentenheter).

Liksom avseende områdespoliserna skiljer det sig mellan polisregionerna både i antal kommunpoliserna per kommun/stadsdel, och i andel kvinnor där polisregion Nord ligger högst med 50 procent.

Kommunpolisens huvuduppdrag är att driva Polismyndighetens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i samverkan med kommunen och övriga samhället.

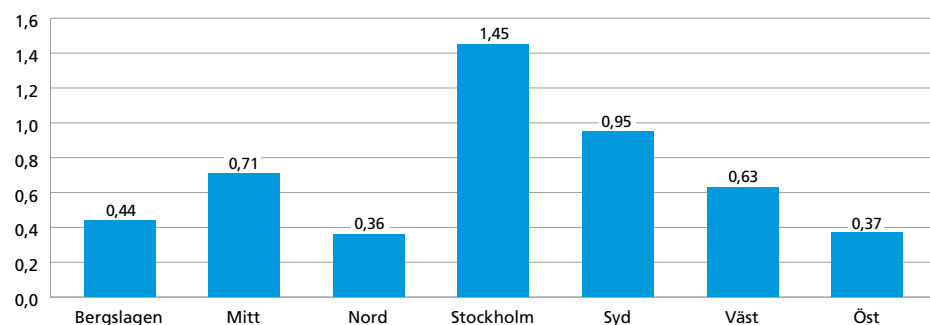
TABELL 4. Antal kommunpolisier per region, efter kön, per den 31 december, 2019–2021. Antal kommuner/stadsdelar inom parentes.

Polisregion (antal kommuner/SD)	2019		2020		2021		Förändring 20–21
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal
Bergslagen (43)	18	27,8 %	18	33,3 %	19	36,8 %	1
Mitt (28)	17	41,2 %	19	26,3 %	20	35,0 %	1
Nord (44)	15	33,3 %	18	38,9 %	16	50,0 %	-2
Stockholm (40)	59	30,5 %	53	30,2 %	58	34,5 %	5
Syd (58)	53	30,2 %	54	25,9 %	55	23,6 %	1
Väst (64)	38	31,6 %	42	38,1 %	40	40,0 %	-2
Öst (35)	12	33,3 %	13	30,8 %	13	38,5 %	0
Totalt	212	31,6 %	217	31,3 %	221	34,4 %	4

Stockholm har flest kommunpolisier per kommun

Det som skiljer polisregionerna åt är hur många kommuner som kommunpoliserna samverkar med. Det förekommer allt från en kommun till sex. Polisregion Stockholm²³ som är kommunpolitistätast har 1,45 kommunpolisier per kommun och stadsdel. Motsvarande siffra i polisregion Nord är 0,36 kommunpolisier per kommun.

FIGUR 8. Antal kommunpolisier per kommun/stadsdel, efter polisregion, 2021.

23) Beräkning har gjorts på 27 kommuner och 14 stadsdelsförvaltningar.

Framgångsrikt brottsförebyggande arbete

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndighetens brottsförebyggande verksamhet ska bedrivas kunskapsbaserat och svara mot den lokala problembilden. Samverkan med andra berörda aktörer, som skola och socialtjänst är av stor vikt. Uppföljning av genomförda insatser ska möjliggöra spridning av goda exempel och kunskapsåterföring samt bidra till en rättvisande redovisning av verksamheten.

I det nationella brottsförebyggande programmet *Tillsammans mot brott* pekar regeringen på två förutsättningar för ett effektivt brottsförebyggande arbete: det måste vara kunskapsbaserat och bygga på samverkan. Med kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete menas att det är grundat i systematiskt inhämtad kunskap, analyser av lokala problem och att valet av brottsförebyggande åtgärder är baserat på tillgänglig forskning och praktik.²⁴

Inom Polismyndigheten används arbetssätt som bygger på problemorienterat polisarbete (POP) och SARA-modellen.²⁵ SARA-modellen är ett stöd för att tillämpa POP och utgår från att man noggrant definierar ett specifikt och återkommande problem, genomför en detaljerad analys av orsakerna till problemet, tar fram flera åtgärder som skulle kunna avlägsna orsakerna och sedan utvärderar om åtgärderna hade någon effekt. I den nationella enkäten för det brottsförebyggande arbetet²⁶ svarade lokalpolisområdena att SARA-modellen använts i hälften av alla insatser.

De lokala brottsförebyggande insatserna är oftast en kombination av situationell och social brottsprevention (57%), följt av situationell brottsprevention (31%) och social brottsprevention (12%). Situationell brottsprevention innebär att man förhindrar brott genom att fokusera på platser där brott begås, till exempel genom att kontrollera eller övervaka de platserna. Social brottsprevention inriktar sig på att reducera benägenheten att begå brott hos individen och fokuserar på de bakomliggande orsakerna till varför individer begår brott.

Polismyndigheten kan även ha en viktig brottsförebyggande roll att spela inom den sociala brottspreventionen. Valet av metod och inriktning i de brottsförebyggande insatserna utgår från de lokala förutsättningarna. Men erfarenheterna av problembaserat polisarbete visar att arbetssättet oftast leder till åtgärder av polisen som faller inom ramen för situationell prevention. Andra aktörer, framför allt kommunen, kan ha bättre förutsättningar att bidra med insatser inom den sociala brottspreventionen.²⁷ Att en stor andel av Polismyndighetens insatser har situationell inriktning är alltså i linje med vad man kan förvänta sig vid en tillämpning av kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete.

De lokala brottsförebyggande insatserna är oftast en kombination av situationell och social brottsprevention (57%), följt av situationell brottsprevention (31%) och social brottsprevention (12%).

Social prevention för att förebygga våld mot särskilt utsatt brottsoffer

Polisregion Syd har drivit ett projekt som benämns RRI (riskreducerande insatser) mellan 2018 och 2021. RRI är ett verktyg som riktar sig mot potentiella gärningspersoner för att få dem att inte fortsätta begå brott. Inom projektet har ett flertal insatser gjorts mot personer som bedömts utgöra en risk för brott i nära relation och olaga förföljelse (stalkning). Under de tre senaste åren har brottsligheten minskat eller helt upphört i 72 procent av fallen. Denna metod är numera nationell och ska tillämpas av samtliga polisregioner.

Det lokala brottsförebyggande arbetets inriktning och effekter

Polismyndigheten genomförde under 2021 en nationell uppföljning av ett urval av de högst prioriterade brottsförebyggande insatserna inom lokalpolisområdena.²⁸ Nytt för 2021 var

24) Skr. 2016/17: 126: *Tillsammans mot brott – ett nationellt brottsförebyggande program*, s. 24.

25) Eck och Spelman, 1987, SARA-modell. Engelsk akronym för: Scanning-Analysis-Response-Assessment. Svensk benämning: Kartläggning-Analys-Aktiviteter-Uppföljning.

26) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2021.

27) Brottsförebyggande rådet 2016, *Insatser mot brott och otrygghet i socialt utsatta områden. En kunskapsöversikt*. Rapport 2016:20, s. 50 f.

28) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2021.

att uppföljningen även omfattade regionala och nationella brottsförebyggande aktiviteter. Uppföljningen är underlag för en stor del av redovisningen i det här avsnittet. Uppföljningen kompletteras också med konkreta exempel på polisens brottsförebyggande arbete.

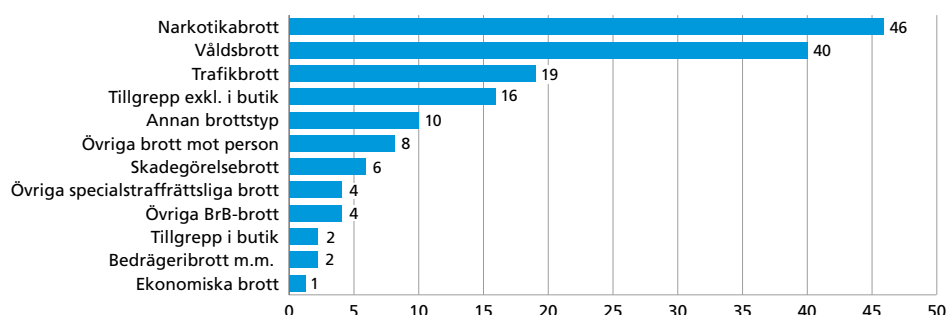
Tre av fyra brottsförebyggande insatser i lokalpolisområdena riktar sig mot narkotikabrott, våldsbrott, trafikbrott eller tillgreppsbrott.

Narkotikabrotten ofta föremål för förebyggande insatser

Tre av fyra brottsförebyggande insatser i lokalpolisområdena riktar sig mot narkotikabrott, våldsbrott, trafikbrott eller tillgreppsbrott. De är också de vanligaste brotten som kommer fram i medborgardialogerna och som i sin tur utgör ett underlag till medborgarlöften. Den enda skillnaden 2021 jämfört med 2020 var att tillgrepp i butik och skadegörelse bytte plats.

På regional och nationell nivå visar undersökningen att arbete mot våldsbrott och bedrägeri utgör cirka hälften av de brottsförebyggande insatserna. Eftersom grova våldsbrott och bedrägerier hanteras på de nivåerna i organisationen är det ett väntat resultat.

FIGUR 9. Antal brottsförebyggande insatser, efter brottskategori, 2021.*

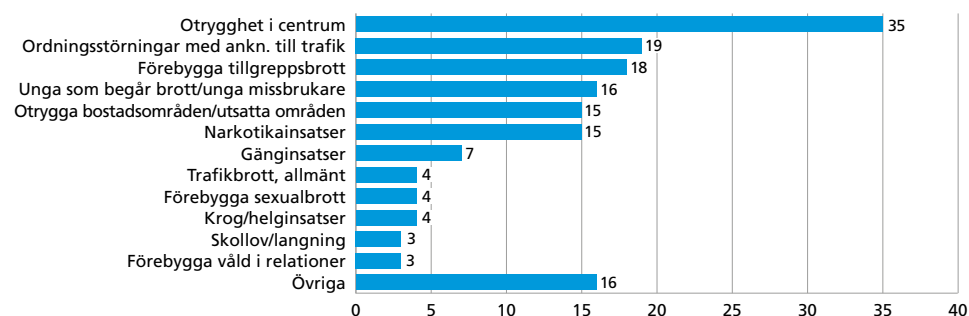
* Källa: Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2021. Totalt 158 lokala BF-insatser ingår i redovisningen (uppgift saknas för 1 av de totalt 159 inrapporterade insatserna).

Något mer än hälften (53%) av insatserna har en genomförandetid mellan 90 dagar och ett år vilket visar på ett långsiktigt brottsförebyggande arbete. En dryg fjärdedel (27%) av insatserna pågick fortfarande när enkäten besvarades.

Ökad trygghet ofta i fokus för insatserna

Undersökningen visar att Polismyndighetens lokala brottsförebyggande arbete spänner över många typer av brott och olika problem. En kvalitativ klustring av de brottsförebyggande insatserna i 12 olika fokusområden utifrån de problem som lokalpolisområdet har velat åtgärda ger en mer sammansatt bild av det lokala brottsförebyggande arbetet.²⁹

FIGUR 10. Antal brottsförebyggande insatser, efter identifierade problemområden, 2021.*

* Källa: Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2021. Totalt 159 lokala BF-insatser ingår i redovisningen.

29) De 12 områdena är inte "objektiva" kategorier i meningen att det skulle vara en uttömmande redovisning av vilka möjliga typer av BF-insatser det finns eller att det skulle vara det enda sättet att samla dem till kategorier. Indelningen är ett resultat av de problem som de inrapporterade BF-insatserna varit avsedda att åtgärda. Indelningen i områden är alltså byggd underifrån, från det material som kommit in i den nationella uppföljningen och inte utifrån någon teori eller modell.

Vanligast var att de lokala brottsförebyggande insatserna riktade sig mot problem med ordningsstörningar (särskilt med anknytning till trafik), otrygga bostads- och centrumområden, tillgreppsbrott i bostäder och hos näringsidkare samt unga missbrukare.

Den lokala problembilden tar lokalpolisområdet fram bland annat genom brottsstatistik, medborgardialoger, medarbetardialoger och trygghetsmätningar. Lokalpolisområdets problembild och kommunens problembild sammanförs till en gemensam lägesbild. Tillsammans planerar kommunen och polisen insatser för att motverka problemen och vem som är bäst lämpad att genomföra den. Det kan innebära att vara aktiv på en plats, till exempel på en hotspot, eller att i samverkan med kommun eller bostadsbolag verka för att försvåra brottslig verksamhet, genomföra trygghetsvandringar eller starta grannsamverkan.

Vad som hamnar i fokus och vad som prioriteras varierar utifrån vilka problemområden som finns i lokalsamhället. Men i stora delar av landet handlar de brottsförebyggande insatserna om att arbeta mot ordningsstörningar, otrygga områden, tillgreppsbrott och olika insatser riktade mot ungdomar och unga vuxna.

Den lokala problembilden tar lokalpolisområdet fram bland annat genom brottsstatistik, medborgardialoger, medarbetardialoger och trygghetsmätningar.

Problem med hög och störande musik från fordon

Under hösten 2020 och våren 2021 arbetade Polismyndigheten med att identifiera och kartlägga problemen med hög och störande musik från fordon, och att hitta metoder för att underlätta för personal i yttre tjänst att arbeta aktivt med det.

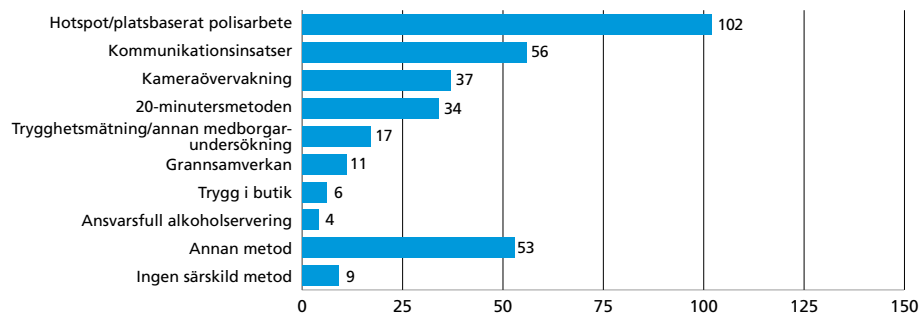
Att rapportera brottet förargelseväckande beteende genom att föra oljud på allmän plats genom att spela musik har varit möjligt sedan den 1 juli 2021 och det har gjorts i stor omfattning, i synnerhet i polisregion Bergslagen. Under perioden juli–december 2021 utfärdades totalt 750 böter i landet, varav 391 i polisregion Bergslagen. Bötesbeloppet uppgår till 1 000 kronor. Även i andra polisregioner har man arbetat för att förebygga problem kopplat till motorburen ungdom, till exempel extra patrullering på utsatta platser, information till vårdnadshavare och ungdomar samt samverkan med kommunen.

Platsbaserat polisarbete vanligaste arbetsmetoden

Den vanligaste arbetsmetoden inom det brottsförebyggande arbetet var hot spot/platsbaserat och förekom i cirka en tredjedel av de brottsförebyggande insatserna, näst vanligast var kommunikationsinsatser.

FIGUR 11. Antal brottsförebyggande insatser, efter metoder eller modeller som används vid genomförandet av lokala BF-insatser, 2021*.

*Källa: Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2021. Totalt 331 metoder/andra åtgärder angetts för de 155 lokala BF-insatser ingår i redovisningen (uppgift saknas för 4 av de totalt 159 inrapporterade insatserna).

Lagen om tillträdesförbud till butik

Den 1 mars 2021 trädde lagen (2021:34) om tillträdesförbud till butik i kraft. Lagen innebär att en person kan förbjudas att få tillträde och vistas i en butik om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att han eller hon kommer att begå brott i butiken eller allvarligt trakassera någon som befinner sig där. Allmän åklagare prövar frågor om tillträdesförbud. Antalet ärenden avseende tillträdesförbud till butik uppgår till drygt 500 under 2021.

I den nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet 2021 bedömdes 71 procent av insatserna ha gett en positiv effekt.

Positiva effekter av insatserna

Lokalpolisområdena bedömer att de brottsförebyggande insatserna i de flesta fall har haft en positiv effekt på den brottslighet de varit avsedda att förebygga. I den nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet 2021 bedömdes 71 procent av insatserna ha gett en positiv effekt. Det går inte att koppla insatser med positiv effekt till särskilda problemområden, brottstyper eller arbetsmetoder.

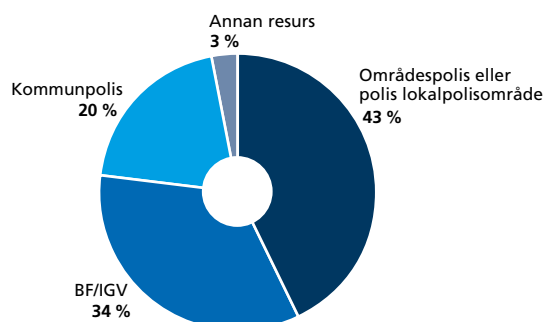
Bland de som angett en positiv effekt framgår att effekten främst är beslag, lagföring, underrättelseinformation eller åtgärder mot brottsaktiva individer. Uppföljningen visar att det indirekt gav en brottsförebyggande effekt genom kommunikation, signalverkan och att individer inte kunde fortsätta med pågående kriminella aktiviteter.

Bedömningen bygger i de flesta fall på en kvalitativ bedömning av insatsens effekt utifrån den aktuella lägesbilden. Underlaget kan då exempelvis vara polisens egen underrättelseinformation eller återkoppling från näringsidkare, medborgare eller samarbetspartners. Bara ett fåtal av bedömningarna inkluderar en hänvisning till kvantitativa utvärderingar eller uppföljningsdata (exempelvis anmälda brott eller trygghetsmätningar).

Ingripandepoliser är en viktig resurs i det brottsförebyggande arbetet

Under 2021 var andelen insatser med BF/IGV som primär resurs lägre (-15 procentenheter) och andelen områdespoliser högre (+10 procentenheter) jämfört med 2020. Det beror mest troligt på att områdespolisresursen har ökat och att resursen för ingripandeverksamhet har säkerställts.

FIGUR 12. Typ av polisiär resurs som primärt har genomfört insatsen, 2021.*

* Källa: Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2021. Totalt 153 lokala BF-insatser ingår i redovisningen (uppgift saknas för 6 av de totalt 159 inrapporterade insatserna).

Nationell och regional samverkan

Samverkan med andra samhällsaktörer är en förutsättning för att Polismyndighetens brottsförebyggande insatser ska ge effekt. Brottsförebyggande rådet (Brå) har pekat ut samarbetet mellan polis och kommun som särskilt viktigt.³⁰ Alla polisregioner har minst en regional brottsförebyggande samordnare som ingår i ett nationellt nätverk som strävar efter enhetlighet, samordning och kunskapsutbyte. En nationell brottsförebyggande strategi är under framtagande med syfte att stärka det brottsförebyggande arbetet.

Polismyndigheten och Samverkan mot brott³¹ (SAMBO) höll ett webinarium om metoden *grannsamverkan* under 2021 för att informera nya och befintliga medarbetare om metoden, visa på goda exempel och nyheter inom *grannsamverkan*. Webbinariet hade 170 deltagare från Polismyndigheten, kommuner, försäkringsbolag, fastighetsägare och intresseorganisationer inom fastighetsbranschen.

Tillsammans med Svenskt Näringsliv, Brå och länsstyrelserna har Polismyndigheten tagit fram en guide som ger den lokala polisen och kommuner praktiska tips och goda råd för hur man kan inkludera näringslivet i ett lokalt brottsförebyggande arbete.

Under 2021 förberedde Polisregion Nord för en pilotverksamhet 2022 med nätpatrullering i alla polisområden, i syfte att öka närvaron i den digitala världen. Bland annat har ett online-evenemang genomförts tillsammans med ungdomar. Medarbetare från Polismyndigheten, norsk polis och näringsliv deltog i arbetet. I regionen arbetade även gränspolisstationen tillsammans med Kustbevakningen och Tullverket för att tillsammans bygga upp en gemensam analytisk och operativ förmåga för att förhindra gränsöverskridande brottslighet. För polisens del avser aktiviteten olaga invandring och människosmuggling. Kustbevakningen och Tullverket avser att öka förmågan att förhindra smuggling av varor som till exempel narkotika. Målet är att öka den operativa närvaron vid yttre sjögräns för att upptäcka brottsaktiva nätverk som utnyttjar handelstrafiken till sjöss.

Kommunerna viktigaste samarbetspartnern i det brottsförebyggande arbetet

Mer än hälften av de insatser som ingår i uppföljningen av det lokala brottsförebyggande arbetet (56%) gjordes som en del av en samverkansöverenskommelse med kommunen. Kommunerna är polisens främsta samverkanspartner i det lokala brottsförebyggande arbetet och Polismyndigheten har en samverkansöverenskommelse med nästan 90 procent av kommunerna.

Andra större samverkanspartner är bostadsbolag och näringsliv. Bara ett fåtal insatser gjordes utan samverkan med någon annan aktör. Inom kommunerna är det framför allt trygghetssamordnare, skola, socialtjänst/fältassistenter och kommunala ordningsvakter/väktare som polisen samverkar med. En samlad bedömning är att kommunerna tar det största ansvaret för social brottsprevention. En stabil kommunpolisresurs och ett ökande antal kommuner med särskilda brottsförebyggande samordnare är faktorer som bidrar till en hög nivå av samverkan.

Mer än hälften av de insatser som ingår i uppföljningen av det lokala brottsförebyggande (56%) arbetet gjordes som en del av en samverkansöverenskommelse med kommunen.

30) Brottsförebyggande rådet 2016, *Insatser mot brott och otrygghet i socialt utsatta områden. En kunskapsöversikt*. Rapport 2016:20, s. 104.

31) SAMBO är ett nätverk bestående av medlemmar från Brå, SKR, Polismyndigheten, Stöldskyddsföreningen, försäkringsbolag, Villaägarna och HSB som förvaltar, utvecklar och sprider metoden Grannsamverkan.

Polismyndighetens förordnade ordningsvakter medverkar till att upprätthålla allmän ordning och är synliga i det offentliga rummet vid torg, köpcentrum och allmänna kommunikationer samt på andra platser som Polismyndigheten beslutat. Samtliga polisregioner har en ordningsvaktsansvarig, ordningsvaktssamordnare och kontaktpoliser som genomför regionala möten med bevakningsföretag. De leder också gemensamma utsättningar med mera i syfte att utveckla samverkan med ordningsvakter.

Polismyndigheten identifierade i rapporten *Hur Polismyndigheten tillsammans med 8 300 ordningsvakter gör hela Sverige tryggt och säkert*³² ett antal områden och aktiviteter för att bland annat förbättra den operativa samverkan med ordningsvakter. Mot bakgrund av rapporten pågår för närvarande ett projekt som handlar om mobilt tjänstgörings- och avrapporteringssystem för ordningsvakter (Nova).

Trygg och säker skola

I lokalpolisområde Uppsala/Knivsta genomför BF/IGV i den dagliga linjeverksamheten skolbesök för att skapa kontakt, förebygga och upptäcka brott i skolmiljön och motverka rekrytering av unga till kriminalitet. Valet av skolor utgår från en fokuslista som sammanställts från den gemensamma lägesbilden. Vid behov kan polisen genomföra sök med narkotikahund och då närvarar socialtjänsten. I vissa utvalda skolor får eleverna i årskurs 8 vara med i PAR-utbildningen (Polis, Ambulans, Räddningstjänst).

Brottsförebyggande kommunikation

Under 2021 satsade Polismyndigheten på marknadsföring riktad till unga och lärare. I sociala medier var räckvidden över 4 miljoner visningar och cirka 800 000 personer via annonser på TikTok, Snapchat, Instagram och Youtube.

Polisens brottsförebyggande kommunikation planerades utifrån årstidsbundna händelser och kommunikationstillfällen som studentfirandet, skolavslutningar, högtider som valborg, midsommar och jul, informationssäkerhetsmånaden/Tänk säkert och polisens trafikveckor.

Under perioden november–januari så förstärktes kommunikationen kring olika typer av bedrägerier. Utöver den planerade kommunikationen skedde löpande brottsförebyggande kommunikation om aktuella modus under hela året, på lokal, regional eller nationell nivå.

It-utveckling för bättre uppföljning i det brottsförebyggande arbetet

Under 2021 har utveckling av flera it-stöd pågått. Uppföljning av verksamhetsområdena trafik och narkotika har möjliggjorts i systemstödet för planering, genomförande och uppföljning (PGU), i ett pilotförsök omfattande tre lokalpolisområden. Detta innebär att alla genomförda aktiviteter 2021 inom trafik i dessa områden, samt resultatet av dem, kan visas på karta.

Resultatet av pilotverksamheten i lokalpolisområde Luleå/Boden visade att mellan januari och oktober hade sammanlagt 1 250 olika typer av trafikinsatser genomförts, exempelvis 20-minutermotoden, och att 1 200 ordningsböter hade utfärdats. Patrullen rapporterar resultatet av insatsen i mobiltelefonen som då visualiseras direkt på karta. När resultatet rapporteras i mobiltelefonen loggas tid och plats automatiskt. Det är också möjligt att ange om insatsen är en del av ett medborgarlöfte.

Myndigheten fortsätter även arbetet med att utveckla lägesbild på karta. Detta kommer medföra utökad förmåga att visualisera, följa upp och sprida information på karta. Utöver funktionalitet i trafik, som beskrivits ovan, kommer systemet ge möjlighet att kartlägga exempelvis öppna drogscener och annan narkotikarelaterad problematik.

32) Polismyndigheten: Rapport A220.423/2019.

Dialogverktyget Survey123³³, är installerat och driftsatt i Polismyndighetens interna datamiljö. Med verktyget kan interna och externa enkäter skapas. Det kan även användas i lägesbildsverktyget för uppföljning av en planerad insats, eller som verktyg inom medborgardialoger.

Coronapandemins påverkan på det lokala brottsförebyggande arbetet

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska även redovisa vilka långsiktiga brottsförebyggande åtgärder som vidtas för att motverka negativa konsekvenser av covid-19-pandemin.

Lokalpolisområdena rapporterar i den nationella uppföljningen att våld i offentlig miljö, inbrott i bostad främst i villa/radhus, ordningsstörningar i samband med offentliga tillställningar och stölder i offentliga utrymmen som badhus och idrottsanläggningar minskade under 2021 som en konsekvens av pandemin. Efter att samhället öppnade igen märkte några av lokalpolisområdena att våld i offentlig miljö ökade till nästan samma nivå som innan pandemin.

Lokalpolisområdena uppger att negativa konsekvenser av pandemin är att brott i nära relation, skadegörelse och internetrelaterade bedrägerier har ökat. En aktivitet som påtagligt begränsats på grund av smittorisk är nykterhetskontroller med utandningsprov. Uteblivna fysiska möten har lett till att samverkan och olika brottsförebyggande aktiviteter har försvarats eller uteblivit. Polisens volontärverksamhet har i princip varit vilande under 2021. Enstaka mindre insatser i någon polisregion har genomförts under kontrollerade och smittsäkra former.

För att motverka de negativa konsekvenserna av pandemin har olika former av digitala samverkansformer skapats och använts för samverkan med kommunen, lokala Brå och för att starta grannsamverkan.

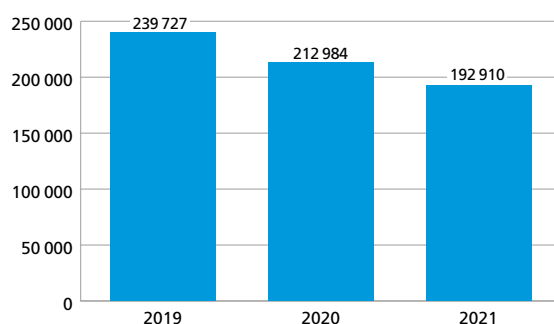
33) Programvara från Esri Inc USA. Plattformen geografiskt informationssystem (GIS).

Totalt anmäldes 192 910 bedrägeribrott under 2021, vilket var en minskning med 9 procent jämfört med 2020.

Arbete mot bedrägeribrott

Totalt anmäldes 192 910 bedrägeribrott³⁴ under 2021, vilket var en minskning med 9 procent jämfört med 2020. Den främsta orsaken till att bedrägeribrotten minskade totalt sett är att kortbedrägerier minskat med 31 procent och att bedrägerier utan fysiskt kort minskade med 35 procent. Under 2020 utgjorde den typen av bedrägerier 45 procent av de anmälda bedrägeribrotten vilket gör att förändringar i den här brottskoden har stor påverkan på utvecklingen av det totala antalet anmälda bedrägeribrott. Den främsta förklaringen till minskningen bedöms vara införandet av EU:s andra betaltjänstdirektiv³⁵ (PSD2). Direktivet infördes fullt ut i Sverige den 31 december 2020 och innebär att om onlineköp görs med kort ska det verifieras med ytterligare någon uppgift förutom kortuppgifterna, exempelvis legitimering med bank-id. Direktivet gäller för e-butiker och kunder inom EU.

FIGUR 13. Antal anmälda bedrägeribrott, 2019–2021*.

* Uppgiften avseende 2019 har korrigerats jämfört med redovisningen i årsredovisning 2020. Detta är en följd av efterregistrering av nya brottskoder som tillkom under 2019.

med 2020 och utgjorde 14 procent av totalt anmälda bedrägeribrott. Den underkategori inom bedrägerier riktade mot äldre och funktionsnedsatta som ökade mest jämfört med 2020 var bedrägerier genom social manipulation (+34%).

Operativt brottsförebyggande arbete är ett arbetssätt som syftar till att så snart som möjligt avbryta och stoppa möjligheten att begå brott. Under 2021 gjordes insatser för att motverka så kallade spoofade telefonnummer (bedräglig visning av telefonnummer vid inkommande samtal), kortbedrägerier på internetsidor med för låg säkerhet och kreditköp genom faktura. Polismyndigheten tar kontakt med tjänsteleverantörer i syfte att de ska vidta åtgärder som försvårar möjligheten att begå brotten. Arbetet har lett till ett kraftigt minskat antal anmälda bedrägerier, och i flera fall har tillvägagångssättet helt upphört.

Bedrägerier kopplade till pandemin

Bedrägerier med tydliga kopplingar till pandemin i form av falska erbjudanden om skyddsutrustning, bedrägliga länkar skickade till privatpersoner eller telefonsamtal med falska förespeglningar om tidsbokning för vaccinationer förekom frekvent i övriga Europa och därför följde Polismyndigheten utvecklingen i Sverige noga. Tack vare mycket god samverkan mellan myndigheter gällande vilken information som skickades ut till allmänheten kunde antalet drabbade brottsoffer kraftigt begränsas. Bland annat togs informationsblad fram gällande vaccinationerna som också översattes till ytterligare fyra språk och spreds via andra myndigheter och frivilligorganisationer.

Annonsbedrägerier är den brottskategori inom bedrägerier som ökade mest under 2021, med 51 procent i jämförelse med 2020. Antalet anmälda brott genom social manipulation (ingår romans-, investerings- och befogenhetsbedrägerier) ökade med 38 procent. Ökningen består främst av social manipulation genom befogenhetsbedrägerier, så kallade telefon-/vishing-bedrägerier.

Bedrägerier riktade mot äldre och funktionsnedsatta ökade med 24 procent under 2021 i jämförelse

34) Avser samtliga brottskoder inom 9 kap. 1–10 §§ Brottsbalken (BrB). Observera att kategoriseringen av bedrägeribrott här skiljer sig från brottskategorin Bedrägeribrott m.m. i avsnittet Den brottsutredande verksamheten. Källa: Polismyndighetens verksamhetsuppföljningssystem (VUP).

35) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 (PSD 2) om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (PSD).

Informationskampanjer och samverkan

Äldre är en särskilt prioriterad målgrupp för Polismyndigheten på grund av sin utsatthet i ett allt mer digitaliserat samhälle. Under hösten spreds materialet *Försök inte lura mig* genom bland annat webinarier i samarbete med Pensionärernas riksorganisation, artiklar i tidningar riktade mot den äldre målgruppen, inlägg i sociala medier och medverkan i andra medier som riktar sig till målgruppen.

Under oktober månad, den europeiska informationssäkerhetsmånaden, genomfördes en rad aktiviteter riktade mot allmänheten för att stärka förmågan att stå emot bedrägeriförsök. Quizfrågor och inlägg i form av berättelser och filmer lades ut på Polismyndighetens sociala medier varje vecka och på digitala skärmar på pass expeditioner och receptioner där allmänheten besöker Polismyndigheten. Samma information har även spridits av andra inom offentlig sektor som till exempel Statens servicecenter och Uppsala kommun.

Det kom in fler anmälningar om telefonbedrägerier, vishing, än föregående år och behovet av att informera om hur man kan skydda sig mot de olika modus som gärningspersonerna använder ökade. Polismyndigheten har med fokus på telefonbedrägerier frekvent förekommit i riks- och lokalmedia (flera hundra nyhetstexter under året), gjort inlägg på sociala medier och samverkat om informations spridning med andra myndigheter och det privata näringslivet. Anmälningarna om annonsbedrägerier ökade med över 51 procent under 2021 och i och med det uppstod ett behov av förebyggande insatser. Under november gjordes en kampanj för att stärka potentiella brottsoffer där de befinner sig när de blir utsatta, det vill säga på köp- och säljsajterna. Sponsrade artiklar i sociala medier uppnådde en räckvidd på 2 505 705 visningar med god spridning i åldersgrupperna 25–34 och 45–54 år.

Samverkan med Konsumentverket har under året inriktats på arbete för att motverka bedrägliga telefonsamtal där hundratalet målsägare vilseletts att byta elbolag. Konsumentverket har i sin tur fått in ett större antal klagomål gällande samma modus. Konsumentverket kunde stämma företrädarna och bolaget inför Patent- och marknadsdomstolen i slutet av året med krav på marknadsstörningsavgift på en miljon kronor.

Polismyndighetens trafiksäkerhetsarbete

Trafiksäkerhetsarbetet är högt prioriterat inom Polismyndigheten och ska både förebygga och upptäcka brottslighet. Arbetet är fokuserat mot trafiksäkerhet i enlighet med Nollvisionen³⁶, att bidra till en konkurrensneutral yrkestrafik med rättvisa villkor samt att upptäcka och ingripa mot övrig brottslighet på väg. Arbetet är till stor del integrerat med övrig brottsbekämpande verksamhet. Trafikbrotten utgör den enskilt största brottskategorin som Polismyndigheten redovisar till åklagare.

Enligt Nollvisionen är det övergripande målet med allt trafiksäkerhetsarbete att ingen ska dödas eller skadas allvarligt i vägtrafiken vilket också är visionen i *Polismyndighetens strategi för trafik som metod*.³⁷ I trafiksäkerhetsarbetet samverkar polisen med många andra aktörer inom myndigheter, organisationer och företag. Nollvisionen ska nås genom att Polismyndigheten framför allt bidrar till att sänka medelhastigheten på våra vägar och minskar antalet förare som är påverkade av alkohol eller narkotika.

Trafiksäkerhetsarbete för sänkt hastighet

För att kunna bidra till att sänka medelhastigheten och få fler att hålla hastighetsbegränsningarna genomför polisen hastighetskontroller, både i nationella insatser och utifrån lokala problembilder. Den lägsta av övriga rättsväsendets tillämpade tolerans ska användas vid rapportering.³⁸ På detta vis upprätthålls allmänprevention.

Äldre är en särskilt prioriterad målgrupp för Polismyndigheten på grund av sin utsatthet i ett allt mer digitaliserat samhälle.

36) Nollvisionen och det trafiksäkra samhället (proposition 1996/97:137).

37) Se även tillsynsrapport 2021:1, *Trafikövervakning*. Polismyndighetens tillsynsenhet granskade under 2020 polisens förmåga att bidra till de nationella trafiksäkerhetsmålen.

38) Lagföring kan ske från hastighetsöverträdelse om 1 km/h. Ska åklagare driva fallet är praxis 6 km/h.

Automatisk trafiksäkerhetskontroll (ATK) är en viktig del i strategin och syftar till att åstadkomma sänkt medelhastighet i vägtransportsystemet och bidra till ett effektivt utredningsförfarande av hastighetsöverträdelser. Polismyndigheten och Trafikverket ansvarar gemensamt för utvecklingen och utbyggnaden av stationär ATK. Valet av vägar som tilldelas stationär ATK görs av Trafikverket i samråd med Polismyndigheten utifrån flera kriterier. Vid utgången av 2020 fanns cirka 2 060 mätstationer i landet.³⁹ Som komplement till stationär ATK finns mobil ATK samt manuell hastighetsövervakning.

Trafiksäkerhetsarbete för färre onyktra förare

En förutsättning för att andelen onyktra förare ska minska är att Polismyndigheten kontinuerligt arbetar med olika preventiva metoder. Vid varje kontrollkontakt med förare av motordrivna fordon ska alkoholutandningsprov ske och en bedömning av eventuella symptom på drogpåverkan hos föraren göras.

Genom att exempelvis utföra många alkoholutandningsprov på platser utspridda i tid och rum – och därigenom höja den upplevda upptäcktsrisken – kan en *allmänpreventiv* effekt uppnås. Genom att kombinera övervakningsinsatser med informationskampanjer kan effekten ökas ytterligare. Syftet är att få förare av motordrivna fordon att avstå från att köra onyktra.

Riktade kontroller eller insatser vid specifika platser och tider där det finns ökad risk för att det rent generellt förekommer onyktra personer eller där det genom underrättelseuppslag finns information på individbasis bidrar till en *individpreventiv* effekt.

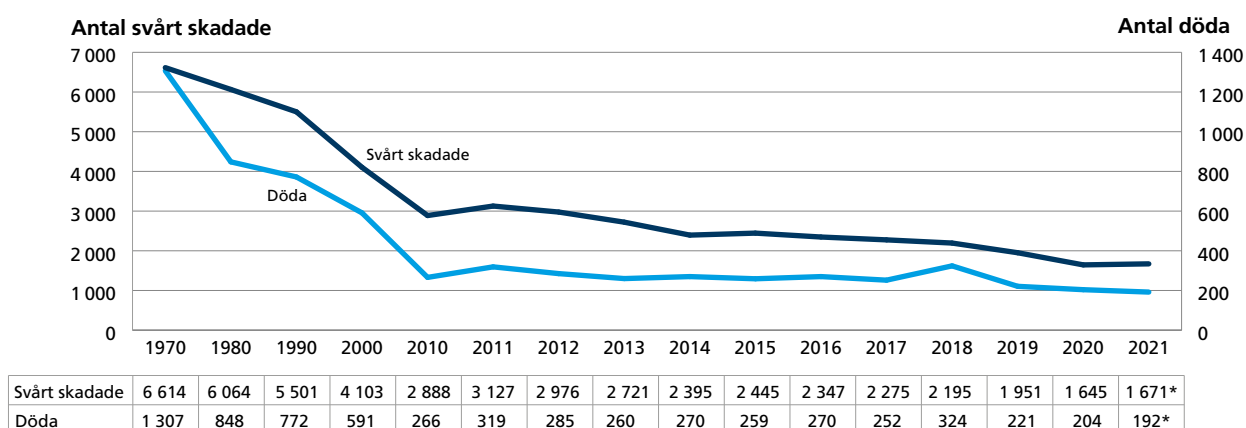
Slutligen kan Polismyndigheten påverka risken för återfall i rattfylleribrott, till exempel genom att använda metoden *Smadit* (Samverkan mot alkohol och droger i trafiken).⁴⁰ Därigenom bidrar vi till en *återfallspreventiv* effekt.

Redovisning av verksamhetsresultat – trafiksäkerhet

Under 2021 ökade trafikflödet på våra vägar. Vid utgången av 2021 hade den totala trafiken (inklusive yrkestrafiken) ökat med 4,2 procent jämfört med 2020.⁴¹ Enligt preliminär statistik från Transportstyrelsen minskade antalet omkomna i trafiken under perioden 2021 jämfört med 2020 (-12 personer), efter att ha minskat även under 2020. Sedan 2010 har antalet omkomna i medeltal legat på 260 personer per år. Antalet svårt skadade ökade jämfört med 2020 (+26 personer). Antalet omkomna i vägtrafikmiljön var det lägsta sedan mätningarna började.

Antalet omkomna i vägtrafikmiljön var det lägsta sedan mätningarna började.

FIGUR 14. Antal döda och svårt skadade i vägtrafikmiljön, 1970–2021.

* Preliminär statistik från Transportstyrelsen. Den preliminära statistiken över dödade kan innehålla personer som avlidit till följd av sjukdom eller till följd av avsiktliga handlingar (till exempel självmord). Dessa utsluts ur den officiella statistiken när dödsorsaken fastställts. Vidare kan antalet öka, om det i efterhand visat sig att en skadad person avlidit inom 30 dagar till följd av olyckan.

39) Transportstyrelsen (2021): *ATK Årsrapport 2020*. Rapport 2021:153.

40) Arbetssättet innebär att personer som ertappats för ratt-, drogratt- eller sjöfylleri ges ett erbjudande om en vårdkontakt för att få hjälp med att bryta sitt missbruk eller beroende av alkohol och/eller droger. Genomförs i samverkan med bland andra Folkhälsomyndigheten.

41) Källa: Trafikverket <https://applikation-pt.trafikverket.se/ID76/trafikarbetetsforandring.html> (hämtat 22-01-24).

Polismyndigheten tog under 2021 fram en avrapporteringsapplikation kallad Trafo som alla poliser i yttre tjänst hade tillgång till. I applikationen samlas de uppgifter som polisen ska rapportera in till Transportstyrelsens databas STRADA⁴² in på ett mer effektivt och strukturerat sätt än tidigare och kvaliteten på uppgifterna till STRADA ökade.

Det pågående projektet gällande sällningsprov för narkotika fick pausas på grund av pandemin och återupptogs i augusti.

I enlighet med Polismyndighetens strategi för trafik som metod gjordes ett antal kommunikationsinsatser på trafiksäkerhetsområdet, bland annat tre filmer som fick stor räckvidd i myndighetens sociala medier. Kommunikationen förstärktes också inför de nationella trafikveckorna genom gemensamma pressmeddelanden från Trafikverket, Transportstyrelsen och Polismyndigheten.

Trafikövervakning – hastighet

En del av trafiksäkerhetsarbetet är hastighetskontroller som görs dels genom ATK, dels genom manuell hastighetsövervakning. Under 2021 utfärdades knappt 263 000 ordningsböter som en följd av hastighetskontroller, vilket är en ökning med 16,3 procent jämfört med 2020. I de fall föraren förnekar gärningen, exempelvis fortkörning, så upprättas en anmälan om brott. Dessa brott ökade också jämfört med 2020 (+415, +5,7%).

Under 2021 utfärdades knappt 263 000 ordningsböter som en följd av hastighetskontroller, vilket är en ökning med 16,3 procent jämfört med 2020.

42) Swedish Traffic Accident Data Acquisition. Lag (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas.

TABELL 5. Antal ordningsböter och antal ordningsböter ATK samt antal anmälda brott avseende hastighetsöverträdelse på väg, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Obot*	169 631	225 857	262 586	36 729	16,3 %
–varav automatisk hastighetsövervakning	80 846	83 102	99 423	16 321	19,6 %
Anmälda brott om hastighetsöverträdelse på väg**	5 819	7 334	7 749	415	5,7 %

* Från och med 2020 hämtas statistiken för ordningsbot från en ny statistikkälla, och kan ej jämföras med tidigare redovisade uppgifter i årsredovisningarna för 2019 och 2020.

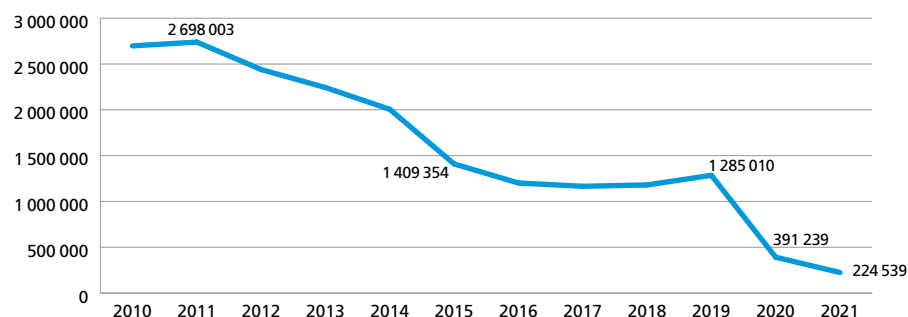
** Avser brott mot 3 kap. 16–17§ trafikförordningen (1998:1276).

I 38 procent av fallen kom ordningsboten från ATK, vilket är en ökning jämfört med 2020 då andelen var 37 procent. Antalet ATK-stationer har fortsatt att öka under 2021.⁴³

Trafikövervakning – nykterhet

Polismyndighetens bedömning är att *individpreventionen* gällande rattfylleri fungerade väl under 2021. De anmälda alkohol- respektive narkotikarattfylleribrotten minskade inte i samma omfattning som antalet genomförda alkoholutandningsprover. Det är däremot inte möjligt att bedöma effekten av *allmänpreventionen* när rutinmässiga sällningsprov inte genomförts.

FIGUR 15. Antal alkoholutandningsprover, 2010–2021.

Antalet alkoholutandningsprov fortsatte att minska under året. Sedan åren 2009–2011, då nivån var som högst, har antalet prov mer än halverats och under coronapandemin har antalet prover sjunkit till historiskt låga nivåer.

Även under 2021 påverkades verksamheten i hög grad av covid-19. Beslutet som fattades i mars 2020 om att rutinmässiga alkoholutandningskontroller skulle stoppas tills vidare, upphävdes från och med oktober månad 2021. Det gjordes dock kontroller när det fanns en skälig misstanke om brott. Under 2021 togs det i genomsnitt 615 prover per dag, vilket är en minskning med 43 procent jämfört med 2020. Som en följd av det minskade antalet utförda prover minskade även antalet rattfylleribrott (-754, -8,8 %) och rattfylleribrott under påverkan av narkotika (-1 965, -12,2 %) jämfört med 2020. Andelen positiva provsvar ökade dock till 2,2 procent (+0,5 procentenheter). Det var ett förväntat resultat med tanke på att antalet anmälda brott har minskat i lägre omfattning än antalet genomförda alkoholutandningsprover, samt strategin att genomföra kontrollerna när det fanns en skälig misstanke om brott.

Under 2021 togs det i genomsnitt 615 prover per dag, vilket är en minskning med 43 procent jämfört med 2020.

43) Det senaste året var ökningen drygt 200 nya mätstationer och cirka 50 nya sträckor. Se Transportstyrelsens årsrapport om ATK, rapportnr: 2021:153.

TABELL 6. Antal anmälda brott för rattfylleri, rattfylleri under påverkan av narkotika samt antal alkoholutandningsprov*, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Rattfylleri och grovt rattfylleri	11 558	8 558	7 804	-754	-8,8 %
Rattfylleri under påverkan av narkotika	14 117	16 141	14 176	-1 965	-12,2 %
Alkoholutandningsprov **	1 285 010	391 239	224 539	-166 700	-42,6 %
Alkoholutandningsprov (vid uttag aktuellt år (2019–2021)***)	1 090 510	312 811	224 539	-88 272	-28,2 %

* Med alkoholutandningsprov avses här endast de så kallade sållningsprover som görs vid trafikkontroller. De utandningsprov som görs på polisstation efter ett positivt sållningsprov, så kallade bevisprov (PBA), ingår inte i denna statistik.

** Den redovisade statistiken för alkoholutandningsprover 2021 är lägre än den slutliga då det finns en viss eftersläpning i inrapporteringen.

*** Med anledning av den eftersläpning som försvårar möjligheten att tolka utvecklingen redovisas även antal alkoholutandningsprover vid uttag i direkt anslutning till helåret (jämförbart med 2021 års siffror).

Brott på väg

Inom området brott på väg använder polisen sig av vägnätet för att förebygga, förhindra och uppdaga brott som begås på och i anslutning till vägen, det innebär att rikta extra uppmärksamhet mot vägnätet som möjliggör snabba förflyttningar genom landet, det vill säga riksvägar och europavägar.

Vid en trafikkontroll kontrolleras fordon, förare och passagerare och polisen kan då upptäcka exempelvis stöldgods, vapen, ammunition, narkotika eller efterlysta personer. En del kontroller innebär samverkan med verksamheter som specialiserat sig på exempelvis utlänningsärenden eller narkotika. Man samverkar också med externa experter som exempelvis Kronofogdemyndigheten och Arbetsmiljöverket. Det handlar då oftast om beslag av fordon eller dyra föremål som gärningspersonen bär med sig.

Yrkestrafik

Polismyndigheten har direktivstyrda och preciserade årliga åtaganden gentemot EU inom yrkestrafikområdet. Under året har en överenskommelse tagits fram tillsammans med Trafikverket som beskriver en övergripande process hur det löpande samarbetet är tänkt att fungera när det gäller åtgärder avseende kontrollplatser. Dessutom har en strategisk överenskommelse gjorts mellan Polismyndigheten och Transportstyrelsen för att kvalitetssäkra och effektivisera kontrollen av den yrkesmässiga trafiken.

Inom området brott på väg använder polisen sig av vägnätet för att förebygga, förhindra och uppdaga brott som begås på och i anslutning till vägen.

TABELL 7. Resultat flygande inspektion, farligt gods och kör- och vilotid, 2019–2021.

Indikator	Åtagande	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)	Förändring i förhållande till åtagande (antal)
Flygande inspektioner (nyttfordon)	12 400	13 531	15 264	14 794	-470	-3,1%	2 344
Farligt gods*	7 000	5 884	6 238	5 481	-757	-12,1%	-1 519
Kör och vilotid (antal kontroller)	20 000	20 318	18 084	21 884	3 800	21,0%	1 884
Kör och vilotid (antal dagar)**	224 000	472 432	446 718	442 928	-3 790	-0,8%	198 928

* Polismyndighetens mål.

** Antal kontrollerade arbetsdagar.

En översyn av antalet kontrollerade arbetsdagar avseende kör- och vilotider fortsatte under året tillsammans med Transportstyrelsen, som är behörig myndighet. Totalt ska Sverige, enligt EU-direktiv⁴⁴ kontrollera cirka 488 000 arbetsdagar, 50 procent vid vägkontroller och 50 procent vid företagskontroller. Polisen ansvarar för vägkontrollerna och Transportstyrelsen för företagskontrollerna. Regelverket kommer i närtid ge möjligheter att kontrollera fler arbetsdagar vid varje kontrolltillfälle. Därför följer Polismyndigheten, utöver antalet kontrollerade arbetsdagar, även upp antalet förare som kontrolleras avseende kör- och vilotider. Antal kontroller är väsentligt i Polismyndighetens förebyggande arbete då det är ett mått på såväl aktivitet som synlighet ute i vägtrafiken.

Antalet flygande inspektioner av nyttfordon minskade något under 2021, men antalet ligger väl över åtagandet. Det aktuella systemet har funktioner för rapportering till Transportstyrelsen och för uppföljning av de flygande inspektionerna. Systemet för kör- och vilotider utvecklades under 2021 för att förbättra den statistiska uppföljningen och funktionen började användas 1 januari 2022.

TABELL 8. Antal ärenden, sanktionsavgifter olaga cabotage redovisade till Transportstyrelsen, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Ärenden avseende olaga cabotage	238	272	370	98	36,0%

Antalet ärenden avseende olaga cabotage har ökat med 36 procent sedan 2020.

Antalet ärenden avseende olaga cabotage har ökat med 36 procent sedan 2020. Eftersom att de regelverk som styr verksamheten till stora delar är av multilateral karaktär, har Polismyndigheten begränsade möjligheter att självständigt följa upp och resonera kring effekter av den verksamhet myndigheten bedrivit. Effekterna bör därför istället analyseras i ett vidare perspektiv.

44) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/22/EG av den 15 mars 2006 om minimivillkor för genomförande av rådets förordningar (EEG) nr 3820/85 och (EEG) nr 3821/85 om sociallagstiftning på vägtransportområdet samt om upphävande av rådets direktiv 88/599/EEG.

Den trygghetsskapande verksamheten

Regeringens mål

Människors trygghet ska öka.

2 § 2 Polislagen

Till Polismyndighetens uppgifter hör att övervaka den allmänna ordningen och ingripa när störningar inträffat.

Sammanfattande bedömning av resultat

Polismyndighetens bedömning är att befolkningens upplevda trygghet och oro för brottslighet i samhället utvecklades positivt under 2021 jämfört med 2020. Enligt NTU har andelen medborgare som uppger att de i stor utsträckning är oroliga för brottsligheten i samhället minskat. Upplevelsen av trygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet har förbättrats. Det är även färre som uppger att de ofta valt en annan väg eller annat färdssätt på grund av oro att utsättas för brott.

Trygghet är en känsla hos individen som påverkas av både individfaktorer som kön, ålder och social utsatthet, och av situationella faktorer som plats och tid på dygnet. Känslan av trygghet påverkas även av det omgivande samhället, bland annat hur medierapporteringen och samhällsdebatten om utsatthet för brott och kriminalitet ser ut. När polisen utför sitt uppdrag på ett kompetent och effektivt sätt kan det på ett allmänt plan bidra till att skapa och upprätthålla en känsla av trygghet. I den bemärkelsen är en stor del av polisens arbete trygghetsskapande. Polisen utför också trygghetsskapande aktiviteter med det direkta syftet att åtgärda orsaker till oro för brott.

För att bedöma måluppfyllelsen för regeringens mål används flera indikatorer⁴⁵:

- andelen medborgare som är mycket/ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet (NTU)
- andelen medborgare som mycket/ganska ofta valt en annan väg eller annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott (NTU)
- andelen medborgare som i stor utsträckning är orolig för brottsligheten i samhället (NTU).

Trygghet och oro för brott bland befolkningen

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) ger oss möjlighet att på nationell nivå se hur upplevelsen av tryggheten utvecklas över tid och hur den skiljer sig åt mellan olika grupper i befolkningen vilket ger en bild av hur vi som samhälle lyckas att öka människors trygghet. Polismyndigheten är en av flera aktörer som kan bidra till målet ökad trygghet och det är inte klarlagt hur sambandet ser ut mellan just polisens arbete och utfallet i de nationella mätningarna.⁴⁶

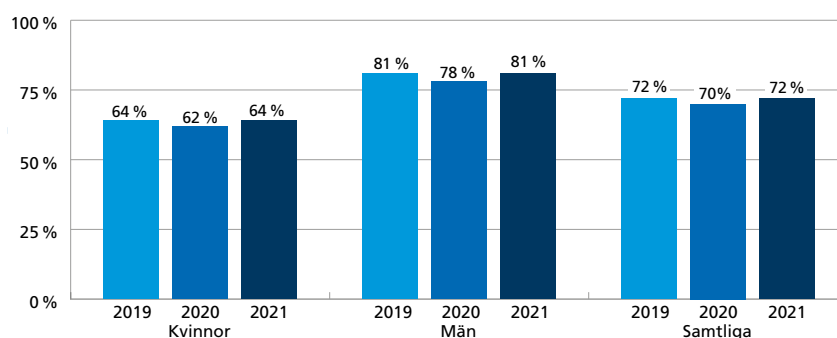
I NTU 2021 uppgav 72 procent att de kände sig mycket eller ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Det var en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2020. Andelen trygga ökade både bland kvinnor (64%, +2 procentenheter) och bland män (81%, +3 procentenheter).

I NTU 2021 uppgav 72 procent att de kände sig mycket eller ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet.

45) För en sammanställning över samtliga aktuella indikatorer i bedömningsmodellen, se bilaga 9.

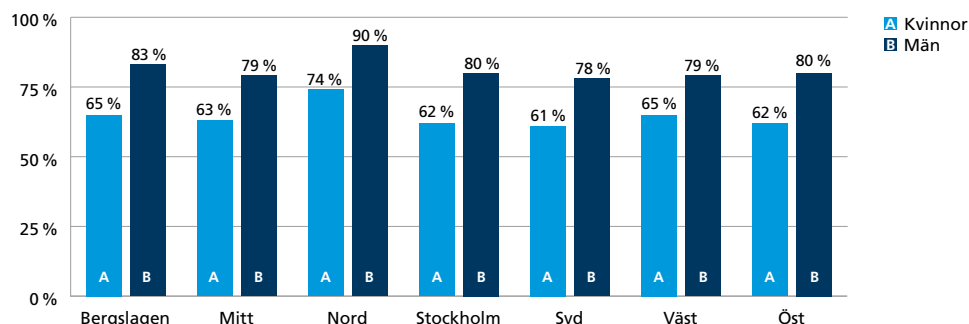
46) Anita Heber (2007): *Var rädd om dig! Rådsla för brott enligt forskning, intervjupersoner och dagspress*. Doktorsavhandling i kriminologi vid Stockholms universitet 2007, s. 230–242; Anita Heber (2008): *En guide till trygghetsundersökningar om brott och trygghet*. Tryggare och mänskligare Göteborg; Anna-Karin Ivert (2018): "Trygghet i forskning och praktik" i Peter Lindström och Ulf Sempert (red) *Kriminologi och poliskunskap. Mötet mellan forskning och praktik*, s. 79–94.

FIGUR 16. Andel mycket/ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet, efter kön. NTU 2019–2021.

Vid en jämförelse mellan polisregionerna ser vi att det är högst andel mycket eller ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet i polisregion Nord (82%). I övriga polisregioner är motsvarande andel mellan 70 och 74 procent. Jämfört med 2020 har de största förändringarna skett i polisregionerna Mitt och Syd (+3 procentenheter). Skillnaderna mellan polisregionerna avspeglar ett övergripande mönster att upplevelsen av trygghet tenderar att vara högre i mer glesbefolkade delar av landet och lägre i storstadsområdena.⁴⁷

FIGUR 17. Andel mycket/ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet, efter kön och polisregion. NTU 2021.

De regionala skillnaderna i NTU avspeglar bara delvis de skillnader som finns avseende antal anmälda brott eller självrapporterad utsatthet för brott inom polisregionerna. Det betyder att polisens trygghetsskapande arbete behöver utgå från ett lokalt perspektiv och de faktorer i lokalsamhället som ger upphov till oro för att utsättas för brott.

I NTU 2021 uppger 45 procent av befolkningen att de i stor utsträckning oroar sig över brottsligheten i samhället. Det är en minskning med 2 procentenheter jämfört med 2020 års mätning. Det betyder att utvecklingen varit positiv i förhållande till regeringens mål för polisens verksamhet. Andelen män som känner stor oro över brottsligheten i samhället är 46 procent, vilket är två procentenheter mer än andelen kvinnor. Det är en förändring jämfört med de senaste åren, då andelen varit lika stor bland kvinnor och män.

Jämfört med 2020 har andelen som i stor utsträckning oroar sig över brottsligheten i samhället minskat inom alla åldersgrupper utom i gruppen 16–19 år. Andelen är lägst i den yngsta åldersgruppen 16–19 år (29 %) och högst i åldersgruppen 65–74 år (55 %). Samma åldersgrupper hade lägst respektive högst andelar även 2020.

⁴⁷ Brottsförebyggande rådet (2021): *Kommunala variationer i risk för otrygghet*. Kortanalys 2/2021, s. 4.

Andelen som oroar sig över brottsligheten i samhället är på en hög nivå jämfört med 2019 och åren dessförinnan. Det trots att den självrapporterade utsattheten för brott mot enskild person⁴⁸ har minskat över tid. De olika utvecklingskurvorna visar att det inte finns ett direkt samband mellan brottsligheten i samhället, som är huvudfokus för polisens verksamhet, och den upplevelse av otrygghet och oro för brottslighet som finns i samhället. De åldersgrupper där flest känner oro över brottsligheten är de som i lägst grad uppger att de utsatts för något brott mot enskild person, för nästan samtliga brottstyper.

Oro för att utsättas för brott kan påverka människors handlingar och utgöra en begränsning i vardagen. NTU 2021 visar att för 24 procent av befolkningen har oro för att utsättas för brott lett till att man under det senaste året ganska eller mycket ofta har valt en annan väg eller ett annat färdssätt. Andelen är något lägre än 2020, då den var 26 procent. Även här ser vi alltså en positiv resultatutveckling i förhållande till regeringens mål. Det är betydligt vanligare att kvinnor (32%) ofta har valt ett annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott jämfört med män (16%), men utvecklingen är densamma.

Andelen som ganska eller mycket ofta har valt en annan väg eller ett annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott är störst i åldersgruppen 20–24 år (32%) och lägst i åldersgruppen 75–84 år (16%).

Polismyndighetens trygghetsskapande arbete

Till största delen arbetar polisen trygghetsskapande på lokal nivå och utifrån den lokala lägesbilden. Polismyndighetens definition av trygghetsskapande arbete är sådana aktiviteter som polisen genomför eller aktivt deltar i och som har det primära syftet att åtgärda orsaker som kan skapa rädsla för brott. Trygghetsskapande aktiviteter ska ofta förebygga brott också, men ur ett polisiärt perspektiv är det ändå relevant att göra skillnad på trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.⁴⁹

Lokala kartläggningar av brottsproblem och otrygghet

NTU ger en nationell bild av trygghet och oro för att utsättas för brott. Men undersökningens resultat redovisas enbart vartannat år på kommun- och stadsdelsnivå.⁵⁰ De lokala förhållandena avseende otrygghet behöver därför undersökas närmare för att vi ska förstå mer om var, när och hur otryggheten uppstår.⁵¹ Det varierar mellan polisregionerna i vilken utsträckning polisen genomför lokala trygghetsmätningar. Polisregionerna Stockholm och Syd gjorde lokala trygghetsmätningar i samtliga kommuner 2021. I polisregionerna Bergslagen och Väst gjordes inte några lokala trygghetsmätningar.⁵² Polisregionerna Mitt och Öst gjorde trygghetsmätningar i några kommuner under 2021, men kommer från och med 2022 att genomföra trygghetsmätningar i samtliga kommuner.

Trygghetsmätningar är inte det enda sättet att få en bild av otrygghet och brottsproblem i lokalsamhället. Enligt Brå:s kommunpolisenkät uppger 90 procent av kommunpoliserna att en kartläggning av de lokala brottsproblemen gjordes 2021.⁵³ En stor del av de undersökningarna gjordes av kommunerna. Enligt Brå gjorde 66 procent av kommunerna kartläggningar av lokala brottsproblem under 2020. Det är en ökning jämfört med de närmast föregående åren (64% år 2019 respektive 58% år 2018).⁵⁴

Till största delen arbetar polisen trygghetsskapande på lokal nivå och utifrån den lokala lägesbilden.

48) I brott mot enskild person ingår i NTU:s undersökningar brottstyperna *misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstöld, försäljningsbedrägeri, kort-lkreditbedrägeri och nätkränkning*.

49) Skillnaden mellan trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är alltså att det förstnämnda i första hand är inriktat mot att minska rädslan för att utsättas för brott, medan det senare primärt syftar till att förhindra att brott begås. Polismyndigheten (2018): *Slutrapport. Definitionerna av brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete samt styrande dokument*. Dnr A841.321/2016.

50) För Göteborgs, Malmös och Stockholms kommun.

51) Marie Torstensson Levander (2007): *Trygghet, säkerhet, oro eller risk?* Begreppsdefinitioner och mått. Sveriges kommuner och landsting, s. 26.

52) Polismyndigheten (2021): *Planlagd brottsförebyggande linjeverksamhet*. Tillsynsrapport 2021:6, s. 29.

53) Brottsförebyggande rådet (2021): *Kommunpolis – Enkät om lokalt brottsförebyggande arbete*. Antal respondenter: 209. Antal svar: 166. Svarsfrekvens: 79,43%.

54) Brottsförebyggande rådet (2021): *Det brottsförebyggande arbetet i Sverige. Nuläge och utvecklingsbehov 2021*, s. 64.

En vanlig trygghetsskapande åtgärd i samband med grova brott som mord, mordförsök och skjutningar är att polisen under en tid ökar närvaron i det brottsutsatta området, bland annat genom fotpatrullering.

Trygghetsskapande aktiviteter

Aktiviteter för att förhindra brott ska ofta öka tryggheten också. En vanlig trygghetsskapande aktivitet som också fungerar brottsförebyggande är ökad polisiär närvaro, till exempel genom fotpatrullering, på platser som upplevs som otrygga. Det handlar ofta om centrum, parker, resecentrum eller specifika bostadsområden. I den trygghetsskapande aktiviteten ingår ofta även kommunikationsinsatser.⁵⁵

Ett exempel på hur polisen arbetar för att öka tryggheten för våldsutsatta kvinnor är lokalpolisområde Gotland. Här har man arbetat både brottsförebyggande och trygghetsskapande genom att öka synligheten i närheten av såväl brottsoffer som misstänkta. Det handlar om till exempel trafikkontroller, rastning av polisens hundar och fotpatrullering i anslutning till bostäder, särskilt i ärenden där det finns beslut om kontaktförbud.⁵⁶

En vanlig trygghetsskapande åtgärd i samband med grova brott som mord, mordförsök och skjutningar är att polisen under en tid ökar närvaron i det brottsutsatta området, bland annat genom fotpatrullering. I samband med det är det också vanligt med lokala kommunikationsinsatser med fokus på att öka tryggheten. De insatserna är också tänkta att skapa förtroende för polisen och sänka tröskeln för att kontakta polisen, till exempel för att lämna underrättelseinformation.⁵⁷

Polismyndighetens ingripandeverksamhet

En av Polismyndighetens uppgifter är att övervaka den allmänna ordningen och ingripa när störningar inträffar. Ingripandeverksamhet är en del av Polismyndighetens yttre operativa verksamhet som finns tillgänglig dygnet runt, året om. Verksamheten består av både händelsestyrda och planlagda aktiviteter. I den planlagda verksamheten sker en stor del av Polismyndighetens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, bland annat genom de åtaganden som finns i medborgarlöften. För att kunna utföra uppdraget med kvalitet krävs att Polismyndigheten har en flexibilitet i organisationen.

55) Nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet 2021; Polismyndighetens månadsvisa sammanställning *Det goda polisarbetet*.

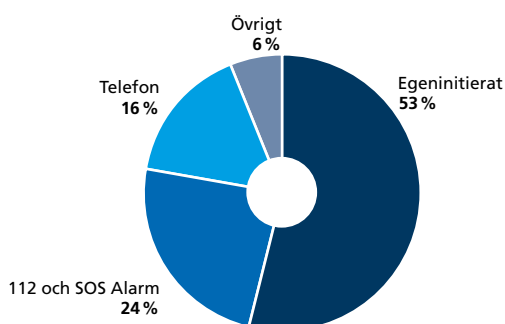
56) Nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet 2021.

57) Under året tillämpades arbetssättet bland annat i Stockholm, Göteborg, Linköping och Örebro, Polismyndighetens månadsvisa sammanställning *Det goda polisarbetet*.

Aktiviteten inom ingripande verksamheten bidrar i hög grad till resultatet i polisens verksamhet och har stor påverkan på allmänhetens bild av polisens förmåga att bekämpa brott och ge allmänheten skydd och hjälp. I förlängningen ger resultatet i ingripande verksamheten effekter både för den upplevda tryggheten i samhället och för förtroendet för polisen.

Ingripande verksamheten ska så långt som möjligt vara planlagd, men består till stor del av händelsestyrd verksamhet. I det händelsestyrda arbetet handlar det om att reagera på en mer eller mindre akut situation som kommit till polisens kännedom, exempelvis genom att allmänheten kontaktar polisen via SOS Alarm (112-samtal), nationella telefonväxeln (NTV) eller polisens kontaktcenter (PKC).⁵⁸

FIGUR 18. Andel upprättade händelserapporter (HR) prioritet 1–3, efter anmälningssätt, 2021.

Det kan också vara en polis som rapporterar om händelsen till en regionledningscentral (RLC). År 2021 upprättades 53 procent av händelserapporterna av Polismyndigheten, så kallade egeninitierade händelserapporter. En knapp fjärdedel, 24 procent, kom från 112-samtal eller SOS Alarm, 16 procent kom från telefon och resterande kom från annan kommunikation.

Det är RLC som i nära samverkan med yttre befäl och

jourhavande förundersökningsledare har till uppgift att leda och fördela polisregionens tillgängliga resurser vid akuta händelser. RLC tar emot larm, dirigerar polispatruller och styr alla utryckningar. Händelsestyrd verksamhet som kräver en insats i närtid prioriteras enligt ordningen 1–3.⁵⁹

- prioritet 1 innebär att ingripande ska göras omedelbart
- prioritet 2 skyndsamt (inom 20 minuter)
- prioritet 3 i närtid (inom 4 timmar).

Efter att händelsen har bedömts och prioriterats upprättas en händelserapport. Händelser eller problem som inte är akuta lämnas över till ett lokalpolisområde för bedömning och beslut om åtgärd (prioritet 5). De ärenden som kräver fortsatt handläggning men inte att en patrull beordras överlämnas till PKC (prioritet 6).

Av alla upprättade händelserapporter med prioritet 1–3 under 2021 ledde 66,3 procent till att en patrull inom ingripande verksamhet beordrades, jämfört med 66,0 procent under 2020.⁶⁰ Om en patrull inte beordras beror det oftast på att problemet inte faller inom polisens uppdrag eller är oseriöst. En orsak kan också vara att det inte finns en tillgänglig resurs för tillfället, eller att ärendet lämnas vidare inom polisorganisationen.

Polisens förmåga att snabbt komma till en brottsplats är avgörande för att i det initiala skedet få så goda utredningsuppslag som möjligt. Till förstahandsåtgärderna hör bland annat att ta upp anmälan, höra vittnen, säkra spår, spärra av och ta föremål i beslag. Detta kan ta mycket tid i anspråk och kräver noggrann dokumentation.

Den händelsestyrda verksamheten är dock inte enbart inriktad mot utredning. Om polisen blir kallad till en händelse där ordningsstörningar inträffat men inget brott ännu har begåtts arbetar patrullen brottsförebyggande. Genom dialog, avvisning samt avlägsnande av personer och folksamlingar förhindrar polisen att brott och olyckor inträffar. I det förebyggande arbetet ingår även rutinmässiga kontroller av personer och fordon.

Genom dialog, avvisning samt avlägsnande av personer och folksamlingar förhindrar polisen att brott och olyckor inträffar.

58) Telefonnummer till både PKC och nationella telefonväxeln är 114 14.

59) Prioritet 4 är idag ledig och används inte.

60) Utfallet för andelen upprättade händelserapporter med beordrad patrull går inte att jämföra med motsvarande uppgifter i årsredovisningar för 2019 och 2020. I tidigare årsredovisningar har ett treårigt genomsnittligt värde redovisats, i denna årsredovisning redovisas utfallet årsvis.

Omhändertagande av berusade och psykiskt sjuka personer samt hantering av självmord medför dagligen stora arbetsinsatser för polisen.

Ingripandeverksamheten arbetar också till stor del med icke brottsliga händelser genom skydd, hjälp och bistånd till allmänheten. Icke brottsliga händelser kan vara av olika allvarlighetsgrad och kan exempelvis handla om handräckning, självmordsförsök, försvunna personer, sjukdomsfall, olyckor eller att omhänderta påverkade personer. Omhändertagande av berusade och psykiskt sjuka personer samt hantering av självmord medför dagligen stora arbetsinsatser för polisen.

Antalet anställda⁶¹ i ingripandeverksamheten ökade under 2021 med 249 personer till 7 747 (29 % kvinnor och 71 % män), vilket motsvarar knappt 28 procent av polisregionernas samlade resurser. I förhållande till befolkningsmängden är det en ökning med 2,8 procent jämfört med 2020.

TABELL 9. Antal anställda inom ingripandeverksamheten per 100 000 invånare*, 2019–2021.

Polisregion	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Bergslagen	72	72	77	5	6,8 %
Mitt	59	63	67	4	7,1 %
Nord	70	75	79	3	4,2 %
Stockholm	72	74	74	0	-0,1 %
Syd	73	75	77	2	3,1 %
Väst	73	72	73	2	2,5 %
Öst	72	73	75	2	2,1 %
Totalt	71	73	75	2	2,8 %

* Befolkningsmängden baseras på nivån vid utgången av föregående år.

Coronapandemins påverkan på ingripandeverksamheten

För att kunna anpassa arbetssätt och uppdrag i och med de stora utmaningar som coronapandemin gav var en bra dialog och delade lägesbilder både med externa samverkanspartner och internt inom polisen en viktig del. De tillfälliga inreseförbuden till Sverige och kraven på negativt covid-19-test vid inresa innebar att Polismyndigheten fick i uppdrag att utföra inresekontroller vid hamnar, på flygplatser och andra gränsövergångar. Kontrollerna av negativa covid-19-test genomfördes i samverkan med Kustbevakningen och Tullverket. Arbetet med inresekontroller krävde att delar av ingripandeverksamhetens resurser omprioriterades och kommenderades till tjänstgöring bland annat vid gränsen till Danmark och Norge. Inresekontroller på fordon och personer som passerade gränsen gjordes dygnet runt, ofta tillsammans med kollegor från gränspolisen.

Regionledningscentraler

För att kunna ta ett helhetsansvar för ingripandeverksamheten finns en regionledningscentral (RLC) i varje polisregion. Utöver att fördela de polisiära resurserna i regionen förser RLC ingripandepatroller med information från samtal och slagningar i system så att bästa förutsättningar för att lösa situationen på plats finns.

Antalet anställda inom Polismyndighetens regionledningscentraler var 1 131 under 2021, vilket var i nivå med föregående år (+9, +0,8 %). Antalet 112-samtal minskade vid samtliga RLC under 2021. En trolig förklaring är att det på grund av coronapandemin inte var lika mycket människor som befann sig utanför hemmet vilket medförde färre händelser och inringningar. Förändringen kan även ses i antalet upprättade händelserapporter prioritet 1–2 (-4,3 %).

61) I antalet ingår även chefsbefattningar samt 53 civilanställda. Det finns skillnader mellan polisregionerna var man organisatoriskt placerar kommunpolis och områdespolis, det påverkar sammanställningen av antalet anställda inom verksamhetsområdet BF/IGV.

TABELL 10. Antal 112-samtal till RLC* efter polisregion, 2019–2021.

Polisregion	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Bergslagen	60 676	63 007	58 124	-4 883	-7,7 %
Mitt	68 268	69 426	63 880	-5 546	-8,0 %
Nord	57 232	58 178	49 593	-8 585	-14,8 %
Stockholm	177 265	179 863	155 705	-24 158	-13,4 %
Syd	131 847	134 541	117 208	-17 333	-12,9 %
Väst	137 245	138 994	124 671	-14 323	-10,3 %
Öst	78 406	82 251	74 501	-7 750	-9,4 %
Totalt	710 939	726 260	643 682	-82 578	-11,4 %

* Statistik om inkomna 112-samtal skickas till Polismyndigheten på löpande månadsbasis från SOS-alarm.

Händelserapporternas fördelning på Polismyndighetens huvudprocesser

Av de totalt 1 102 852⁶² händelserapporter som registrerade med prioritet 1–3 under 2021 kunde 989 084 händelserapporter kopplas till tre av Polismyndighetens huvudprocesser inom kärnverksamheten – utredning och lagföring (UL), brottsförebyggande verksamhet (BF) och service (SE).⁶³ Drygt hälften (52%) av händelserapporterna kan kopplas till UL medan BF står för 32 procent och SE för 16 procent. Fördelningen mellan huvudprocesserna var oförändrad jämfört med 2020.

Till utredningsverksamheten kan knappt 60 händelsekoder kopplas. Utredningsverksamheten domineras av brottskategorierna *trafikbrott* (27%), *våldsbrott* (15%) och *tillgrepps-brott (exkl. butik)* (10%) som sammanlagt utgör 52 procent av huvudprocessen. Den största enskilda händelsekoden är *utredningsarbete* som omfattar 21 procent av samtliga händelserapporter inom utredningsverksamheten. På denna kod redovisas bland annat husrannsakan, brottsplatsundersökning, förhör och vittnesmål. Andra omfattande händelsekoder är *misshandel* (7%), *narkotikabrott* (7%) och *stöld i butik* (5%).

Händelsekoder som kan kopplas till den brottsförebyggande verksamheten domineras av händelsekoden *kontroll person/fordon*. Denna omfattar 65 procent eller knappt 206 000 av alla händelser inom den brottsförebyggande verksamheten. Utöver denna är även volymerna för händelsekoderna *trafikkontroll* (15%), *bråk* (9%) och *bevakningsuppdrag* (8%) relativt stora. Av samtliga händelserapporter inom den brottsförebyggande verksamheten kan sammanlagt 97 procent kopplas till brottskategorierna *trafikbrott* (81%) och *våldsbrott* (17%).

Den största enskilda händelsekoden är *utredningsarbete* som omfattar 21 procent av samtliga händelserapporter inom utredningsverksamheten.

TABELL 11. Antal upprättade händelserapporter för prioritet 1–3, utvalda händelsekoder mot ej brottsliga verksamheten (service), 2019–2021.

Händelse	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Självordsförsök	15 734	14 938	11 856	-3 082	-20,6 %
LOB Berusad/ Omhändertagen	58 651	52 309	50 978	-1 331	-2,5 %
Psykisk ohälsa*	5 224	4 872	7 920	3 048	62,6 %
Sjukdomsfall/olycksfall	8 573	8 368	7 801	-567	-6,8 %
Handräckning	17 310	18 275	17 936	-339	-1,9 %
Totalt	105 492	98 762	96 491	-2 271	-2,3 %

* I februari 2021 bytte HR-koden 9010 namn från Psykiskt sjuk till Psykisk ohälsa. Utöver ingripanden med stöd av 11 § polislagen enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård kan koden därmed också användas för övriga ärenden där psykisk ohälsa bedöms vara orsak till att polis blivit involverad i ärendet. Utvidgningen av begreppet har medfört en ökad registrering med denna kod. Det kan även antas att vissa händelser som förut registrerades som självordsförsök istället, i och med definitionsändringen, kodas som Psykisk ohälsa.

62) Antalet händelserapporter är hämtade från systemet Status. Bara händelserapporter där en patrull har blivit beordrad finns med i redovisningen. Tre händelsekoder rörande övning och utbildning har exkluderats från årets redovisning, vilket innebär att uppgifter om antal händelserapporter skiljer sig från uppgifter redovisade i årsredovisningen 2020.

63) I Polismyndighetens kärnprocesser ingår även *Kärnverksamhet utanför rättsväsendet* (UR). UR är i jämförelse med BF, UL och SE mycket liten och redovisas därför inte i det här avsnittet.

För att polisen ska kunna lägga mer tid på sitt kärnuppdrag att bekämpa brott och öka tryggheten behöver uppdraget inom service renodlas. Exempelvis medför hanteringen av berusade personer eller händelser som berör psykisk ohälsa och självmord dagligen stora arbetsinsatser för polisen.

Antal upprättade händelserapporter, prioritet 1–3

Antalet upprättade händelserapporter ger en bild av hur belastningen ser ut inom ingripande-
verksamheten. Under 2021 upprättades knappt 1 102 900 händelserapporter med prioritet
1–3, vilket var en minskning (-0,9 %) jämfört med 2020. Antalet händelserapporter med hög
prioritet (prio 1–2) minskade med 4,3 procent jämfört med 2020 till knappt 381 500.

TABELL 12. Antal händelserapporter prioritet 1–3, efter polisregion, 2019–2021.

Polisregion	Prio 1–2					Prio 3				
	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Bergslagen	26 844	25 950	26 557	607	2,3 %	80 778	83 279	84 262	983	1,2 %
Mitt	33 829	32 429	32 126	-303	-0,9 %	78 659	83 926	88 010	4 084	4,9 %
Nord	29 172	28 104	26 869	-1 235	-4,4 %	83 040	91 479	93 400	1 921	2,1 %
Stockholm	110 765	111 191	101 441	-9 750	-8,8 %	132 249	127 813	126 345	-1 468	-1,1 %
Syd	81 668	78 632	77 397	-1 235	-1,6 %	117 911	122 190	115 808	-6 382	-5,2 %
Väst	79 152	79 756	77 049	-2 707	-3,4 %	87 238	97 189	102 286	5 097	5,2 %
Öst	43 919	42 361	40 015	-2 346	-5,5 %	104 859	108 944	111 287	2 343	2,2 %
Totalt	405 349	398 423	381 454	-16 969	-4,3 %	684 734	714 820	721 398	6 578	0,9 %

I polisregionerna minskade de högprioriterade händelserapporterna i olika omfattning. De två polisregioner som uppvisar störst minskning är Stockholm (-8,8 %) och Öst (-5,5 %). Det är bara i polisregion Bergslagen som antalet högprioriterade händelserapporter har ökat (+2,3 %). Att utvecklingen skiljer sig åt mellan polisregionerna kan ha flera förklaringar. En är att prioriteringsordningen har använts olika i polisregionerna, en annan är geografiska och demografiska skillnader.

Andel händelserapporter med prioritet 1–2

Andelen händelserapporter med prioritet 1–2 är ett nyckeltal som visar andelen högprioriterade ärenden i förhållande till samtliga händelserapporter med prioritet 1–3. Nyckeltalet används för att se hur stor andel av händelserapporterna som bedömts vara akuta, det vill säga som ska hanteras omedelbart eller skyndsamt.

Andelen var 34,6 procent 2021, vilket är en minskning med 1,2 procentenheter jämfört med 2020. Andelen varierar mellan 22,3 procent (polisregion Nord) och 44,5 procent (polisregion Stockholm). Polisregionerna Syd och Bergslagen är de enda regionerna som har ökat andelen jämfört med 2020 (+0,9 respektive +0,2 procentenheter).

Det kan konstateras att andelen händelserapporter med prioritet 1–2 varierar mycket mellan polisregionerna. Andelen är betydligt högre i polisregionerna Stockholm, Syd och Väst (de tre storstadspolisregionerna) än i övriga polisregioner. Befolkningsmängden och befolkningstätheten är betydligt större i dessa polisregioner, men även geografiska skillnader (storstad/tätort/landsbygd) mellan polisregionerna spelar stor roll.

Under 2021 skedde relativt stora förändringar av andelen händelserapporter med prioritet 1–2 i framför allt polisregionerna Väst (-2,1 procentenheter) och Stockholm (-2,0 procentenheter). Det är i nuläget svårt att uttala sig om i vilken omfattning minskningen beror på faktiska förändringar i belastningen, eller om det beror på anpassningar till den nya prioriteringsordning som genomförts under redovisningsperioden.

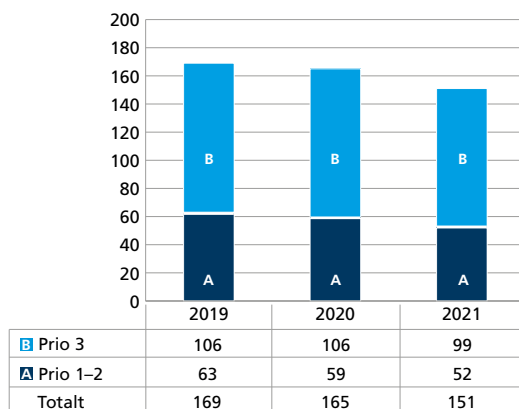
TABELL 13. Andel upprättade händelserapporter prioritet 1–2 i förhållande till samtliga händelserapporter 1–3, efter polisregion, 2019–2021.

Polisregion	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (%-enheter)
Bergslagen	24,9%	23,8%	24,0%	0,2%
Mitt	30,1%	27,9%	26,7%	-1,1%
Nord	26,0%	23,5%	22,3%	-1,2%
Stockholm	45,6%	46,5%	44,5%	-2,0%
Syd	40,9%	39,2%	40,1%	0,9%
Väst	47,6%	45,1%	43,0%	-2,1%
Öst	29,5%	28,0%	26,4%	-1,5%
Totalt	37,2%	35,8%	34,6%	-1,2%

Antal händelserapporter per årsarbetskraft

Ett sätt att beskriva belastningen inom ingripande verksamheten är att sätta antalet händelserapporter (HR) i förhållande till antalet årsarbetskrafter inom IGV. Då det förekommer olikheter mellan polisregionerna var man registrerar sin personal organisatoriskt återrapporterar detta nyckeltal endast på nationell nivå. Det är dessutom endast de aktiviteter inom ingripande verksamheten som resulterat i en registrerad händelserapport som omfattas.

FIGUR 19. Antal HR per årsarbetskraft, 2019–2021.

Belastningen avseende antal händelserapporter per årsarbetskraft prioritet 1–3 låg under 2021 på 151, vilket är 14 HR färre än 2020 (-8,5%).

Belastningen avseende *högprioriterade ärenden* (prioritet 1–2) låg under 2021 på 52 händelserapporter per årsarbetskraft. Detta är en minskning med 6,8 händelserapporter (-11,6%) jämfört 2020. Den totalt minskade belastningen beror på att antalet händelserapporter med prioritet 1–2 minskat samtidigt som antalet årsarbetskrafter inom IGV har ökat.

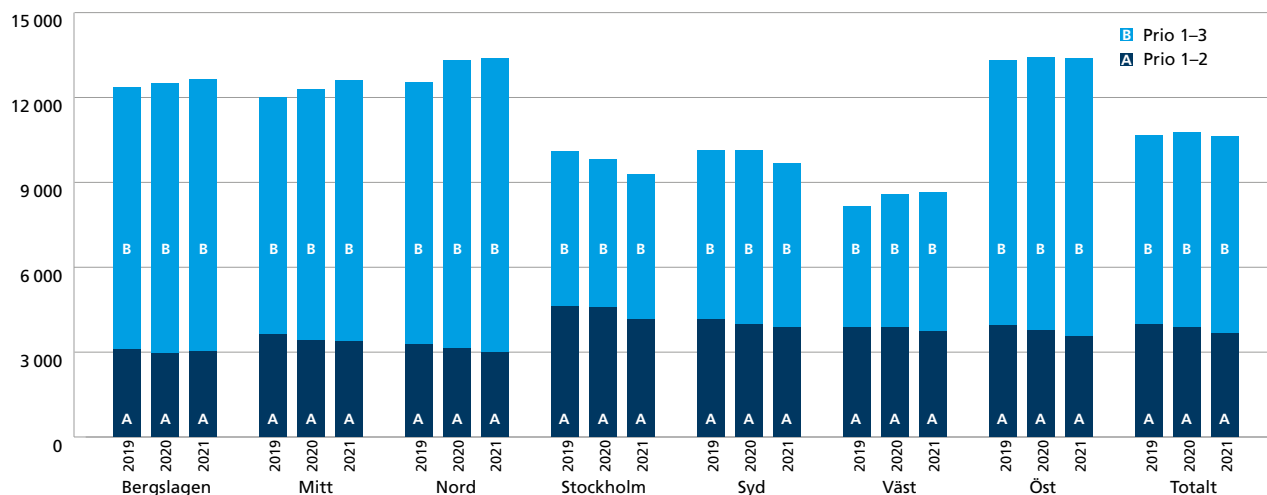
Antal händelserapporter per 100 000 invånare

Ett annat sätt att beskriva belastningen inom ingripande verksamheten är att sätta antalet händelserapporter i relation till befolkningens mängden.

Antalet händelserapporter per 100 000 invånare prioritet 1–3 låg 2021 på 10 626 vilket är en minskning med 1,4 procent i förhållande till 2020. Antalet HR, prio 1–3 per 100 000 invånare varierar mellan 8 659 (polisregion Väst) och 13 385 (polisregion Nord), och det är framför allt de befolkningsmässigt mindre polisregionerna som har ett högre antal HR per invånare. Under 2021 skedde relativt stora förändringar av antalet HR per 100 000 invånare i polisregionerna Stockholm (-5,3%) och Syd (-4,4%).

Antalet *högprioriterade ärenden* (prioritet 1–2) per 100 000 invånare minskade med 4,7 procent till 3 675. Även här varierar antalet mycket mellan polisregionerna. Antalet är betydligt högre i polisregion Öst (3 536) samt i de befolkningsmässigt större polisregionerna Stockholm (4 137), Syd (3 876) och Väst (3 720). Under 2021 skedde relativt stora förändringar av antalet HR per 100 000 invånare i tre polisregionerna Stockholm (-9,3%), Öst (-6,0%), och Nord (-4,5%).

FIGUR 20. Antal HR prioritet 1–3, per 100 000 invånare, efter polisregion, 2019–2021.

Polismyndighetens arbete i utsatta områden

I dag lever cirka fem procent av Sveriges befolkning i något av de områden som klassificerats som utsatta områden.⁶⁴ Utsatta områden är en samlingsterm för tre olika områdestyper: utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden.

Utsatta områden präglas av låg socioekonomisk status, kriminell påverkan på lokalsamhället, allmän obenägenhet att delta i rättsprocesser, parallella samhällsstrukturer och våldsbejakande extremism. Områdena finns i alla polisregioner utom i polisregion Nord, men med en högre koncentration i de tre storstadsregionerna Syd, Väst och Stockholm. Polismyndighetens mål är att inga nya utsatta områden ska tillkomma och att de befintliga ska reduceras.⁶⁵

Regeringsuppdrag gällande utsatta områden

I Polismyndighetens regleringsbrev för 2021 fick polisen i uppdrag att uppdatera lägesbilden över utsatta områden, beskriva områdena och ge en samlad bedömning och analys av situationen utifrån ett polisiärt perspektiv. I uppdraget ingick även att ge en samlad bild över vilka åtgärder som vidtagits och att beskriva hur det fortsatta arbetet ska gå till. Regeringsuppdraget redovisades till Justitiedepartementet den 3 december 2021.⁶⁶

Utveckling i utsatta områden

Den uppdaterade lägesbilden visar att problemen i boendemiljön bedöms vara relativt stabila, medan de problem som är kopplade till den kriminella organiseringen och dess effekter bedöms ha ökat något. Problem kopplade till den sociala utvecklingen bedöms ha minskat. En del i den minskningen är troligen kopplad till polisens ökade förmåga att verka i dessa områden.

TABELL 14. Antal särskilt utsatta områden, riskområden och utsatta områden vid bedömningar 2017, 2019 och 2021.

	2017	2019	2021	Förändring 17–21 (antal)
Särskilt utsatt område	23	22	19	-4
Riskområde	6	10	14	8
Utsatt område	32	28	28	-4
Totalt	61	60	61	0

Det totala antalet utsatta områden har från föregående bedömning ökat från 60 till 61 stycken och är nu lika många som vid bedömningen 2017. Under perioden 2019–2021 har Polismyndighetens målsättning inte uppnåtts eftersom tre utsatta områden har tillkommit. Samtidigt har två områden avklassificerats som utsatta områden.

Brottslighetens struktur i utsatta områden

Under 2021 hade cirka 23 procent av skjutningarna koppling till utsatta områden, antingen genom att de inträffat i ett utsatt område eller att de utförts av personer som har koppling till utsatta områden. Det är inte bara skjutningar som har en högre koncentration i de utsatta områdena. En femtedel av landets anmälda brott gällande skadegörelse genom brand i motorfordon sker här.⁶⁷ Det är även, jämfört med riket i övrigt, mer vanligt förekommande med hot och övergrepp i rättsak, något som också ingår i definitionen av ett utsatt område.

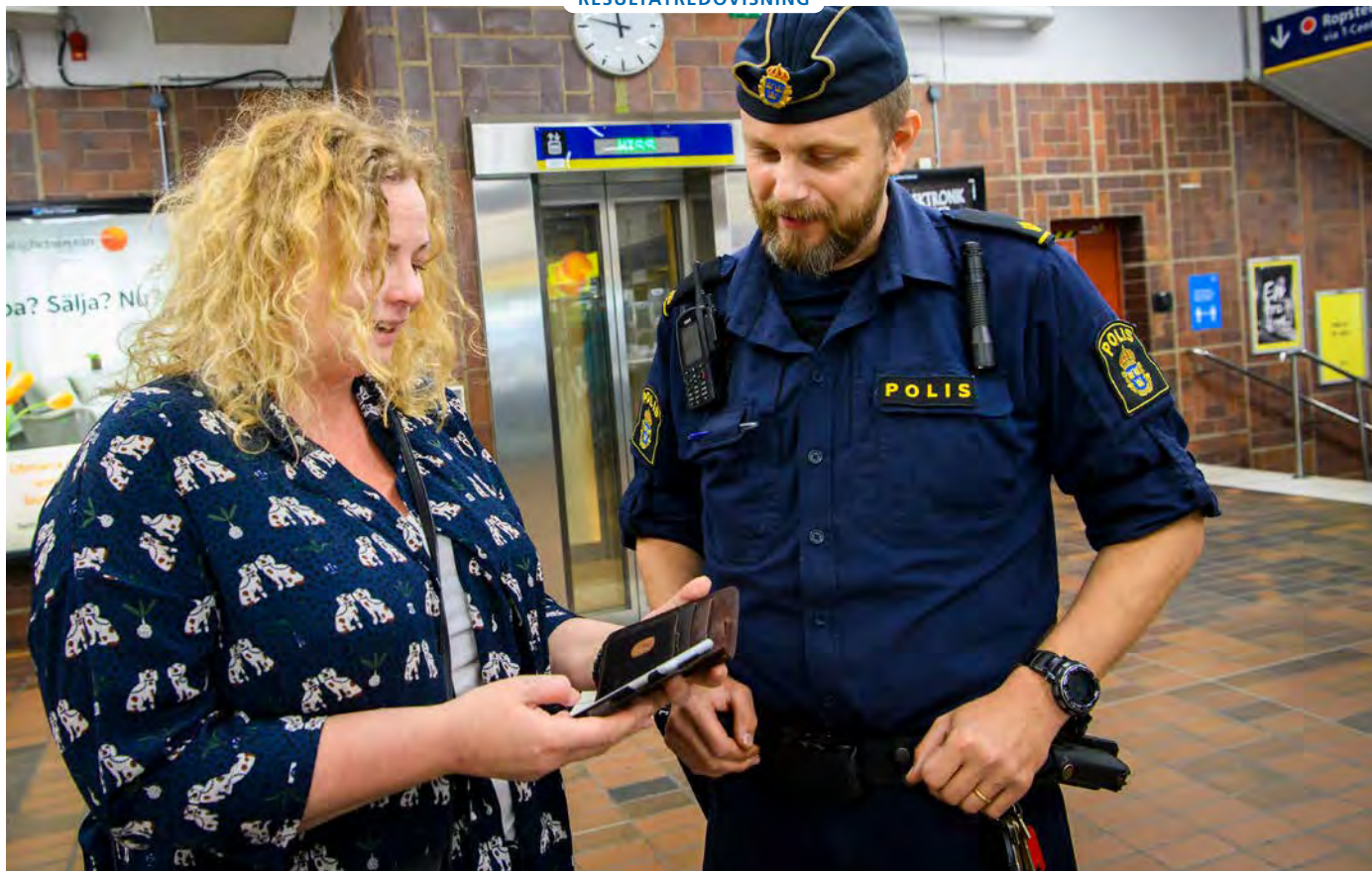
Det totala antalet utsatta områden har från föregående bedömning ökat från 60 till 61 stycken och är nu lika många som vid bedömningen 2017.

64) Lägesbild över utsatta områden, Regeringsuppdrag 2021, Polismyndigheten, nationella operativa avdelningen, dnr A028.504/2021.

65) Polismyndighetens strategiska verksamhetsplan 2020–2024. PM 2021:5.

66) Lägesbild över utsatta områden, Regeringsuppdrag 2021, Polismyndigheten, nationella operativa avdelningen, dnr A028.504/2021.

67) Ibid.

Genomgången av Encrochat-materialet⁶⁸ indikerar att personer från de 60 områden som bedömdes som utsatta 2019 har en större delaktighet (13 %) i den organiserade brottsligheten på Encrochat än vad som kan förväntas med en enkel jämförelse av befolkningens mängden (5 %). Graden av delaktighet ökar också med graden av bedömd utsatthet.⁶⁹

Problemen med lokal kriminell påverkan finns även i andra områden på fler orter i Sverige, men där ligger den på en så låg nivå att de områdena inte bedömts som utsatta i den nationella lägesbilden. De problem som beskrivs på flera mindre orter innebär ändå stora utmaningar för lokalpolisområden och där behövs det också en stark lokal samverkan och lokala åtgärder.

Arbetet i utsatta områden

I de utsatta områdena arbetar polisen både operativt och strategiskt för att förebygga och förhindra en negativ utveckling och för ett framgångsrikt utredningsarbete.

Lokalpolisområdet genomför företräddelsevis operativa åtgärder och har huvudansvar för att bekämpa de kriminellas påverkan. Polisområdet, polisregionen och nationella operativa avdelningen stödjer lokalpolisområdet i det operativa arbetet, genom koordinering och gemensamma insatser. Genom en nationell utvecklingsplan leds och styrs utvecklingen av bland annat polisiära metoder som ska stärka den brottsbekämpande förmågan för att nå målet att inga nya utsatta områden uppstår och att de befintliga reduceras.⁷⁰

I stort sett alla lokalpolisområden som har utsatta områden samverkar med kommunen genom regelbundna möten och utbyte av information om olika åtgärder. I de allra flesta fallen har man också en gemensam aktivitetsplan och nära hälften uppger att de systematiskt följer upp effekterna av de genomförda åtgärderna.⁷¹ Följande exempel från ett lokalpolisområde illustrerar hur arbetet kan gå till och organiseras.

68) Den information som polisen fick tillgång till i krypteringschatten Encrochat, se även avsnitt *Krypterad kommunikation – samverkan mot grov organiserad brottslighet*.

69) Polismyndigheten (2021): *Lägesbild över utsatta områden*, Regeringsuppdrag 2021, dnr A028.504/2021.

70) Polismyndighetens plan för utveckling av polisiära metoder och utrustning 2021–2023. PM 2021:3.

71) Polismyndigheten (2021): *Lägesbild över utsatta områden*, Regeringsuppdrag 2021, dnr A028.504/2021.

Inom ramen för EST (Effektiv samordning för trygghet) har tre arbetsgrupper skapats med olika aktörer; polis, fastighetsägare, kommun och civilsamhälle.

Grupp 1 har fokus på att utveckla samverkansmetoder för att göra skyddsnetet mer finmaskigt för de individer som identifieras med högre riskfaktorer/beteenden för att utveckla en kriminell livsstil och/eller ge dem som väljer att bryta en kriminell inslagen bana tillräckligt med stöd i den processen.

Grupp 2 arbetar med situationell brottsprevention med fokus på att öka tryggheten och minska brottsligheten i utomhusmiljö.

Grupp 3 arbetar med att främja och stärka de boendes kollektiva förmåga att stå emot påverkan av kriminalitet.

Lokalpolisområdena samverkar också med andra aktörer, som exempelvis Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. Sedan 2015 är utsatta områden en inriktning inom den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet.⁷²

Utmaningar och utvecklingsarbete i utsatta områden

För polisen har utsatta områden särskilda utmaningar, inte bara vad gäller grov och organiserad brottslighet. Tystnadskultur genom kriminell påverkan på medborgare, lägre förtroende för polis och rättsväsende samt rekrytering av unga till kriminella grupperingar gör det svårt för polisen att både förebygga och utreda brott. För att öka förutsättningarna för en framgångsrik brottsbekämpning görs en mängd åtgärder i form av satsningar på utveckling av metod, utrustning samt it-utvecklingsarbete som är särskilt viktigt för områdenas specifika problem.

Projektet *Utsatta områden* ska stärka Polismyndighetens brottsbekämpande förmåga med hjälp av en koordinerad utveckling av metoder och verktyg. Bland annat fortsätter man utveckla kameraövervakning som metod med fasta kameror och UAS (Unmanned Aircraft System) kopplat till en avancerad analysförmåga. Projektet ska dels ge ökad kunskap och bättre analys om utvecklingen av utsatta områden, dels utveckla en metod för att stävja och begränsa den organiserade brottslighetens spridning och omfattning i utsatta områden.

Långsiktiga och förebyggande åtgärder i samverkan med andra aktörer i samhället är avgörande för att på sikt minska brottsligheten och öka tryggheten i utsatta områden. Att fortsätta prioritera områdespolisverksamheten är nödvändigt, och i första hand den synliga närvaron och det planerade brottsförebyggande arbetet.

Polismyndighetens arbete mot terrorism och våldsbejakande extremism

Terrorhotet mot Sverige bedöms fortsatt vara ett förhöjt hot 3 på en 5-gradig skala.⁷³ Allmänhet och företrädare för staten, inklusive uniformerad personal så som poliser, är fortsatt de huvudsakliga målvalen vid terrorattentat, tillsammans med religiösa mål som exempelvis synagogor och moskéer. Det finns en god tillgång på illegala automatvapen, sprängämnen och handgranater i Sverige. Därutöver är fordon, stick- och huggvapen de huvudsakliga vapnen vid attentat.

Polismyndighetens arbete mot terrorism och våldsbejakande extremism utgår från den nationella strategin mot terrorism.⁷⁴ Polismyndigheten fortsatte under 2021 det strukturerade arbetet med åtgärder för att bättre motverka eller hantera terrorism och våldsbejakande extremism.

Polismyndigheten har fortsatt att stödja Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i framtagandet av vägledning för ökad säkerhet i offentlig miljö. Fokus under 2021 var att

Terrorhotet mot Sverige bedöms fortsatt vara ett förhöjt hot 3 på en 5-gradig skala.

72) Polismyndigheten (2021): *Myndighetsgemensam lägesbild organiserad brottslighet*, dnr A562.287/2021.

73) Säkerhetspolischefen fattar beslut om terrorhotnivån för Sverige. Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT) lämnar underlag för beslutet.

74) *Förebygga, Förhindra, Försvåra. Den svenska strategin mot terrorism*, Regeringens skrivelse 2014/15:146.

tillsammans med Myndigheten för stöd för trossamfund bredda ansatsen till att inkludera ett flertal av Sveriges trossamfund. Polismyndigheten har fortsatt att vara delaktig i flera projekt kopplade till säkerhet i offentlig miljö tillsammans med internationella aktörer. Utbildningar för samhällsaktörer i Sverige har tyvärr fått stå tillbaka på grund av pandemin.

Samarbetet mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen för att reducera de våldsbejakande extremistmiljöerna har fortsatt att förbättras och fördjupas, vilket gett synliga effekter vid insatser mot individer i miljöerna.

Samarbetet mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen för att reducera de våldsbejakande extremistmiljöerna har fortsatt att förbättras och fördjupas, vilket gett synliga effekter vid insatser mot individer i miljöerna. Samarbetet tar sikte på åtgärder mot tongivande individer som är brottsaktiva, rekryterar eller finansierar.

Förmågan att i nära anslutning till grova våldsbrott, till exempel gängrelaterade skjutningar och sprängningar, snabbt kunna identifiera, lokalisera och gripa gärningspersoner har ökat genom tidig bevisning, informationsdelning och ledning av polisresurserna. Problemen identifierades vid utvärderingen av attentatet i centrala Stockholm 2017 och vid flera av de grova våldsbrott som förekommit mot både allmänheten generellt och mellan kriminella nätverk efter det. Samtidigt har polisen fortsatt med interna utbildningar och övningar om polisens roll och utmaning vid hanteringen av ett genomfört attentat. Dessa kunskaps-höjande åtgärder har bland annat riktats till poliser och civilanställda i ledningsfunktioner och poliser i ingripande verksamhet. Myndighetssamverkan för utbildning och övning var under året fortsatt starkt begränsad på grund av pandemin.

Gränspolisär verksamhet

Uppdrag enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska även under 2021 fortsätta med de åtgärder och prioriteringar som krävs för bedrivandet av en fullt fungerande ordinarie gränskontroll vid yttre gräns under årets samtliga månader. Särskild vikt ska läggas vid de rekommendationer som följt på Schengenutvärderingarna från 2017 och 2019, inklusive de gällande riskanalys, utbildning samt tydlig styrning och ledning, i syfte att främja enhetlig rättstillämpning och rättssäkerhet.

Myndigheten ska även fortsätta att vidareutveckla sin beredskap, kompetens och förmåga att vid behov kunna bedriva en ändamålsenlig gränskontroll vid inre gräns.

Polismyndighetens arbete med kompetensutveckling avseende de inre utlänningskontrollerna ska fortsätta. Kontrollerna ska bedrivas effektivt och rättssäkert med tillräckliga resurser i hela landet. Statistik över kontrollerna ska föras och redovisas på ett ändamålsenligt sätt. Arbetet med att slutföra pågående kompetens- och it-utveckling för inre utlänningskontroll ska intensifieras under 2021. Polismyndigheten ska i denna del fortlöpande och på ett konkret sätt kunna redogöra för vilken faktisk utveckling som sker på området.

Yttre gränskontroll

Under 2021 upprätthöll Polismyndigheten en fungerande gränskontroll vid yttre gräns och en ändamålsenlig återinförd gränskontroll vid inre gräns i enlighet med regeringsbeslut. Arbetet påverkades av den minskade flygtrafiken med anledning av coronapandemin och det krav på extra kontroller som blev en följd av de tillfälliga inreseförbuden. Det krävde en snabb omställning och förflyttning av resurser till platser där kontroll inte görs i vanliga fall. Flygtrafiken ökade igen under sommaren och låg i slutet av året på 40 procent av nivån före coronapandemin.

Polismyndigheten fortsatte att under 2021 samordna rapporteringen till Regeringskansliet av de åtgärder som Polismyndigheten och andra ansvariga myndigheter har gjort med anledning av Schengenutvärderingen 2017. Under året har arbete fortgått med att åtgärda de kvarvarande bristerna som utvärderingen visat. För Polismyndighetens del har det främst handlat om att åtgärda brister inom gränskontrollen, bland annat utvecklandet av riskanalys, kompetensförsörjning, kvalitetskontroll samt ledning och styrning. Dessutom lanserade Polismyndigheten i enlighet med EU-gemensamma krav en ny nationell gränskontrollutbildning och en kompetensutvecklingsinsats för redan anställda gränskontrolltjänstemän. En handlingsplan för att åtgärda de nya brister som uppmärksammades vid EU-kommissionens återbesök i Sverige 2019 togs fram, och en första uppföljningsrapport skickades till EU-kommissionen i september 2021. I enlighet med EU-kommissionens fastställda program kommer Sverige utvärderas igen under 2022. Ett förberedande arbete och en planering inför utvärderingen gjordes under 2021. Bland annat har ett standardiserat frågeformulär överlämnats till EU-kommissionen efter att ha förankrats såväl inom Polismyndigheten som hos övriga berörda myndigheter.

I januari 2021 antog Polismyndigheten och de samverkande myndigheterna en reviderad nationell strategi för europeisk integrerad gränsförvaltning. Strategin gäller 2021–2023 och innehåller ett antal olika prioriteringar. En handlingsplan för hur strategin ska omsättas i praktiken togs också fram.

Polismyndigheten arbetade under 2021 med att införa den nya så kallade Frontex-förordningen.⁷⁵ Med stöd från fonden för inre säkerhet har Polismyndigheten inlett ett projekt för att säkerställa bemanningen av den stående styrkan som hanterar förstärkningsinsatser vid yttre gräns och för att införa nya ekonomiska rutiner mellan Frontex och Polismyndigheten. Projektet har också gått igenom och uppdaterat såväl relevanta styrdokument som de överenskommelser om Frontex-insatser som reglerar samarbetet med samverkansmyndigheterna Kustbevakningen, Tullverket, Kriminalvården och Migrationsverket. Polismyndigheten har

I januari 2021 antog Polismyndigheten och de samverkande myndigheterna en reviderad nationell strategi för europeisk integrerad gränsförvaltning.

75) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 om den Europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624.

under året även samordnat de gränsförvaltande myndigheternas arbete med att ta fram en nationell förmåge- och kapacitetsutvecklingsplan för gränsförvaltning, som ska ingå i en Schengengemensam långsiktig planering för gemensam gränsförvaltning.

Myndigheten fortsatte sitt arbete med en nationell samordningscentral vars huvuduppgift är att tillsammans med polisregionerna och berörda myndigheter ta fram en nationell situationsbild över land, luft och sjö i syfte att höja situationsmedvetenheten och öka reaktionsförmågan vid Sveriges yttre och inre gränser. Med stöd från fonden för inre säkerhet fortsätter Polismyndigheten att utveckla det myndighetsgemensamma nationella operativa gränsarbetet. I utvecklingsarbetet har man bland annat tagit fram ett metodstöd för informationsutbyte och infört ett riskanalyssystem för sjö.

Arbetet med att genomföra förordningarna om ETIAS (European Travel Information and Authorisation System) och EES (ett nytt in- och utresesystem) fortsatte under 2021 med fokus på it-utveckling, verksamhetsprocesser, organisatoriska förändringar och utbildningsinsatser för att efterleva de centrala tidsplaner som EU-kommissionen tagit fram.

Det tillfälliga inreseförbudet

Polismyndigheten fortsatte under året att prioritera arbetet med det tillfälliga inreseförbudet som infördes genom två förordningar under 2020 efter uppmaning av Europeiska rådet och EU-kommissionen i syfte att mildra effekterna av coronavirusets spridning. De många förlängningarna och ändringarna av inreseförbudet, som ofta annonserades med kort framförhållning, innebär att arbetet under året var mycket intensivt och att andra arbetsuppgifter tidvis behövde nedprioriteras.

Nationella gränspolissektionen uppdaterade fortlöpande FAQ på polisen.se och besvarade enskilda frågor. En viktig del av arbetet var också att ta fram och kontinuerligt uppdatera rutindokument om hur det tillfälliga inreseförbudet skulle tolkas och tillämpas av den operativa verksamheten för att säkerställa att arbetet med inreseförbudet var rättssäkert. Rutinen delades med andra berörda aktörer såsom Utrikesdepartementet och Migrationsverket.

Inre utlänningskontroll

Polismyndigheten ska bedriva en effektiv och rättssäker inre utlänningskontroll. Under 2021 godkändes 34 polisanställda som gått den grundläggande kompetensutvecklingen för polisanställda som ska arbeta med gränspolisverksamhet. Under 2020 godkändes 80 efter att ha gått samma utbildning. Efter utbildningen ska en polis kunna inleda och genomföra en inre utlänningskontroll, och en civilanställd ska kunna biträda vid en sådan kontroll. Under 2021 godkändes också 70 operatörer vid RLC efter utbildning i inre utlänningskontroll, jämfört med 54 under 2020.

Under 2021 arbetade den nationella gränspolissektionen och polisregionerna tillsammans med att tydliggöra regelverk och arbetsprocesser, samt att ta fram metodstöd. Myndigheten lyfte också behovet av att nyutbildade poliser har förmåga att göra inre utlänningskontroller och specificerade vad den förmågan innebär.

Under året gjordes 9 373 inre utlänningskontroller, vilket är en minskning jämfört med 10 860 kontroller under 2020. Siffrorna ska tolkas med försiktighet, eftersom statistikredovisningen gällande inre utlänningskontroll innehåller brister och ett stort mörkertal eftersom systemen för statistikuttag inte är helt digitala.⁷⁶

Arbetet med att utveckla en mobilapplikation som ska fungera som ett stöd i inre utlänningskontroller och säkerställa korrekt dokumentation och bättre statistikuttag fortsatte under året. Antalet användare var i oktober omkring 650 personer. En viktig del i utvecklingen av applikationen och att öka antalet användare är den information från Migrationsverket som krävs för att kunna bedöma rätten till vistelse.

Polismyndigheten började under 2021 att arbeta med både ett rättsligt stöd och ett metodstöd för inre utlänningskontroller. Ett mötesforum för samtliga polisregioners beslutsfattare i utlänningsärenden inrättades för att arbetet med utlänningsärenden ska vara enhetligt och rättssäkert. Forumet ger ansvariga beslutsfattare ett stöd i rättstillämpningen och möjlighet att utbyta erfarenheter.

Verkställighet av beslut om av- och utvisning

Uppdrag enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska under 2021 fortsätta öka sin ambitionsnivå och sina resultat i arbetet med att verkställa fler beslut om av- och utvisning än tidigare. Verkställighet av beslut om utvisning på grund av brott ska även fortsättningsvis ges särskild prioritet i detta arbete. Myndigheten ska även fortsättningsvis redovisa resultaten av verkställighetsarbetet och hur man har säkerställt att detta arbete har skett värdigt, humant, effektivt, enhetligt och rättssäkert. Polismyndigheten ska därutöver fortsatt kommentera sin ärendehantering på det sätt som framgår av regeringsbeslut Ju2013/08211.

En viktig del i arbetet med att effektivisera och förbättra arbetet med verkställigheter av avvisnings- och utvisningsbeslut är samverkan med andra myndigheter som arbetar med återvändande. Den sedan flera år etablerade samverkansmodellen mellan Polismyndigheten, Migrationsverket och Kriminalvården är ett gott exempel där regelbundna möten genomförs på lokal, regional och nationell nivå. Förutom mötesstrukturen och det gemensamma regeringsuppdraget har polisregionerna också en god samverkan på operativ nivå med Migrationsverket i samband med överlämnande av verkställighetsärenden.

Under året gjordes 9 373 inre utlänningskontroller, vilket är en minskning jämfört med 10 860 kontroller under 2020.

76) För att underlätta hanteringen av det mycket stora inflöde av ärenden som en följd av de tillfälliga inreseförbuden godkändes användandet av en mobil applikation (UTL-koll). Fokus låg på den ansträngda operativa situationen men ledde i statistiksyfte till svårigheter att särskilja regelrätta inre utlänningskontroller (som applikationen egentligen är avsedd för) med de kontroller som gjordes inom ramen för de tillfälliga inreseförbuden. Centrala direktiv om att, vid diarieföring av beslut, tydligt ange om applikationen använts inom ramen för inreseförbuden bedöms ha följts i god utsträckning, så att en differentiering är möjlig. Det kan dock inte sägas med säkerhet att direktiven följts i vartenda ärende vilket då kan leda till att beslut som fattats inom ramen för inreseförbud istället räknas som en inre utlänningskontroll. Siffran 9 373 inre utlänningskontroller ska, mot den bakgrunden, anses som tillförlitlig men möjligen något över det faktiskt utförda antalet kontroller.

Inom Polismyndigheten pågår ett ständigt arbete med att utveckla modeller så att verkställighetsärenden ska vara effektiva, enhetliga och rättssäkra. Det görs tillsammans med nationella gränspolissektionen och polisregionerna. Polisregionerna ansvarar också för att enskilda ärenden hanteras korrekt och att de personer som ska av- eller utvisas bemöts med respekt och i enlighet med Polismyndighetens värdegrund. På det sättet säkerställer Polismyndigheten att av- och utvisningar görs värdigt och humant.

Under 2021 arbetade gränspolisverksamheten med barnkonventionen. Bland annat tog man fram ett metod- och beslutsstöd och arbetade med kompetensutveckling som en del av Polismyndighetens barnrättsarbete. Man började även se över och effektivisera rutiner och handläggning av brottsutvisade, för att i än högre grad säkerställa att utvisningsbeslut kan verkställas i nära anslutning till att personen går villkorligt fri. En del av det är en ny rutin för att domstolarnas utvisningsdomar i huvudsak ska diarieföras digitalt.

Migrationsverkets förvarskapacitet är en avgörande omständighet som påverkar Polismyndighetens verkställighetsarbete. Under en stor del av 2021 fanns bara cirka hälften av 520 befintliga förvarspplatser att tillgå, dels till följd av coronapandemin, dels på grund av nödvändiga ombyggnationer på förvaren. Under oktober blev fler platser tillgängliga och i slutet av året fanns cirka 420 platser. Smittspridningen fortsatte dock att påverka antalet platser från vecka till vecka.

Under andra halvan av 2021 steg antalet nya förvarsbeslut, vilket sannolikt berodde på att platser frigjordes efter verkställighetsstoppet till Afghanistan. Bristen på förvarspplatser innebär att polisregionerna, framför allt under första halvåret, i ökad utsträckning behövde fatta beslut om uppsikt i stället för beslut om förvar. Bristande förvarskapacitet riskerar att i förlängningen leda till rättssäkerhetsproblem om frågan om förvarstagande, utöver att de rättsliga grunderna för förvar är uppfyllda, avgörs av antalet tillgängliga förvarspplatser. Det begränsade antalet förvarspplatser påverkar också utfallet i Polismyndighetens arbete med att begränsa internationell organiserad tillgreppsbrottlighet från att verka i Sverige. Tillgången till förvarspplatser i samband med utredning och beslut om avvisning är avgörande för att kunna hindra dessa personer från att verka i landet. Att Kriminalvårdens transporter är effektiva är även en viktig del för omsättningen på förvarspplatserna.

Under första halvåret 2021 togs personal som normalt arbetar med verkställighetsärenden i anspråk för att hantera kontroller vid gränsen till Sverige med anledning av det tillfälliga inreseförbudet, liksom kontroller av covid-19-test i samband med inresa. Arbetet med verkställighet, liksom med arbetsplatsinspektioner och inre utlänningskontroller, har fått stå tillbaka till förmån för kontrollerna vid gränsen vilket Polismyndigheten bedömer har lett till att färre personer med avlägsnandebeslut anträffats.

Verkställigheter under coronapandemin

För att utbyta relevant information om verkställighetsarbetet har myndigheten kallat till veckovisa samverkansmöten med nationella gränspolissektionen, polisregionerna, Migrationsverkets platssamordning för förvar samt Kriminalvårdens nationella transportenhet. Mötena ledde till att man gemensamt, snabbt och effektivt kunde hitta lösningar och tillvägagångssätt för att genomföra verkställigheter till de destinationer som det för tillfället är möjligt att resa till.

Polismyndighetens verkställighetsarbete begränsades kraftigt under 2021 till följd av coronapandemin. Coronapandemin har medfört en kraftig minskning av genomförda verkställigheter efter kravet på att återvändare ska genomföra PCR-test och ha vaccinationsintyg. Krav på PCR-tester har ställts från både mottagarländer och kommersiella transportörer. Eftersom Polismyndigheten enligt svensk lag inte kan tvinga någon att ta PCR-test har polisregionerna bara kunnat arbeta med ärenden där personen återvänder frivilligt. Svensk sekretesslagstiftning hindrar också Polismyndigheten att få tillgång till information om en återvändare fått vaccination mot covid-19 på anstalt, häkte eller förvar.

Med kraven på PCR-testning och vaccination från mottagarländerna ser Polismyndigheten en tydlig risk att verkställigheterna under överskådlig tid kommer att ligga på en lägre nivå än normalt. Bedömningen är att avsaknaden av befogenhet att tvångstesta

Under första halvåret 2021 togs personal som normalt arbetar med verkställighetsärenden i anspråk för att hantera kontroller vid gränsen till Sverige med anledning av det tillfälliga inreseförbudet, liksom kontroller av covid-19-test i samband med inresa.

återvändare för covid-19 fortsatt kommer leda till längre förvars- och handläggningstider och färre verkställigheter.

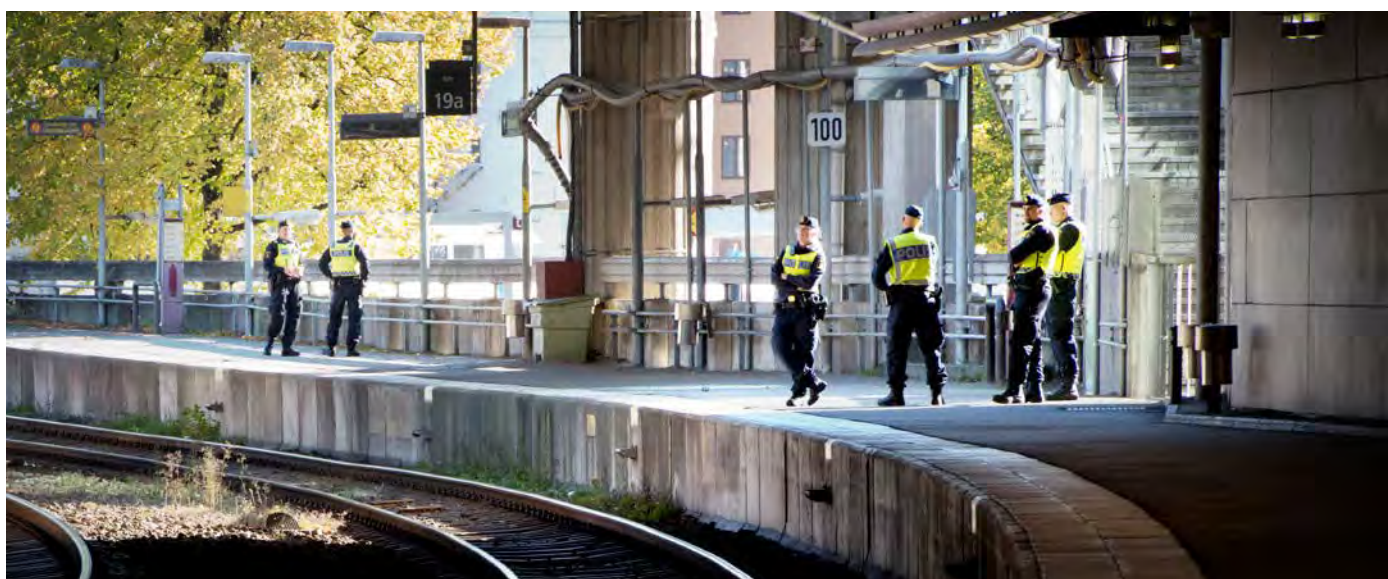
Polismyndighetens kontakt med utländska beskickningar, ambassader och ansvariga ministerier har under coronapandemin påverkats av deras begränsade kapacitet och öppettider. Det har försvårat vissa nödvändiga förberedelser inför planerade verkställigheter som till exempel anskaffande av resehandling eller viseringar. I och med coronapandemin har Polismyndigheten inte kunnat ha fysiska möten med ambassaderna. Arbet rutinerna har förändrats för vissa länder på sådant sätt att intervjuer för identifiering har skötts via videolänk.

Begränsade möjligheter till fysiska möten med personer vars beslut ska verkställas har försvårat möjligheterna till ett effektivt verkställighetsarbete. Samtidigt har personers tid för inställelse vid beslut om uppsikt i högre grad än tidigare använts för att genomföra återvändandesamtal. Det delvis förändrade arbetssättet gjorde att fler personer återvände frivilligt.

En stor del (3 946) av de öppna återvändandeärendena gäller verkställighet till Afghanistan. Av dem är 59 utvisade på grund av brott. Polismyndigheten verkställde under första halvåret 33 personer till Afghanistan genom Joint Return Operations med charterflyg i Frontex regi och enstaka enskilda resor. Afghanska myndigheter ställde fortsatt krav på PCR-test av återvändare före avresa. Det försämrade säkerhetsläget i landet innebar att Migrationsverket i juli 2021 fattade beslut om verkställighetsstopp till Afghanistan. Polismyndighetens återvändandearbete gentemot Afghanistan stoppades därmed, och den utstationerade återvändandesambandsmannen återvände till Sverige.

Sedan mars 2020 har Polismyndigheten inte kunnat genomföra verkställigheter till Marocko. Myndigheten har 303 öppna återvändandeärenden till landet, varav 48 utvisade på grund av brott. Marockanska myndigheter utfärdar i dagsläget inga resehandlingar, varken för tvångs- eller frivilliga återvändare. Posteringen av Polismyndighetens återvändandesambandsman i Marocko avslutades under 2021 med anledning av coronapandemin. Eftersom kontakten med myndigheterna i Marocko har varit begränsad och coronapandemin inneburit att gränsen inte varit öppen har inga verkställigheter kunnat genomföras dit.

Trots coronapandemin kunde Polismyndigheten under 2021 verkställa 2 762 avvisningar och utvisningar överlämnade från Migrationsverket samt 402 utvisningar avseende personer utvisade av allmän domstol. Under 2020 kunde totalt 3 415 verkställigheter genomföras rörande ärenden överlämnade från Migrationsverket samtidigt som polisen verkställde 515 domstolsutvisningar.

Andra yttre omständigheter som påverkar möjligheten att verkställa

Ytterligare en faktor som påverkade möjligheten till verkställigheter även under 2021 är problemen med att genomföra verkställigheter med tvång till ett antal länder.

EU ingick 2012 ett avtal med Irak där det framgår att landet ska återta alla sina medborgare som saknar tillstånd att vistas i EU. Trots det avtalet har Polismyndigheten inte kunnat genomföra utvisningar till Irak om personen inte medverkat till ett återvändande. Polismyndigheten har 1 714 öppna återvändandeärenden till Irak, varav 43 är utvisade på grund av brott.

Somalia återtar bara medborgare som återvänder frivilligt. Somaliska företrädare har gett signaler om att det finns en önskan om att ingå en överenskommelse om tvångsåtervändande till Somalia. Polismyndighetens uppfattning är att en sådan överenskommelse skulle möjliggöra återvändande med tvång till Somalia. Antalet öppna återvändarärenden hos Polismyndigheten avseende verkställighet till Somalia uppgår till 592, varav 31 är utvisade på grund av brott.

För att ett återvändande ska vara möjligt till Iran krävs att medborgare återvänder frivilligt och självmant fyller i de formulär som iranska myndigheterna kräver. Av 434 öppna återvändandeärenden till Iran är 18 utvisade på grund av brott.

Det råder fortsatt stora svårigheter att genomföra tvångsutvisningar till Libanon. Ett intensifierat myndighetsarbete har dock möjliggjort att en utvisning har kunnat genomföras med tvång under 2021. Polismyndigheten har 270 öppna återvändandeärenden till Libanon varav 11 utvisade på grund av brott.

För att kunna genomföra återvändande till Palestina/Gaza måste medborgare ha giltiga passhandlingar, och en ansökan hos den palestinska ambassaden tar lång tid. Dessutom måste även en transitvisering beviljas av egyptiska myndigheter. Återvändandet försvåras ytterligare av att öppettiderna vid gränsövergången mellan Egypten och Gaza ständigt ändras. I dagsläget har Polismyndigheten 113 öppna återvändandeärenden till Palestina, varav 13 är utvisade på grund av brott.

Gällande Syrien har Polismyndigheten visserligen erhållit accepter för utfärdande av resehandling i ett flertal ärenden, men kraven för att få resehandlingar är fortsatt oklara. Det finns även svårigheter kring det praktiska genomförandet av verkställigheter vid bokning av resor med anledning av läget i Syrien. Polismyndigheten har 148 öppna återvändandeärenden till Syrien, varav 72 utvisade på grund av brott.

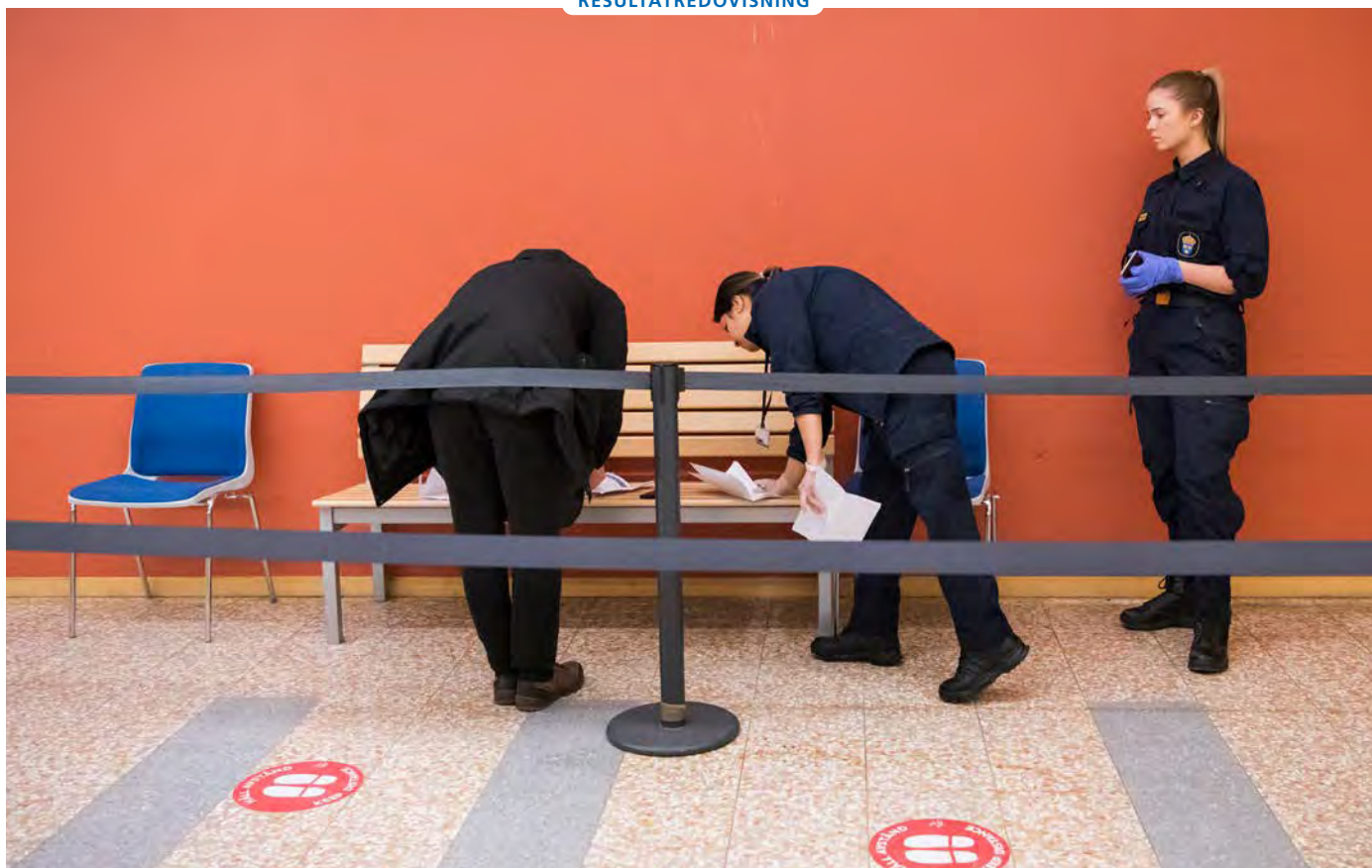
För alla ovan nämnda länder ligger lösningen för att kunna genomföra och öka antalet verkställigheter utanför Polismyndighetens kontroll och måste lösas på en annan, politisk eller diplomatisk nivå.

Verkställda beslut om avvísning och utvisning

Migrationsverket har möjlighet att lämna över avvísnings- och utvisningsärenden för verkställighet till Polismyndigheten. Under 2021 inkom 7 326 ärenden jämfört med 7 344 under 2020. Av de överlämnade ärendena 2021 var 408 (6%) sådana som handläggs enligt Dublinförordningen.⁷⁷ Inkomna verkställighetsärenden delas in i tre kategorier:

- kategori 1: Utlänningen har en giltig resehandling och verkställigheten ska göras till ett land som det är möjligt att verkställa till (inkluderar överföringar enligt Dublinförordningen)
- kategori 2: Utlänningen kommer från ett land dit verkställighet är möjlig och identiteten är fastställd men resehandling saknas
- kategori 3: Utlänningens identiteten är inte fastställd eller det handlar om ett ursprungsland dit det är svårt eller mycket svårt att verkställa besluten.

77) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat, som reglerar vilket EU-land som ansvarar för att pröva en asylansökan. Det innebär att en person som ansöker om asyl i Sverige ibland måste åka tillbaka till ett annat EU-land.

Under 2021 verkställdes totalt 2 762 avvsnings- och utvisningsbeslut som överlämnats till Polismyndigheten från Migrationsverket. Det är en minskning med 653 verkställda personer jämfört med 2020. Att antalet fortsatte att minska under året beror på konsekvenser av coronapandemin och svårigheter att tvångsutvisa till ett antal olika länder.

Majoriteten (69%) av de överlämnade ärendena från Migrationsverket rör män. Av de avvsnings- och utvisningsbeslut, som verkställdes under 2021, rörde 2 036 män (74%) och 709 kvinnor (26%).

Av de avvsnings- och utvisningsbeslut som verkställdes under 2021, rörde 2 036 män (74%) och 709 kvinnor (26%).

TABELL 15. Inkomna verkställighetsärenden (inklusive Dublinärenden), andel avvika samt verkställda beslut*, 2019–2021.**

Kategori	2019				2020				2021				Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)		
	1	2	3	Totalt	1	2	3	Ingen kategori	Totalt	1	2	3			Ingen kategori	Totalt
Inkomna ärenden																
Antal	2 925	2 529	4 624	10 078	2 225	2 159	2 922	38	7 344	2 385	2 097	2 723	125	7 330	-14	-0,2%
Andel (%)	29%	25%	46%	100%	30%	29%	40%		100%	32%	29%	37%		100%		
Varav avvika																
Antal	2 219	1 990	3 776	7 985	1 637	1 564	2 166		5 367	1 688	1 582	2 137	18	5 425	58	1,1%
Andel (%)	76%	79%	82%	79%	74%	72%	74%		73%	71%	75%	78%		74%	1 %-enhet	
Verkställda genom Polismyndighetens försorg																
Antal	840	403	508	1 751	760	309	341		1 410	747	315	185		1 247	-163	-11,6%
Andel (%)	29%	16%	11%	17%	34%	14%	12%		19%	31%	15%	7%		17%	-2 %-enheter	
Verkställda genom egen utresa																
Antal	598	572	1 063	2 233	433	581	991		2 005	301	433	781		1 515	-490	-24,4%
Andel (%)	20%	23%	23%	22%	19%	27%	34%		27%	13%	21%	29%		21%	-7 %-enheter	
Dublinärenden																
Antal				914					482					408	-74	-15,4%
Andel (%)				9%					7%					6%	-1 %-enhet	

* Verkställda beslut kan ha inkommit ett annat år än de verkställdes och utgör därmed inte en delmängd av de inkomna ärendena.

** Statistiken i denna sammanställning har tagits ut på ett annat sätt än föregående år, varför uppgifterna avseende 2019 och 2020 kan skilja sig något från årsredovisningen 2020.

TABELL 16. Inkomna verkställighetsärenden och verkställda beslut* , efter kön, 2019–2021.

	2019			2020			2021			Förändring 20–21 (totalt)	
	Kvinna	Man	Totalt	Kvinna	Man	Totalt	Kvinna	Man	Totalt	Antal	%
Inkomna verkställighetsärenden**											
Antal	2 404	7 752	10 156	2 000	5 330	7 330	2 256	5 049	7 305	-25	-0,3 %
Andel (%)	24 %	76 %		27 %	73 %		31 %	69 %			
Verkställda beslut***											
Antal	769	3 212	3 981	777	2 632	3 409	709	2 036	2 745	-664	-19,5 %
Andel (%)	19 %	81 %		23 %	77 %		26 %	74 %			

* Verkställda beslut kan ha inkommit ett annat år än de verkställts och utgör därmed inte en delmängd av de inkomna ärendena.

** För respektive år saknas angivelse om kön; 2019; (64), 2020 (14), 2021 (25) i de inkomna ärendena.

*** För respektive år saknas angivelse om kön; 2019 (3); 2020 (6); 2021 (17).

Det finns många försvårande omständigheter som påverkar myndighetens resultatuppfyllelse. Den balans av verkställighetsärenden som finns hos Polismyndigheten består i huvudsak av ärenden där personer har avvikit. Av överlämnade ärenden under 2021 var 5 425 (74 %) avvikna. Enklare avvisnings- och utvisningsbeslut för personer som inte har avvikit verkställs i stor utsträckning.

TABELL 17. Inkomna och verkställda utvisningsbeslut från allmän domstol 2019–2021.

	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden avseende personer som utvisats av allmän domstol	652	699	443	-256	-36,6 %
Beslut verkställda av Polismyndigheten avseende personer utvisade av allmän domstol	557	515	402	-113	-21,9 %
Öppna ärenden avseende personer som utvisats av allmän domstol	685	769	755	-14	-1,8 %
Totalt	1 874	1 983	1 600	-383	-19,3 %

Utvisning på grund av brott och avvisningar beslutade av Polismyndigheten

För att belysa bredden av det återvändandearbete som bedrivs inom myndigheten redovisas även statistik gällande personer som av allmän domstol har utvisats på grund av brott, och avvisningar beslutade av Polismyndigheten. När det gäller personer som har utvisats av allmän domstol på grund av brott minskade verkställigheten under 2021 jämfört med 2020, från 515 till 402. Under 2021 kom 443 ärenden som gällde personer utvisade av allmän domstol in till Polismyndigheten, vilket är en minskning jämfört med 699 ärenden 2020. Antalet öppna ärenden i kategorin minskade också, från 769 öppna ärenden 2020 till 755 öppna ärenden vid slutet av 2021.

Under 2021 fattade Polismyndigheten 32 163 avvisningsbeslut. Av dem fattades 21 957 beslut inom ramen för den återinförda kontrollen vid inre gräns, vilket motsvarar 71 procent av besluten vid gräns och 68 procent av det totala antalet fattade avvisningsbeslut. Under året verkställdes 38 782 beslut om avvisning fattade av Polismyndigheten, antingen av Polismyndigheten eller genom att personen reste ut på egen hand. Det är en påtaglig ökning i jämförelse med 2020 då 7 563 avvisningar verkställdes, och är en tydlig konsekvens av det tillfälliga inreseförbudet och den stora arbetsinsats som det innebär för Polismyndigheten.

Under året verkställdes 38 782 beslut om avvisning fattade av Polismyndigheten, antingen av Polismyndigheten eller genom att personen reste ut på egen hand.

TABELL 18. Beslut om avvisningar fattade av Polismyndigheten, 2019–2021.

	2019			2020			2021			Förändring 20–21	
	Inne i landet	Vid gräns	Totalt	Inne i landet	Vid gräns	Totalt	Inne i landet	Vid gräns	Totalt	Totalt (antal)	Totalt (%)
Beslut om avvisning fattade av Polismyndigheten	1 400	7 039	8 439	1 129	6 827	7 956	1 106	31 061	32 163	24 207	304 %
– varav vid den tillfälligt återinförda gränskontrollen vid inre gräns		5 315	5 315		5 214	5 214		21 957	21 957	16 743	321 %
Andel beslut om avvisning fattade vid den återinförda gränskontrollen vid inre gräns		75,5 %	63,0 %		76,4 %	65,5 %		70,7 %	68,3 %		2,7 %-enhet

TABELL 19. Verkställda avvisningsbeslut fattade av Polismyndigheten, 2019–2021.

	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Verkställda beslut om avvisning (totalt)	8 627	7 563	38 782	31 219	413 %
– varav genom Polismyndighetens försorg	2 876	6 084	38 335	32 251	530 %
– varav genom egen utresa	5 753	1 479	447	-1 032	-70 %

Säkerställda identitetsuppgifter vid överlämnandet från Migrationsverket

Av de ärenden som överlämnades från Migrationsverket till Polismyndigheten ingick 32 procent i kategori 1. I dessa ärenden fanns vid överlämnandet säkerställda identitetsuppgifter i form av en resehandling, vilken är nödvändig för att få till stånd en verkställighet. Men personerna i 1 688 av ärendena från Migrationsverket var avvikna vid överlämnandet vilket motsvarade 71 procent av ärendena i kategori 1. Säkerställda identitetsuppgifter saknades vid överlämnandet för de ärenden som ingår i kategori 2 och 3 (där personerna i 75 respektive 78 procent av de överlämnade ärendena var avvikna).

Identitetsuppgifter säkerställda med hjälp av polisiär kompetens

Polismyndigheten använder sig inte av polisiära befogenheter för att säkerställa identitetsuppgifter i någon större utsträckning. Av de 1 247 ärenden som verkställdes av Polismyndigheten under 2021 bedömdes polisiär kompetens ha använts i 148 fall (cirka 12 %). Det är en minskning jämfört med 2020 då polisiär kompetens bedömdes ha använts i 335 av totalt 1 410 verkställda avlägsnandebeslut (cirka 24 %). Polismyndighetens arbete i utlänningsärenden är alltså inte begränsat till polisiära befogenheter som spaning och brukande av tvångsmedel, som förutsågs av lagstiftaren när ansvaret för att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut delades mellan Polismyndigheten och Migrationsverket.⁷⁸ Att fastställa identitetsuppgifter görs istället främst genom utredningsarbete och kontakter med ambassader och hemlandsmyndigheter.

Polismyndigheten minskade under 2021 antalet stationära återvändandesambandsmän från fyra till två, samtidigt som de ambulerande sambandsmännen ökade från två till tre.⁷⁹ Båda de stationära placeringarna avslutades under året på grund av säkerhetsläget i Afghanistan och konsekvenserna av coronapandemin i Marocko. Metoden med ambulerande återvändandesambandsmän har utvecklats och gett goda resultat. Sambandsmännen har placerats på olika platser i världen under det gångna året, till exempel i Sudan och i Djibouti.

Samtliga sambandsmän samarbetar med lokala aktörer som är involverade i återvändandeprocessen i respektive land för att effektivisera återvändandet, bland annat myndigheter och stödorganisationer för att främja ett hållbart och humant återvändande. Arbetet bidrog bland annat till att fler personer kunde identifieras och att fler verkställigheter av avvisnings- och utvisningsbeslut genomfördes till de länder där sambandsmännen var stationerade.

TABELL 20. Identitetsuppgifter säkerställda av Polismyndigheten, 2019–2021.*

	2019			2020			2021			Förändring 20–21	
	Beslut verkställda genom Polismyndighetens försorg	Beslut verkställda genom egen utresa	Totalt	Beslut verkställda genom Polismyndighetens försorg	Beslut verkställda genom egen utresa	Totalt	Beslut verkställda genom Polismyndighetens försorg	Beslut verkställda genom egen utresa	Totalt	Totalt (antal)	Totalt (%)
ID fastställd genom eftersökning/spaning	42	13	55	75	24	99	18	5	23	-76	-76,8 %
ID fastställd genom bruk av tvångsmedel	118	3	121	180	12	192	84	9	93	-99	-51,6 %
ID fastställd genom tvång och eftersökning/spaning	8	0	8	80	10	90	46	12	58	-32	-35,6 %

* Statistiken i denna sammanställning har tagits ut på ett annat sätt än föregående år, varför uppgifterna avseende 2019 och 2020 kan skilja sig något från årsredovisningen 2020.

78) Se proposition 1997/98:173, Verkställighet och återvändande – en del av asylprocessen.

79) En av huvuduppgifterna för både stationära och ambulerande sambandsmän är att arbeta på plats i respektive land för att enklare kunna verifiera identitetsuppgifter och på så sätt öka möjligheten att verkställa utvisningsbeslut.

Ökad samsyn inom återvändandeverksamheten

Uppdrag enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska i sitt arbete för ett effektivt återvändande fortsätta att utveckla sitt samarbete med Migrationsverket. I de delar som berör Kriminalvården ska deras synpunkter inhämtas. Myndigheten ska särskilt verka för att förbättra samsynen med Migrationsverket i frågor som rör bedömning och klassificering av avvisnings- eller utvisningsbesluts eventuella verkställbarhet med hänsyn till bland annat eventuella behov av tvång, förekomst av identitetshandlingar m.m.

En del i arbetet för att nå ökad samsyn i återvändandearbetet är den samverkansmodell som sedan flera år pågår mellan de myndigheter som arbetar i återvändandeprocessen. Förutom det samarbetet har Polismyndigheten också inlett ett separat arbete med Migrationsverket för att förbättra och nå en gemensam syn beträffande id- och verkställbarhetskategorisering. Det gäller även prioritering av förvarsplatser.

Polismyndigheten har ett strukturerat samarbete med Migrationsverket på såväl nationell som regional och lokal nivå. Det handlar både om strategiska och operativa land- och verkställighetsfrågor, både hos verkställighetshandläggare och mellan de nationella funktionerna för återvändande- och ambassadsamordning på respektive myndighet. Ett exempel är när Migrationsverket hade en pilotverksamhet med chartrade flygplan för självmant återvändande med stöd av Frontex, och frågade då om Polismyndigheten hade verkställighetsärenden som var villiga att återvända självmant och som i sådant fall skulle kunna återlämnas till Migrationsverket för att följa med på aktuell charter.

Som myndigheterna gemensamt anförde i regeringsuppdraget⁸⁰ om att analysera och föreslå åtgärder för att effektivisera informationsöverförandet är det inte några större skillnader mellan myndigheterna i vilka begrepp man använder. Verkställbarhetskategorisering är numera i princip densamma efter att Migrationsverket nyligen införde en liknande kategorisering. Myndigheterna har en löpande dialog i de delarna för att säkerställa samsyn.

Myndigheterna har också en aktiv dialog om digitalisering- och it-utvecklingsarbete inom återvändandeverksamheten, och om migrations- och gränsverksamheten där myndigheternas uppdrag möts. Till exempel arbetar Polismyndigheten med en pilot för automatisk registrering/diarieföring av de verkställighetsärenden som Migrationsverkets överlämnat med e-post. Rutinen medför en stor tids- och kostnadseffektivisering och myndigheterna arbetar för att kunna etablera arbetssättet nationellt.

Polismyndigheten arbetar också med att ta fram en överenskommelse med Kriminalvården om utrikes verkställighetstransporter. Överenskommelsen ska tydliggöra respektive myndighet uppdrag i återvändandearbetet. Polisregionerna rapporterar problem med att Kriminalvården inte kan utföra uppdrag vid långa flygningar med anledning av arbetstidsavtalet, också efter att det ändrades vid årsskiftet. När Kriminalvården inte kan utföra efterfrågade transporter betyder det att gränspoliserna fortfarande behöver lägga resurser på vissa transporter.

80) Ju2020/04473.

Den brottsutredande verksamheten

Regeringens mål

Verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet. Brottsuppleringen ska öka.

Sammanfattande bedömning av resultat

Polismyndighetens bedömning är att resultatet för utredning och lagföring sammantaget utvecklades negativt under 2021 jämfört med 2020. Antalet ärenden som redovisades till åklagare och utredningsandelen minskade och hade därmed en negativ utveckling. Det beror i huvudsak på ett minskat ärendeinflöde, vilket ger färre utrednings- och redovisningsbara ärenden. Andelen brottsutredningar i vilka åklagare krävde kompletteringar ökade under 2021. Antalet öppna ärenden hade dock en fortsatt positiv utveckling och minskade sedan föregående år.

Redovisningsandelen, lagföringskvoten och medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare var oförändrade.

För att bedöma måluppfyllelsen för regeringens mål används följande indikatorer:⁸¹

- antal ärenden som redovisades till åklagare
- redovisningsandel
- utredningsandel
- andelen ärenden där Åklagarmyndigheten begärde kompletteringar i utredningen (kompletteringsvolymen)
- lagföringskvoten
- hur lång tid ett ärende tog innan det redovisas till åklagare (medelgenomströmningstid)
- antalet öppna ärenden totalt
- antalet öppna ärenden äldre än 12 månader.

I det här avsnittet redovisas det nationella verksamhetsresultatet för utredning och lagföring (inklusive den forensiska verksamheten). Om det finns avvikande utfall för polisregioner eller brottskategorier kommenterar vi dessa. Här redogörs även för de återrporteringskrav som finns i regleringsbrevet med koppling till området:

- arbetet mot brott i parrelation, brott mot barn, våldtäkt mot vuxna, köp av sexuella tjänster samt brott med hedersmotiv
- förstärkt brottsutredande förmåga
- fortsatt arbete och samverkan mot internationella brottsnätverk
- uppföljning av stödet från Kustbevakningen
- stärkt hantering av finansiell information
- vapenbrott.

Avslutningsvis redovisas kostnaden för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i utredningsverksamheten.

För mer information om de redovisade måtten se bilaga 1 – *Definitioner och faktorer till hjälp att tolka och förstå brottsutvecklingen* och bilaga 8 – *Ärendestatistik*.

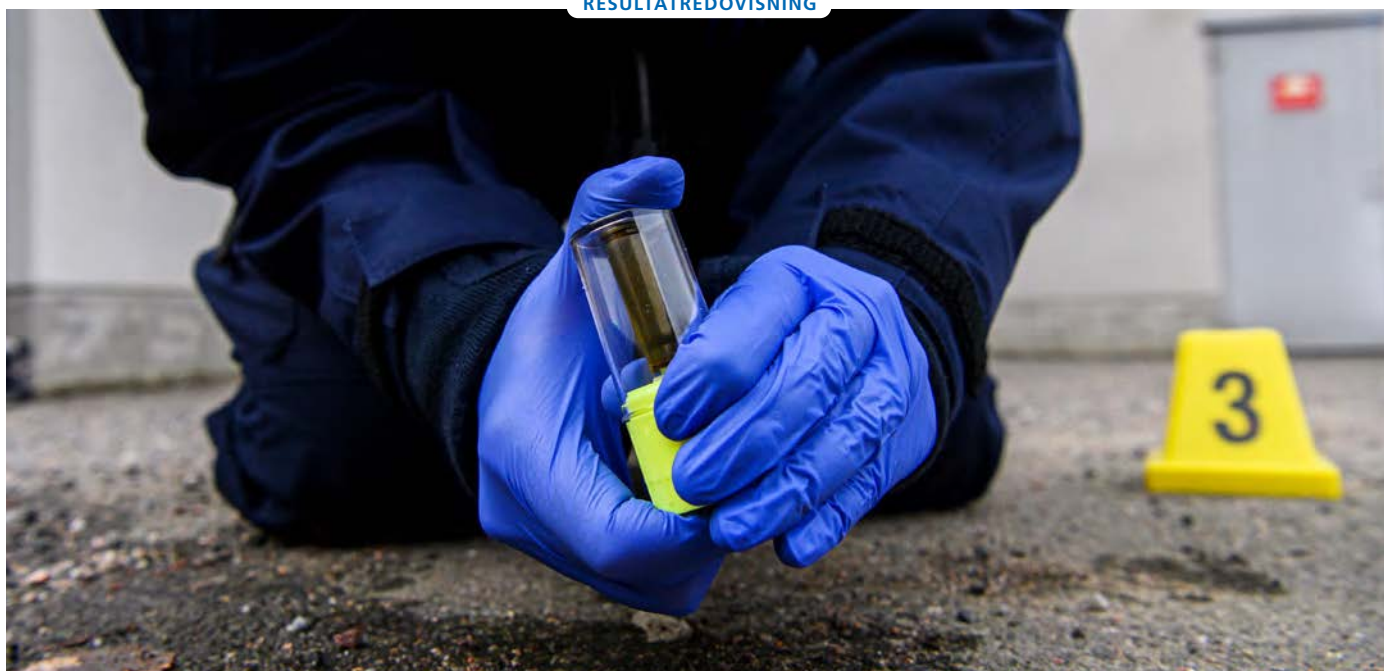
Polismyndighetens strategi för utredningsverksamheten

Polismyndigheten beslutade i mars 2021 om en strategi för utredningsverksamheten.⁸²

I denna anges *framgångsrik upplärning* som det övergripande målet för utredningsverksamheten. Med framgångsrik upplärning avses att de brottsmisstankar som förväntas

81) För en sammanställning över samtliga aktuella indikatorer i bedömningsmodellen, se bilaga 9.

82) Polismyndighetens strategi för utredningsverksamheten (PM 2021:10).

leda till lagföring och kan påverka påföljden ska utredas. För den brottsutredande verksamheten innebär det att de brott som anmäls ska bedömas kvalificerat och korrekt i syfte att utredningsresurserna ska kunna fokuseras på de brott som har förutsättningar att nå lagföring och kan påverka påföljden. Övriga brottsmisstankar ska i normalfallet förundersökningsbegränsas eller läggas ner i brist på bevis.

Ett större fokus på de brott som kan nå lagföring och påverka påföljden leder inledningsvis till en minskad redovisning av ärenden till åklagare då ärenden som kan nå lagföring men inte påverkar påföljden i större omfattning förundersökningsbegränsas eller läggs ned i brist på bevis. Denna effektivisering av utredningsverksamheten gör att utredningsresurser kan överföras till prioriterade områden som exempelvis utredning av grova brott.

Effekterna av utredningsstrategin kommenteras på ett antal platser i avsnittet om den brottsutredande verksamheten. Det gäller den påverkan den haft vad gäller förundersökningsbegränsning, redovisning av ärenden till åklagare och medelgenomströmningstider.

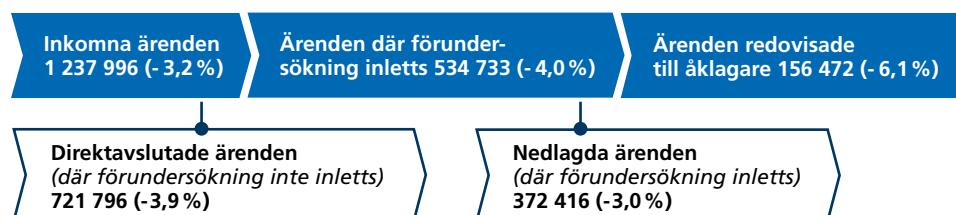
Redovisning av verksamhetsresultat – utredning och lagföring

Polismyndigheten hanterar varje år mycket stora ärendevolymer. Varje år inkommer och avslutas⁸³ drygt 1,2 miljoner ärenden om brott. Under 2021 rörde det sig i genomsnitt om cirka 3 400 inskrivna ärenden per dag. Varje ärende innehåller ett eller flera anmälda brott.⁸⁴

Alla ärenden och brott måste hanteras på ett eller annat sätt. Under en dag fattar polisen en rad olika beslut, exempelvis att inleda en förundersökning (FU) eller att en brottsutredning ska läggas ner.

Varje år inkommer och avslutas drygt 1,2 miljoner ärenden om brott.

FIGUR 21. Polismyndighetens ärendeflöde och ärendevolymer 2021.

83) Avslutade ärenden: Ärenden som avslutats i polisens diarium, vilket bland annat inbegriper ärenden som avslutats utan att förundersökning inletts, och ärenden redovisade till åklagare.

84) 11,7 procent av de avslutade ärendena under 2021 var gärningen inte ett brott.

Vilka typer av brott som anmäls påverkar utredningsresultatet

En faktor som påverkar utredningsresultatet är vilka brott som anmäls och utreds, och hur de utvecklas över tid.

Brotten i de olika brottskategorierna har olika egenskaper vilka påverkar resultatnivåerna och bidrar till att förklara varför resultaten varierar mellan brottskategorier och över tid. Egenskaperna kan delas in i tre grupper.

1. **Ingripandebrott.** Brott där det vanligtvis finns en identifierad misstänkt person när brottsanmälan upprättas. Dessa brott som vanligtvis anmäls av polisen, någon annan myndighet eller ett företag är därför förhållandevis enkla att klara upp. Ingripandebrott består i huvudsak av brottskategorierna narkotikabrott, trafikbrott, tillgrepp i butik, vissa övriga specialstraffrättsliga brott, bedrägeribrott m.m. och övriga brottsbalksbrott.
2. **Offerbrott med interaktion.** Brott där offret vanligtvis har konfronterats med gärningspersonen och kan ge ett signalement. Relativt ofta är också gärningspersonen bekant med offret. Dessa brott är generellt sett medelsvåra att klara upp. Offerbrott med interaktion består i huvudsak av brottskategorierna våldsbrott och övriga brott mot person.
3. **Offerbrott utan interaktion.** Brott där det är mindre vanligt att offret eller någon annan sett gärningspersonen begå brottet vilket gör att polisen har begränsat med information. Dessa brott är därför ofta relativt svåra att klara upp. Offerbrott utan interaktion består i huvudsak av brottskategorierna tillgreppsbrott (exkl. i butik), skadegörelsebrott samt vissa bedrägeribrott m.m. och övriga brottsbalksbrott.

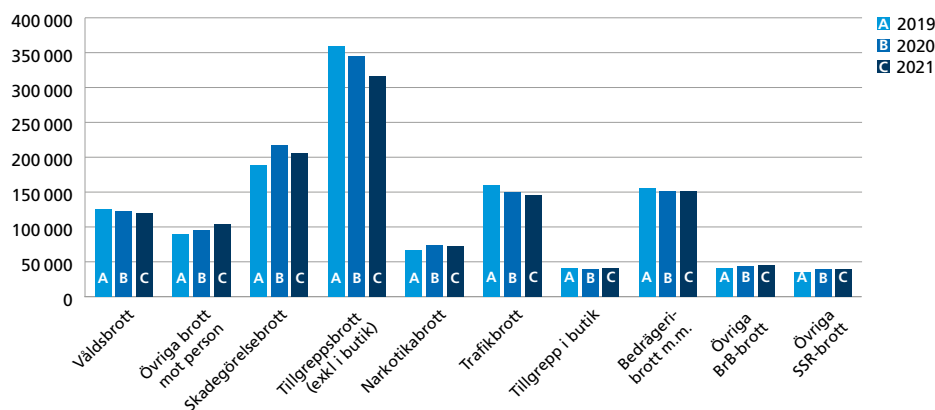
Fördelningen mellan dessa grupper påverkar utredningsresultatet. Den förklarar varför till exempel utredningsandelen för ingripandebrott (narkotikabrott, trafikbrott och tillgrepp i butik) är betydligt högre än för offerbrott (till exempel skadegörelsebrott och tillgreppsbrott (exkl. i butik)). Om exempelvis andelen ingripandebrott ökar och offerbrotten minskar kan man förvänta sig fler ärenden redovisade till åklagare och högre utrednings- och redovisningsandelar.

Inkomna ärenden

Under 2021 inkom det 1 237 996 ärenden vilket är en minskning med 3,2 procent (-40 428) jämfört med föregående år. Under året har antalet inkomna ärenden varit färre samtliga månader utom i mars, april och november än för motsvarande period 2020.

Mängden inkomna ärenden varierar relativt mycket mellan brottskategorierna. De brottskategorier med mest inkomna ärenden var *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* och *skadegörelsebrott* som tillsammans omfattade 42 procent av alla inkomna ärenden. Därefter följde *bedrägeribrott m.m.* och *trafikbrott* som vardera omfattade cirka 12 procent.

FIGUR 22. Inkomna ärenden, per brottskategori, 2019–2021.

Även om de inkomna ärendena totalt minskade så har de inte minskat i samtliga polisregioner och brottskategorier. De inkomna ärendena minskade i fem av polisregionerna

– Nord, Stockholm, Syd, Väst och Öst. De största antalsmässiga minskningarna har skett i Syd och Väst. Däremot ökade de inkomna ärendena i polisregionerna Bergslagen och Mitt.

De inkomna ärendena minskade i sex brottskategorier. I många fall är detta konsekvenser av coronapandemin. De procentuellt största minskningarna var *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* (-8,3%, -28 754) följt av *skadegörelsebrott* (-5,0%, -10 913). Skadegörelsebrotten har minskat i samtliga polisregioner, men mest i Syd, Väst och Öst där de minskat med cirka 13 procent. De anmälda tillgreppsbrotten har också minskat i samtliga polisregioner. Det som minskat mest är *stöld av cykel* och olika typer av *stöld utan eller med inbrott*. Även om tillgreppsbrotten har minskat totalt har de ökat inom några brottskodgrupper. De största ökningarna har skett för *stöld ur eller från motordrivet fordon, släpfordon och husvagn* samt *stöld av elcykel*.

De anmälda våldsbrotten minskade med 2,7 procent (-3 253). De vanligast anmälda våldsbrotten är olika typer av misshandelsbrott, som omfattar 52 procent av alla inkomna våldsbrottsärenden, samt *olaga hot* som omfattar 28 procent. Alla typer av anmälda våldsbrott har minskat utom *oaktsam* eller *fullbordad våldtäkt*. Det är de grova våldsbrotten som både antalsmässigt och procentuellt minskat mest.

De brottskategorier där antalet inkomna ärenden ökade är *övriga brott mot person*, *tillgrepp i butik*, *övriga brottsbalksbrott* och *övriga specialstraffrättsliga brott*.

Antalet inkomna ärenden i brottskategorin *övriga brott mot person* har ökat med 8,2 procent (+7 868). Den brottskodsgrupp som procentuellt ökade mest är *dataintrång* (+37,7%, +2 015). Antalsmässigt ökade dock *ofredande* mest (+3 238). Ofredandebrotten är också den största brottskodgruppen i brottskategorin och utgör 45 procent av de inkomna ärendena. Ökningarna i övriga brottskategorier är relativt små.

Avslutade ärenden där förundersökning inte inletts

För ett inkommet ärende kan i regel ett av två olika beslut fattas. Antingen avslutas ärendet utan att förundersökning inleds eller så fattas beslut om att inleda förundersökning.

Av 23 kap. 1 § RB framgår att en förundersökning ska inledas så snart det på grund av angivelse eller av annat skäl finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats. Men i rättegångsbalken står det också att en förundersökning inte behöver inledas om det är uppenbart att brottet inte går att utreda.

Antalet avslutade ärenden där förundersökning inte inleddes minskade med 3,9 procent (-29 133) till 721 796 ärenden under 2021. Orsaken till minskningen är att de inkomna ärendena minskade. Förundersökningsandelen, det vill säga andelen avslutade ärenden för vilka det inleddes en förundersökning var 42,6 procent, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Detta innebär att för 57,4 procent av de avslutade ärendena inleddes det ingen förundersökning.

Varför utreds då inte fler brott? Anmälda brott som inte utreds kan i regel delas in i tre kategorier.

1. Brott som omöjligen kan klaras upp. Kategorin omfattar till exempel gärningar som inte är brott, fall där den misstänkte avlidit, fall där den misstänkte är underårig och fall där det inte går att visa att något brott har begåtts.
2. Brott som inte bör utredas. Det vill säga brott som skulle vara möjliga att utreda men som inte bör utredas av till exempel processekonomiska skäl; förundersökningsbegränsningar samt särskild åtalsprövning.
3. Svårutredda brott. En stor del av de brott som anmäls till polisen har mycket dåliga förutsättningar att kunna klaras upp till följd av försvarande omständigheter och brist på spaningsuppslag.

En förväntan om att alla brott ska utredas är alltså inte realistisk. Vissa brott kan vara så svårlösta att insatsen som skulle krävas för att lösa det inte står i rimlig proportion till brottets svårhets- eller allvarlighetsgrad. Ibland är det inte ens möjligt, till exempel vid brottsanmälningar som visar sig vara påhittade. Ibland kan det innebära praktiska

Alla typer av anmälda våldsbrott har minskat utom *oaktsam* eller *fullbordad våldtäkt*. Det är de grova våldsbrotten som både antalsmässigt och procentuellt minskat mest.

problem, exempelvis när brott har skett utomlands eller när brottet kanske anmäls främst för att säkerställa försäkringsbolagens krav på polisanmälan.

De brottskategorier där det är vanligast att förundersökning inte inleds är tillgreppsbrott (exkl. i butik) och skadegörelsebrott. Dessa två brottskategorier står för 42 procent av alla inkomna ärenden.

Trots att alla anmälda brott inte utreds är det viktigt att man fortsätter att anmäla brott till Polismyndigheten. Inom polisen används exempelvis uppgifter om anmälda brott i den brottsförebyggande verksamheten och i samband med brottsanalys och brottsamordning. Det är också viktigt att Sverige kan producera en så korrekt brottsstatistik som möjligt, vilken används för en rad olika ändamål, bland annat i kriminalpolitiska sammanhang.

Vad är det då för brott som i allmänhet bedöms som att de inte går att utreda? De brottskategorier där det är vanligast att förundersökning inte inleds är tillgreppsbrott (exkl. i butik) och skadegörelsebrott. Dessa två brottskategorier står för 42 procent av alla inkomna ärenden. Förundersökningsandelarna för skadegörelsebrott och tillgreppsbrott (exkl. i butik) är 7,6 procent respektive 19,6 procent.

Bland skadegörelsebrotten är det framför allt klotter samt skadegörelse mot stat, kommun, och landsting som utreds i liten omfattning. Dessa omfattar 12 procent av alla inkomna ärenden och 70 procent av alla inkomna skadegörelsebrott. När det gäller tillgreppsbrotten kan man generellt säga att olika typer av stöldbrott (exempelvis stöld av cykel) utreds i mindre omfattning än olika typer av inbrott. Dock utreds alla typer av stölder, stöld av drivmedel (smitning) och stöld av skjutvapen i stor omfattning.

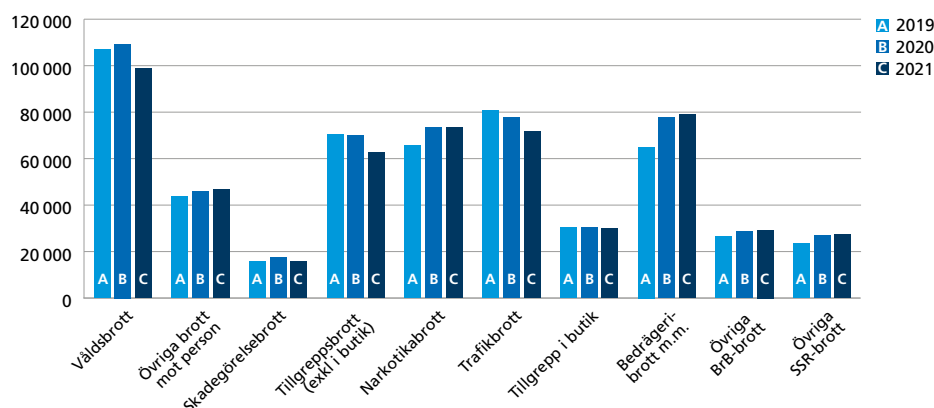
Avslutade ärenden där förundersökning inletts (bearbetade ärenden)

De avslutade ärenden där man har inlett förundersökning kallas bearbetade ärenden. De minskade 2021 med 4,0 procent (- 22 524) till 534 733. Även denna minskning beror i huvudsak på att antalet inkomna ärenden har minskat.

De brott som utreds i störst omfattning är våldsbrott, bedrägeribrott m.m. samt narkotikabrott och trafikbrott.

Den andel inkomna ärenden som bedöms vara utredningsbara är ungefär lika stor över tid och har under de sex senaste åren i genomsnitt legat på 42,6 procent. När de inkomna ärendena minskar innebär detta att utvecklingen för de bearbetade ärendena i stort sett är densamma, det vill säga de har utvecklats på samma sätt i polisregionerna och på ungefär samma sätt i brottskategorierna.

FIGUR 23. Bearbetade ärenden, per brottskategori, 2019–2021.

Vilka typer av brott som utreds (utredningsstruktur) och i vilken omfattning har stor påverkan på utredningsresultaten. Utredningsstrukturen varierar mellan de organisatoriska enheterna i polisregionerna beroende på den inbördes fördelningen mellan olika typer av brott. Sådana skillnader leder till att de organisatoriska enheter som utreder en hög andel ingripandebrott också kommer att kunna redovisa en större andel ärenden (utredningsandel och redovisningsandel) till åklagare.

När ärenden där förundersökning inletts (bearbetade ärenden) avslutas kan ett av två beslut fattas: antingen läggs ärendet ned eller så redovisas det till åklagare.

Nedlagda ärenden efter förundersökning

Antalet ärenden som lagts ned efter förundersökning minskade med 3,0 procent (- 11 616) till 372 416. De minskade i samtliga polisregioner utom Bergslagen och Mitt som var de polisregioner där både inkomna ärenden och bearbetade ärenden ökade. De brottskategorier där antalet ärenden som lades ner efter förundersökning minskade var *våldsbrott*, *skadegörelsebrott*, *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* samt *trafikbrott*. I övriga brottskategorier ökade de.

Av de ärenden för vilka det genomförts en förundersökning, lades 69,6 procent ned och redovisades därför inte till åklagare. Denna andel ökade med 0,7 procentenheter. En viss del av denna ökning beror på en ökad användning av förundersökningsbegränsning.

Ärenden läggs i huvudsak ned när man bedömer att utredningen inte kommer att kunna leda till lagföring eller påverka påföljden. Det kan exempelvis bero på att det saknas en misstänkt person eller att bevisläget i övrigt är sådant att man inte kan förutse en fällande dom.

Förundersökningsbegränsning

En faktor som påverkar antalet nedlagda ärenden och antalet ärenden som redovisas till åklagare är i vilken omfattning förundersökningsbegränsning⁸⁵ används. Förundersökningsbegränsning betyder att en förundersökning kan läggas ned och att brottet inte utreds eller inte utreds färdigt, även om det finns en misstänkt person. De förundersökningsbegränsade ärendena uppgick till 4,4 procent av samtliga avslutade ärenden 2021, vilket är en ökning med 0,7 procentenheter jämfört med 2020.

När polisen förundersökningsbegränsar ett brott beror det oftast på att den misstänkta nyligen dömts för annan brottslighet, eller är misstänkt för andra brott, och att ytterligare utredning eller dom inte påverkar påföljden. En individuell bedömning görs alltid där man tar hänsyn till bland annat brottets art, straffvärde och den misstänkta risk för återfall i brott. Genom att avstå från att utreda de brott som inte påverkar påföljden för den misstänkta, så frigörs resurser som kan användas till andra utredningar.

Under 2021 ökade de förundersökningsbegränsade ärendena med 14,7 procent (+ 7 117) jämfört med 2020. Under 2020 de ökade de med 33,5 procent (+ 12 153) jämfört med 2019.

När polisen förundersökningsbegränsar ett brott beror det oftast på att den misstänkta nyligen dömts för annan brottslighet, eller är misstänkt för andra brott, och att ytterligare utredning eller dom inte påverkar påföljden.

85) Se 23 kap. 4 a § RB. Sedan 1 januari 2013 har polisen möjlighet att själv fatta beslut om förundersökningsbegränsning. Tidigare var det alltid en åklagare som fattade detta beslut.

Förundersökningsbegränsningen ökade i samtliga polisregioner utom Syd som istället hade en mycket kraftig ökning under 2020 (+41 %) och under 2021 är den polisregion med flest förundersökningsbegränsade ärenden. Ökningarna i de olika polisregionerna låg på mellan 9 och 36 procent. De ökade också i samtliga brottskategorier utom *skadegörelsebrott*, *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* och *trafikbrott*. Ökningarna i brottskategorierna låg på mellan 2 och 39 procent. De brottskategorier där andelen förundersökningsbegränsade ärenden är högst är *tillgrepp i butik*, *narkotikabrott* och *bedrägeribrott m.m.* Den största ökningen under 2021 var i brottskategorin *bedrägeribrott m.m.* Av alla avslutade bedrägeribrottsärenden förundersökningsbegränsades 12,1 procent.

Orsakerna till ökningen kan vara flera. En kan vara en mer aktiv ärendesamordning av brottsaktiva individer. En annan kan vara ett större fokus inom Polismyndigheten på lagföring och påföljder som leder till att brottsutredningar i allt större omfattning begränsas till att bara omfatta de delar som är av betydelse senare i rättskedjan.

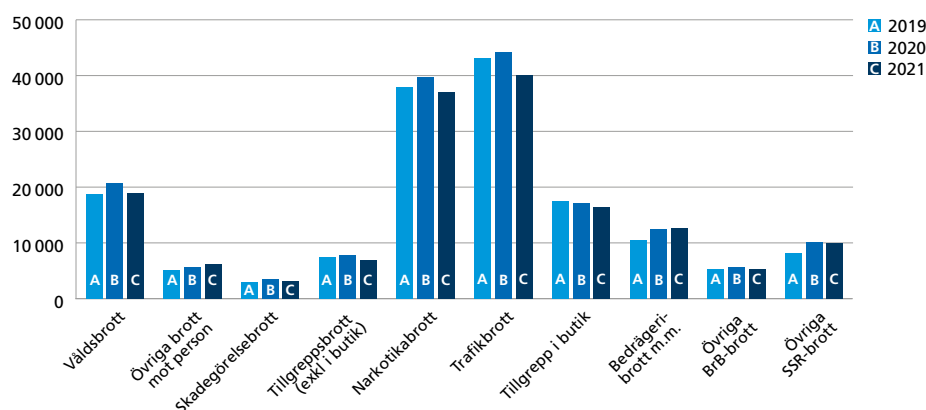
Beslut om förundersökningsbegränsning fattas dock inte för ärenden, utan för enskilda brott. Ett ärende kan innehålla flera brott. Om bara ett av flera brott i ett ärende förundersökningsbegränsas registreras inte hela ärendet som förundersökningsbegränsat. Den faktiska användningen av förundersökningsbegränsning kan därför vara något högre än vad som redovisas här.

Ärenden redovisade till åklagare

Antalet ärenden som redovisades till åklagare minskade med 6,1 procent (-10 252) till 156 472 under 2021, vilket är ungefär samma antal som för 2019.

Ärenderedovisningen minskade i samtliga polisregioner utom i Bergslagen. Ökningen i Bergslagen är också relativt stor (+4,4 %). Ärenderedovisningen minskade mest i polisregion Nord (-15,5 %). Ärenderedovisningen minskade också relativt mycket i polisregionerna Syd och Väst.

FIGUR 24. Ärenden redovisade till åklagare, per brottskategori, 2019–2021.

De redovisade ärendena till åklagare minskade i flera brottskategorier, de enda brottskategorierna där de ökade var *övriga brott mot person* och *bedrägeribrott m.m.*

I kategorin *övriga brott mot person* så var det framför allt ärenderedovisningen av olika typer av de *sexualbrott* (sexuellt övergrepp, sexuellt tvång och köp av sexuell tjänst) som ökade. Inom *bedrägeribrott m.m.* är det främst redovisningen av *annonsbedrägerier*, *bedrägeri social manipulation* och *penningtvåtbrott* som ökat.

Antalet våldsbrottsärenden som redovisades till åklagare under 2021 minskade med 9,2 procent (-1 898). Jämfört med 2019 är det dock en marginell ökning. Minskningen omfattar alla brottskodsgrupper (fullbordat mord eller dråp, misshandel, rån etcetera) utom våldtäktsbrotten där ärenderedovisningen totalt var oförändrad. Den huvudsakliga anledningen till minskningen är att det totalt anmäldes betydligt färre våldsbrott under 2021 än under

2020. Det innebär också att färre brott har utretts och kunnat redovisas till åklagare. Den enda brottskodsgrupp där det kom in fler ärenden var våldtäkter.

De redovisade *narkotikabrotten* minskade med 6,6 procent (-2 604) under 2021. Minskningen kan i huvudsak kopplas till två brottskoder – 5010 (*narkotikastrafflagen, innehav (enbart innehav)*) och 5011 (*narkotikastrafflagen, bruk (enbart bruk)*). För brottskoden 5011 (bruk) så minskade antalet inkomna ärenden under 2021 och var färre under årets samtliga månader jämfört med 2020. Eftersom närmare 100 procent av dessa brott utreds och drygt 60 procent redovisas till åklagare, innebär ett minskat inflöde också färre bearbetade ärenden och färre ärenden redovisade till åklagare. Minskningen är högst troligt en effekt av coronapandemin. På grund av de restriktioner som varit i bruk under en stor del av året och som har påverkat bland annat nattklubbar, restauranger, konserter, idrotts-evenemang med mera, har färre narkotikapåverkade personer kunnat kontrolleras.

När det gäller 5010 (innehav) är anledningen till den minskade änderedovisningen en annan, de ärendena ökade under 2021. Eftersom nästan alla de brotten också utreds så ökade antalet bearbetade ärenden i motsvarande omfattning. Däremot ökade antalet ärenden som lades ned efter förundersökning (inklusive förundersökningsbegränsade ärenden) kraftigt, vilket resulterat i att färre ärenden redovisats till åklagare.

Även när det gäller *trafikbrott* så kan den minskade änderedovisningen främst kopplas till två brottskoder. I detta fall till 3002 (*olovlig körning, grov olovlig körning*) och 3005 (*rattfylleri, grovt rattfylleri*). I båda fallen har antalet inkomna ärenden minskat kraftigt vilket också högst troligt är en effekt av coronapandemin. Eftersom närmare 100 procent av de brotten också utreds och knappt 83 procent redovisas till åklagare, innebär ett minskat inflöde också färre bearbetade ärenden och färre ärenden redovisade till åklagare.

Kända faktorer till den minskade änderedovisningen

Polismyndighetens utredningsresultat i form av antal ärenden redovisade till åklagare har alltså utvecklats negativt under 2021 jämfört med 2020. De främsta orsakerna till det är:

- färre inkomna och bearbetade ärenden
- ökning av komplexa och resurskrävande utredningar
- ökad användning av förundersökningsbegränsning.

Under 2021 minskade både antalet inkomna och bearbetade ärenden. Andelen utredningsbara⁸⁶ ärenden är relativt konstant över tid, vilket innebär att när inflödet minskar så minskar också antalet ärenden för vilka förundersökning inleds. Eftersom också redovisningsbarheten⁸⁷ bara uppvisar mindre variationer över tid så leder färre ärenden som utreds (bearbetade ärenden) också till att färre ärenden redovisas till åklagare. Att över tid redovisa fler ärenden till åklagare när antalet inkomna ärenden minskar är inte möjligt.

För samtliga tre brottskategorier där det redovisas flest ärenden⁸⁸ till åklagare, det vill säga *våldsbrott*, *narkotikabrott* och *trafikbrott*, minskade antalet inkomna ärenden under 2021. Den anmälda våldsbrottsligheten, exempelvis *misshandel*, *olaga hot* och *rån*, har generellt minskat. Det har också genomförts färre kontroller än normalt för vissa narkotika- och trafikbrott. Minskningarna har en tydlig koppling till de coronarestriktioner som gällde under större delen av 2021. Färre människor som rört sig i offentligheten och färre genomförda poliskontroller har också lett till färre anmälda brott. Eftersom en stor andel av de ärenden som utreds i de tre brottskategorierna också redovisas till åklagare, så påverkar minskningar av de ärendena den totala redovisningen i större omfattning än de flesta andra brottskategorierna gör.

Samtidigt som antalet inkomna och bearbetade ärenden minskade så ökade antalet komplexa och resurskrävande utredningar.

Andelen utredningsbara ärenden är relativt konstant över tid, vilket innebär att när inflödet minskar så minskar också antalet ärenden för vilka förundersökning inleds.

86) Utredningsbarhet: Förekomst av sådan information i en brottsanmälan (misstänkt, teknisk bevisning, vittne med mera) som möjliggör en brottsutredning. För brott som uppenbart inte går att utreda behöver förundersökning inte inledas.

87) Redovisningsbarhet: Förekomst av sådan information om misstänkt med stödande bevisning som utgör grund för bedömning om utredningen kan leda till lagföring och påverka påföljden.

88) År 2020: 63 procent av samtliga redovisade ärenden till åklagare och år 2021: 61 procent av samtliga redovisade ärenden till åklagare.

Brottsutredningarnas komplexitet bedöms ha ökat i takt med den digitala utvecklingen. Förväntningar från domstolar, åklagare och försvarare att all tillgänglig digital bevisning (bild, film och geografiska data till sociala medier) ska kunna presenteras ökar kontinuerligt, vilket leder till ökade resursinsatser. Dessa förväntningar och krav tenderar också att omfatta allt fler brott och brottstyper.

Arbetet mot de kriminella nätverken med stöd av bland annat olika krypteringschattar (Encrochat, Anom och Sky ECC) har varit framgångsrikt och bidragit med bevisning i ett flertal grova våldsbrottsutredningar med lagföring och långa fängelsestraff som följd. De grova våldsbrott som genomförs i den kriminella miljön tar dock en allt större del av regionernas utredningsresurser. Bara under 2021 identifierades exempelvis närmare 1 000 individer med kopplingar till brottslighet och som använt den krypterade plattformen Sky ECC.⁸⁹ Dessa prioriterade grova brottsutredningar kräver mer resurser per bearbetat ärende än mängdbrottsärenden, oavsett om ärendena kan redovisas till åklagare eller läggs ned efter förundersökning.

När allt mer utredningsresurser flyttas från att hantera stora volymer av mindre komplexa och resurskrävande utredningar till att hantera fler högprioriterade och mer komplexa och resurskrävande utredningar bidrar det till att den totala änderedovisningen minskar. Men effekterna bör bli större eftersom utredningarna i större omfattning riktas mot de individer och den brottslighet som orsakar mest skada i samhället.

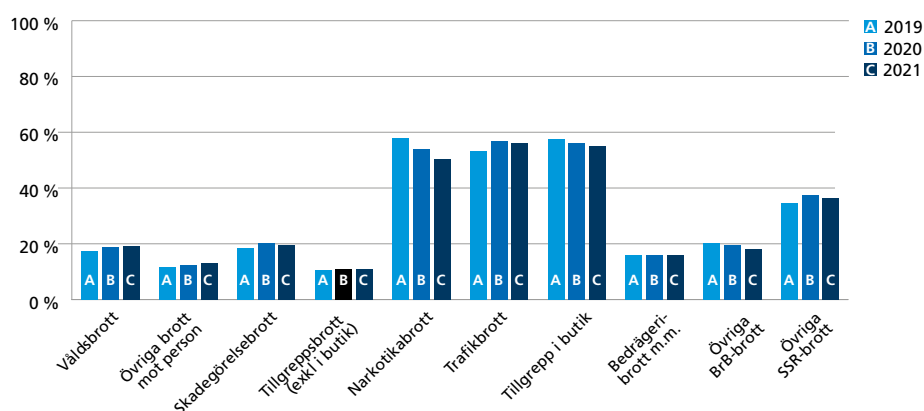
Som ett led i att effektivisera utredningsverksamheten används förundersökningsbegränsning allt mer inom polisen, vilket är en bärande tanke i Polismyndighetens strategi för utredningsverksamheten. Det handlar ofta om att kunna frigöra utredningsresurser från utredningar av mindre komplexa och prioriterade ärenden som visserligen skulle kunna lagföras men som inte påverkar påföljden, till mer prioriterade utredningar av exempelvis grova våldsbrott.

En ökad användning av förundersökningsbegränsning leder i allmänhet till färre ärenden redovisade till åklagare. Men storleken på bortfallet är svårt att bedöma eftersom det inte är möjligt att fastställa hur många av de ärenden som förundersökningsbegränsats som annars hade redovisats till åklagare. Det är inte heller möjligt att fastställa hur många redovisade ärenden till åklagare de frigjorda utredningsresurserna lett till.

Utredningsandel

Utredningsandelen⁹⁰ minskade med 0,7 procentenheter till 29,3 procent under 2021. Men det är samtidigt den tredje högsta andelen under den senaste sexårsperioden. Utredningsandelen ökade i två av brottskategorierna – *våldsbrott* och *övriga brott mot person*. De brottskategorierna som minskade mest var *narkotikabrott* och *övriga brottsbalksbrott*.

FIGUR 25. Utredningsandel, per brottskategori, 2019–2021.

89) Polisen.se (2021-12-21): Omfattande material från Sky ECC berör Sverige.

90) Utredningsandel: Andel ärenden redovisade till åklagare av bearbetade ärenden. Ett bearbetat ärende är ett avslutat ärende där en förundersökning genomförts eller där ett förenklat utredningsförfarande (23 kap. 22 § RB) använts. Utredningsandelen liknar till sin konstruktion Brås lagföringsprocent.

Minskningen inom narkotikabrotten handlar framför allt om att brottet innehav (enbart innehav) minskade. Antalet inkomna ärenden har fortsatt att öka under 2021 och eftersom förundersökning inleddes för 99 procent av de brotten så har antalet bearbetade ärenden ökat i samma omfattning. Men till skillnad från 2020 så minskade antalet ärenden redovisade till åklagare relativt mycket, vilket beror på att andelen ärenden som lagts ned efter förundersökning (inklusive förundersökningsbegränsning) ökat under året. När de bearbetade ärendena ökar samtidigt som de redovisade ärendena minskar så minskar också utredningsandelen.

Minskningen inom övriga brottsbalksbrott är generell för alla större brottskodsgrupper inom brottskategorin. Den enda större brottskodsgruppen som ökat är *allmänfarliga brott* (13 kap. BrB) där bland annat utredningsandelen för *allmänfarlig vårdslöshet, mordbrand* och *sabotage mot blåljusverksamhet* har ökat.

Utredningsandelen är högst i de brottskategorier som helt eller till stor del består av så kallade ingripandebrott – *narkotikabrott, trafikbrott* och *tillgrepp i butik*. I de brottskategorier ligger utredningsandelen på mellan 50–56 procent.

Utredningsandelen minskade i fem av polisregionerna – Mitt, Nord, Syd, Väst och Öst. Utredningsandelen i polisregionerna varierar mellan 26,5 procent (Syd) till 32,6 procent (Väst).

Redovisningsandel

Redovisningsandelen⁹¹ minskade med 0,3 procentenheter till 12,5 procent under 2021. Det är den näst högsta andelen under den senaste sexårsperioden och 0,2 procentenheter högre än under 2019.

Redovisningsandelen minskade i samtliga polisregioner utom Bergslagen. Redovisningsandelen i polisregionerna varierar mellan 9,1 procent (Stockholm) till 15,8 procent (Mitt).

Redovisningsandelen påverkas i stor utsträckning av brotts- och utredningsstrukturen, det vill säga vilka olika typer av brott som anmäls och utreds. En stor anledning till att polisregion Stockholm har en så mycket lägre redovisningsandel än övriga polisregioner är att skadegörelsebrott stod för 32 procent av alla inkomna ärenden i Stockholm under 2021. I övriga polisregioner var den andelen mellan 8–12 procent. Förundersökning inleddes i liten omfattning för skadegörelsebrott, och då särskilt för klotterbrott, eftersom det oftast är uppenbart att de inte går att utreda. Det betyder att polisregion Stockholm inleder förundersökning i betydligt mindre omfattning än övriga polisregioner vilket gör att redovisningsandelen blir lägre.

Öppna ärenden

Det totala antalet öppna ärenden var vid årets utgång 129 285, vilket är en minskning med 4,7 procent (-6 391) jämfört med samma tidpunkt 2020. Under de senaste 15 åren har de öppna ärendena totalt aldrig varit färre, varken till antalet eller som andel av antalet inkomna ärenden, än vid utgången av 2021.

Under de senaste 15 åren har de öppna ärendena totalt aldrig varit färre, varken till antalet eller som andel av antalet inkomna ärenden, än vid utgången av 2021.

TABELL 21. Öppna ärenden vid utgången av december, 2019–2021, efter tidsintervall.

Tidsintervall	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
0–3 mån	66 251	59 626	55 633	-3 993	-6,7 %
3–6 mån	28 980	25 572	24 882	-690	-2,7 %
6–12 mån	28 952	25 510	25 139	-371	-1,5 %
> 12 mån	28 763	24 968	23 631	-1 337	-5,4 %
Totalt	152 946	135 676	129 285	-6 391	-4,7 %

91) Redovisningsandel: Andel ärenden redovisade till åklagare av avslutade ärenden. Redovisningsandelen liknar till sin konstruktion Brås personuppläringsprocent.

De öppna ärendena minskade i samtliga brottskategorier utom *våldsbrott* och *övriga brott mot person*. Procentuellt minskade det mest i brottskategorierna *skadegörelsebrott*, *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* och *narkotikabrott* och i polisregionerna Syd, Öst och Nord. De öppna ärendena minskade i samtliga polisregioner utom Bergslagen och Mitt.

De öppna ärendena äldre än 12 månader minskade med 5,4 procent till 23 631 ärenden, vilket är den lägsta nivån under den senaste sexårsperioden. De äldre öppna ärendena minskade i samtliga brottskategorier utom *övriga brott mot person* och *narkotikabrott*. De ökade i fyra polisregioner och minskade i tre (Mitt, Nord och Syd). I Mitt och Syd ligger minskningarna runt 25 procent. Minskningarna omfattade främst *bedrägeribrott m.m.* Bedrägeribrotten utgör 43 procent av alla äldre öppna ärenden i landet.

Kvalitet och effektivitet i polisens utredningsprocess

Kompletteringsvolym och lagföringskvot är två olika indikatorer som används för bedömning av kvaliteten och effektivitet i Polismyndighetens utredningsprocess. Underlaget till båda indikatorerna kommer löpande under året från Åklagarmyndigheten.

Kompletteringsvolym

Kompletteringsvolymen är andel förundersökningar som åklagare skickar tillbaka till polisen för komplettering i relation till antal brottsmisstankar med beslut i åtalsfrågan. Orsakerna till att det behövs kompletteras kan vara att formella eller administrativa uppgifter saknas i förundersökningsprotokoll eller att åklagare bedömt att fler utredningsåtgärder behöver genomföras. Ett löpande arbete pågår inom Polismyndigheten för att minska antalet kompletteringar för att effektivisera utredningsprocessen och förbättra utredningsresultatet.

Under 2021 ökade kompletteringsvolymen något (+0,8 procentenheter) jämfört med samma period 2020 till 15,3 procent. Kompletteringsvolymen varierade mellan 10,3 procent i polisregion Nord och 18,8 procent i polisregion Stockholm. Stockholm var också den region som ökade kompletteringsvolymen mest (+2,9 procentenheter) och polisregion Mitt var den som minskade mest (-2,6 procentenheter).

Det kommer alltid att finnas behov från Åklagarmyndighetens sida att komplettera förundersökningar. Möjligheterna för Polismyndigheten att minska kompletteringsvolymen är dock goda, framför allt är det gäller formella och administrativa uppgifter som saknas.

Lagföringskvot

Lagföringskvoten,⁹² som är en kvalitetsindikator, minskade under 2021 med 0,2 procentenheter men ligger kvar på en mycket hög nivå (91,1 %).

Lagföringskvoten varierar för de olika brottskategorierna – från 81,6 procent (*bedrägeribrott m.m.*) till 97,2 procent (*tillgrepp i butik*). Lagföringskvoten minskade för flertalet brottskategorier, mest för *övriga brottsbalksbrott* (-1,5 procentenheter). För övriga brottskategorier är förändringarna relativt små. De brottskategorier med högst lagföringskvot är *tillgrepp i butik*, *narkotikabrott* och *trafikbrott*, det vill säga de brottskategorier där de ärenden som utreds helt eller till största del består av så kallade ingripandebrott.

Lagföringskvoten ökade i fyra av polisregionerna, den största ökningen var i polisregion Bergslagen (+1,7 procentenheter). Lagföringskvoten minskade i polisregionerna Mitt (-2,9 procentenheter), Öst (-2,3 procentenheter) och Väst (-0,2 procentenheter).

Medelgenomströmningstider

Ett mått på utredningsprocessens effektivitet är olika typer av medelgenomströmningstider. Under 2021 minskade medelgenomströmningstiderna för alla typer av avslutade ärenden utom för ärenden redovisade till åklagare som ökade marginellt.

TABELL 22. Medelgenomströmningstider (dagar) för olika ärendetyper, 2019–2021.

Ärendetyp	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Avslutade ärenden	42	44	40	-4	-8,4%
Avslutade ärenden ej inledd FU	0,8	0,6	0,6	0	-6,1%
Bearbetade ärenden	100	102	93	-9	-8,4%
Nedlagda ärenden efter FU	92	94	82	-12	-12,9%
Ärenden redovisade till åklagare	120	120	121	1	0,4%

Medelgenomströmningstiderna för de ärenden som varit föremål för en förundersökning (bearbetade ärenden) minskade i samtliga brottskategorier utom *övriga brottsbalksbrott* där ökningen var marginell, 0,9 dagar eller 0,6 procent. För flertalet brottskategorier är minskningen mellan 9–13 procent. Bearbetade ärenden kan delas upp i två undergrupper – de som läggs ned efter förundersökning (FU) och de som redovisas till åklagare. Även för de ärenden som lagts ned efter FU så har medelgenomströmningstiderna bara ökat för *övriga brottsbalksbrott*. Även här är ökningen marginell, 0,5 dagar eller 0,4 procent. För de ärenden som redovisats till åklagare har medelgenomströmningstiderna också minskat eller varit oförändrade i flertalet brottskategorier. De ökade bara för *skadegörelsebrott*, *narkotikabrott*, *bedrägeribrott m.m.* och *övriga brottsbalksbrott*.

För flertalet brottskategorier har det alltså gått snabbare att avsluta både ärenden som lagts ned efter FU och de som redovisats till åklagare. Det är framför allt för de ärenden som lagts ned efter FU som besluten i medeltal gått snabbare. Det ligger i linje med Polismyndighetens strategi för utredningsverksamheten som säger att utredningsresurserna ska läggas på de brott som har förutsättningar att nå lagföring och som kan påverka påföljden.

Nyckeltal för belastning och produktivitet inom utredningsverksamheten

Nyckeltal kan användas för att exempelvis över tid följa utvecklingen för belastning och produktivitet. Därför har antalet inkomna ärenden, öppna ärenden, bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare, ställts i relation till antalet årsarbetskrafter inom polisregionernas utredningsverksamhet. Antalet inkomna och öppna ärenden används för att beskriva *belastningen* och antalet bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare för att beskriva *produktiviteten*.

92) Lagföringskvot: Andel positiva lagföringsbeslut av beslutade brottsmisstankar i ärenden där förundersökning letts av Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten.

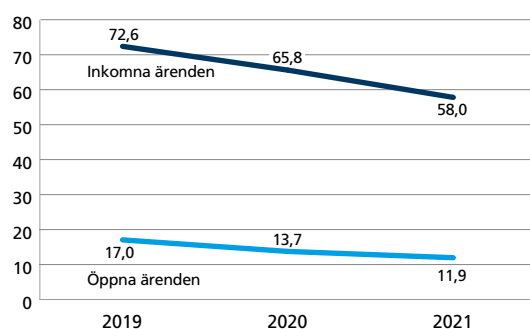
Årsarbetskrafter inom utredningsverksamheten

Under 2021 var antalet årsarbetskrafter inom utredningsverksamheten 10 795, vilket är en ökning med 9,9 procent (+976) sedan 2020 och 21,3 procent (+1 894) sedan 2019. Av dessa årsarbetskrafter var 48 procent utredare. Övriga årsarbetskrafter utgjordes av chefer, förundersökningsledare samt olika typer av specialistfunktioner som analytiker, spanare, forensiker med flera.

Belastning för inkomna ärenden och öppna ärenden

Belastning *inkomna ärenden* respektive *öppna ärenden* är ett nyckeltal som beräknas genom att ställa antalet ärenden i förhållande till antalet årsarbetskrafter⁹³ inom utredningsverksamheten, vilket inte inbegriper polisens kontaktcenter (PKC).

FIGUR 26. Belastning inkomna och öppna ärenden, 2019–2021.

Belastningen för inkomna ärenden låg under 2021 på 58,0 ärenden per årsarbetskraft. Detta är en minskning med 12,0 procent (-7,9 ärenden) jämfört med 2020. Belastningen för öppna ärenden låg på 11,9 öppna ärenden per årsarbetskraft. Detta är en minskning med 13,2 procent (-1,8 ärenden) jämfört med 2020.

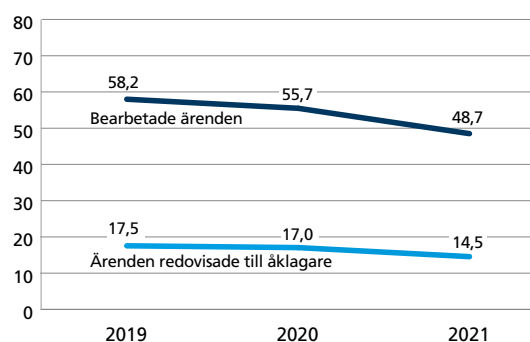
Både de inkomna ärendena och de öppna ärendena minskade under 2021 samtidigt som den tillgängliga utredningsresursen ökade. Belastningen på utredningsverksamheten

minskade därför totalt under året. Den minskade belastningen avser dock endast den samlade utredningsresursen i medeltal. Belastningen av inkomna ärenden respektive öppna ärenden är inte jämnt fördelad inom myndigheten. Organisatoriska enheter som till stor del hanterar egeninitierade brott har en betydligt högre belastning i form av inkomna ärenden per årsarbetskraft än exempelvis de som hanterar grova brott som försök till eller fullbordat mord. Dessa grova brott är också i allmänhet betydligt mer komplexa och resurskrävande att utreda.

Produktiviteten för bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare

Produktiviteten för *bearbetade ärenden* respektive *ärenden redovisade till åklagare* är ett nyckeltal som beräknas genom att sätta antalet ärenden i förhållande till antalet årsarbetskrafter inom utredningsverksamheten.

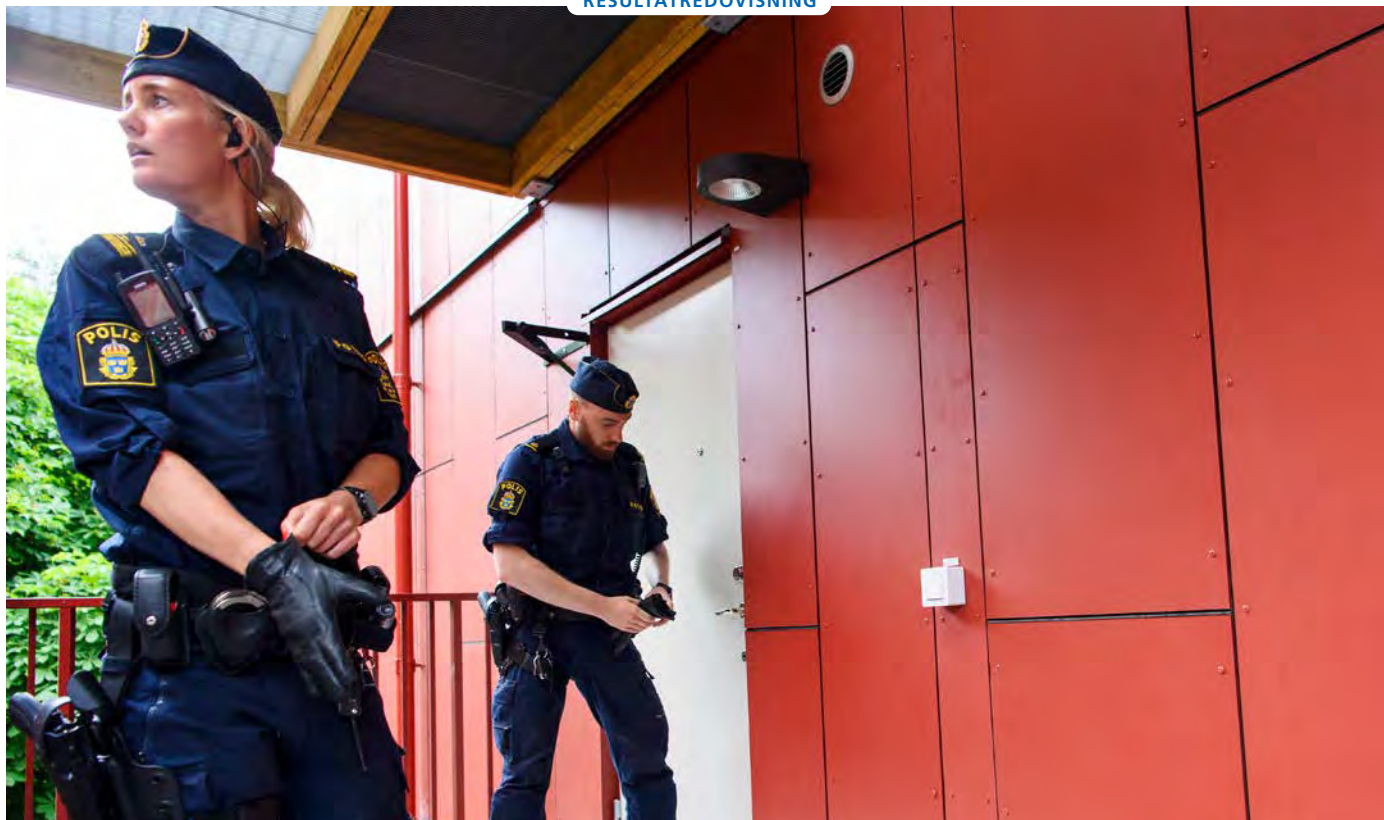
FIGUR 27. Produktivitet bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare, 2019–2021.

Produktiviteten för bearbetade ärenden låg under 2021 på 48,7 ärenden. Detta är en minskning med 12,6 procent (-7,0 ärenden) jämfört med 2020. Belastningen för ärenden redovisade till åklagare låg på 14,5 ärenden. Detta är en minskning med 14,6 procent (-2,5 ärenden) jämfört med 2020.

Varför leder då inte fler årsarbetskrafter inom utredningsverksamheten till fler bearbetade och redovisade ärenden till åklagare? Den primära anledningen är att

93) Med årsarbetskraft avses anställd personal omräknat till heltidsarbete. Tjänstledighet, långtidssjukfrånvaro samt föräldraledighet och vård av barn är borträknad. Korrigering för semester, kortare sjukfrånvaro, övertid och kompensationsledighet har inte gjorts.

både andelen utredningsbara och redovisningsbara ärenden över tid är relativt konstant. Detta får då under ett år som 2021, när antalet inkomna ärenden minskat relativt mycket, konsekvensen att både antalet bearbetade ärenden och antalet ärenden redovisade till åklagare minskar. En ökad utredningsresurs genererar alltså inte fler utredningsbara ärenden. När ärendeproduktionen minskar samtidigt som utredningsresursen ökar är det därför naturligt att produktiviteten minskar.

Även den minskade produktiviteten avser den samlade utredningsresursen i medeltal. Produktionen av bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare är inte jämnt fördelad inom myndigheten och varierar mycket beroende på vilka typer av brott som utreds och vilken komplexitet dessa brott har.

Brottsutredningarnas komplexitet bedöms ha ökat under året. När allt mer utredningsresurser flyttas från att hantera stora volymer mindre komplexa och mindre resurskrävande utredningar⁹⁴ till att hantera fler högprioriterade, mer komplexa och mer resurskrävande utredningar bidrar detta till att den totala ärenderedovisningen såväl som produktiviteten minskar.

Brott mot särskilt utsatta grupper

I juni 2019 fattade rikspolischefen beslut om Polismyndighetens satsning på brott mot särskilt utsatta brottsoffer.⁹⁵ En del av satsningen är att införa metodstödet *Ett utvecklat bästa arbetssätt* som ska förkorta handläggningstiderna och öka kvaliteten i bevisåskringen. Införandet av metodstödet följs genom egenkontroller i samtliga polisområden. Resultatet av egenkontrollerna visar att det finns delar av metodstödet som kan förbättras, bland annat användandet av videoförhör med målsäganden, dokumentation av skador eller avsaknad av skador och användning av spåråskringssats vid sexualbrott. Dokumentationen i anmälnings- och utredningssystemet (DurTvå) av vilka utredningsåtgärder som gjorts kan också förbättras.

94) De utredningar som bedöms vara mer komplexa och mer resurskrävande ökar kontinuerligt. Statistik från en kommande myndighetsgemensam rapport – *Framtida verksamhetsvolym i rättskedjan, bedömning avseende perioden 2022–2025* – visar att antalet inkomna ärenden och antalet ärenden redovisade till åklagare av särskilt resurskrävande ärenden har ökat med 23 procent respektive 22 procent under perioden 2016–2021.

95) RPC 112/2019. Beslutet fattades 2019-06-14.

Brottsutredningarnas komplexitet bedöms ha ökat under året.

Arbetet mot brott i parrelation, brott mot barn, våldtäkt mot vuxna, köp av sexuella tjänster samt brott med hedersmotiv

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska redovisa hur det brottsutredande arbetet och dess resultat har utvecklats på områdena brott i parrelation, brott mot barn, våldtäkt mot vuxna samt köp av sexuella tjänster. Avseende brott mot barn ska en särredovisning lämnas för sexualbrott mot barn. Myndigheten ska även beskriva utvecklingen gällande internetrelaterade sexualbrott mot barn. En bedömning av i vilken mån covid-19-pandemin påverkar eller har påverkat brottsutvecklingen och polisens insatser på områdena, särskilt gällande brott i parrelation och brott mot barn, ska också göras.

Polismyndigheten ska vidare redovisa vilket fortsatt utvecklingsarbete som myndigheten avser att bedriva och vilka tekniska hjälpmedel som behövs för att effektivisera och öka uppkläringen av sexualbrott mot barn via internet.

Därutöver ska Polismyndigheten redovisa vilket fortsatt utvecklingsarbete som bedrivs för att öka förutsättningarna för uppkläring av brott med hedersmotiv, inklusive könsstympning, äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott, och höja kompetensen i organisationen avseende dessa brott för att på så vis bidra till att stärka hela rättskedjan.

Polismyndigheten ska säkerställa tillräckligt med resurser och kompetens i hanteringen av dessa ärenden för att fortsatt förstärka utredningsförmågan på området.

Brott mot särskilt utsatta grupper – verksamhetsresultat

Nedan redovisas polisens resultat för arbetet mot *våldtäkt mot vuxna*, *brott i parrelation*, och *brott mot barn*. Kategoriseringen av särskilt utsatta brottsoffer reviderades i mars 2020 för att överensstämna med Åklagarmyndighetens uppföljning. De tidigare kategorierna *våld mot barn* respektive *sexualbrott mot barn* sammanfogades till en ny kategori – *brott mot barn*, medan kategorin *våldtäkt* renodlades på så vis att den nu bara omfattar brott mot personer 18 år och äldre. För kategorierna *brott mot barn* och *våldtäkt mot vuxna* kan jämförelser göras bakåt i tiden.

Den tidigare kategorin *brott i nära relation* renodlades till att bara omfatta brottskoder som beskriver brott där gärningspersonen är eller har varit närstående genom parrelation. Ändringen gör att det inte går att göra jämförelser för brott i parrelation längre bakåt i tiden än mars 2020.

Våldtäkt mot vuxen

Under 2021 inkom 4 149 våldtäktsärenden där den utsatta var över 18 år. Det är en ökning med 10,2 procent jämfört med 2020. Ärendeflödet har ökat i samtliga polisregioner. Inlödet ökade mest i polisregion Stockholm (+139 ärenden, +13,5 %). Ökningen är tydlig från och med maj månad.

Det totala antalet öppna ärenden var 21,7 procent högre i slutet av året än vid motsvarande tidpunkt 2020. Öppna ärenden äldre än 6 månader ökade i alla polisregioner utom Nord, med totalt 33,5 procent.

Under 2021 har 544 våldtäktsärenden redovisats till åklagare. Det är en minskning med 3,4 procent jämför med motsvarande period 2020. I polisregionerna Väst, Stockholm och Nord har ökat redovisningen något. I polisregion Stockholm kan det vara en effekt av den satsning man gjort på utredning av våldtäkter genom att införa en sexualbrottsutredningsgrupp i polisområde Stockholm Nord. Gruppen är utvärderad av Brå.⁹⁶

Utredningsandelen uppgick till 14,2 procent vilket är en marginell minskning. Medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare var under 2021 högre än både 2020 och 2019. Medelgenomströmningstiden minskade i polisregionerna Syd (-17 dagar) och Mitt (-37 dagar) medan de ökade mest i Bergslagen (+44 dagar) och Öst (+27 dagar).

96) Brottsförebyggande rådet (2021): *Utvärdering av Sexualbrottsgruppen i Stockholm Nord*. Rapport 2021:7. <https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2021-04-29-utvardering-av-sexualbrottsgruppen-i-stockholm-nord.html>.

Under 2021 inkom 4 149 våldtäktsärenden där den utsatta var över 18 år. Det är en ökning med 10,2 procent jämfört med 2020.

Det handlar dock om förhållandevis få ärenden och utfallet varierar därför relativt mycket från en månad till en annan.

TABELL 23. Resultat avseende våldtäkt mot vuxna, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	3 653	3 764	4 149	385	10,2 %
Ärenden redovisade till åklagare	495	563	544	-19	-3,4 %
Öppna ärenden > 6 månader	428	355	474	119	33,5 %
Utredningsandel	13,6 %	14,8 %	14,2 %		-0,6%-enhet
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	164	168	171	3	2,0 %

Varför det har kommit in fler ärenden om våldtäkt mot vuxna är svårt att veta. Det kan vara en effekt av ändringarna som gjordes 2018 i sexualbrottslagstiftningen där våldtäktsbegreppet utvidgades och kravet på våld eller hot togs bort, den så kallade samtyckeslagstiftningen.

Antalet redovisade ärenden till åklagare minskade med 3,4 procent. Enligt Brås rapport *Våldtäkt från anmälan till dom*⁹⁷ så är det inte möjligt att kraftigt öka andelen anmälda våldtäkter som leder till åtal och fällande dom oavsett hur bra polis och åklagare arbetar. Men det finns utrymme för förbättringar.

Det som gör att det är svårt att öka andelen anmälda våldtäkter som leder till åtal och fällande dom är att:

- det rör sig om brott som sällan iakttas av någon annan än parterna
- det mycket sällan finns ett erkännande och därför krävs omfattande utredningsinsatser för att få fram tillräcklig bevisning för åtal
- den misstänkte oftast erkänner att en sexuell handling ägt rum, men hävdar samtycke, där har teknisk bevisning sällan någon avgörande betydelse för åtal utan det krävs annan stödbevisning för att styrka att brott begåtts
- det kan finnas särskilda svårigheter att bevisa att den misstänkte haft uppsåt till våldtäkten, när det rör sig om en situation där hen medvetet utnyttjat att målsäganden befunnit sig i en särskild utsatt situation genom berusning eller där målsäganden fått en fryssreaktion (frozen fright).

De förbättringar som nämns i rapporten är bland annat kortare utredningstider, att alltid förhöra misstänkta, se till att förhören håller hög kvalitet, dokumentera väl och att inte missa att undersöka om kriterierna för särskild utsatta situationer är uppfyllda.

Brå skriver i rapporten att cirka 3 procent av de nedlagda ärendena har potential att gå till åtal med ett bättre utredningsarbete.

Brott i parrelation

Inflödet av ärenden avseende brott i parrelation var i princip oförändrat när man jämför mars–december 2021 med samma period 2020, men antalet ärenden redovisade till åklagare och utredningsandelen ökade kraftigt.

Inkomna ärenden uppgick till 21 979. Antalet öppna ärenden var vid utgången av året 5,9 procent fler än vid utgången av 2020. Antalet öppna ärenden äldre än 6 månader ökade samtidigt med 7,3 procent. Ökningen av ärenden äldre än 6 månader skedde i alla polisregioner utom i polisregion Nord, Väst och Öst.

Antalet ärenden redovisade till åklagare ökade under året med 5,5 procent. Ökningen av antalet redovisade ärenden skedde i samtliga polisregioner utom Väst. Utredningsandelen för brott i parrelation uppgick till 20,3 procent, vilket är en ökning jämfört med 2020. Utredningsandelen varierade i polisregionerna mellan 16,4 procent och 25,2 procent.

97) https://www.bra.se/download/18.62c6cfa2166eca5d70e18f68/1615395291012/2019_9_Valdtakt_fran_anmalan_till_dom.pdf

Medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare var 159 dagar. I förhållande till 2020 ökade medelgenomströmningstiden i alla polisregioner utom i Mitt och Syd.

TABELL 24. Resultat avseende brott i parrelation, mars-december* 2020–2021.

Indikator par	2020 (mar–dec)	2021 (mar–dec)	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	21 825	21 979	154	0,7 %
Ärenden redovisade till åklagare	3 726	3 931	205	5,5 %
Öppna ärenden > 6 månader	16 815	18 294	1 479	8,8 %
Utredningsandel	19,0 %	20,3 %		1,3 %-enhet
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	145	159	14	9,6 %

* På grund av förändringar i brottskoder kan jämförelse endast göras från och med mars 2020. Jämförelseperioden avser därför mars–december för både 2020 och 2021.

Utökad stödfunktion

Genom att informera de som i sin yrkesutövning möter våldsutövare⁹⁸ har kunskapen om vilket nationellt stöd som finns för våldsutövare ökat. Polismyndighetens interna och externa webbplatser uppdaterades också med information och kontaktuppgifter till de nationella stödverksamheterna för våldsutövare.

Riskreducerande insatser

Riskreducerande insatser (RRI) är en unik offensiv metod som riktar sig mot hotaktörer i syfte att förmå dem att upphöra med brottslig verksamhet. Metoden har även visat sig ha goda effekter och stora individualpreventiva vinster för enskilda brottsoffer. Syftet med RRI är att kunna påverka hotaktörer i skyddsärenden till ett förändrat beteende som gynnar både skyddspersonen och hotaktören, och som förebygger allvarigare brottslighet. RRI görs i samverkan mellan polisens brottsoffer- och personsäkerhetsgrupper och polisens förhandlare.

Polisregion Syd har arbetat med metoden sedan 2019 och också följt upp och utvärderat den. Anledningen till att det kom in färre ärenden under 2021 än 2020 var coronapandemin, som försvårat fysiska möten.

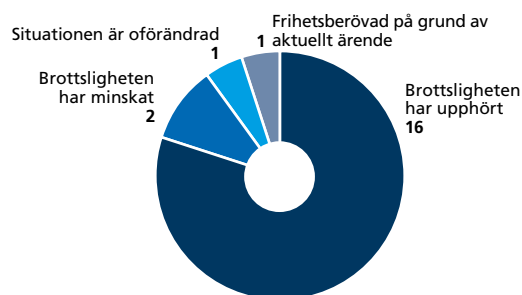
98) A347.193/2021.

TABELL 25. Resultat avseende metoden riskreducerande insatser, Polisregion Syd, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	80	70	43	-27	-38,6 %
Antal insatser	49	54	28	-26	-48,1 %
Beslut att inte utföra insats	12	9	7	-2	-22,2 %
Ärenden där brottslighet minskat	36	38	20	-18	-47,4 %

Under 2021 beslutade man att inte utföra en insats i 7 ärenden. Orsakerna till att insatser avbryts kan bero på en risk för ökad hotbild, för lite information om hotaktören, att hotaktören inte ville medverka, psykisk instabilitet, risk för negativ påverkan på kommande rättsprocess, språksvårigheter eller ärendet var för komplext. Vid utvärderingstillfället var sju ärenden pågående, och omfattats därför inte av effektmätningen. I 20 ärenden under 2021 har brottsligheten minskat eller upphört.

FIGUR 28. Riskreducerande insatserns inverkan på brottsligheten (antal insatser), Polisregion Syd, 2021.

I 23 ärenden har hotaktören varit en partner eller före detta partner till skyddspersonen. I 6 av fallen har skyddspersonen utsatts på grund av sitt yrke. Det har handlat om anställda inom rättsväsendet, socialsekreterare och annan myndighetspersonal. I 4 fall har hotaktören varit en vän, bekant eller på annat sätt känd person för skyddsperson.

Brott mot barn

När det gäller brott mot barn⁹⁹ och brottet är föreskrivet fängelse i mer än sex månader ska polisen genomföra förundersökningen särskilt skyndsamt.¹⁰⁰

Under 2021 kom det in 37 428 ärenden som handlade om brott mot barn vilket var i nivå med både 2020 och 2019.

Den 1 juli 2021 infördes barnfridsbrottet och sedan dess har det anmälts 4 156 brott¹⁰¹ i den kategorin. De förekommer i 2 682 ärenden. Eftersom ett ärende kan ha flera barn som målsägare, var antalet anmälda brott fler än antalet ärenden. Vid slutet av 2021 hade 272 ärenden redovisats till åklagare.

Det totala antalet öppna ärenden ökade med 2,3 procent och antalet öppna ärenden äldre än sex månader ökade med 5,2 procent jämfört med året innan. Den största ökningen hade polisregion Mitt som hade 36 procent fler äldre öppna ärenden än vid samma tid 2020. Den största minskningen hade i polisregion Väst som hade 9 procent färre äldre öppna ärenden.

Antal ärenden redovisade till åklagare minskade med 5,6 procent jämfört med 2020. Antalet minskade i alla polisregioner utom Bergslagen, Syd och Öst. Utredningsandelen gällande brott mot barn uppgick till 18,0 procent, vilket är samma som för 2020 men en ökning jämfört med 2019.

Medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare ökade till 178 dagar. Ökningen skedde i polisregionerna Bergslagen, Syd och Stockholm.

Den 1 juli 2021 infördes barnfridsbrottet och sedan dess har det anmälts 4 156 brott i den kategorin.

99) De tidigare kategorierna våld mot barn respektive sexualbrott mot barn har sammanfogats till en ny kategori – brott mot barn.

100) 2 a § förundersökningskungörelsen (1947:948).

101) Uppgifterna kring barnfridsbrott är hämtade ur Status.

TABELL 26. Resultat avseende brott mot barn, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	37 890	37 539	37 428	-111	-0,3%
Ärenden redovisade till åklagare	4 676	5 340	5 039	-301	-5,6%
Öppna ärenden > 6 månader	1 884	1 677	1 765	88	5,2%
Utredningsandel	16,6%	18,0%	18,0%		-
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	168	175	178	3	1,6%

Eftersom de inkomna ärenden avseende brott mot barn inte minskade 2021 med mer än 0,3 procent i jämförelse med 2020 kan man dra slutsatsen att coronapandemin inte har påverkat brottsutvecklingen. I och med att skolor och förskolor inte stängdes under pandemin var det fortfarande möjligt för barn att berätta om utsatthet för brott i hemmet för pedagoger eller annan personal.

Sexualbrott mot barn

Antalet inkomna ärenden gällande sexualbrott mot barn uppgick under 2021 till 8 233 vilket var en ökning i jämförelse med både 2020 och 2019. Det totala antalet öppna ärenden ökade med 12,7 procent och antalet öppna ärenden äldre än 6 månader ökade med 21,8 procent jämfört med 2020. Den största ökningen hade polisregion Mitt med 69,3 procent.

Antal ärenden redovisade till åklagare ökade med 3,4 procent jämfört med 2020. De ökade i alla polisregioner utom Mitt, Nord och Väst. Utredningsandelen avseende sexualbrott mot barn uppgick till 24,2 procent. Medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare ökade från 203 dagar 2020 till 209 dagar 2021. Ökningen skedde i polisregionerna Mitt och Syd.

TABELL 27. Resultat avseende sexualbrott mot barn, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	6 940	7 700	8 233	533	6,9%
Ärenden redovisade till åklagare	1 348	1 694	1 752	58	3,4%
Öppna ärenden > 6 månader	744	804	979	175	21,8%
Utredningsandel	22,0%	24,3%	24,2%		-0,1%-enhet
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	190	203	209	5	2,6%

Internetrelaterade sexualbrott mot barn – utvecklingen över tid

Internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn (ISÖB) är ett brottsområde som vuxit och utvecklats under lång tid. Svensk polis var tidig med att bekämpa barnpornografi men i takt med internetutvecklingen har brottsområdet kommit att omfatta ytterligare brott, till exempel utnyttjande av barn för sexuell posering och utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling. Det som skiljer dem från barnpornografibrotten är att det i de senare finns en målsägande. Ändå hör brotten ihop då det rent objektivt skapas barnpornografi när en gärningsperson lyckas förmå ett barn att förgripa sig sexuellt på sig själv framför en webbkamera.

Brotten hör även ihop med andra brott inom 6 kap. i BrB (sexualbrott). Exempelvis kan en gärningsperson dömas för våldtäkt mot barn trots att gärningspersonen och brottsoffret inte haft fysisk kontakt med varandra. Om gärningspersonen förmår ett barn att utföra handlingar som kan likställas med penetrationer framför en webbkamera i realtid kan gärningspersonen dömas till våldtäkt mot barn.

En trend man kan se är att produktion av övergreppsmaterial idag kryper ner i åldrarna. Barn och unga idag tar idag bilder och filmer på sig själva och andra både genom tvång och frivilligt. Material som sedan delas på sociala plattformar och ibland blir virala.

Det ger en ökad arbetsbelastning för Polismyndigheten som dels behöver hantera material som från början är egenproducerat och spritt i samförstånd, och därmed inte nödvändigtvis behöver utgöra brott och dels om den som producerat materialet, sedan tappar kontroll över det och får det spritt i en brottslig kontext.

Gärningspersoner har även fått en ökad mängd plattformar att söka upp barn och unga på som går i takt med den allmänna internetutvecklingen. Det gör att risken för barn och unga att drabbas har ökat vilket betyder att även det brottsförebyggande arbetet inom brottsområdet är viktigt.

I juli 2017 beslutade Polismyndigheten att inrätta regionala it-brottscentrum¹⁰² för att bättre kunna hantera it-relaterade brott. Internetrelaterade sexualbrott mot barn omnämndes särskilt och därför inrättade man också speciella så kallade ISÖB-grupper för de brotten.

I juli 2020 beslutades Polismyndighetens riktlinjer för utredning av internetrelaterade sexualbrott mot barn¹⁰³ som fastställde ett nationellt enhetligt arbetssätt. Målgruppen för riktlinjerna är primärt medarbetare vid de regionala it-brottscentrumen som hanterar:

- barnpornografibrott
- utnyttjande av barn för sexuell posering
- utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling
- kontakt med barn under 15 år i sexuellt syfte.

Barnpornografibrott

Antalet inkomna ärenden om barnpornografibrott var 2 423 under 2021, vilket är en ökning med 45,0 procent jämfört med 2020. Antalet ärenden redovisade till åklagare ökade med 43,1 procent, från 350 till 501 ärenden. Antalet öppna ärenden äldre än sex månader ökade från 728 till 1 468, en dryg fördubbling.

Antalet inkomna ärenden om barnpornografibrott var 2 423 under 2021, vilket är en ökning med 45,0 procent jämfört med 2020.

TABELL 28. Resultat avseende barnpornografibrott, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	1 010	1 671	2 423	752	45,0 %
Ärenden redovisade till åklagare	247	350	501	151	43,1 %
Öppna ärenden > 6 månader	428	728	1 468	740	101,6 %
Utredningsandel	34,3 %	34,2 %	32,1 %		-2,1%enhet
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	450	388	452	63	16,3 %

Det är svårt att säkert fastslå att ökningen av antalet barnpornografibrott beror på coronapandemin. Ser man brottsutvecklingen över en längre period kan man se en ökning. Om den beror på en ökning av antalet medarbetare som omhändertar inflödet av tips avseende barnpornografibrott, eller om det beror på att fler personer med intresse för barnpornografi har ökat sina aktiviteter, går inte att säkerställa.

Internetrelaterade sexualbrott mot barn – målsägandebrotten

De internetrelaterade sexualbrotten där det finns en målsägande kallar man oftast för groomingbrott eller grooming. Där finns som regel en gärningsperson som söker kontakt med barn och ungdomar på internet antingen för att föreslå fysiska möten och begå fysiska övergrepp, eller för att förmå barn och unga att begå övergrepp mot sig själva (ofta genom hot) framför en webbkamera som gärningspersonen sedan sparar ner.

102) A218.766/2016.

103) PM 2020:29.

Gärningspersonen hittar sina offer till exempel på sociala medier, internetforum och online-spel. Internetrelaterade målsägandebrott som ingår i den här statistiken är:

- utnyttjande av barn för sexuell posering
- utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling
- kontakt med barn under 15 år i sexuellt syfte.

Under 2021 kom det in 1 511 ärenden som handlade om internetrelaterade sexualbrott mot barn. Jämfört med året innan var det ökning med 12,1 procent. Antalet öppna ärenden äldre än sex månader ökade med 52,1 procent. Man kan också se en ökning över längre tid.

Som tidigare angetts är det svårt att dra någon slutsats om ökningen av brottsområdet beror på coronapandemin, eller om det beror på andra faktorer. Sådana faktorer kan vara hur stort ett ärende blir avseende antalet målsägande. En annan faktor kan vara hur bemaningen på de utredande enheterna har förändrats.

TABELL 29. Resultat avseende internetrelaterade sexualbrott mot barn (målsägandebrotten), 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	1 005	1 348	1 511	163	12,1%
Ärenden redovisade till åklagare	130	369	339	-30	-8,1%
Öppna ärenden > 6 månader	205	257	391	134	52,1%
Utredningsandel	17,8%	30,2%	27,0%		-3,2%-enhet
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	240	304	304	0	0,2%

Av de internetrelaterade målsägandebrotten är det *utnyttjande av barn för sexuell posering* som står för det största antalet. *Utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling* är det brott som sett till andelen ärenden är lägst inom brottsområdet. Det är rimligt att anta att det beror på ett stort mörkertal.¹⁰⁴

Det fortsatta utvecklingsarbetet

Riksrevisionen gjorde 2020–2021 en granskning av Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens hantering av internetrelaterade sexualbrott mot barn.¹⁰⁵ Denna kom fram till en rad åtgärder som behöver göras för att brottsområdet ska hanteras effektivare. Nedan listas några av de åtgärder som Polismyndigheten redan påbörjat.

- Ett nationellt it-stöd för att hantera övergreppsmaterial beräknas vara på plats i samtliga polisregioner under första kvartalet 2022. It-stödet ska framför allt automatisera hanteringen av klassificering av övergreppsmaterial så att man kan lägga mer tid på att identifiera offer och gärningspersoner i materialet. Det kommer också ge en gemensam avsättningsyta för allt övergreppsmaterial och bli lättare att koppla ihop ärenden med varandra.
- Ett it-stöd ska införas för att hantera de tips om internetrelaterade sexualbrott mot barn som kommer in automatiskt. Det ger ett snabbare och jämnare flöde av tips, en bättre paketering av tipsen och gör att handläggarna inte behöver titta på lika mycket övergreppsmaterial.
- Samverkan med internetleverantörer ska utvecklas för att begränsa tillgången till övergreppsmaterial på publika webbplatser och effektivisera flödet mellan Polismyndigheten och internetleverantörerna.

Brottsförebyggande arbete

Polismyndigheten har under 2021 drivit kampanjen Delbart¹⁰⁶ som bygger på norska polisens arbete och som ska öka medvetenheten hos barn, ungdomar och vuxna i hur

Av de internetrelaterade målsägandebrotten är det *utnyttjande av barn för sexuell posering* som står för det största antalet.

104) Prostitution och människohandel – Slutredovisning av uppdrag att stärka arbetet mot att barn och unga respektive vuxna utnyttjas i prostitution och människohandel, samt kartlägga omfattningen av prostitution och människohandel. Rapport 2021:23.

105) Riksrevisionen (2021:25): *Internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn – stora utmaningar för polis och åklagare.*

106) <https://polisen.se/delbart>.

man skyddar sig från att bli utsatt för sexuella övergrepp på nätet. Delbart innehåller ett utbildningsmaterial med en film för mellanstadiet upp till gymnasiet och elevhälsan, information till vuxna och föräldrar och ett material riktat till unga i sociala medier.

Köp av sexuell handling

Polismyndigheten har under de senaste åren genomfört kompetenshöjande insatser för polispersonal i polisregionerna med fokus på människohandel för sexuella ändamål, koppleri och köp av sexuell tjänst. Det har lett till att lokalpolisområdena själva har initierat insatser mot köp av sexuell tjänst, som i sin tur har bidragit till att antal anmälda brott ökade under året. För att arbeta effektivt mot prostitutionsrelaterade brott följer Polismyndigheten utvecklingen på olika internetforum.

Antalet anmälda koppleribrott minskade 2021 jämfört med 2020. Koppleri anmäls sällan av brottsoffren, allmänheten eller andra myndigheter utan oftast av polisen.

TABELL 30. Resultat avseende koppleri, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	99	133	124	-9	-6,8 %
Ärenden redovisade till åklagare	20	24	23	-1	-4,2 %
Öppna ärenden > 6 månader	23	25	24	-1	-4,0 %
Utredningsandel	21,3 %	21,2 %	20,0 %		-1,2 %-enhet
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	252	170	350	180	105,7 %

Antalet anmälda brott om *människohandel för sexuella ändamål*¹⁰⁷ minskade också under 2021. Det beror med all sannolikhet på gränsrestriktioner med anledning av coronapandemin både i offrens ursprungsländer och i Sverige som försvårade den gränsöverskridande, organiserade människohandeln.

Under pågående coronapandemin har dock ingripandena mot brottet *köp av sexuell tjänst* ökat i hela landet. Det har i sin tur påverkat antalet redovisade anmälda brott som ökat. Polismyndighetens förmåga att bekämpa dessa brott har också stärkts genom kontinuerliga kompetenshöjande insatser. Varje år har man särskilda veckor med insatser mot människohandel för sexuella ändamål, en viktig del är då att motverka efterfrågan.

TABELL 31. Resultat avseende köp av sexuell tjänst, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	647	884	1 556	672	76,0 %
Ärenden redovisade till åklagare	384	566	996	430	76,0 %
Öppna ärenden > 6 månader	65	97	134	37	38,1 %
Utredningsandel	60,0 %	69,4 %	71,9 %		2,5 %-enhet
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	110	88	63	-25	-28,6 %

Under 2021 bedrevs det internationella polisarbetet mot människohandel framför allt inom ramen för Europolsamarbetet respektive EU:s multidisciplinära plattform mot kriminella hot (EMPACT), men även inom Interpol. Polismyndigheten deltog under 2021 i samverkan mot människohandel för olika ändamål genom både operativt och strategiskt arbete.

Polismyndigheten samverkar med socialtjänsten och andra myndigheter såsom kommunala miljö- och hälsoenheter, Skatteverket och Arbetsmiljöverket, civilsamhället och med internationella institutioner för ett ömsesidigt utbyte av aktuell information.

107) Vuxna och barn.

De som misstänks för brottet köp av sexuell tjänst erbjuds stöd för att sluta köpa sexuella tjänster. Det finns KAST¹⁰⁸-mottagningar och liknande verksamheter över hela landet där sexköpare kan få samtalsstöd och rådgivning anonymt. Under 2021 utvecklades samarbetet mellan KAST-grupperna och polisregionerna.

Brott med hedersmotiv

I princip alla brott kan vara hedersrelaterade, det är motivet som avgör. Brottsoffren är ofta särskilt utsatta. Många gånger är anhöriga inblandade och brotten är ofta sanktionerade av familj, släkt eller annan liknande grupp. Det som kännetecknar brott med hedersmotiv är bland annat att det ofta kan vara flera gärningspersoner inblandade. Brotten är också ofta välplanerade.¹⁰⁹ Därför kan brott med hedersmotiv vara mer komplicerade att utreda än motsvarande brott som begåtts utan hedersmotiv.

I verksamhetsområdet hedersrelaterad brottslighet ingår också könsstympning, barn-äktenskap och tvångsäktenskap. I Polismyndighetens metodstöd Hedersrelaterad brottslighet finns särskilda kapitel som behandlar hur man bör utreda de brotten.¹¹⁰

Under 2021 anmäldes 147 brott om könsstympning, vilseledande till äktenskapsresa, äktenskapstvång eller barnäktenskapsbrott. Det är en ökning jämfört med 2020 då 94 brott anmäldes och 2019 då 122 brott anmäldes. Brottet barnäktenskap kriminaliserades den 1 juli 2020. Det kan vara en förklaring till ökningen av antalet anmälningar under 2021. Ökningen av antalet anmälningar kan vara ett tecken på ett ökat förtroende för rättsväsendets och polisens förmåga att utreda de här brotten, och en större kännedom om att handlingarna är kriminaliserade.

Under 2021 anmäldes 147 brott om könsstympning, vilseledande till äktenskapsresa, äktenskapstvång eller barnäktenskapsbrott.

TABELL 32. Resultat avseende hedersrelaterade brott, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	122	94	147	53	56,4 %
Ärenden redovisade till åklagare	3	2	4	2	100,0 %
Öppna ärenden > 6 månader	15	10	10	0	0,0 %
Utredningsandel	2,5 %	2,1 %	2,9 %		0,8 %/enhet
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	317	451	131	-320	-71,0 %

Sedan 2017 har Polismyndigheten ett nationellt kompetensnätverk mot hedersrelaterad brottslighet. Kompetensnätverket har kunskap inom brottsoffer- och personsäkerhetsarbete och utredningsverksamhet och kontaktpersonerna i nätverket är ett stöd för medarbetare på både lokal och regional nivå. Genom det nationella kompetensnätverket och samarbete med Åklagarmyndighetens ämnesspecialist och särskilt utsedda åklagare förväntar man sig höjd kvalitet på utredning och skyddsarbete när det gäller hedersrelaterad brottslighet.

Under 2021 hölls grundutbildning om hedersbegreppet och hedersrelaterad brottslighet och två seminarier för kontaktpersonerna i nätverket. Vårens seminarium handlade om barnäktenskapsbrott och höstens seminarium till stor del om könsstympning. Under våren hölls också en tre dagar lång fördjupning för ett trettiotal av kontaktpersonerna i nätverket som var intresserade av att sprida kunskap om hedersrelaterad brottslighet.

Sedan september 2019 har det funnits möjlighet att markera om ett ärende misstänks ha hedersmotiv i utredningssystemet Durtvå. Hedersmarkeringen är inget statistikverktyg utan en markering för hur brottet ska hanteras initialt och under fortsatt utredning. Syftet är att tidigt kunna identifiera brott som kan ha ett hedersmotiv för att handlägga ärendet rätt och att brottsoffret ska få det skydd som kan behövas. Anmälningsgraden för hedersrelaterade brott anses vara mycket låg och mörkertalet är sannolikt stort.¹¹¹ Antalet brott med marke-

108) KAST: Köpare av sexuella tjänster.

109) Polismyndigheten 2021, Hedersrelaterad brottslighet – Metodstöd del 1, s. 18.

110) Ibid, s. 19–23.

111) Ibid, s. 15.

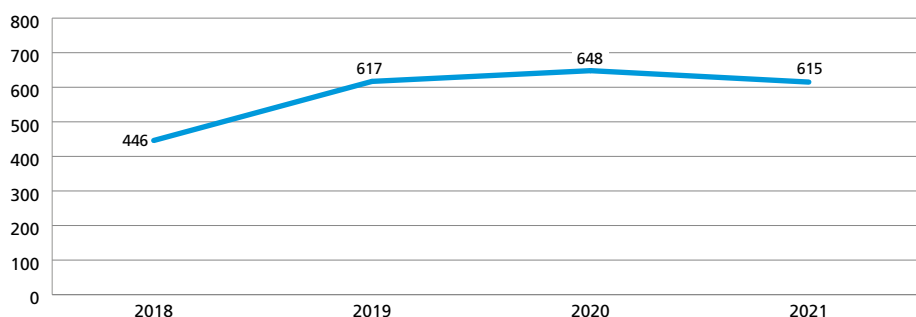

ringen kan ständigt ändras, eftersom den både kan sättas dit och tas bort när som helst under utredningens gång. Våren 2021 analyserades hur hedersmarkeringen hade använts i ärenden som då var hedersmarkerade.¹¹² Polismyndigheten kommer att arbeta med att förbättra hedersmarkeringen som ett internt arbetsverktyg i utrednings- och skyddsarbetet.

Säkerställa resurs och kompetens i arbetet med särskilt utsatta grupper

Utifrån det beslut¹¹³ som Polismyndigheten fattade gällande satsning på särskilt utsatta brottsoffer 2019 rekryterades utredare, administratörer, analytiker samt brottsoffer- och personsäkerhetshandläggare. Under 2020 var all ny personal på plats. Funktionen utredare brott i nära relation går att följa med god kvalitet och den visar på en nivåhöjning i resurs sedan före satsningen.

FIGUR 29. Antal utredare som arbetar inom brott i nära relation, 2018–2021.

Under coronapandemin har en stor del av Polismyndighetens utbildningar ställts in för att minska smittspridningen. Men en del utbildningar för personal som arbetar mot särskilt utsatta brottsoffer har ändå hållits.

TABELL 33. Antal erbjudna utbildningsplatser som helt eller delvis berör personal inom utredning av brott mot särskilt utsatta brottsoffer, 2021.

	2021
Brott i nära relation – grund – utredningsmetodik	48
Brott mot barn och ungdomar. Steg 1 – Utredningsmetodik	1
Brott mot barn och ungdomar. Steg 2 – Intervju- och förhör	78
Brott mot barn och ungdomar. Steg 3 – Intervju- och förhör	20
Brottsutredning för civilanställda	240
Förhör – grund – barnintroduktion	96
Sexualbrottsutredning	24
Utredning – fördjupad – barn	40
Utredning – grund	216

112) Polismyndigheten (2021): Kartläggning av hedersmarkeringen sedan införandet av hedersmarkering i Durtvå september 2019.

113) A299.222/2019.

Förstärkt brottsutredande förmåga

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska redovisa vilket arbete som bedrivs för att förstärka den brottsutredande förmågan och öka uppkläringen av brott.

Under 2021 färdigställdes och beslutades Polismyndighetens utredningsstrategi. Den tydliggör hur man ska arbeta med utredning på ett rättssäkert, effektivt och enhetligt sätt, för att uppnå en framgångsrik uppkläring.

Polismyndigheten har fortsatt att utveckla utredningsverksamheten genom en rad nationella och regionala initiativ. Under 2021 färdigställdes och beslutades Polismyndighetens utredningsstrategi.¹¹⁴ Den tydliggör hur man ska arbeta med utredning på ett rättssäkert, effektivt och enhetligt sätt, för att uppnå en framgångsrik uppkläring. Utredningsstrategin förväntas på sikt, tillsammans med övriga initiativ i detta avsnitt, leda till en mer effektiv utredningsprocess och därmed lagföring och påföljd.

Polismyndighetens utredningsstrategi

Polismyndighetens utredningsstrategi innehåller bland annat komponenterna:

- framgångsrik uppkläring
- effektivisera utredningsprocessen
- utveckling av ledarskapet
- kompetenshöjande åtgärder.

Utredningsstrategin innebär att utredningsverksamheten ska fokusera på de brottsmisstankar som förväntas leda till lagföring och som kan påverka påföljden. Övriga brottsmisstankar ska i normalfallet förundersökningsbegränsas eller läggas ner i brist på bevis. I strategin eftersträvas en tidig bevissäkring, en aktiv förundersökningsledning, en effektiv användning av forensiska undersökningar och en ändamålsenlig ärendesamordning. En rad aktiviteter i utredningsstrategin syftar till att identifiera utredningsåtgärder som inte tillför värde och försöka eliminera dessa. På så sätt kan utredningsresursen användas effektivare och i ökad grad inom prioriterade områden som exempelvis grova brott och brott mot särskilt utsatta brottsoffer.

För att stödja framgångsrik uppkläring behöver även ledarskapet inom utredningsverksamheten utvecklas. Utredningsstrategin klargör en förundersökningsledares roll och vad som förväntas av utredare. Exempel på detta är tydliggörande av kravet på kvalitetssäkring av utredningar, rutiner för bevakning av tidsfrister, krav på att ta salivprov i registersyfte, möjligheten till återtagande av brottsvinster, prövning av beslag med mera. Strategin tydliggör att enkla egeninitierade ärenden som vanligtvis leder till böter ska hanteras och slutföras organisatoriskt där de initierats och endast i undantagsfall överlämnas vidare i utredningskedjan.

I strategin behandlas även frågor om kompetensförsörjning liksom kompetenshöjande åtgärder för att kunna vara en lärande organisation. Varje chef ansvarar för att planera, leda, utveckla och följa upp den egna verksamheten. Ett exempel på detta är kontroll av öppna ärenden. Polismyndighetens målsättning är att det ska finnas planering för hantering och redovisning av öppna ärenden oavsett om de är fördelade på utredare eller inte. Avvikelseberättande är en del av denna uppföljning. Uppföljningen ska bidra med underlag för en bedömning av om vidtagna åtgärder bidragit till att nå det långsiktiga målet framgångsrik brottsbekämpning och uppkläring. Den ska samtidigt utgöra ett underlag för styrningen av verksamheten. Polismyndigheten påbörjade i slutet av 2021 ett arbete för att anpassa uppföljningen av utredningsverksamheten utifrån det arbetsätt som beskrivs i strategin.

Av strategin framgår även att det ska finnas nationella, tydliga och kända, kvalitativa och kvantitativa mål för utredningsverksamheten. Arbetet ska bedrivas på samma sätt oavsett var i myndigheten brottsutredningen genomförs. Uppföljningen ska vara transparent och genomföras på samtliga nivåer. Likaså ska utredningsstrategin, både införandet och resultatet av denna, målsättas och följas upp.

¹¹⁴ Utredningsstrategin beslutades den 25 mars 2021 Polismyndighetens strategi för utredningsverksamheten (PM 2021:10).

Polismyndighetens nationella utredningsdirektiv (PNU) knyter an till strategin och ger anvisningar om en rad konkreta åtgärder som ska vidtas inom ramen för brottsutredningen. Dessa är främst inriktade mot att höja kvaliteten och effektivisera hanteringen vid utredning av brott. PNU ska på ett tydligt sätt beskriva arbetsmetodiken och ange vad som gäller för en effektiv, rättssäker och framgångsrik brottsutredning.

Ett omfattande införandearbete har påbörjats för att kunna göra den förflyttning som myndigheten eftersträvar inom utredningsverksamheten. Polisregioner och berörda avdelningar har ansvar för att införa utredningsstrategin i sin verksamhet. Nationella operativa avdelningen ger stöd och följer upp hur arbetet fortskrider. Det ingår såväl kompetenshöjande insatser som översyn av tillämpning av olika föreskrivna metoder. Inledningsvis har den nationella uppföljningen av införandet ett stort fokus på de för genomströmningen nödvändiga beslut som behöver tas i det inledande skedet av en brottsutredning. Införandearbetet kommer att fortsätta under 2022.

Ett omfattande införandearbete har påbörjats för att kunna göra den förflyttning som myndigheten eftersträvar inom utredningsverksamheten.

Polisens nationella kunskapsplattform

I februari 2019 fick Polismyndigheten i uppdrag att ta fram ett förslag till ett nationellt kunskaps- och forskningsarbete. Polisens nationella kunskapsplattform drivs nu i projektform fram till och med 2022. Arbetet inleddes med en inhämtningsfas där Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten deltog. Det resulterade i två rapporter, Nationellt erfarenhetsutbyte och Effektivare utredningsåtgärder. Under 2020–2021 bearbetades rapporterna vilket resulterade i en åtgärdsmatris med ett antal aktiviteter. En arbetsgrupp arbetade med de identifierade bristerna under 2021.

Återtagande av brottsvinster

Polismyndigheten har påbörjat ett arbete för att identifiera och återta brottsvinster i högre utsträckning. Ett projekt har inletts med uppgiften att sammanställa metodstöd och ”best practise” inom området. Kunskapen ska förmedlas vidare till hela den operativa verksamheten genom kompetenshöjande insatser, utbildning och utveckling av it-stöd. Projektet startade 1 april 2021 och kommer att pågå till och med mars 2023. Samtliga polisregioner finns representerade i projektgruppen, tillsammans med specialister från nationella operativa avdelningen. Åklagarmyndigheten deltar också i projektet för att säkerställa att nästa led i rättskedjan följer upp polisens ambitionshöjning på området.

Polismyndighetens internrevision granskade under 2021 hur myndigheten arbetar med återtagande av brottsvinster. De identifierade ett antal åtgärds punkter som kommer att omhändertas på både regional och nationell nivå. Regeringen har tillsatt en utredning som ska se över förverkandereglererna i 36 kap i BrB.¹¹⁵

Snabbare lagföring

Snabbare lagföring infördes under 2021 i delar av alla polisregioner. De polisområden som deltog i försöksverksamheten har med stort engagemang anammat den nya arbetsmetoden med goda resultat både vad gäller kvalitet och antalet hanterade ärenden och målet att nå ett avgörande på 2–6 veckor från brott till lagföring. Ytterligare 7 nya tingsrätter involverades och nu är 15 av landets 48 tingsrätter med tillhörande polisområden och åklagarkammare involverade i försöksverksamheten.

I juni 2021 överlämnade utredningen sitt betänkande, Snabbare lagföring – ett snabbförfarande i brottmål (SOU 2021:46), som föreslog att regeringen skulle besluta att permanenta arbetsmetoden. Under hösten 2021 beslutade regeringen att ytterligare en etapp i försöksverksamheten ska ske med start från 1 januari 2022.

Den nya arbetsmetoden ska förkorta handläggningstiderna för mängdbrott med ett straffvärde upp till tre års fängelse där utredningen kan slutföras direkt på brottsplatsen eller inom förhållandevis kort tid med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet. Metoden är ett resurseffektivt sätt att lagföra lindriga brott. Den kan också leda till ökad kvalitet och ökad motivation hos medarbetarna när man ser en direkt effekt av sitt arbete. Det finns

¹¹⁵ Förverkandeutredningen (Ju 2020:16).

ett kriminalpolitiskt mål som har tydlig koppling mellan brott och straff/konsekvens¹¹⁶: hårdare reaktion vid återfall, snabbare möjlighet till vård/ behandling och ett signalvärde till medborgarna.

Genom att använda den nya arbetsmetoden kan fler ärenden färdigställas där de initieras, vilket är helt i linje med Polismyndighetens utredningsstrategi. Färre överlämningar minskar risken att ärenden hamnar i ”balans” och så småningom läggs ner. Arbetsmetoden skulle också kunna leda till att fler resurser frigörs inom de ordinarie utredningsgrupperna att hantera de mer komplicerade utredningarna.

Under hösten 2021 hölls utbildningar i alla tillkommande polisområden med deltagare från samtliga verksamhetsgrenar inom polisområden och samverkande myndigheter. Polismyndigheten samverkar med övriga myndigheter på både lokal och nationell nivå och arbetet med införandet löper på enligt plan. I försöksverksamheten har flera behov av nya it-stöd identifierats. Även Justitiekanslern, Brå och den statliga utredningen har påtalat brister i, och avsaknad, av it-stöd.

Polismyndigheten har tillsammans med samverkansmyndigheterna redovisat tertialvis uppföljning som visar på flödet av ärenden genom rättskedjan och som innehåller indikatorer avseende bland annat volymer, kvalitet, genomströmningstider och resultat i utredningsprocessen.

TABELL 34. Polismyndighetens resultat, snabbare lagföring, 2021.

Indikator	2021
Inkomna ärenden (antal)	26 957
Ärenden redovisade till åklagare (antal)	23 057
Utredningsandel	87,9 %
Medelgenomströmningstid för ärenden redovisade till åklagare (dagar)	18
Andel brottmål som lagförts genom snabbare lagföring i de aktuella tingsrätterna	40 %
Antal avgjorda brottmål genom snabbare lagföring	14 533
Antal veckor från brott till dom (median)	6,4 veckor
Andel förundersökningar som behövt kompletteras	8,9 %
Antal polisanställda som utbildats under året	2 315

Granskning av framgångsfaktorer i fällande domar

Omvänd bedömning är ett pågående utvecklingsprojekt för att identifiera framgångsfaktorer i fällande domar, i stället för i förundersökningen, avseende grova våldsbrott (mord) i kriminella miljöer. Framgångsfaktorerna finns på områdena bevissäkring på brottsplats, bevisinhämtning från till exempel digitala medium eller i cybermiljö och bevisvärdering för att påvisa händelseförlopp som kopplar ihop den misstänkta till brottet och för att utesluta alternativa händelseförlopp.

För ett både direkt och långsiktigt lärande på området för såväl grova brottsutredare, personal från nationellt forensiskt centrum (NFC) och åklagare identifieras och dokumenteras framgångsfaktorer i förundersökningar som leder till fällande domar mot dödligt våld i kriminella miljöer och förs sedan tillbaka till den operativa utbildningsverksamheten och till utbildningsorganisationen.

Förutom de fällande domarna ska även ogillade åtal granskas för att kunna urskilja än tydligare vad som saknas för en fällande dom. De förundersökningar som ligger till grund för ovan nämnda domar/ogillade åtal ska granskas i viss omfattning. Utvecklingsprojektet inleddes i början av 2021 och löper fram till slutet av 2022.

116) Ju2017/00537/LP.

Arbetet mot grov brottslighet

Genom samverkan ökar myndigheternas och samhällets förmåga att agera mot kriminella aktörer. När myndigheterna samverkar nära varandra, genom exempelvis informationsutbyte, ökar förutsättningarna för att utbetalningar från välfärdssystemen inte går till kriminell verksamhet. Det är angeläget att samhället motverkar den kriminalitet som utnyttjar systemen. Samverkan sker i olika situationer och sammanhang som krävs för en specifik typ av brottsbekämpning.

Krypterad kommunikation – samverkan mot grov organiserad brottslighet

Svensk polis fick under 2020 och 2021 inbjudan från andra länder att delta i underrättelseprojekt där information från krypterade kommunikationsplattformar fanns tillgänglig. Det handlade om plattformarna Encrochat, SKY ECC och Anom. De två förstnämnda är företag som riktat sig mot den organiserade brottsligheten för att erbjuda en säker kommunikation. Tjänsten Anom skapades av amerikanska FBI för att få kriminella individer och nätverk att använda den.

Genom informationen på plattformarna har brottsbekämpande myndigheter i hela världen kunna ta del av kommunikationen och genomfört operativa åtgärder och lagföring. De brott som diskuteras, planeras och genomförs med hjälp av plattformarna är brott som typiskt sett kan kopplas till den grova organiserade brottsligheten. Det handlar om mord, sprängningar, omfattande narkotikasmuggling, penningtvätt och upplägg för företag i brottslig verksamhet.

När Polismyndigheten erbjöds att ingå i de ovan beskrivna projekten så uppstod ett antal utmaningar. I Encrochat och Anom fanns en underrättelsefas då plattformarna fortfarande var aktiva. I SKY ECC fanns det bara historiska data eftersom plattformen stängts ner.

I Encrochat och Anom var det ett omfattande material som löpande uppdaterades med ny information. Brottsligheten som beskrevs i kommunikationen var spridd över hela landet. Materialet fick från början bara användas i underrättelsearbete och med tillstånd från informationsälgande länder att använda informationen i operativa åtgärder så länge källan till informationen kunde döljas.

Vid en i förväg bestämd tidpunkt fick materialet användas judiciellt och operationen kunde avslöjas. Först då fick den utredande verksamheten samt Åklagarmyndigheten kännedom om det material som låg till grund för många av de ingripanden som gjorts.

Omfattningen på materialet och behovet av att minimera riskerna för att de kriminella nätverken skulle misstänka att det fanns brister i deras sätt att kommunicera gjorde att man behövde göra tydliga prioriteringar i underrättelsefasen. Det grova våldet med planerade mord, sprängningar och liknande hade högsta prioritet. Narkotikabrotten skulle också bekämpas men i första hand i de ärenden som berörde de mest våldsdrivande nätverken. Efter dessa enkla prioriteringar möjliggjordes andra ingripanden om det fanns operativ resurs att tillgå.

Genom samverkan ökar myndigheternas och samhällets förmåga att agera mot kriminella aktörer.

Insatserna resulterade i mer än 500 gripanden och antalet fängelseår som är utdömda har passerat långt över 1 000 år. Åtskilliga ärenden väntar fortfarande på att avgöras rättsligt så de siffrorna förväntas öka.

Resultat

Insatserna resulterade i mer än 500 gripanden och antalet fängelseår som är utdömda har passerat långt över 1 000 år. Åtskilliga ärenden väntar fortfarande på att avgöras rättsligt så de siffrorna förväntas öka.

TABELL 35. Resultat av insatserna Encrochat och Anom, 2020-04-01–2021-06-07.

Typ	Kvantitet
Vapen	97
Sprängämnen	Cirka 420 kg
Handgranater	9
Kokain	Cirka 250 kg
Amfetamin	Cirka 1 200 kg
Cannabis	Cirka 3 000 kg
Pengar	Cirka 53 000 000 sek
Antal HR med prioritet 3	1 000

Ett av målen med arbetet var att nå individer med mer strategiska roller, de som beställer mord, betalar för mord och ansvarar för de internationella kontakterna i narkotikasammanhang. Det målet nåddes och flera nyckelpersoner i den organiserade brottsligheten är i nuläget frihetsberövade.

Organiserad brottslighet (Ob-satsning)

Sedan 2015 deltar tolv myndigheter i den nationella satsningen mot organiserad brottslighet¹¹⁷, däribland Polismyndigheten. Det operativa arbetet sker på både nationell och regional nivå. På den nationella nivån beslutar Operativa rådet om nationella insatser, vilka har högst prioritet i det myndighetsgemensamma operativa arbetet. De flesta operativa insatser samordnas och leds av Polismyndigheten.

En stor del av polisens arbete i satsningen bedrevs i utsatta områden. En beskrivning av arbetet ingår i återrapporteringen enligt regleringsbrevet för Polismyndighetens uppdrag att redovisa en uppdaterad lägesbild över utsatta områden till regeringen.¹¹⁸

Antalet utdömda fängelseår i tingsrätten utifrån det operativa arbetet i satsningen ökade under 2021, för andra året i rad. Sammanlagt utdömdes nästan 450 års fängelse i tingsrättsdomar, att jämföra med 349 år under 2020. För mer information om utfallet av arbetet i den myndighetsgemensamma satsningen, se särskild rapportering i enlighet med regeringens återrapporteringskrav.¹¹⁹

Polismyndighetens deltagande

Polismyndigheten deltog i det myndighetsgemensamma arbetet genom åtta aktionsgrupper med sammanlagt 200 polisanställda. Dessutom var det poliser som ledde och samordnade det regionala arbetet i de regionala samverkansråden respektive regionala underrättelsecentren. Andra polisanställda deltar också i aktionsgrupperna i det operativa arbetet i satsningen både på nationell och på regional nivå. En av de prioriterade uppgifterna var att arbeta i de utsatta områdena, en annan var att arbeta med strategiska personer för den organiserade brottsligheten och deras nätverk.

Polisen arbetade 350 000 timmar i de nationella insatserna under 2021, varav 76 procent utgjordes av aktionsgruppspersonalens tid. Det förekom emellertid att det även deltog andra polisanställda i insatserna vars tid inte redovisades. Under 2021 beslutades fyra nya nationella insatser. Under året arbetade polisanställda i 16 nationella insatser.

117) Uppdrag till Polismyndigheten och andra berörda myndigheter att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet, Regeringsbeslut 11:2 2015, Ju2015/09350/PO.

118) Lägesbild över utsatta områden. Regeringsuppdrag 2021. Polismyndigheten, december 2021.

119) Enligt förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten: Polismyndigheten ska senast den 31 mars varje år i en skrivelse till regeringen redogöra för den verksamhet som har bedrivits i den myndighetsgemensamma satsningen mot den grova och organiserade brottsligheten.

Utfallet av arbetet – högsta lagföringen sedan arbetet inleddes

Det operativa utfallet av arbetet följs upp både avseende verksamhet på nationell och på regional nivå. Av de utfall som följs upp, bedöms statistiken över beslag och meddelade domar vara det som bäst återspeglar polisens verksamhet.

Utfallet är till stor del en följd av polisens arbete och det visar den högsta nivån för lagföringen i form av påföljder i tingsrättsdomar sedan satsningen inleddes. Även beslagen av narkotika, pistoler, handgranater och värderade tillgångar låg fortsatt på en hög nivå.

Utfallet påverkades påtagligt av informationen från de dekrypterade chatttjänsterna, Encrochat med flera, vilket främst var avgörande för flera av de domar som omfattande grova narkotikabrott samt grova våldsbrott. Polisens arbete bidrog även till utfall vid samverkande myndigheter.

Arbetslivskriminalitet (A-krim)

Sedan januari 2021 har Polismyndigheten ett nytt permanent myndighetsgemensamt regeringsuppdrag¹²⁰ som avser fusk, regelöverträdelse och annan brottslighet i arbetslivet, även kallat A-krim. I uppdraget samverkar åtta olika myndigheter.¹²¹ Uppdraget har tydliga synergier med den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. Man samverkar nationellt och regionalt med nära koppling till polisens lokala resurser.

Inom myndighetssamverkan kan vi långsiktigt och gemensamt fokusera på de delar där myndigheterna enskilt har svårt att nå framgång. Där näringsverksamhet används för systematiskt systemutnyttjande vilket leder till att stora ekonomiska summor undanhålls för samhället eller att näringsverksamheten genom utnyttjande av arbetskraft orsakar ett stort mänskligt lidande.

Polismyndigheten har under året utökat nationellt för att förstärka den regionala samordningen genom att öka antalet resurser för uppdraget i polisregionerna. I polisregion Nord finns en särskild utmaning avseende den industrisatsning som pågår. Inom A-krim har ett särskilt projekt startat som innebär att polisen i samverkan med de andra myndigheterna agerar mot problemen. Projektet är långsiktigt och arbetet kommer pågå under flera år framöver för att gemensamt agera mot den brottslighet som kommer i samband med industrisatsningen. Arbetet sker i nära samverkan mellan polisregionerna och regeringsuppdraget.

Välfärdsbrottslighet (MUR – Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter)

I MUR, Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter, samverkar 22 myndigheter¹²² mot välfärdsbrottslighet. MUR har fem arbetsgrupper med fokusområdena:

- lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen
- informationsutbyte
- gemensam riskanalys
- attityder och sociala normer
- sammanhållen identitetsförvaltning.

Polismyndigheten deltar i styrgruppen tillsammans med fem av de andra myndigheterna och i flera av arbetsgrupperna.

Inom myndighets-samverkan kan vi långsiktigt och gemensamt fokusera på de delar där myndigheterna enskilt har svårt att nå framgång.

120) Uppdrag om fortsatt myndighetssamverkan för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Regeringsbeslut 2021-01-14 (A2021/00085).

121) Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Skatteverket.

122) Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Bolagsverket, Brottsförebyggande rådet, CSN, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Inspektionen för socialförsäkringen, Inspektionen för vård och omsorg, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Skolverket, Socialstyrelsen, Tillväxtverket samt Åklagarmyndigheten.

Totalt skedde 345 bekräftade skjutningar i landet under 2021, en minskning med 21 skjutningar jämfört med 2020.

Polismyndighetens arbete mot skjutningar

Totalt skedde 345 bekräftade skjutningar¹²³ i landet under 2021, en minskning med 21 skjutningar jämfört med 2020. Denna minskning medförde att även antalet avlidna personer (-1, 46) och skadade personer (-2, 115) minskade.

Jämfört med föregående år ökade skjutningarna mest i polisregion Syd (+14), där även antalet skadade och avlidna personer ökade. I polisregion Stockholm, Öst och Väst noteras en positiv utveckling från föregående år, med ett minskade antal skjutningar och färre skadade och avlidna. Denna statistik omfattar illegala bekräftade skjutningar. Observera att dessa skjutningar kan ha inträffat i olika miljöer och något krav på koppling till kriminella nätverk finns inte i detta sammanhang. Polismyndigheten arbetar riktat mot prioriterade aktörer som bedöms ha störst påverkan på våldet. Arbetet följs löpande upp nationellt.

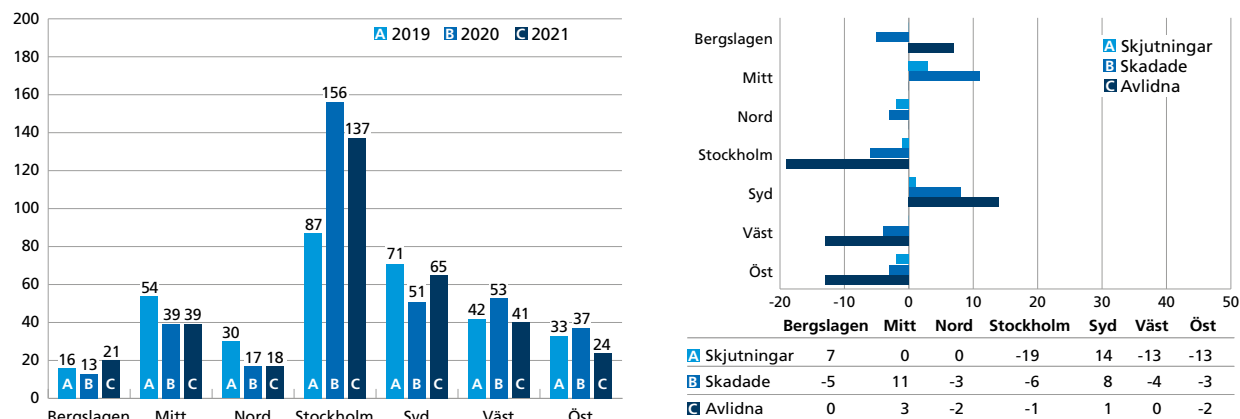
Inom Polismyndigheten arbetar man mot den organiserade brottsligheten och det stora antalet skjutningar på flera olika sätt. För att reducera det dödliga våldet på längre sikt arbetar alla polisregioner tillsammans med metoden Säkerhetsdesign och innovation. Metoden kombinerar ett kreativt och kritiskt förhållningssätt för att få en större förståelse för problemet och med hjälp av det komma på nya angreppssätt som kan utveckla det brottsbekämpande arbetet.

Den myndighetsgemensamma satsningen gör stora insatser för att bekämpa organiserad brottslighet. Kryptoprojekten Encrochat/Trojan Shield har gett en mycket stor mängd värdefulla underrättelser som också har möjliggjort bättre möjligheter att bekämpa den organiserade brottsligheten.

I det följande redogörs för ytterligare några av de viktigaste åtgärderna som vidtas inom Polismyndigheten avseende arbete mot skjutningar och organiserad brottslighet.

123) En bekräftad skjutning är att det avfyrats projektiler med krutladdat vapen och det finns spår efter detta i form av kulor, hylsor eller skador på material eller personer, alternativt att det finns fler än ett oberoende ögonvittne till skjutningen. Skjutningen måste också vara icke-legal och inte uppenbart oavsiktlig. Självmed med skjutvapen ingår inte i denna statistik.

FIGUR 30. Antal bekräftade skjutningar, efter polisregion, 2019–2021, samt utveckling antal skjutningar, avlidna och skadade, efter polisregion 2020–2021.

Polisregion Stockholms vapenprojekt

Polisregion Stockholm startade en forensisk ambitionshöjning för skjutvapenvåldet i slutet av år 2020. Under 2021 fortsatte man att utveckla en metod där ballistisk analys gör det möjligt att snabbare identifiera vilka kriminella nätverk som kan ha varit involverade i en skjutning.

Forensiska sektionen gör förbedömningar och forensisk analys gällande skjutvapen, hylsor, kulor samt bild- och filmmaterial. Det kan vara information om bedömda samband mellan olika skjutningar och mord, till exempel antal och typ av vapen, kaliber, hylsor från samma vapen, och övrig viktig spaningsinformation. All tillgänglig spaningsinformation kopplad till beslagtaget och undersökt gods levereras inom 48 timmar. Förbedömningsprotokollen används främst i spaningskedet och är inte avsedda att användas som slutgiltigt protokoll i domstol.

Den information och de förbedömningar som lämnas i ett tidigt skede har lett till att man kunnat vidta utredningsåtgärder, såsom husransakningar och andra tvångsmedel, för att komma vidare i förundersökningen. Det finns ingen samlad statistik över projektets resultat.

Reducering av det dödliga våldet

Nationellt har en arbetsgrupp tillsatts för att ta fram förslag på kort och lång sikt i syfte att minska det dödliga våldet i kriminella nätverksmiljöer. Förutom direkta operativa kraftsamlingar, som till exempel metodstödet Identifiera – lokalisera – gripa (ILG), har en arbetsgrupp tagit fram en fördjupad problemförståelse kring det dödliga våldet med koppling till kriminella i nätverk och hur det påverkar samhället. Arbetet syftar till att med ett större djup bedöma vilka ytterligare insatser som polisen och andra aktörer behöver vidta för att reducera det dödliga våldet över tid.

Identifiera – lokalisera – gripa (ILG)

Med hjälp av metodstödet ILG ska polisen kunna gripa fler genom att agera snabbare, och samla alla olika kompetenser under den kritiska tiden precis efter en skjutning. Det är inte avgränsat i tid men handlar om de viktiga första timmarna i ett ärende. Polismyndigheten har under en längre tid arbetat med att bättre kunna identifiera, lokalisera och gripa gärningspersoner i nära anslutning till grova våldsbrott.

Polismyndighetens förmåga att hantera och utreda dödligt våld har varit mer knutet till spaningsmord än dynamiska gängkonflikter varför det varit nödvändigt att utveckla arbetet och att fortsatt utveckla arbetet. En myndighetsgemensam grupp har därför arbetat med att utveckla arbetssätt och förhållningssätt. Det handlar om att snabbare få tillgång till rätt resurser, snabbare säkra bevisning som leder jakten på gärningspersonerna framåt och att använda it-lösningar för att kunna samarbeta och leda såväl yttre personal som utredare, forensiker och underrättelsepersonal även om man inte är på samma plats.

Spridning av strategin GVI

Group Violence Intervention (GVI) är en amerikansk strategi som ska minska grovt våld kopplat till kriminella grupperingar.¹²⁴ Strategin omfattar olika åtgärder, en av dem är spridning av metoder som uppvisar effekt. En av metoderna är ”Forced deterrence”, det vill säga kommunikation och sanktioner, som är den del i strategin som är evidensbaserad. Strategin bygger på att olika aktörer i samhället, exempelvis polis, kriminalvård och kommun, samverkar och tillsammans ger ett tydligt budskap om att våld inte tolereras som metod för konfliktlösning. Aktörerna informerar även gemensamt om de sanktioner som väntar de som fortsätter med våldet, men också om det stöd som finns inom polisens avhoppbarverksamhet för de som vill lämna det kriminella livet.

En lokal anpassning av GVI kallad Sluta skjut drevs som ett pilotprojekt i Malmö 2018–2020. Utvärderingar¹²⁵ visade positiva resultat vilket har föranlett att det fortsatt är en av flera prioriterade brottsförebyggande insatser i Malmö.

Det varaktigt goda resultatet har föranlett ett regeringsuppdrag¹²⁶ om att sprida strategin till andra städer i Sverige. Polismyndigheten, Brå och Kriminalvården började därför sprida GVI-strategin till frivilliga kommuner med våldsdrabbade orter runtom i Sverige.

Forensisk verksamhet

Med forensisk verksamhet menas laborativ forensik, it-forensik och kriminaltekniskt fältarbete. Den forensiska processen inleds med brottsplatsundersökning och avslutas då ärendet avgörs i domstol. Genom teknisk information och bevisning stöttar den forensiska verksamheten rättsväsendets aktörer genom att ge svar på frågor om ett händelseförlopp. Verksamheten är komplex och kräver hög kompetens, samtidigt som utvecklingen inom forensiken går mycket snabbt, i synnerhet den inom it-forensiken.

Redovisning av verksamhetsresultat – forensik

Polismyndighetens bedömning är att resultatet för den forensiska processen övergripande utvecklades positivt under 2021. Antalet avslutade ärenden ökade jämfört med 2020. Under 2021 såg vi en positiv utveckling inom den laborativa verksamheten, med en omfattande minskning av antalet öppna ärenden.

Polismyndighetens forensiska verksamhet präglades under året av ett ansträngt operativt läge med bland annat ökade handläggningstider, vilket var en följd av det kraftigt ökade inflödet 2020 efter framgångsrika polisutredningar. Resultatutvecklingen påverkades också av att de mest resurskrävande typerna ökade, som förtursärenden.

För att få ner handläggningstiderna i de mest prioriterade ärendena pågick en särskild insats (Vilgot) under större delen av året. Syftet med insatsen var att korta handläggningstiderna för forensiska undersökningar kopplade till grova brott med frihetsberövade, brott där brottsoffret är särskilt utsatt och brott där unga är involverade. Insatsen gav märkbart förkortade handläggningstider för det specifika urvalet av ärenden och lägre ärendebalanser inom nationellt forensiskt centrum (NFC). De positiva resultaten för 2021 var en effekt av insatsen Vilgot, ett starkt operativt fokus på förändrade arbetssätt och rutiner inom den laborativa verksamheten, och en stärkt operativ samverkan internt inom myndigheten.

Den 1 oktober inleddes Operation Dictum som en av flera åtgärder mot rådande obalans mellan utredningsverksamhetens behov av forensiska undersökningar och den forensiska verksamhetens möjligheter att utföra undersökningar. Obalansen beror bland annat på det ökade antalet omfattande forensiska undersökningar till följd av allt fler grova våldsbrott i kriminella miljöer med komplexa samband och sammanhang. Operation Dictum är ett

Den forensiska processen inleds med brottsplatsundersökning och avslutas då ärendet avgörs i domstol. Genom teknisk information och bevisning stöttar den forensiska verksamheten rättsväsendets aktörer genom att ge svar på frågor om ett händelseförlopp.

124) Beskrivning av GVI: <https://nnscommunities.org/strategies/group-violence-intervention/>. (2021-11-02).

125) Ivert A-K & Mellgren C, 2020. Processutvärdering av Sluta skjut. Malmö universitet. Institutionen för kriminologi & Enheten för polisiärt arbete. Fakulteten för Hälsa och samhälle. FoU rapport 2020:3. Ivert A-K & Mellgren C, 2021. Effekttutvärdering av Sluta skjut. En strategi för att minska det grova våldet. Malmö universitet. Institutionen för kriminologi & Enheten för polisiärt arbete. Fakulteten för Hälsa och samhälle. FoU rapport 2021:2.

126) Regeringsbeslut. Uppdrag att sprida strategin bakom Sluta skjut till fler orter i Sverige. Justitiedepartementet. Ju2021/03330. 2021-09-23.

samarbete mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Det är en åtgärd med förnyad översyn av begärda forensiska undersökningarna för att bedöma om de kan återkallas, begränsas eller ska genomföras fullt ut, vilket bedöms kunna öka effektiviteten.

Begränsningar i att ge en samlad redovisning

Polismyndighetens forensiska process omfattar kriminaltekniskt fältarbete, arbete på forensiska stationer och it-brottscentrum samt laborativ forensik. Ärendena hanteras i olika system med begränsade möjligheter till utbyte av information och synkronisering. Därför är det svårt att säkerställa antalet unika ärenden och volymerna presenteras separat för NFC och för de forensiska sektionerna vid polisregionerna. Arbete pågår med att integrera de olika ärendehanteringssystemen för att kunna göra sammantagna analyser av det forensiska flödet.

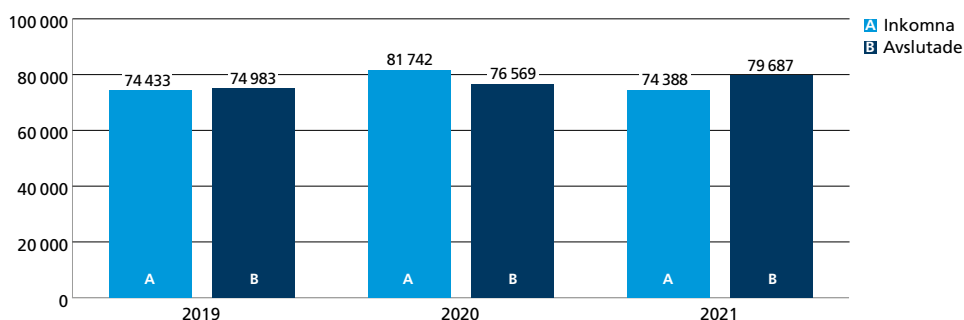
Ärendeutveckling vid nationellt forensiskt centrum

Resultatet för verksamheten visar att de senaste fem årens uppåtgående trend för antalet inkomna ärenden bröts, men antalet avslutade ärenden fortsatte att öka. Under 2021 minskade inströmningen med 9 procent jämfört med 2020. Samtidigt avslutades 4,1 procent fler ärenden än 2020. Det gav en minskad ärendebalans, vilket i sin tur resulterade i ökade handläggningstider eftersom fler ärenden och äldre ärenden arbetats av.

Ärendeutvecklingen skiljer sig åt mellan olika områden. För de stora flödena får även lägre procentuella ökning eller minskningar en stor påverkan på verksamheten. Den minskade inströmningen av narkotikaärenden under 2021 som uppgick till 9,2 procent motsvarande cirka 3 700 ärenden jämfört med 2020, samtidigt som produktionen ökade med 6,4 procent, motsvarande cirka 2 400 ärenden.

Polisens ökade förmåga att utreda och lagföra brott generellt ger också ett ökat behov av forensiska undersökningar.

FIGUR 31. Antal inkomna och avslutade ärenden hos NFC (exkl. personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket), 2019–2021.

När antalet ärenden som kommer in till Polismyndigheten ökar, ökar också antalet forensiska undersökningar till NFC och de forensiska sektionerna. Sambandet är särskilt starkt för brottskategorier som genererar forensiska underlag, till exempel narkotikabrott. Polisens ökade förmåga att utreda och lagföra brott generellt ger också ett ökat behov av forensiska undersökningar. Förutom brottsutvecklingen påverkas inflödet till den laborativa verksamheten också av efterfrågan på nya forensiska metoder som till exempel ansiktsgenkänning.¹²⁷

Förstärkningen inom den forensiska processen som har pågått sedan 2019 och som innebär kvalitetssäkring och sortering av det forensiska underlaget, genom de forensiska sektionerna, förväntas innebära förändrade flöden på sikt, däribland ett lägre inflöde till laboratorierna. Det lägre inflödet under 2021 kan delvis vara en effekt av det omfattande omställningsarbete som har pågått inom den forensiska verksamheten även om de avsedda effekterna ännu inte har fått fullt genomslag. Det går dock i nuläget inte att särskilja hur stor del av det minskade inflödet som beror på Polismyndighetens ärendeinflöde eller på förändringar inom den forensiska verksamheten.

¹²⁷ Metoden går ut på att en bild på en okänd person söks med en algoritm för ansiktsgenkänning mot ansiktsbilderna i signalementsregistret, i syfte att få fram ett uppslag på vem personen skulle kunna vara.

TABELL 36. Resultatutveckling, NFC. Antal inkomna och avslutade ärenden och undersökningar (exkl. personproverfingravtryck samt sökning av asylsökande i fingravtrycksregistret åt Migrationsverket), 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	74 433	81 742	74 388	-7 354	-9,0 %
Avslutade ärenden	74 983	76 569*	79 687	3 118	4,1 %
Inkomna undersökningar	125 863	143 849	144 687	838	0,6 %
Avslutade undersökningar	126 480	138 182	146 928	8 746	6,3 %

* Uppgiften har rättats jämfört tidigare redovisad uppgift i årsredovisningen 2020. Rättningen följer av ett identifierat systemfel som innebär en felaktig överskattning av antalet avslutade referensnummer.

De inkomna ärendena fortsatte att öka i komplexitet, vilket märktes bland annat på det ökade inflödet av så kallade förtursärenden. Det är ärenden som är särskilt prioriterade internt inom NFC, till exempel ärenden med häktade personer eller ärenden som rör brott mot barn, hanteras skyndsamt vilket innebär avbrott i den ordinarie verksamheten. Förtursärendena påverkar därför den generella förmågan att producera forensiska undersökningar negativt. Under 2021 ökade antalet förtursärenden med cirka 18 procent, vilket motsvarar knappt 2 200 ärenden. Samtidigt minskade de genomsnittliga handläggningstiderna för dem med 3,5 procent jämfört med 2020.

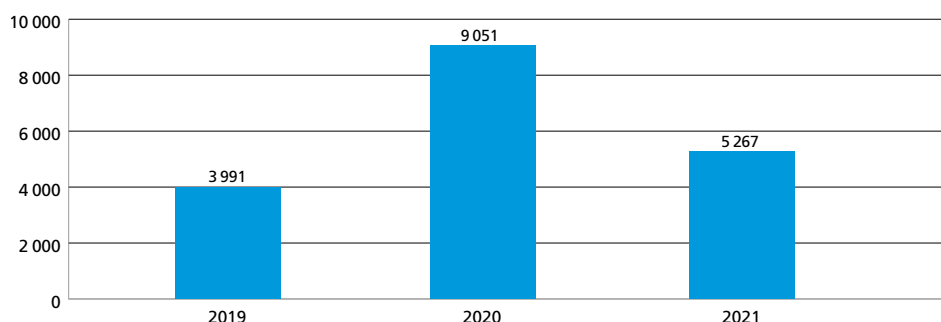
Antalet samarbetsärenden minskade under året. Det är ärenden som ska undersökas inom flera ämnesområden, och de tar längre tid att bearbeta eftersom de ska samordnas mellan de olika ämnesområdena. Undersökningarna måste göras i rätt ordning och med stor försiktighet så att spår inte kontamineras eller förstörs. Under 2021 minskade antalet samarbetsärenden med 1,9 procent, samtidigt ökade de genomsnittliga handläggningstiderna med cirka 17 procent.

TABELL 37. Resultatutveckling NFC, antal inkomna och avslutade förtursärenden och samarbetsärenden, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna förtursärenden	7 819	12 173	14 362	2 189	18,0 %
Avslutade förtursärenden	8 010	11 644	15 140	3 496	30,0 %
Inkomna samarbetsärenden	6 614	8 781	8 616	-165	-1,9 %
Avslutade samarbetsärenden	6 880	7 541	9 962	2 421	32,1 %

Antalet öppna ärenden fortsatte att öka under första halvan av 2021. Ett förstärkt operativt fokus under året, bland annat inom ramen för den särskilda insatsen, Vilgot, gjorde dock att det genomsnittliga antalet öppna ärenden minskade kraftigt för året som helhet, från 9 051 ärenden 2020 till 5 267 (-41,8 %) ärenden 2021. Balanserna för öppna ärenden minskade framför allt inom narkotika och ärenden som rör förfalskade sedlar.

FIGUR 32. Öppna ärenden (exkl. personprover-fingravtryck samt sökning av asylsökande i fingravtrycksregistret åt Migrationsverket), per den 31 december, 2019–2021.

TABELL 38. Handläggningstid i antal dagar för NFC (exkl. personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket), 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Handläggningstid dagar (median)	5	7	12	5	71,4%
Handläggningstid dagar (medel)	29	32*	52	20	62,5%

* Uppgiften har uppdaterats jämfört med tidigare redovisad uppgift i årsredovisningen 2020. Förändringen beror på levande data i systemet.

Handläggningstiden ökade generellt under 2021 eftersom ärendebalansen arbetats ner. De låga mediantiderna förklaras framför allt av att handläggningstiden för personproverna ligger i genomsnitt på en dag och står för ungefär en tredjedel av det totala antalet inkomna ärenden.

Under 2021 har handläggningstiderna för urvalet av ärenden inom den särskilda insatsen förkortats märkbart, men eftersom andelen ärenden i det specifika urvalet är lågt i relation till den totala ärendemängden får inte utvecklingen genomslag på de övergripande handläggningstiderna.

Forensiska undersökningar åt andra myndigheter

Polismyndigheten genomför även forensiska undersökningar och analyser åt andra myndigheter och aktörer, främst Migrationsverket och Tullverket men även aktörer utanför Sverige. Under året gjordes 11 210 sökningar av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket. Det kan jämföras med 13 232 ärenden 2020. Dessutom handlades cirka 10 300 administrativa ärenden, som exempelvis förfrågningar till ECRIS (European Criminal Records Information Systems), förfrågningar om signalementsuppgifter och passfotoförfrågningar. De ingår inte i sammanställningen över antalet inkomna och avslutade ärenden.

Under 2021 hanterades totalt cirka 110 000 ärenden, vilket omfattar inkomna ärenden, personprover-fingeravtryck, sökningar av asylsökande i fingeravtrycksregistret och administrativa ärenden.

Ärendeutveckling vid de forensiska sektionerna

Uppbyggnaden av forensiska sektioner sedan 2019 bland annat genom de forensiska stationerna, sker i syfte att urval, bedömning och prioritering av gods och spår som ska framkallas och undersökas i laborativ miljö görs i samråd med förundersökningsledningarna. Det förändringsarbetet ska bland annat leda till att öka andelen ärenden som går genom de forensiska sektionerna, vilket på sikt förväntas leda till ett minskat inflöde på laboratorier och därmed att resurser fokuseras på rätt undersökningar givet förutsättningarna i varje specifikt ärende.

TABELL 39. Resultatutveckling forensiska sektioner, antal inkomna och avslutade ärenden och undersökningar, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna ärenden	45 286	49 036	46 562	-2 474	-5,0 %
Avslutade ärenden	45 900	48 340	51 019	2 679	5,5 %
Inkomna undersökningar	101 099	116 435*	114 335	-2 100	-1,8 %
Avslutade undersökningar	100 328	113 783	113 517	-266	-0,2 %

* Uppgiften har uppdaterats jämfört med tidigare redovisad uppgift i årsredovisningen 2020. Förändringen beror på levande data i systemet.

Uppföljningen vid de forensiska sektionerna i polisregionerna omfattar antal ärenden respektive undersökningar. Under 2021 minskade antalet inkomna ärenden med 5 procent jämfört med 2020. Däremot ökade antalet avslutade ärenden med 5,5 procent jämfört med 2020. Antalet inkomna undersökningar till de forensiska sektionerna minskade också under 2021, med 1,8 procent jämfört med 2020. Samtidigt avslutades 0,2 procent färre undersökningar än 2020. Hur stor del som kommer från fältarbete respektive laboratoriearbete kan inte utläsas i den nuvarande statistiken.

Forensisk forskning och utveckling

Forsknings- och utvecklingsverksamheten (FoU-verksamhet) utgår från Polismyndighetens forensiska behov på både kort och lång sikt. Polismyndigheten samarbetar både med interna och externa aktörer och deltar aktivt i flera forsknings- och utvecklingsprojekt, både nationellt och internationellt. FoU-verksamheten finansieras delvis internt men är delvis beroende av anslag från offentliga utlysningar.

Under verksamhetsåret 2021 har NFC koncentrerat resurser till ärendevarksamheten, vilket bland annat inneburit ett delvis minskat fokus på FoU. En minskad FoU-verksamhet riskerar att på sikt ge sämre förutsättningar att klara avdelningens uppdrag i termer av forensisk förmåga och effektivitet.

FoU-verksamheten fokuserade under 2021 på att upprätthålla de aktiviteter som redan pågick och på insatser som i det korta perspektivet bidrar till ökad effektivitet. Exempel på sådana aktiviteter är satsningar på verktyg och metoder för effektivare hantering av Deoxyribonucleic Acid (dna) jämförelser, analys av kemiska substanser, och sökningar i stora mängder videomaterial.

Fortsatt arbete och samverkan mot internationella brottsnätverk

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen slutredovisade i februari 2020 regeringsuppdraget att förstärka bekämpningen av internationella brottsnätverk som begår tillgreppsbrott i Sverige (Ju2018/00991, Ju2018/03329–3). Polismyndigheten ska redovisa hur myndighetens arbete på området, såväl internt som i samverkan med bl.a. Tullverket och Kustbevakningen samt inom ramen för det internationella samarbetet, har fortsatt att utvecklas i syfte att förhindra och försvåra för internationella brottsnätverk att bedriva kriminell verksamhet i Sverige.

Gemensamt för de internationella brottsnätverken är att de har sitt ursprung i länder utanför Sverige och de vanligaste nätverken kommer från länder i öst. Det finns två olika typer av brottsnätverk:

- nätverk som är organiserat i celler och som i stor utsträckning styrs från hemlandet. Cellerna verkar inom en specifik brottslighet i ett specifikt land under begränsad period och tillgripet gods smugglas ofta ut från landet
- nätverk som är beroende av en kriminell organisation som redan finns etablerad i landet. Den typen av nätverk utgörs av ”utförare” och tillhör främst den rysktalade organiserade brottsligheten.

Internationell organiserad tillgreppsbrottslighet

Att bekämpa den internationella organiserade tillgreppsbrottsligheten är ett komplext arbete och många av brotten faller in under epitetet ”vardagsbrott/mängdbrott”, exempelvis systematiska butikstölder, stöld av cykel, bostad- och fritidshusinbrott, bildelsstölder, inbrottsstölder från byggarbetsplatser och båtrelaterade brott. Idag är det inte möjligt att få fram vilka av de brotten som begåtts av internationella stöldnätverk och som har internationell anknytning genom de polisiära registren.

En stor del av brotten som anmäls saknar känd gärningsperson eller forensiska spår. I konkurrens med annan grov brottslighet avslutas många ärenden utan att man har inhämtat kompletterande uppgifter, till exempel bilder eller serienummer på det tillgripna godset. Eftersom informationen saknas är det svårt att återställa anträffat gods till rättmätig ägare.

Samarbete mellan Tullverket, Kustbevakningen och Polismyndigheten

Sedan 2020 har Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen (TKP) ett gemensamt möte på nationell nivå en gång i veckan. På mötena delar man relevant information om stöldrelaterade brott med kopplingar till den internationella brottsligheten och kommande, planerade insatser inom ramen för EMPACT och annan planerad operativ verksamhet inom respektive myndighet.

För att underlätta samverkan och planering hade fyra av sju polisregioner särskilda kontaktpersoner för kontakterna med Tullverket och Kustbevakningen under 2021. Målet är att samverka både på det strategiska och operativa planet inom TKP-konceptet för att förhindra och ingripa mot den gränsöverskridande internationella brottsligheten.

I polisregion Syd har samarbetet utvecklats vidare och är idag en del i linjeverksamheten där all involverad personal under planerad samverkansperiod är samlokaliserade. Genom att använda sig av den lagstiftning som styr respektive myndighet och informationsutbytet mellan uppdragsmyndigheterna bidrog det till att ett stort antal brott uppdragades, allt från stöldrelaterad brottslighet till illegal arbetskraft, penningtvättsbrott, människohandel med mera. Verksamheten inom polisregionen kommer under våren 2022 att utökas ytterligare och under kommande samverkansperiod kommer kontrollerna att utökas från två till fyra arbetspass per vecka. Arbetsmetoden är ett bra verktyg för att öka effektiviteten samt motverka och försvåra för de internationella brottsnätverken att begå brott i Sverige.

Vissa regioner kunde inte prioritera och utveckla TKP-konceptet eftersom personal togs i anspråk till andra arbetsuppgifter med anledning av pandemin och annan grov brottslighet.

Gemensamt för de internationella brottsnätverken är att de har sitt ursprung i länder utanför Sverige och de vanligaste nätverken kommer från länder i öst.

Båtsamverkan

Projekt Båtsamverkan syftar till att på effektivt sätt förebygga och motverka stöld av båtar och båtmotorer. Genom att samverka mellan myndigheterna inom TKP och externa partners såsom Larmtjänst, försäkringsbolag, båtklubbar med flera har stölderna från år 2018 och fram till september 2021 halverats, vilket sannolikt till viss del beror på samverkansprojektet.

Samverkan mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten – Projekt PILOT

Som en del av regeringsuppdraget påbörjade Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten samverkansprojektet PILOT under hösten 2019. Målet med projektet var dels att förbättra och samordna arbetet mot så kallade seriebrott, vilket inkluderade brott begångna av internationella brottsnätverk, dels att förbättra och förenkla handläggningen av den brottsligheten. Projektet ledde bland annat till att varje polisregion idag har en operativ koordinator som tillsammans med regionala brottsamordningsfunktionen och regionala ärendesamordningsfunktionen arbetar för att identifiera ärenden som utgör ett led i seriebrottslighet med eller utan kopplingar till internationella brottsnätverk.

Den löpande utvärderingen av projektet har visat att det lett till ett mycket bra samarbete med Åklagarmyndigheten och att samarbetet internt och mellan polisregionerna har utvecklats. Projektet skulle ha avslutats hösten 2020 men förlängdes till april 2021 på grund av pandemin. Alla polisregioner är positiva till en vidareutveckling av projektet.

Vägen framåt

Genom att intensifiera det internationella samarbetet med bland annat Europol och andra EU-länders brottsbekämpande myndigheter delas information snabbare vilket gör det möjligt att dels identifiera personer som ingår i kriminella nätverk, dels att den brottsmisstänkta lagförs i rätt identitet. I flera polisutredningar har svensk polis kartlagt att en brottsmisstänkt person har kopplingar till eller ingår i ett internationellt brottsnätverk och är känd och dömd för brott i ett europiskt land under en eller flera identiteter, men inte i sitt hemland.

Det är viktigt att uppdragsmyndigheternas mål att minska brottsligheten och öka tryggheten för medborgarna fortsätter. Effektivt samarbete internt, med Tullverket, Kustbevakningen gör att uppdraget kan utvecklas och förbättras för att motverka och ingripa mot de internationella brottsnätverken som agerar i Sverige och i stora delar av Europa.

Stärkt hantering av finansiell information

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska redovisa vilka effekter de utökade möjligheterna att inhämta och hantera finansiell information har fått i myndighetens verksamhet, bland annat avseende förmågan att kartlägga och utreda mer komplexa brottsupplägg, inklusive penningtvätt.

Finansiell information är central i underrättelse- och utredningsverksamhet

Polismyndigheten hanterar årligen en stor mängd finansiell information om bland annat individer, juridiska personer och nätverk. Att inhämta och bearbeta information, till exempel genom att analysera transaktioner och konton, är en viktig del av underrättelse- och utredningsverksamheten. Finansiell information inhämtas på olika sätt inom underrättelseverksamheten, bland annat genom underrättelsespaning, källdrivning i kriminella miljöer, öppna källor och genom de rapporter om misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism som verksamhetsutövarna¹²⁸ ska lämna enligt penningtvättslagen¹²⁹ (penningtvättsrapporter).¹³⁰

I takt med att allt fler aktörer omfattas av rapporteringsskyldigheten i penningtvättslagen, och verksamhetsutövarna i högre utsträckning upptäcker misstänkta transaktioner och aktiviteter, kan antalet penningtvättsrapporter, och inflödet av finansiell information, förväntas öka. För att kunna hantera ett ökat inflöde av finansiell information måste informationen vara av god kvalitet. Under 2021 påbörjade finanspolisen därför arbetet med att säkerställa och höja kvaliteten på den information som inkommer. När kvaliteten i inrapporteringen förbättras kommer också de strategiska analyserna att kunna fördjupas och bli mer specifika i förhållande till risker, modus och trender. Likaså förbättras den operativa analysen och möjligheten att göra analyser av kluster i takt med att data inrapporteras strukturerat.

En förutsättning för att lagstiftningen ska ge effekt är att den följs. Ett sådant exempel är förordningen om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel¹³¹ som kan bidra till väsentlig effektivisering, inte minst vad gäller operativa analyserna inom underrättelseverksamheten, men där efterlevnaden i dag är alltför låg.

Inom Polismyndighetens utredningsverksamhet får de finansiella utredarna allt större betydelse. Genom att i större utsträckning använda sig av finansiella utredare kan myndigheten öka förmågan att fastställa de kriminella nätverkens och/eller brottslighetens omfattning, till exempel genom att identifiera, beräkna och spåra vinning av brott och kartlägga tillgångar och legal anskaffningsförmåga samt ta fram bevis som kan användas i straffrättsliga förfaranden. De finansiella utredarna är viktiga för att nå framgång i utredningar och myndigheten arbetar för att de ska bli fler.

I en pågående förundersökning, och även i en underrättelseberedning, behöver man snabbt få tillgång till relevanta uppgifter. De finansiella instituten har en lagstadgad skyldighet att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till det finansiella institutet, under vissa förutsättningar. För att göra det mer effektivt har Polismyndigheten påbörjat ett arbete med föreskrifter för uppgiftslämnandet med målet att uppgifterna ska inkomma snabbare och lämnas i ett enhetligt format, vilket bland annat förenklar analysen.

Ökad förmåga att kartlägga och utreda komplexa brottsupplägg

Sedan 2020 har information från avkrypterade plattformar, till exempel Encrochat, ökat polisens kunskap om hur brottsvinster hanteras inom allvarlig och organiserad brottslighet.

Sedan 2020 har information från avkrypterade plattformar, till exempel Encrochat, ökat polisens kunskap om hur brottsvinster hanteras inom allvarlig och organiserad brottslighet.

128) Verksamhetsutövarna är de fysiska och juridiska personer som ska följa penningtvättslagen, till exempel banker, betaltjänstföretag, fastighetsmäklare och spelbolag.

129) Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

130) I finanspolisens årsrapporter redogörs närmare hur informationen som har sitt ursprung i penningtvättsrapporterna hanteras vidare.

131) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 av den 20 maj 2015 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006.

Polismyndigheten har bland annat fått tillgång till information som i annars saknas, till exempel uppgifter om anstiftare och finansiella möjliggörare. Tillgången till information som finns på krypterade plattformar har bidragit till att polisen både kan kartlägga och utreda komplexa brottsupplägg bättre, inte minst när det gäller brottslig verksamhet i en internationell miljö.¹³²

När det gäller komplexa brottsupplägg och grov brottslighet är det nödvändigt att flera myndigheter samverkar för att nå framgång i att kartlägga, upptäcka och utreda. Ärenden med kopplingar till grov brottslighet drivs bland annat inom ramen för något av de sju särskilt upprättade regionala underrättelsecentrum i landet och det nationella underrättelsecentrumet. Eftersom den finns en tydlig finansiell aspekt i den grova och organiserade brottsligheten är samverkan mellan olika myndigheter en viktig del av arbetet.

Genom att dokumentera och förvalta värdefulla erfarenheter och lärdomar av att kartlägga och utreda komplex penningtvätt utvecklar finanspolisen myndighetens förmåga att bekämpa komplex penningtvätt. Erfarenheterna och lärdomarna ligger även till grund för en utbildning som Polismyndigheten utformar tillsammans med andra myndigheter.

Polismyndighetens förmåga stärks ytterligare

Under de senaste åren har Polismyndigheten tagit flera initiativ för att bättre kunna inhämta och använda finansiell information, ett exempel är uppdraget Återtagande av brottsvinster. Att återta fler brottsvinster är ett strategiskt grepp för att reducera ett av det mest centrala incitamentet för brottslig verksamhet, nämligen brottsvinster. Ny lagstiftning gör det möjligt att inhämta finansiell information mer effektivt vilket gör att informationen också kan användas i högre utsträckning. Det gäller inte minst den nya lagen om konto- och värdefackssystem¹³³ som innebär att uppgifter om innehavare av konton och värdefack hos institut blir direkt och omedelbart tillgängliga för sökning. Den nya lagstiftningen förväntas i hög grad effektivisera myndighetens informationsinhämtning.

Att återta fler brottsvinster är ett strategiskt grepp för att reducera ett av det mest centrala incitamentet för brottslig verksamhet, nämligen brottsvinster.

Vapenbrott

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Den 1 januari 2018 och den 1 december 2020 har skärpningar gjorts i bestämmelserna om vapenbrott. Skärpningarna har inneburit både höjningar av straffskalorna och att kvalifikationsgrunderna för de grova och synnerligen grova vapenbrotten har utvidgats. Polismyndigheten ska redovisa vad nämnda skärpningar har inneburit för myndighetens brottsbekämpande arbete.

De skärpta bestämmelserna för de grova och synnerligen grova vapenbrotten har fallit mycket väl ut och är en viktig pusselbit i kampen mot skjutningar i kriminella sammanhang. Löpande analys av praxis visar att lagföring av gärningspersoner för grova och synnerligen grova vapenbrott har slagit mot rätt personer, antingen de som är beredda att använda vapen i kriminella sammanhang eller de som är beredda att sälja, på annat sätt överlåta eller låna ut vapen till kriminella. Det i kombination med att utredningarna i förhållande till straff är mindre omfattande gör att det är ett kostnadseffektivt sätt att stävja illegala innehav av vapen och i förlängningen mord och andra våldsbrott med skjutvapen.

Straffskärpningen i vapenlagen (1996:67) från 2018, som innebär häktningspresumtion vid grova och synnerligen grova vapenbrott, har inneburit att gärningspersoner har häktats med grova och synnerligen grova vapenbrott som grund. Det är viktigt eftersom en skjutning ofta snabbt följs av en annan¹³⁴, till exempel på grund av hämnd. Antalet häktade och antal domslut ökade markant 2018 och ligger sedan dess på en högre nivå.

132) Se Polismyndigheten (2021): *Lärdomar av Encrochat – Analysprojekt Robinson*.

133) Lag (2020:272) om konto- och värdefackssystem.

134) Near-repeat shootings in contemporary Sweden 2011 to 2015, Joakim Sturup, Amir Rostami, Manne Gerell, Anders Sandholm Macmillan Publishers Ltd 2017.

TABELL 40. Antal häktade och domslut där huvudbrottet är grova och synnerligen grova vapenbrott, 2017–2021.

	2017	2018	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Antal häktade	65	328	302	340	323	-17	-5,0%
Antal domslut, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse*	183	236	238	231	**	–	–

* Källa: Brottsförbyggande rådet (Brå).

** Statistiken från Brå är inte ännu sammanställd för år 2021.

Straffskärpningarna har också inneburit att hemliga tvångsmedel i större utsträckning än tidigare har använts med misstänkta grova och synnerligen grova vapenbrott som grund. Polismyndigheten har arbetat med att effektivisera utrednings- och lagföringsarbetet gällande vapenbrott genom att gå igenom förarbeten till och praxis av den skärpta lagstiftningen och sedan omsätta relevanta delar till praktiska avrapporterings- och utredningsåtgärder. Samverkan med framför allt Åklagarmyndigheten och Tullverket har varit och är en viktig del i detta arbete.

Skärpningen i vapenlagen den 1 december 2020 har inte fått något analyserbart genomslag ännu eftersom det inte kommit så många avgörande i högre instans. En farhåga var att domstolarnas bedömning av vapen som smugglas in som icke skarpa vapen men byggts om till skarpa i landet, främst så kallade startvapen och gasvapen, inte var tillräckligt skarp. Men 27 oktober 2021 meddelades en dom från Högsta domstolen (mål nr B 2465–21) där en gärningsperson dömdes för grovt vapensmugglingsbrott genom att ha smugglat tre gasvapen till Sverige där det fanns risk att vapen skulle byggas om till skarpa vapen och spridas i kriminella miljöer. Polismyndigheten bedömer att domen kommer att ha stort prejudikatvärde även för andra brottstyper som grova och synnerligen grova vapenbrott. Polismyndigheten bedömer också att domen är relevant även för andra vapentyper och vapendelar, när vapnet inte är skarpt men syftet är att det ska modifieras till skarpt.

En annan positiv följd av skärpningen i vapenlagen har varit att flera vapen omfattas av kvalifikationsgrunden att vapnet är av särskilt farlig beskaffenhet, bland annat enhandsvapen med kaliber 9 mm parabellum och vapen med jämförbara kalibrar, som är vapen som är vanligt förekommande i kriminella sammanhang. De vapnen föll i många fall utanför ramarna för att bedömas som av särskilt farlig beskaffenhet innan skärpningen.

Uppföljning av stödet från Kustbevakningen

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska redovisa vid hur många tillfällen stöd begärts från Kustbevakningen enligt förordningen (2020:726) om Kustbevakningens stöd till Polismyndigheten vid vissa polisiära insatser. Redovisningen ska inkludera en beskrivning av vilken typ av biträde som begärts och i vilken utsträckning begäran om stöd har beviljats eller nekats. Redovisningen ska även omfatta en utvärdering av i vilken utsträckning det lämnade stödet motsvarat behoven och vilka eventuella konsekvenser det medfört i de fall där en begäran om stöd har nekats.

Under 2021 begärde Polismyndigheten inte stöd vid något tillfälle enligt förordningen (2020:726) om Kustbevakningens stöd till Polismyndigheten vid vissa polisiära insatser. Begäran om biträde från Kustbevakningen sker regelbundet från Polismyndigheten. Vakhavande befäl i polisregionen kontakter vakhavande befäl i motsvarande region för Kustbevakningen. Samverkan mellan myndigheterna sker kontinuerligt inom ramen för operativa uppdrag och inom ordinarie linjeverksamhet, men under förutsättning att resurser finns att tillgå hos Kustbevakningen.

Kostnad för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i utredningsverksamheten

Enligt förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) ska Polismyndigheten redovisa antal och styckkostnad för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden. Syftet är att tillgodose regeringens behov av effektorienterad information kopplad till de mål och krav som regeringen har angett. Den indikator inom utredningsverksamheten som bäst motsvarar regeringens mål om att brottsuppleringen ska öka är antalet redovisade ärenden till åklagare. Antal ärenden som redovisats till åklagare avser de brottsärenden som i polisens register redovisats till åklagare och därmed avslutats i Polismyndighetens diarium (med beslut enligt förundersökningsprotokoll, förundersökningsanteckning eller RB 23:22). Utöver redovisade ärenden ingår även ordningsbot i beräkningen av kostnaden per ärendeslag eftersom dessa utgör upplagade brott.¹³⁵

Eftersom handläggningstiderna (genomströmningstiden) varierar mycket mellan olika typer av redovisade ärenden har en underindelning gjorts utifrån de tio brottskategorierna. Ärenden som tar längre tid att utreda kan antas kräva mer resurser och därför kosta mer. I metoden för att beräkna styckkostnaden för ärenden redovisade till åklagare används därför genomströmningstiden för att vikta kostnaden mot de olika brottskategorierna.

Modellen medger ett sätt att beskriva styckkostnaden underindelad på brottskategorier. Modellen tar dock inte hänsyn till att vissa ärenden kan vara pågående fast inget konkret utredningsarbete utförs, eller att vissa ärenden kan vara mer bemannade än andra och omfatta fler brott än ett. Det kan däremot antas att förhållandena är relativt beständiga inom respektive brottskategori, vilket gör att utvecklingen för snittkostnaden per brottskategori kan följas över tid.

Den genomsnittliga kostnaden för ett redovisat ärende i utredningsverksamheten ökade under 2021 jämfört med 2020 till 16 237 kr (+825 kr, +5,4 %). Utvecklingen kan delvis förklaras av att antalet redovisade ärenden till åklagare minskade (-10 252, -6,1 %), och att antalet utfärdade ordningsböter ökade kraftigt (+34 724, +14,7 %). Den totala kostnaden för UL ökade med 4,3 procent medan det sammanlagda antalet genomströmningss dagar för bearbetade ärenden minskade med drygt 12 procent. Detta medförde att snittkostnad för en genomströmningssdag ökade med 58 kronor (+18,6 %). Medelgenomströmningstiden för samtliga redovisade ärenden ökade något till 121 dagar (+0,4 %).

¹³⁵ Utfall kopplat till Automatisk trafiksäkerhetskontroll (ATK) har exkluderats från utfärdade ordningsböter. I tidigare årsredovisningar har antal ordningsböter redovisats per förseelse. För att efterlikna strukturen för redovisade ärenden och brott används i denna årsredovisning istället antal unika ordningsböter (en ordningsbot kan innehålla flera förseelser).

Den genomsnittliga kostnaden för ett redovisat ärende i utredningsverksamheten ökade under 2021 jämfört med 2020 till 16 237 kr (+825, +5,4 %).

TABELL 41. Styckkostnad (kr) i utredningsverksamheten, 2019–2021.

	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Total kostnad UL (tkr)*	16 019 369	17 562 796	18 310 868	748 072	4,3 %
Genomströmningstid bearbetade ärenden (dagar)	52 889 076	56 594 084	49 754 100	-6 839 984	-12,1 %
Genomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	18 738 814	20 010 859	18 856 559	-1 154 300	-5,8 %
Antal redovisade ärenden	156 520	166 724	156 472	-10 252	-6,1 %
Antal utfärdade ordningsböter	164 212	236 217	270 941	34 724	14,7 %
Kostnad per redovisat ärende (kr)	17 696	15 412	16 237	825	5,4 %

* Total kostnad UL (tkr) är hämtad från Tabell 59. Polisens intäkter och kostnader per verksamhet och år under perioden 2019–2021. I tabell 59 har justeringar och rättningar gjorts i jämförelse med tidigare årsredovisningar. Det som tidigare redovisades på raden Åtgärder inom Krisberedskap har fördelats mellan verksamhetsgrenarna Brottsförebyggande arbete, Utredning och lagföring och Service m.m. Dessutom har jämförelseåret 2020 justerats avseende fördelningen av anslag mellan Brottsförebyggande arbete, Utredning och lagföring och Service m.m. på grund av räknefel i tabell. Detta påverkar tidigare års beräkningar av kostnad per ärendeslag.

Under 2021 ökade kostnaden per redovisat ärende för samtliga av de tio brottskategorierna förutom *trafikbrott*. Störst ökning skedde för ärendeslaget *bedrägeribrott m.m.* (+24 644, +27,3%), där medelgenomströmningstiden för redovisade ärenden ökade med 21 dagar (+7,3%). Ökningen var även relativt stor för övriga *brottsbalksbrott* (+14 678, +22,5%) där medelgenomströmningstiden ökat med 3,3 procent för de redovisade ärendena.

Kostnaden för *trafikbrott* minskade med 362 kr (-10,3%), vilket framförallt förklaras av den kraftiga ökningen av antalet utfärdade ordningsböter. Trafikbrott är det minst kostsamma ärendeslaget att utreda (3 140 kr) medan *bedrägeribrott m.m.* är det dyraste (115 037 kr).

Under 2021 ökade kostnaden per redovisat ärende för samtliga av de tio brottskategorierna förutom *trafikbrott*.

TABELL 42. Styckkostnad (kr) per ärendeslag i utredningsverksamheten, 2019–2021.

	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Våldsbrott	52 487	54 319	62 405	8 085	14,9 %
Övriga brott mot person	56 893	59 008	63 247	4 239	7,2 %
Skadegörelsebrott	50 909	49 229	60 850	11 621	23,6 %
Tillgrepsbrott (exkl i butik)	45 772	44 597	52 880	8 282	18,6 %
Narkotikabrott	29 233	29 253	35 494	6 241	21,3 %
Trafikbrott	4 791	3 502	3 140	-362	-10,3 %
Tillgrepp i butik	17 934	16 318	17 542	1 224	7,5 %
Bedrägeribrott m.m.	84 883	90 394	115 037	24 644	27,3 %
Övriga BrB-brott	61 426	65 275	79 953	14 678	22,5 %
Övriga SSR-brott	26 964	24 639	27 698	3 059	12,4 %
Totalt	17 696	15 412	16 237	825	5,4 %

Polismyndighetens serviceverksamhet

Regeringens mål

Fullgöra verksamhet som ankommer på Polismyndigheten enligt särskilda bestämmelser på ett rättssäkert, enhetligt och effektivt sätt samt vara tillgänglig för allmänheten.

Sammanfattande bedömning av resultat

Polismyndighetens bedömning är att resultatet inom service och ärendehantering utvecklades positivt under 2021 jämfört med 2020. Utbudet av fler e-tjänster har förbättrat tillgängligheten. Användningen av e-tjänster för inkomna tillståndsärenden ökade jämfört med 2020.

Enligt NTU har medborgarnas upplevelse av polisens tillgänglighet utvecklats positivt. Andelen som uppgav att de var nöjda med polisens bemötande minskade dock, vilket är en negativ utveckling.

I detta avsnitt beskrivs Polismyndighetens kontakter med medborgarna via telefon, besök på polisen.se eller via fysiska besök på en polisstation. Kontakterna gäller exempelvis anmälan om brott eller lämnande av tips, eller ansökningar om till exempel ett pass, eller ett vapentillstånd. I avsnittet redovisas även kostnad för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i serviceverksamheten.

För att bedöma måluppfyllelsen för regeringens mål används följande indikatorer¹³⁶:

- andel polisanmälningar via e-tjänst
- erfarenheter av polisens tillgänglighet och bemötande (NTU)
- andel inkomna tillståndsärenden via e-tjänster
- andel funnen ägare av hittegods.

När medborgaren kontaktar polisen

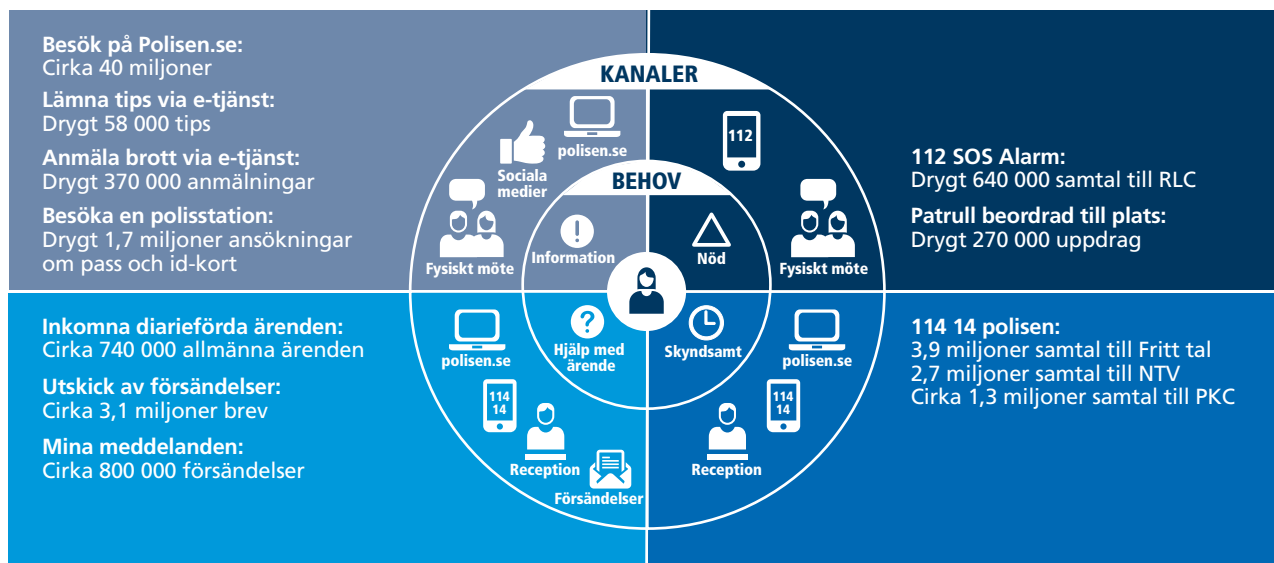
Det ska vara enkelt för medborgarna att komma i kontakt med polisen. Vi utgår från medborgarnas behov och förutsättningar och försöker att lösa så mycket som möjligt redan i första kontakten. Medborgare som behöver hjälp av polis i ett ärende kan kontakta oss genom att:

- ringa 112 eller 114 14
- besöka polisen.se
- besöka en av polisens receptioner.

Flest medborgarkontakter, oavsett ärende och angelägenhetsgrad, sker via 114 14 med i genomsnitt 3,9 miljoner samtal årligen följt av knappt 4 miljoner besök hos någon av Polismyndighetens stationer. Merparten av dessa besök görs för att ansöka och hämta pass samt nationella id-kort. När det gäller anmälan om brott väljer de flesta medborgare att anmäla via vår e-anmälan som nås på polisen.se eller att ringa 114 14.

¹³⁶) För en sammanställning över samtliga aktuella indikatorer i bedömningsmodellen, se bilaga 9.

FIGUR 33. Medborgarnas kontakter med Polismyndigheten, 2021.

Att ringa 112

Medborgare som ringer 112 hamnar hos SOS Alarm. Om ärendet kräver ingripande av polis eller gäller en viltolycka kopplar SOS Alarm samtalet till någon av landets sju regionledningscentraler (RLC).

RLC hanterar ärenden av akut karaktär som kräver polisärt ingripande omgående, skyndsamt eller i närtid. Samtliga inkomna samtal bedöms vid RLC och uppdrag fördelas till regionens tillgängliga resurser i nära samverkan med yttre befäl och jourhavande förundersökningsledare. Under 2021 innebar det att det beordrades ut patrull till plats i drygt 270 000 fall efter det att medborgaren blivit kopplad till RLC. Icke-akuta ärenden som kopplas över från SOS Alarm överförs av RLC antingen till polisens kontaktcenter (PKC) eller till aktuellt lokalpolisområde.

Under 2021 förmedlade SOS Alarm 643 682 samtal till RLC. Det är en minskning i volym jämfört med de två föregående åren som till viss del kan tillskrivas pandemin.

TABELL 43. Antal inkomna externa samtal till RLC, efter samtalstyp, 2019–2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Vidarekopplade 112-samtal till RLC	710 939	726 260	643 682	-82 578	-11,4%
Samverkansärenden*	92 731	99 634	98 037	-1 597	-1,6%
Ej akuta ärenden, hänvisning till 114 14	100 541	94 091	75 368	-18 723	-19,9%
Vidarekopplade tippsamtal**	3 579	3 309	2 130	-1 179	-35,6%

* 112-samtal som har hanterats av en operatör på SOS Alarm då ärendet förutom polis även berör räddningstjänst och/eller sjukvård. I dessa fall sköter SOS-operatören hela dialogen med den hjälpsökande.

** Tips som avser begånga eller förestående brott och ej är pågående händelse vid tidpunkten för samtalet till SOS Alarm. Dessa kopplas till PKC för handläggning.

Att ringa 114 14

När medborgaren kontaktar oss via 114 14 så styrs samtalet efter en välkomstfras automatiskt via den ärendebaserade röststyrningstjänsten Fritt tal.

I Fritt tal får medborgaren möjlighet att med några få ord beskriva sitt ärende och blir antingen kopplad vidare till nationella telefonväxeln (NTV) eller PKC. De kan också välja att få ett sms med en länk till polisen.se för att utföra sitt ärende via en e-tjänst. Under året utvecklades möjligheten att avsluta samtal i Fritt tal vilket innebär att när medborgaren inte har fler frågor kan samtalet avslutas istället för att kopplas till en operatör.

Icke akuta ärenden

Icke akuta ärenden som inte är anmälan om brott eller tips om brott vidarekopplas från Fritt tal till en operatör på NTV. Under 2021 besvarade NTV omkring 2,7 miljoner inkommande samtal. NTV hjälper i första hand medborgaren med olika ärenden men ansvarar också för att vid behov fördela samtal internt mellan medarbetare på myndigheten.

NTV har under 2019–2021 infört nya system för uppföljning av inkommande samtal vid två olika tillfällen, vilket innebär att jämförelser mellan dessa år inte är möjliga eftersom parametrarna som mäts i systemen ser olika ut. Systembytena möjliggör att förmågan att tillgodose medborgarens behov redan vid första kontakten ökar samt skapar förutsättning för fortsatt digitalisering. Därför utgör 2021 en omstart avseende uppföljning och framtida jämförelser. Antal inkommande samtal till NTV minskar dock i takt med de förbättringar som görs i Fritt tal samt lanseringar av nya e-tjänster på polisen.se för förvaltningsrättsliga ärenden.

Anmäla brott eller lämna tips om brott

Medborgare som vill anmäla brott eller lämna tips om brott via 114 14 blir vidarekopplade från Fritt tal till operatör på PKC. Under 2021 besvarade PKC 1 279 700 inkommande samtal vilket är en minskning jämfört med 2020 (1 296 842 inkommande samtal). Minskningen beror troligen på att Fritt tal under året utvecklats så att samtalen i större grad avslutas i Fritt tal eller att medborgaren styrs till en e-tjänst istället för en operatör. Via 114 14 och polisens e-anmälan hanterar PKC drygt hälften av myndighetens inkommande anmälningar om brott.

Att besöka polisen.se

Flest medborgarkontakter, oavsett kanal, ärende och angelägenhetsgrad, sker via polisen.se som har cirka 40 miljoner besök årligen. Via polisen.se vägleds medborgaren till rätt kanal exempelvis polisen.se, en e-tjänst, att ringa 112 eller 114 14 eller att besöka en polisstation. Polisen hade 2021 drygt fyra miljoner kontakter med medborgare via sociala medier och är den största myndigheten på sociala medier med sina följare. Polisen hanterar inte ärenden via sociala medier men hänvisar ofta medborgarna till information på polisen.se.

Medborgare kan göra anmälan om brott via e-anmälan om det gäller inbrott, skadegörelse, kortbedrägeri samt vissa typer av stöld. Butikspersonal kan anmäla stöld i butik via polisens e-anmälan. Inkommande anmälningar om brott via e-anmälan ökade mot föregående år, från 358 348 ärenden under 2020 till 371 680 under 2021. Anmälan om brott via e-anmälan hanteras av PKC. Användningsgraden i e-tjänsterna de tre senaste åren ligger omkring 24 procent. Under 2021 har inga nya e-tjänster för brottsanmälan lanserats.

TABELL 44. Antal brottsanmälningar totalt och via e-tjänst, 2019-2021.

Indikator	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Inkomna anmälningar	1 571 945	1 555 478	1 549 830	-5 648	-0,4 %
– varav e-anmälan	369 657	358 348	371 680	13 332	3,7 %
Andel e-anmälan	23,5 %	23,0 %	24,0 %		1,0 %-enhet

Lämna tips

Tips från medborgare är ofta helt avgörande för att polisen ska kunna kartlägga brottslighet eller se delar och helheter i ett brottsmönster. För att underlätta för medborgaren finns en e-tjänst på polisen.se där tips om brott kan lämnas. Tips via e-tjänsten hamnar hos PKC som i sin tur förmedlar tipset till det lokalpolisområde som berörs av tipset. Under 2021 inkom det 58 013 tips via e-tjänsten.

Mina meddelanden

Den 1 december 2020 anslöt sig Polismyndigheten till den statliga infrastrukturen för digital post – Mina meddelanden. Inriktningen för Polismyndigheten är att digital post ska användas så mycket som möjligt där det är lämpligt. Numera skickas kopia på polis-anmälan och brottsofferinformation samt underrättelse om beslut som digital post till de

målsägare och medborgare som har digital brevlåda. De medborgare som inte har digital brevlåda samt minderåriga får handlingarna via post till sin folkbokföringsadress.

Av de utskick som sker från Polismyndigheten skickas ungefär hälften ut som digital post. Av de cirka 1,5 miljoner kopior på anmälan som årligen skickats ut från myndigheten uppgick de digitala utskicken till Mina meddelanden till 792 444 under 2021.

Att besöka en polisstation

Det finns cirka 250 platser runt om i landet där medborgarna har möjlighet att göra ett besök för att få service. Idag måste man komma personligen för att ansöka om och hämta pass och nationella id-kort vilket innebär närmare 3,4 miljoner besök årligen. Likaså kräver in- och utlämning av hittegods ett fysiskt besök, vilket renderar omkring 70 000 besök årligen. Under 2021 ökade antal besök avseende resehandlingar jämfört med 2020 men de är fortfarande på en lägre nivå än före pandemin.

Viltolyckor

En medborgare som kolliderar med vissa arter av vilt ska anmäla det till polisen via 112 SOS Alarm. Polismyndigheten har ansvar för eftersök av trafikskadat vilt och är huvudman för Nationella viltolycksrådet (NVR) som är ett forum för samverkan om viltolycksfrågor.

Under 2021 anmäldes 65 370 viltolyckor vilket är en ökning med cirka 6,9 procent jämfört med samma period 2020 då det inträffade 61 147 viltolyckor. År 2019 inträffade 64 931 viltolyckor. Antalet viltolyckor beror framför allt på viltstammarnas täthet och mängden trafik.

NVR har under 2021 fått uppmärksamhet för sitt arbete med viltolyckor. Svenska Djurskyddsföreningen har tilldelat NVR priset Årets djurvän med motiveringen att NVR bidrar till att minska lidandet för vilda djur.

Medborgarnas upplevelse av polisens service

Servicemätningar görs regelbundet inom Polismyndigheten för att mäta hur medborgarna upplever bemötande, tillgänglighet, utförande samt helhetsintryck. Under 2021 gjordes förändringar i PKC:s servicemätning, och jämförelser med tidigare mätningar är därför inte möjliga.

Under 2021 anmäldes 65 370 viltolyckor vilket är en ökning med cirka 6,9 procent jämfört med samma period 2020 då det inträffade 61 147 viltolyckor.

Enligt nationella trygghetsundersökningen (NTU) var medborgarnas upplevelse av polisens service, i synnerhet just tillgänglighet¹³⁷, på en något högre nivå än tidigare år och har därmed en positiv utveckling jämfört med 2020. Hälften av de som varit i kontakt med polisen uppgav att de var mycket eller ganska nöjda med möjligheten att på ett enkelt sätt få kontakt med någon inom polisen som kunde hjälpa dem (+ 1 procentenhet, 50 %). Kvinnor var fortsatt nöjda i större utsträckning än män (54 % respektive 47 %). Störst andel medborgare som var nöjda med tillgängligheten fanns i polisregion Nord (53 %). För övriga polisregioner var skillnaderna små och andelen varierade mellan 48–50 procent.

När det gäller uppfattningen om hur man blivit bemött av polisen vid sin brottsanmälan¹³⁸ ser vi en något lägre nivå jämfört med 2020 (- 1 procentenhet, 53 %). Mönstret är snarlikt vad gäller könen då kvinnor även här i högre grad var mer nöjda än män (56 % respektive 51 %). En negativ utveckling har skett i polisregionerna Bergslagen, Mitt, och Väst. Polisregionerna Öst, Syd och Nord har däremot haft en positiv utveckling.

Förvaltningsrättsliga ärenden

Polismyndigheten ska enligt särskilda bestämmelser fullgöra verksamhet på det förvaltningsrättsliga området på ett rättssäkert, enhetligt och effektivt sätt. Polismyndigheten ska även vara tillgänglig för allmänheten i frågor på området. I syfte att förbättra denna verksamhet används olika verktyg, såsom ärendekonzentration, utbildning, förbättrat it-stöd, nationella styrdokument och utveckling av e-tjänster.

Pass och nationellt identitetskort

Polismyndigheten är passmyndighet inom Sverige. Myndigheten ansvarar för ärenden enligt passlagen (1978:302) och enligt förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort. Pass och nationellt identitetskort är den största ärendegruppen bland förvaltningsrättsärendena. Det totala antalet ansökningar om resehandlingar ökade under 2021 i jämförelse med 2020, men låg alltså på en lägre nivå än innan pandemin.

TABELL 45. Antal ansökningar om resehandlingar, 2019–2021.

Typ av resehandling	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Vanligt pass	1 697 141	866 856	1 333 234	466 378	53,8 %
Extra pass	4 429	1 821	1 124	-697	-38,3 %
Provisoriskt pass	41 377	9 454	24 753	15 299	161,8 %
Nationellt id-kort	333 048	313 702	361 059	47 357	15,1 %
Totalt	2 075 995	1 191 833	1 720 170	528 337	44,3 %

Ökningen av antalet ansökningar förklaras av att de restriktioner som infördes under 2020 i syfte att minska smittspridningen av covid-19, successivt lättades upp under 2021. Medborgarnas behov av resehandlingar var stort under våren och sommaren samtidigt som pågående pandemi innebar begränsningar i antalet besökare till Polismyndighetens lokaler. Dessa förhållanden påverkade medarbetarnas arbetsmiljö och verksamhetens resultat och ledde till långa väntetider för ansökan om vanligt pass och nationellt identitetskort. De långa väntetiderna bidrog till att fler medborgare ansökte om provisoriskt pass vilket till största del förklarar årets ökning av provisoriskt pass.

Coronapandemin har medfört ett ackumulerat behov av resehandlingar som vid utgången av 2021 uppgick till över en miljon pass. På grund av det ackumulerade behovet är sannolikheten hög för att ett betydligt antal fler medborgare än normalt kommer att ansöka om pass under de närmaste åren.

137) Frågan formuleras "hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med möjligheten att på ett enkelt sätt få kontakt med någon inom polisen som kunde hjälpa dig?" och ställs till personer som uppgett att de polisanmält något brott de senaste tre åren.

138) Frågan formuleras "hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med det bemötande du fick av polisen?" och ställs till personer som uppgett att de polisanmält något brott de senaste tre åren.

TABELL 46. Andel ansökningar om resehandlingar, efter kön, 2019–2021.

Typ av resehandling	2019		2020		2021	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Vanligt pass	50 %	50 %	49 %	51 %	49 %	51 %
Extra pass	18 %	82 %	14 %	86 %	14 %	86 %
Provisoriskt pass	43 %	57 %	41 %	59 %	43 %	57 %
Nationellt id-kort	54 %	46 %	54 %	46 %	54 %	46 %

Andelen ansökningar om vanligt pass fördelades jämt mellan könen under 2021. Betydligt fler män än kvinnor ansökte om extra pass under 2021 vilket troligtvis förklaras av att behovet av extra pass är större inom mansdominerade yrken, såsom pilotyrket och olika tekniska yrken. Extra pass är ett särskilt pass som får utfärdas för den som innehar ett vanligt pass och som för sitt arbete eller av annat särskilt skäl har behov av mer än ett giltigt pass.

Beslut om återkallelse av en resehandling sker enligt de grunder som anges i passlagen och i förordning om nationellt identitetskort. Den vanligaste grunden för återkallelse är att en resehandling anmälts som förkommen eller stulen. En återkallad resehandling ska alltid spärras.

TABELL 47. Antalet återkallade pass och spärrade resehandlingar, 2019–2021.

Typ av beslut	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Återkallelse av resehandling	5 164	1 714	1 580	-134	-7,8 %
Spärr av resehandling	116 181	95 111	103 176	8 065	8,5 %

Antalet återkallade resehandlingar minskade i jämförelse med 2020 och antalet spärrade resehandlingar ökade. Det finns troligen flera förklaringar till att antalet återkallade resehandlingar minskade i jämförelse med föregående år, trots att antalet ansökningar ökade. En förklaring kan vara att pass använts i mindre utsträckning än normalt på grund av coronapandemin, både som resehandling och som identitetshandling. Därigenom har troligen färre pass tappats bort och därmed inte behövt återkallas.

År 2020 avslutades Polismyndighetens upphandling av ett nytt resehandlingsavtal för persondokument och utrustning. Det nya avtalet medförde ett omfattande arbete med att byta ut utrustningen på Polismyndighetens samtliga passexpeditioner och utveckla nya persondokument under 2021.

Tillstånd enligt ordningslagen

Polismyndigheten är tillståndsmyndighet för ärenden enligt ordningslagen. Hit hör bland annat tillstånd för att anordna allmänna sammankomster, offentliga tillställningar, använda offentlig plats, utföra sprängarbete samt använda skjutbana. Prövningarna enligt ordningslagen syftar till att skapa förutsättningar för god allmän ordning och säkerhet.

Det totala antalet registrerade tillståndsärenden enligt ordningslagen uppgick under 2021 till 46 675 ärenden jämfört med 41 647 ärenden år 2020 och 50 966 ärenden år 2019.

Till följd av coronapandemin infördes deltagarbegränsningar för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. I och med deltagarbegränsningarna minskade inflödet av ansökningar om tillstånd för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar kraftigt under 2020 och 2021 jämfört med tidigare år. Under 2021 inkom sammanlagt 14 997 ärenden av dessa två ärendetyper och under 2020 inkom 12 285 ärenden. Det kan jämföras med sammanlagt 21 768 ärenden under 2019.

På polisen.se tillhandahålls e-tjänster för ansökan om vissa tillstånd enligt ordningslagen. Sedan tidigare finns möjlighet att ansöka om tillstånd för uppställande av byggetablering på offentlig plats samt ansökan om tillstånd för uteservering på offentlig plats.

TABELL 48. Antal och andel inkomna ärenden via e-tjänster för ansökan om tillstånd för byggetableringar och uteserveringar, 2019–2021.

Typ av e-tjänst	2019		2020		2021		Förändring antal inkomna ärenden	Förändring antal inkomna ärenden
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	20–21 (antal)	20–21 (%)
Byggetablering	6 784	84 %	7 370	84 %	8 813	88 %	1 443	19,6 %
Uteservering	3 137	55 %	4 022	66 %	4 635	73 %	613	15,2 %

Under våren 2021 driftsattes ytterligare tre e-tjänster i syfte att underlätta ansökningsförfarandet och effektivisera mottagandet av olika tillstånd enligt ordningslagen. Följande e-tjänster driftsattes:

- ansökan om tillstånd för att anordna, samt anmälan av, idrottsevenemang (offentlig tillställning)
- ansökan för att anordna, och anmälan av, musikevenemang (allmän sammankomst)
- ansökan om att använda offentlig plats för filminspelning (användande av offentlig plats).

Fyra av ovan nämnda e-tjänster erbjuder en möjlighet att betala ansökningsavgiften digitalt i direkt anslutning till att ansökan skickas in. Detta medför att genomströmningstiden för ett enskilt ärende förkortas eftersom handläggningen kan påbörjas tidigare.

Hittegods

Polismyndigheten tar emot upphittat gods och handlägger ärenden enligt lagen (1938:121) om hittegods. Under 2021 registrerades 68 139 hittegodsärenden jämfört med 72 675 ärenden 2020. Under både 2020 och 2021 uppgick andelen hittegods där ägare återfunnits till 43 procent.

Vapen

Polismyndigheten har i uppdrag att pröva ärenden enligt vapenlagstiftningen. Vapenlagstiftningen syftar till att motverka att skjutvapen kommer till användning vid våldsbrott eller missbrukas på annat sätt. Vapenärenden enligt vapenlagen avser till största del ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen. Övriga ärenden rör bland annat tillstånd för vapenhandel, tillstånd till EU-skjutvapenpass, tillstånd till import eller export av vapen, återkallelse av vapentillstånd, inlösen och skrotning av vapen samt kontroll av vapenhandlare och dödsbon.

Antalet registrerade vapenärenden minskade i jämförelse med föregående år. Under 2021 inkom 141 593 ärenden jämfört med 148 325 ärenden år 2020 och 141 851 ärenden år 2019. Fördelningen mellan kvinnor och män avseende ansökan om tillstånd för innehav av skjutvapen var i stort sett densamma under jämförelseåren och uppgick till cirka 90 procent män och cirka 10 procent kvinnor.

På polisen.se tillhandahålls e-tjänster för ansökan om vapentillstånd. Under 2021 ökade andelen ansökningar om vapentillstånd via e-tjänster med 3 procentenheter till 44 procent i jämförelse med 2020. År 2019 var andelen ansökningar via e-tjänster 39 procent.

Under 2021 bedrevs ett antal utvecklingsarbeten inom vapenområdet för att uppnå en mer enhetlig, effektiv och rättssäker ärendehantering. Bland annat kan nämnas:

- automatiserade funktioner i ärendehanteringssystemet som effektiviserar handläggningen av betalningsaviseringar
- en förändrad modell för ärendefördelning som innebär att inkomna vapentillståndsärenden hanteras via en manuell nationell ärendekö och handläggs i kronologisk ordning av handläggare placerade vid de sju regionala rättsenheterna oberoende av var den sökande har sin hemvist
- omstrukturering och omarbetning av information inom vapenområdet på polisen.se
- framtagande av ett nationellt enhetligt utbildningsmaterial och skriftligt handläggningsstöd för handläggning av tillstånd att driva handel med skjutvapen och genomförande av vapenhandlarinspektioner
- revidering av Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (RPSFS 2019:13) om vapenlagstiftningen, FAP 551–3.

Under 2021 registrerades 68 139 hittegodsärenden jämfört med 72 675 ärenden 2020.

I slutet av 2021 beslutade riksdagen att tilldela Polismyndigheten extra medel för att korta handläggningstiderna för vapentillståndsärenden. För att nå resultat kommer ett intensivt utvecklings- och effektiviseringsarbete att bedrivas under 2022.

Förordnade av ordningsvakter

Antalet registrerade ordningsvaksärenden uppgick 2021 till 5 597 jämfört med 4 667 för 2020 och 6 636 för 2019. Minskningen av antalet ärenden i förhållande till 2019 kan i allt väsentligt härledas till begränsningsförfordningens regler om maximalt antal deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Eftersom marknaden för ordningsvakter minskat, har viljan att utbilda sig till ordningsvakt följaktligen också minskat. Ärendena avser ansökan om att få genomgå grundutbildning och fortbildning som ordningsvakt, ansökan om förordnande samt ärenden om ordningsvaks lämplighet och återkallande av förordnande.

Vid utgången av 2021 fanns det 7 559 aktiva ordningsvakter, vid utgången av 2020 uppgick antalet till 7 864 (-4 %). Minskningen förklaras till största del av att coronapandemin bidragit till färre uppdrag för ordningsvakter samt av att den avgiftshöjning för grund- och fortbildning som genomfördes i början av 2020 sannolikt bidragit till att färre personer sökt sig till utbildningarna.

TABELL 49. Antal aktiva ordningsvakter, efter kön, 2019–2021.

	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Kvinnor					
Antal	967	934	901	-33	-3,5 %
Andel	12 %	12 %	12 %		
Män					
Antal	7 185	6 915	6 657	-258	-3,7 %
Andel	88 %	88 %	88 %		
Uppgift saknas om kön	14	15	1		
Totalt antal aktiva ordningsvakter	8 166	7 864	7 559	-305	-3,9 %

Med anledning av coronapandemin förlängde Polismyndigheten beslutet om att ställa in all fortbildning av ordningsvakter även under 2021. För att det inte skulle uppstå brist på ordningsvakter beslutades om en tidsbegränsad föreskrift, Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2020:20) om fortbildning av ordningsvakter med anledning av sjukdomen covid-19, FAP 670–2. Föreskriften, som trädde i kraft den 1 januari 2021, innebär att en ordningsvakt kunde bli förordnad på nytt i ett år, maximalt två gånger, utan att föreskriven fortbildning hade genomgåts. Utöver denna föreskrift beslutade Polismyndigheten om ytterligare två tidsbegränsade föreskrifter:

- Polismyndighetens föreskrifter (PMFS 2020:19) om utbildning av skyddsvakter med anledning av sjukdomen covid-19, FAP 694-2
- Polismyndighetens föreskrifter (PM 2020:18) om utbildning av väktare med anledning av sjukdomen covid-19, FAP 573–2.

Polismyndigheten har under året arbetat med att ta fram ett digitalt stöd för ordningsvaktens tjänstgöringsanmälan och avrapportering (eNova/Nova). Det digitala stödet möjliggör för Polismyndigheten att i realtid få en uppfattning om antalet ordningsvakter som är i tjänst och var de befinner sig.

Under året arbetade myndigheten med en ordningsvaksstrategi för att i större utsträckning kunna tillvarata det komplement som förordnande ordningsvakter utgör till polisen i det ordningshållande och trygghetsskapande arbetet. Strategin kommer att beslutas i början av 2022. Polismyndigheten har under året ingått i expertgrupp i översynen av regelverket för ordningsvakter *En ny lag om ordningsvakter* (SOU 2021:38).

Skadeståndsärenden

Polismyndigheten prövar anspråk på ersättning för skador som riktas mot polisen enligt förordning (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten. Anspråk som grundas på påståenden om felaktiga beslut, felaktiga uppgifter i polisens register och påstådda överträdelse av Europakonventionen överlämnas till Justitiekanslern för prövning. Polismyndighetens beslut i ett skadeståndsärende kan inte överklagas, men den som inte är nöjd med ett beslut kan väcka skadeståndstalan vid allmän domstol. I skadeståndsverksamheten ingår även att föra Polismyndighetens talan i sådana skadeståndsprocesser vid domstol.

De skadeståndsanspråk som kommer in till Polismyndigheten är av skiftande karaktär. Ofta rör det sig om skador som har uppstått på egendom i samband med att Polismyndigheten, i utredande eller hjälpande verksamhet, tvingats använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd. Denna ärendetyp har ökat under de senaste åren, sannolikt till följd av flera omfattande förundersökningar kopplade till den grova gängkriminaliteten. Polismyndighetens hantering av gods, framför allt vid beslagshantering och hittegodsärenden ger upphov till skadeståndsärenden. Anspråk på ersättning för sakskador som drabbat vissa polisanställda i tjänsten regleras också inom myndigheten.

Digital handläggning av skadeståndsärenden infördes under år 2020 och samma år beslutades även rättsavdelningens handbok för skadereglering.¹³⁹ Fortsatt effektivisering av verksamheten pågår med syfte att göra handläggningen än mer enhetlig och rättssäker.

TABELL 50. Antal utbetalningar, respektive utbetalda belopp, med anledning av beviljade skadeståndsanspråk mot Polismyndigheten, 2019–2021.

Skadelidande	2019		2020		2021		Förändring 20-21 (antal)		Förändring 20-21 (%)	
	Antal utbetalningar	Belopp (kr)	Antal utbetalningar	Belopp (kr)	Antal utbetalningar	Belopp (kr)	Antal utbetalningar	Belopp (kr)	Antal utbetalningar (%)	Belopp (%)
Företag	324	5 340 376	360	7 240 077	470	8 440 144	110	1 200 067	30,6 %	16,6 %
Privatperson	523	4 288 011	519	4 607 310	576	5 208 069	57	600 759	11,0 %	13,0 %
Summa	847	9 628 387	879	11 847 387	1 046	13 648 213	167	1 800 826	19,0 %	15,2 %

139) Polismyndigheten: Rättsavdelningen 2020:1.

Informationsförvaltning

Informationsförvaltningen ansvarar för hur skriftlig information kommer in i och lämnas ut från myndigheten. Detta omfattar bland annat diarieföring, arkiv, dokumenthantering och registervård.

Skriftliga kontakter med Polismyndigheten

Myndigheten tar emot skriftliga kontakter från medborgare via fysisk post, fax, e-post eller digitala e-tjänster. Förmågan att ta emot och hantera dessa kontakter utvecklas successivt, med målsättningen att kunna handlägga och arkivera dessa ärenden digitalt.

Funktionen för nationell skanning i Kiruna digitaliserar inkomna pappershandlingar genom skanning. Under 2021 tog funktionen emot och skannade omkring 1,1 miljoner dokument, vilket är en minskning jämfört med volymen för 2020. Minskningen beror på att e-tjänsten för begäran om registerutdrag från belastningsregistret driftsattes under sommaren 2021, vilket medförde en möjlighet att ansöka om dessa utdrag digitalt.

Myndigheten gör också nationella utskrifter och expedierar till medborgare, exempelvis registerutdrag och brottmålskopior. År 2021 skickade myndigheten cirka 3,1 miljoner brev. Denna volym är en minskning jämfört med 2020 års nivå, då myndigheten skickade 3,8 miljoner brev. Minskningen beror på att myndigheten genom att ansluta sig till Mina meddelanden har möjlighet att skicka målsägandekopia digitalt till de mottagare som har registrerat sig för en digital brevlåda.

Skannings- och utskriftslösningar utgör en brygga mellan pappershantering och fullt utvecklad digitalisering. Över tid är avsikten att skannings- och utskriftsvolymer ska minska, i takt med att myndigheten övergår till digitala tjänster och flöden. Innan volymerna i denna verksamhet kan minska, ska flera ytterligare flöden läggas över för nationell och regional skanning samt nationell utskrift, som ett led i utvecklingen.

År 2021 skickade myndigheten cirka 3,1 miljoner brev.

Diarieföring, arkivfrågor och digitalt arbetsätt

Totalt diariefördes cirka 736 000 allmänna ärenden under 2021. Detta omfattar ärenden i polisens hjälpande och stödjande verksamhet, administrativa ärenden och förvaltningsrättsliga ärenden. Ärendevolymen har, med undantag för en viss coronaeffekt under delar av 2020, generellt sett haft en ökande trend sedan flera år. Bakgrunden till de ökande volymerna av diarieförda ärenden är främst att det kommer in flera begäranden och ansökningar till Polismyndigheten. Polismyndigheten fortsätter utvecklingsarbetet med att införa digitalt arbetsätt för allmänna ärenden.

Utlämnande av allmän handling och registerutdrag

Polismyndigheten hanterar varje år ett stort antal ärenden som gäller utlämnande av handlingar eller uppgifter, på begäran av enskilda och myndigheter. År 2021 tog Polismyndigheten emot 131 000 utlämnandeärenden, jämfört med 124 000 ärenden under 2020.

Det pågår ett utvecklingsarbete som syftar till att effektivisera utlämnandeprocessen och därmed bättre möta såväl lagens skyndsamhetskrav som medborgares förväntningar om service och digital tillgänglighet. Under 2021 lanserades en e-tjänst för begäran av utlämnande av allmän handling. Drygt 15 000 utlämnandeärenden kom in via e-tjänsten under 2021. Under året startade funktionen för utlämnandeärenden sin verksamhet i Göteborg, även den ett led i den pågående verksamhetsutvecklingen.

Under 2020 lades Palmeutredningen ned, vilket innebar att delar av utredningsdokumentationen övergick till allmän handling och blev möjlig för allmänheten att begära ut. Utredningen är fortfarande av stort allmänintresse. Varje utlämnandeärende genererar en sekretessprövning enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att pröva om den efterfrågade informationen kan lämnas ut. För närvarande arbetar fem personer med att sekretesspröva allmänna handlingar för utlämnande ur Palmearkivet.

Polismyndigheten hanterar även begäran om registerutdrag från Polismyndighetens belastningsregister. Dessa begäranden görs främst av enskilda medborgare i samband med anställning inom exempelvis vård eller skola, men även av företag och myndigheter. Under 2021 inkom närmare 875 000 begäran om registerutdrag till enskilda, vilket är en relativt oförändrad nivå jämfört med 2020.

Under andra halvåret 2021 lanserades myndighetens nya e-tjänst för begäran om registerutdrag. Av de ansökningar som myndigheten mottagit under år 2021 har totalt drygt 172 000 inkommit via e-tjänsten.

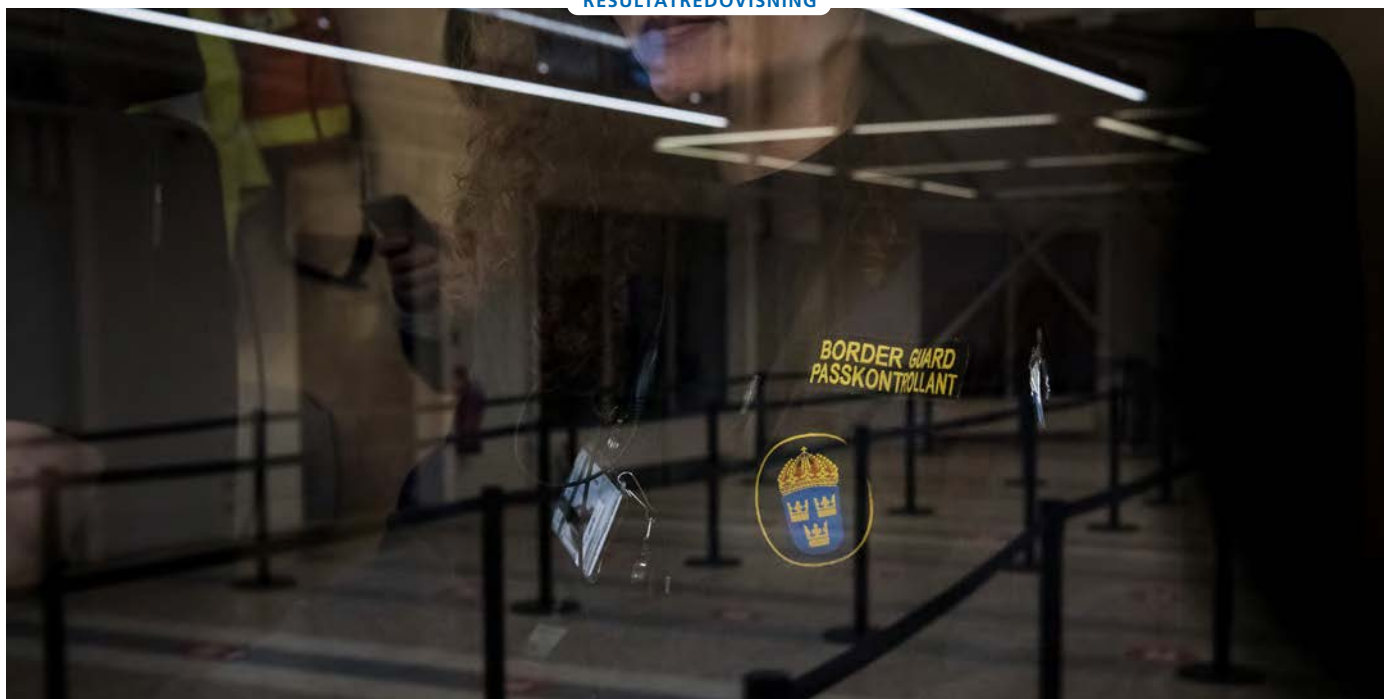
Uppbördshantering

Polismyndigheten är uppborgsmyndighet för betalning av böter inom hela rättsväsendet. I detta uppdrag ingår ett ansvar för att handlägga inbetalningar av böter som utfärdats av Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen eller som beslutats av domstol.

Under 2021 hanterades totalt 496 000 ärenden gällande bötesinbetalningar, en ökning med 12 procent jämfört med 2020, vilket motsvarar 1,05 miljarder kronor.

Polismyndighetens utfärdade böter ökade med 16 procent, och böter beslutade av domstol med 8,5 procent. Böter utfärdade av åklagare minskade med 7 procent jämfört med 2020. Ökningen av antal ärenden från Polismyndigheten antas bero på införandet av myndighetens mobila bötesapplikation för utfärdande av digitala förelägganden som har förenklat processen för att utfärda böter i direkt anslutning till förseelsen.

Verksamheten utvecklas kontinuerligt för att möta det ökande antalet uppborgsärenden. Arbetet görs genom ständiga förbättringar som minskar manuell handläggning av uppborgsärenden. Arbeta med ett förbättrat systemstöd för bötesinbetalningar pågick under året.

Kostnad för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i serviceverksamheten

Enligt förordning om årsredovisning och budgetunderlag ska Polismyndigheten redovisa antal och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden. Syftet är att tillgodose regeringens behov av effektorienterad information kopplad till de mål och krav som regeringen har angett.

Inom serviceverksamheten utförs flera aktiviteter som relaterar till verksamheter som enligt särskilda bestämmelser åligger på Polismyndigheten att hantera på ett rättssäkert, enhetligt och effektivt sätt.

Så här har vi beräknat styckkostnaden för vanliga pass. Utgångspunkten är polisens kalkyl- och uppföljningsmodell som används för beräkning av kostnader för den avgiftsfinansierade verksamheten:

- direkta kostnader (lönekostnader, lokalkostnader, kostnader identifieras för passböcker med flera)
- lönekostnaden baseras på nedlagda timmar multiplicerat med timkostnad för passhandläggare
- lokalkostnader betraktas som en direkt kostnad men fördelas ut med fördelningsnyckel
- indirekta kostnader i form av ledning, administration etc. fördelas utifrån fördelningsnyckel
- de direkta och indirekta kostnaderna summerar till totalkostnaden för passverksamheten
- antal sålda pass tas fram genom att den totala intäkten för vanliga pass divideras med avgiften för pass
- styckkostnaden tas fram genom att totalkostnaden för passverksamheten divideras med antal sålda pass.

Under 2021, liksom 2020, har coronapandemin förändrat förutsättningarna för passverksamheten. Efterfrågan på pass minskade kraftigt under 2020 för att sedan succesivt öka under 2021 vilket inneburit minskade intäkter. Kostnaderna har inte minskat i samma utsträckning eftersom medborgarnas rätt att ansöka om pass inneburit att verksamheten behövt fortgå.

Efterfrågan på pass minskade kraftigt under 2020 för att sedan succesivt öka under 2021 vilket inneburit minskade intäkter.

TABELL 51. Kostnad per vanligt pass, 2019–2021.

	2019	2020	2021	Förändring 20–21 (antal)	Förändring 20–21 (%)
Styckkostnad (kr), vanligt pass	387 kr	585 kr	431 kr	-154	-26,3 %

Internationell verksamhet och åtaganden

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska analysera och redovisa hur det internationella arbetet i stort ger mervärde och ökad effektivitet i polisverksamheten, särskilt i arbetet mot gränsöverskridande och organiserad brottslighet samt it-relaterad brottslighet, om justeringar i den egna verksamheten behöver göras för att ytterligare förbättra effektiviteten och mervärdet av det internationella arbetet, bedömt mervärde av bidragen till EU:s, FN:s och OSSE:s freds- och säkerhetsfrämjande arbete för organisationernas verksamhet, vilka bidrag som varit av särskild polisiär relevans och hur bidragen medverkat till att adressera gränsöverskridande säkerhetsutmaningar, omfattningen av och kostnaderna för sitt bidrag till freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, i tillämpliga delar uppdelat utifrån insats (de finansiella villkoren för Polismyndighetens bidrag till freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet specificeras i regleringsbrev under utgiftsområde 5 Internationell samverkan och utgiftsområde 7 Internationellt bistånd), de åtgärder som har vidtagits för att genomföra rättsakter och överenskommelser inom ramen för arbetet i Europeiska unionen.

Polismyndigheten ska analysera de säkerhetsmässiga förutsättningarna för sina bidrag till EU:s, FN:s och OSSE:s freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet och vid behov informera regeringen om säkerhetsrelaterade frågor.

Värdet av det internationella arbetet i stort

Den organiserade brottsligheten har inga landsgränser och måste mötas med polisiärt samarbete såväl i Norden, EU som över hela världen. Polismyndigheten har under året fortsatt att intensifiera och utveckla det internationella arbetet för att öka effekten av det brottsbekämpande arbetet. Arbetet ger ett stort mervärde för många delar av polisverksamheten vilket exemplifieras nedan.

Den organiserade brottsligheten har inga landsgränser och måste mötas med polisiärt samarbete såväl i Norden, EU som över hela världen.

Bekämpning av it-relaterad brottslighet kräver internationellt samarbete

It-brottsligheten är gränsöverskridande och de så kallade cyberkriminella kommer därför ständigt att, helt utan hinder av nationsgränser eller jurisdiktioner, finna nya sätt att dra nytta och vinning av sin brottslighet på bekostnad av medborgare, näringsliv och samhället i stort. Behovet av att bekämpa denna brottslighet i internationell samverkan är därför grundläggande för de rättsvårdande myndigheterna.

Ett omfattande internationellt samarbete pågår där information från stora mängder beslagtagna servrar i Sverige delas med flera länder. Information från svenska utredningar i samband med Kaseya-attacken, en så kallad ransomware-attack¹⁴⁰ mot olika företag sommaren 2021, har delats med Europol och andra länder som har pågående utredningar mot samma hotaktör.

Joint Cybercrime Action Taskforce (J-CAT) är placerad vid Europols European Cybercrime Centre (EC3) i Haag. J-CAT är en operativ samarbetsform vars mål är att bekämpa följande brottsområden:

- tekniskt avancerade cyberbrott (till exempel skadlig kod, överbelastningsattacker och dataintrång)
- facilitering av cyberbrott (till exempel counter-antivirustjänster, leasing och uthyrning av it-system för kriminell användning, penningtvätt och kriminell användning av virtuella valutor)
- cyberrelaterade gränsöverskridande bedrägerier
- internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn.

¹⁴⁰) Dataintrång med hjälp av skadlig kod i utpressningssyfte.

J-CAT agerar operativt mot den mest prioriterade cyberbrottsligheten utifrån medlemsländernas prioriteringar. Sveriges representation vid J-CAT har bidragit till att flera ärenden i andra länder lett till åtal. Sverige har fått stöd i flera operativa ärenden med lyckat resultat. Mängden SIENA-meddelanden¹⁴¹ både från och till Sverige ökar stadigt som ett mått på att det internationella utbytet intensifieras.

Utstationeringar och utvecklingsarbeten förebygger och motverkar den gränsöverskridande brottsligheten

Genom personalbidragen till freds- och säkerhetsfrämjande insatser bidrar Polismyndigheten till att minska konflikter i länder och stabilisera säkerhetsläget och de nationella institutionerna på plats. Detta försvårar i sin tur för kriminell verksamhet. Bilaterala polisiära utvecklingsarbeten är ett komplement och ger tillfälle för Polismyndigheten att både lära från och stödja andra länder i reformarbete samt att utveckla deras polisorganisationer som Polismyndigheten behöver samverka med.

Utöver Polismyndighetens personalbidrag till multilaterala freds- och säkerhetsfrämjande insatser, slöt myndigheten under 2021 ett samarbetsavtal med FN:s utredningsgrupp för ansvarutkrävande av ISIL/Daesh övergrepp i Irak, UNITAD. Avtalet syftar till att underlätta svenska brottsbekämpande myndigheters arbete med att utreda IS-terroristers brott.

Bilaterala polisiära utvecklingsarbeten är ett komplement och ger tillfälle för Polismyndigheten att både lära från och stödja andra länder i reformarbete.

141) SIENA: ett ärende- och meddelandesystem inom Europolsamarbetet.

Inom ramen för det internationella utvecklingssamarbetet, fortlöpte insatserna i Colombia, Serbien, Moldavien, Albanien och ITP:n.¹⁴² Parallellt med detta pågick planering och uppbyggnad för nya insatser i Moldavien, Nordmakedonien och Serbien, där Polismyndigheten bland annat kommer ge stöd inom jämställdhet, *Community Policing* och bastaktik.

När konflikter och kriser tvingar människor på flykt, utgör EU:s Frontex-operationer en viktig del i att motarbeta irreguljär migration. Under året har Polismyndigheten bidragit med utsänd personal och teknisk utrustning både i och utanför EU. De utsända består av både polisär- och civilanställd personal som är utstationerad på lång- eller korttidsuppdrag i gemensamma operationer inom Frontex. Exempelvis har svensk personal varit placerad i den snabbinsats som pågått i Litauen med anledning av det höga migrantrycket från Belarus. En svensk polishelikopter har varit utstationerad vid den spanska sydkusten och kunnat bidra med sina observationer avseende både migration och gränsöverskridande brottslighet. Polismyndigheten har återvändandesambandsmän¹⁴³ på plats i länder av särskild prioritet. Under året har dessa haft placeringar i Marocko, Afghanistan, Etiopien, Kenya och Somalia, samt ambulerande återvändandesambandsmän på kortare uppdrag i Egypten, Senegal, Djibouti, Sudan, Tunisien och Nigeria. Inom ramen för det nordiska polis- och tullsamarbetet (PTN) har Polismyndigheten även sambandsmän utstationerade i sex länder. Dessa utgör en del av de nordiska polisorganisationernas förlängda arm utomlands i det brottsbekämpande arbetet.

Under året har Polismyndigheten bidragit med utsänd personal och teknisk utrustning både i och utanför EU.

Interpolsamarbetet

Interpol, med 194 medlemsländer, är av väsentlig betydelse för det internationella samarbetet. Interpol samordnar regelbundet globala operationer i kampen mot organiserad brottslighet. Polismyndigheten har även under 2021 deltagit i Operation PANGEA vilken fokuserade på att störa onlineförsäljning av förfälskade och olagliga hälsoprodukter och öka medvetenheten om riskerna med att köpa läkemedel från oreglerade webbplatser. Ytterligare exempel är Operation 30 Days at Sea som tog sikte på vattenföroreningar genom olagliga utsläpp till sjöss, i floder eller i kustområden. Sammanfattningsvis har de globala insatserna gett goda resultat för att upptäcka brottslighet, förhindra att till exempel potentiellt farliga läkemedel når intet ont anande konsumenter och för att störa kriminella gruppers aktiviteter.

Europolsamarbetet

Samarbetet inom Europol har fortsatt att generera stor nytta. Förutom att utredningar med anledning av den krypterade mobiltjänsten Encrochat fortsatt under 2021 har de brottsbekämpande myndigheterna kunnat följa meddelanden i ytterligare två krypterade mobiltjänster. I ett av de ärendena hade Sverige en ledande roll och samordnade det europeiska arbetet via Europol. Ett exempel på en sådan operation är vield som Sverige ledde tillsammans med Nederländerna och FBI. Operationen ledde till ett stort antal gripna och beslag.¹⁴⁴ En framgångsfaktor har varit övriga medlemsstaters lagstiftning avseende inhämtning, lagring, bearbetning och användning av krypterade uppgifter som möjliggjort att svensk polis fått ta del av uppgifterna.

Därutöver har Polismyndigheten även under 2021 fortsatt driva ärenden mot prioriterade personer inom den organiserade brottsligheten tillsammans med Europol. Ärendena är ännu ej avslutade.

Det riktade operativa stöd till medlemsstaterna som Europol har utvecklat de senaste åren har visat sig vara oerhört framgångsrikt och för Polismyndigheten starkt bidragit till både omfattande lagföring av personer och stora beslag av narkotika och vapen. Ärendena har tydligt påvisat potentialen i ny, förstärkt nationell lagstiftning avseende tillgång till digital information i brottsförebyggande syfte. Samverkansformen har även starkt bidragit till betydligt mer omfattande samverkan och samordnade insatser mellan medlemsstaternas

142) International Training Programme on Gender Based Violence, som genomförs i Albanien, Moldavien, Montenegro, Serbien och Ukraina.

143) Återvändandesambandsmännen verkar för svenska återvändande/verkställighetsärenden genom att bygga upp kontakter med lokala och internationella aktörer som kan hjälpa till att effektivisera och underlätta ett humant och hållbart återvändande.

144) Se avsnitt Krypterad kommunikation – samverkan mot grov organiserad brottslighet – Resultat.

brottsbekämpande myndigheter vilket utvecklat processen och infrastrukturen för större samordnade internationella ärenden inom Polismyndigheten.

EMPACT

Polismyndigheten har samordningsansvar för Sveriges brottsbekämpande myndigheters deltagande i EMPACT (European Multidisciplinary Plattform Against Criminal Threats), som utöver Polismyndigheten består av Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Skatteverket och Tullverket. EMPACT syftar till att gemensamt jobba mot de mest framstående brottstyperna och hoten mot EU.

Polismyndigheten har ett stort engagemang i EMPACT-samarbetet vilket visar sig i myndighetens deltagande i olika EMPACT-aktiviteter. Polismyndigheten deltog i flertalet av de drygt 200 aktiviteter som genomfördes. Aktiviteterna var fördelade på 11 prioriterade aktivitetsområden av totalt 13. Inom varje aktivitetsområde (OAP¹⁴⁵) genomförs ett antal insatser som krävde deltagande och resurser från polisregionerna. Insatserna ger effekt och mervärde, vilket exemplifieras nedan.

Insatserna riktade sig till exempel mot internationell stöldbrottslighet, människohandel, arbetskraftsexploatering, utnyttjande av barn, illegala vapen, sprängmedel, narkotika, illegal immigration och smuggling av djur.

Polismyndigheten och Tullverket genomförde en insats mot bland annat gränsöverskridande stöldbrottslighet. Insatsen resulterade bland annat i flera gripna för olika typer av stöder, narkotika och penningtvätt och några personer avvisades med återreseförbud. Utöver detta anträffades flera rattfyllerister och bilar togs i beslag. Godsvärden för flera hundra tusen kronor återtogs. Totalt kontrollerades cirka 1 000 fordon både vid gränsövergångar och inne i landet. Ett annat exempel är insatsen mot exploatering av barn med syfte att skydda utsatta barn och yngre personer mot exploatering för bland annat sexuella ändamål, tvång att tigga eller tvång att begå kriminella handlingar samt för att störa ut kriminella nätverk som utnyttjar barn. Flera barn påträffades med tiggeri, där den yngsta var 12 år.

¹⁴⁵) Operational Action Plans.

Samarbetet inom Norden

Det nordiska samarbetet är viktigt och högt prioriterat i Polismyndigheten. Under året antog rikspolischeferna bland annat en reviderad nordisk polissamarbetsöverenskommelse som syftar till att främja och förenkla samarbetet mellan de nordiska polismyndigheterna.

Polismyndigheten har fortsatt arbetet med att bredda och fördjupa det nordiska samarbetet, bland annat genom ett fortsatt framgångsrikt pilotsamarbete med det danska gränscentret mot gränsöverskridande brottslighet i Köpenhamn.

Decentraliseringen av Polismyndighetens internationella ärendehandläggning i Sverige har fortsatt att inspirera grannländerna och finsk polis valde under året att permanenta ett sådant arbetssätt med stöd från Polismyndigheten. Även Norge har visat intresse av att skapa en liknande struktur. Att de nordiska polismyndigheterna har en alltmer liknande ansats bedöms ha stor potential i samarbetet mot gränsöverskridande brottslighet.

Polismyndigheten fortsatte även att samverka med norsk polis rörande en framtida gemensam polisstation på gränsen mellan Sverige och Norge i Eda kommun. Syftet med polisstationen är att genom samlokalisering stärka förutsättningarna för samarbete mot brottslighet i regionen. I juli beslutade rikspolischefen att ge Polisregion Bergslagen i uppdrag att närmare utreda förutsättningarna för den framtida polisstationen. I augusti gav den norska regeringen grönt ljus för planerna vilket innebär att arbetet formaliseras med sikte att inleda byggnationen 2022.

En annan betydelsefull utveckling som Polismyndigheten varit delaktig i är det nya regeringsavtalet mellan Sverige och Finland rörande stärkt polissamarbete i gränsområdet i Tornedalen. Undertecknandet ägde rum i Torneå oktober 2021. Det utökade samarbetet innebär att svensk och finsk polis ska kunna arbeta på andra sidan gränsen i brådskande situationer i de kommuner som ingår i samarbetsavtalet.

Det utökade samarbetet innebär att svensk och finsk polis ska kunna arbeta på andra sidan gränsen i brådskande situationer i de kommuner som ingår i samarbetsavtalet.

Behov av utveckling och justeringar i verksamheten

Polismyndigheten analyserar löpande vilket mervärde och förbättrad effektivitet som kan åstadkommas genom justeringar i den egna verksamheten och utveckling av det internationella samarbetet.

Sambandsmannaverksamheten

De svenska sambandsmännen arbetar som nordiska sambandsmän inom ramen för PTN (Polis Tull Norden). Polismyndigheten har sedan många år tillbaka haft fem bilaterala sambandskontor med placeringar i Bogotá, Bangkok, Istanbul, Sarajevo och Belgrad samt fyra sambandsmän placerade vid den svenska desken vid Europol. Några av sambandsmännen har även sidoackrediteringar¹⁴⁶ i närliggande länder vilket gör att sambandsmannaverksamheten täcker in 15 länder.

Den 1 september 2021 öppnades ett sjätte kontor med placering i Tbilisi, Georgien. Polismyndigheten ser ett mervärde i att placera en sambandsman i Tbilisi för att stärka och utveckla samarbetet ytterligare med Georgien när det gäller bekämpningen av internationella stöldligor med georgiska anknytningar som opererar runt om i Sverige. Vidare är posteringen kopplad till en aktivitet inom EMPACT-samarbetet som Polismyndigheten är ansvarig för. Såväl placeringen av sambandsmannen som EMPACT-aktiviteten har rönt stort intresse från flera medlemsländer som har liknande problematik med stöldligor kopplat till Georgien.

Stärkt förmåga regionalt inom myndighetssamverkan

För att nå ökad myndighetssamverkan finns nu personal från Skatteverket på plats inom Polismyndigheten på åtta regionala orter. De internationella operativa handläggarna (IOH) från Skatteverket har utbildats i de polisiära it-systemen SIENA¹⁴⁷ och EIS.¹⁴⁸ Syftet är att deras funktion, i likhet med polisens IOH, ska söka upp ärenden i it-systemen och förbättra förmågan att använda de internationella verktygen för en mer effektiv brottsbekämpning.

Utveckling av polisär utbildning

I syfte att stärka kunskapen om och användningen av de internationella verktygen som en naturlig del i det brottsbekämpande arbetet har Polismyndigheten påbörjat framtagande av en digital plattform för polisens fort- och vidareutbildning. Plattformen innehåller grundläggande såväl som riktade utbildningar. Under året har även kunskaphöjande insatser genomförts i samarbete med de lärosäten som har polisprogrammet.

Utveckling inom den freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten

Avseende den freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten, fortsätter arbetet med att identifiera och utveckla nya former för insatser och bidrag. Utvecklingen inom verksamhetsområdet indikerar en viss risk för att Polismyndigheten framöver kan få svårare att sekondera polisanställda i önskvärd omfattning till befintliga missioner och fältinsatser, då finansieringen i organisationerna är otillräcklig. Polismyndigheten upprätthåller även en kompetensförsörjningspool för att ge bättre förutsättningar för svenska kandidater att få strategiska tjänster inom de internationella organisationerna, varifrån möjligheterna till påverkan och insyn i den freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten ökar.

Polismyndighetens bidrag till EU:s, FN:s och OSSE:s freds- och säkerhetsfrämjande arbete

Mervärde av bidragen

En av målsättningarna med EU:s, FN:s och OSSE:s freds- och säkerhetsfrämjande verksamheter är att stabilisera kris- och konflikttrabbade områden och att bidra till en fungerande säkerhetssektor. Polisen har en avgörande roll i att säkra ett tryggt samhälle, sär-

146) PTN-sambandsmän kan sidoackrediteras i närbelägna länder där det inte finns någon sambandsman stationerad. Det innebär att sambandsmannen är PTN:s representant där och sköter förbindelserna genom regelbundna besök.

147) Ärende- och meddelandesystem inom Europol-samarbetet.

148) Underrättelsesystem inom Europol-samarbetet.

skilt i postkonflikt och fredstid, och Polismyndighetens bidrag till organisationernas arbete bör därför ske på olika nivåer.

Polismyndigheten förespråkar en civilt orienterad polis, det vill säga en demokratisk och jämställd polisorganisation som värnar om tryggheten och säkerheten för hela befolkningen, vilket ligger i linje med de riktlinjer och målsättningar som finns i organisationerna. Samtidigt är den nuvarande diskursen i den internationella freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten delvis militärt influerad. Polismyndigheten har därför ytterligare anledning att bidra med sin polisiära kompetens, i både planeringen och i genomförandet av insatser.

Under 2021 bidrog Polismyndigheten till den strategiska planeringen och utvecklingen av EU:s GSFP¹⁴⁹-insatser, genom att sekondera tre personer till EU:s utrikestjänst med fokus på strategisk planering, resursallokering till insatser samt utbildningar.¹⁵⁰ Därtill sekonderades en polisanställd till EU-delegationen i New York från och med hösten 2021, för att samordna EU:s och FN:s arbete med att motverka terrorism.

Inom ramen för fältinsatserna¹⁵¹, bedömer Polismyndigheten att den har tillfört särskilt mervärde inom verksamhetsområden såsom:

- *Community Policing* (särskilt OSSE:s Sekretariat, EUAM Ukraina och UNMISS)
- arbete mot grov organiserad brottslighet, inklusive underrättelselett polisarbete (särskilt OSSE Nordmakedonien, EUAM Irak, EUPOL COPPS, EULEX, MONUSCO)
- arbete med folksamlingar och allmänna sammankomster (särskilt EUAM Ukraina, EUPOL COPPS)
- arbete mot könsrelaterat våld, inklusive sexuellt våld (särskilt EUAM Ukraina, MINUSCA, MONUSCO, UNMISS, UNITAD)
- arbete mot terrorism och våldsamt extremism (särskilt OSSE:s Sekretariat, EUAM Irak, EUBAM Libyen, EU-delegationer, UNITAD)
- utredningsverksamhet (särskilt EUAM Ukraina, EUPOL COPPS, MONUSCO, UNITAD)
- samverkan/*Liaison* (särskilt EULEX, EUCAP Somalia, MONUSCO, MINUSMA).
- miljöbrott eller miljörelaterat arbete (EUPOL COPPS och EUAM Ukraina)
- arbete för ökad jämställdhet (flertalet insatser i olika omfattning, men särskilt i EUMM, EUPOL COPPS, EUBAM Rafah, UNSOM och OSSE Nordmakedonien där några av Polismyndighetens anställda har haft en roll som Gender Focal Point i missionen).

Polismyndigheten har även, i sammanhanget sett, en hög andel kvinnor bland sina utsända, vilket bidrar till en mer inkluderande och representativ personalsammansättning i insatserna.

Bidrag av särskild polisiär relevans

Polismyndighetens bedömning från år 2020 av särskilt polisiärt relevanta¹⁵² insatser var i huvudsak giltig även 2021. Det innebär att följande insatser med svenskt polisiärt deltagande bedömts som särskilt polisiärt relevanta för 2021, utifrån till exempel insatsernas mandat och uppgifter eller geografiska läge:

- Kosovo (EULEX och EU-kontoret)
- Ukraina (EUAM och OSSE SMM)
- Somalia (UNSOM och EUCAP)
- Mali (MINUSMA)
- Irak (UNITAD och EUAM)
- Libyen (EUBAM).

149) EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

150) Vid European Security and Defence College (ESDC).

151) En lista över de akronymer som förekommer nedan återfinns i bilaga 7.

152) Med referens till *Polismyndighetens plan för allvarlig och organiserad brottslighet – Polisoperativ inriktning (POI)*, PM 2018:22.

Polismyndigheten har även, i sammanhanget sett, en hög andel kvinnor bland sina utsända, vilket bidrar till en mer inkluderande och representativ personalsammansättning i insatserna.

Polismyndigheten har också ett särskilt intresse av deltagande i insatser inom Europa och dess närområde (till exempel västra Balkan, Ukraina, Georgien, Mellanöstern och Nordafrika) utifrån de gränsöverskridande brottsmönster som finns.

Bidragen till EU:s delegationer (kontoret i Pristina och delegationen i New York under 2021) bedöms som givande, då poliserådgivarna på delegationerna stöttar multilaterala polisiära initiativ sett till ett bredare freds- och säkerhetsfrämjande uppdrag.

Polisens bidrag inom tre specialiserade polisteam (SPT) bedöms fortsatt vara en intressant insatsform, som möjliggör synbara resultat i insatslandet trots vissa utmaningar i genomförandet av projekten.

Det SPT som under 2,5 års tid arbetat mot organiserad brottslighet i Demokratiska republiken Kongo avslutade sitt arbete under september 2021. Trots coronarelaterade restriktioner och brist på resurser, har teamet genomfört ett flertal utbildningar, utvecklat nya utredningstekniker, upparbetat en struktur för erfarenhetsutbyte mellan kongolesisk polis och åklagare samt skänkt ett tjugotal verktygssatser med enklare utrustning för kriminaltekniskt arbete. Teamet har lämnat över sitt material till MONUSCO och kongolesisk polis för fortsatt arbete och tiden får utvisa huruvida effekterna och resultaten är hållbara.

De två team som arbetar mot könsrelaterat sexuellt våld i Demokratiska republiken Kongo och i Centralafrikanska republiken har genomfört många upplysningskampanjer och utbildningar. De vittnar om positiva förändringar i både polisens inställning till brotten och deras arbetsmetoder.

Hur bidragen medverkar till att adressera gränsöverskridande säkerhetsutmaningar

För Polismyndighetens deltagande i en insats föreligger en rad faktorer på strategisk och politisk nivå där myndigheten har en begränsad roll i beslutsfattandet. Polismyndighetens stöd till freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet bidrar i första hand till EU:s, FN:s och OSSE:s vanligtvis mycket långsiktiga mål om fredliga, stabila och demokratiska stater. De flesta av dagens insatser är primärt rådgivande och kapacitetshöjande, vilket främjar förmågan att upprätthålla säkerheten lokalt och i förlängningen också regionalt och globalt. Polismyndigheten har bidragit till förmågehöjande säkerhetsarbete i bland annat MINUSMA och UNSOM, men har även genomfört operativt säkerhetshöjande åtgärder i internflyktingcamperna i Sydsudan¹⁵³ samt har bidragit till utredningsarbete i Irak avseende krigsbrott.¹⁵⁴

Missioner med mandat som inbegriper gränsrelaterade frågor eller tjänster som arbetar mot gränsöverskridande brottslighet är i detta sammanhang särskilt värdefulla, eftersom de riktar in sig på att stärka förmågan hos lokala myndigheter och aktörer att bedriva ett effektivt och regelrätt gränsarbete. Denna typ av verksamhet förekommer i gränshanteringsinsatserna EUBAM i Libyen och vid Rafah och i EUCAP Somalia. Därtill bidrar internationell närvaro med mandat att övervaka och/eller underlätta för genomförandet av eldupphöravtal och andra överenskommelser om fred till att minska spänningar och smuglingen av vapen, narkotika, andra varor och människor över gränser. Denna typ av verksamhet förekommer i EUMM och OSSE SMM, UNMHA¹⁵⁵, UNFICYP samt UNVMC.

Polismyndigheten har även bemannat specifika tjänster av relevans för det internationella gränsöverskridande säkerhetsarbetet. Tjänsterna har omfattat rådgivande uppdrag i att förebygga och motverka terrorism och våldsam extremism (exempelvis Irak, EU-kontoret i Kosovo, EU-delegationen i New York och OSSE:s Sekretariat) eller i att förebygga och motverka organiserad brottslighet (exempelvis Irak, Nordmakedonien och Demokratiska republiken Kongo). Arbetet har inneburit att bidra i den strategiska planeringen i mottagarlandet, på nationell nivå och/eller på myndighetsnivå, och att stödja implementeringen av åtgärder för att motverka gränsöverskridande säkerhetsutmaningar.

153) Genom de polisanställda i UNMISS.

154) Genom de polisanställda i UNITAD.

155) Under året 2021 hade Polismyndigheten ingen sekonderad personal i insatsen men bemannade en kontrakterad P4-tjänst.

Polismyndighetens stöd till freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet bidrar i första hand till EU:s, FN:s och OSSE:s vanligtvis mycket långsiktiga mål om fredliga, stabila och demokratiska stater.

Polismyndigheten finansierade under 2021 (och fortsatt under 2022) ett forskningsprojekt, där Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri) ska beskriva den internationella organiserade brottsligheten med koppling till tre utvalda länder där FN har fredsfrämjande insatser och analysera polisens roll i relation till andra aktörer i det säkerhetsfrämjande arbetet i postkonfliktmiljöer. Syftet med studien är att undersöka och synliggöra effekterna av internationell organiserad brottslighet samt bidra till att lyfta fram behovet av polisiär kompetens inom de internationella missionerna. Därtill stöttade Polismyndigheten FN och *Police Division* finansiellt, för att förbättra koordineringen och stödet till FN:s verksamhet inom organisationens politiska missioner och i så kallade *non-mission settings*.

FN-högkvarteret tillsatte även en tjänst som projektledare som från och med år 2022 ska fokusera på koordineringen och utvecklingen av de specialiserade polisteamen inom FN:s missioner. Polismyndigheten hade tidigare gett finansiellt stöd för inrättandet av denna tjänst.

Polismyndigheten tillförde även tillfällig kompetens i FN:s *Police Training Architecture (PTA)* och arbetet med *Standardised Training Material for UNPOL* utifrån *Strategic Guidance Framework (SGF)*.

Inom ramen för EU:s internationella civila krishantering, låg fokus under 2021 på att föreslå konkreta aktiviteter till 2023 års uppföljning av den civila pakten.

Omfattningen av och kostnaderna för Polismyndighetens bidrag till freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Totalt 120 polisanställda (43 kvinnor och 77 män) deltog genom polisens utlandsstyrka i 18 fältinsatser och 2 EU-delegationer under del av eller hela 2021. Därutöver arbetade 5 polisanställda (1 kvinna och 4 män) vid EU:s och OSSE:s högkvarter. Totalt innebar det ett bidrag om cirka 77 årsarbetskrafter (26 årsarbetskrafter för kvinnor och 51 årsarbetskrafter för män) inom ramen för Polismyndighetens freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, att jämföra med totalt cirka 70 årsarbetskrafter under 2020 och 107 år 2019.¹⁵⁶

Restriktioner till följd av coronapandemin har sedan våren 2020 inneburit en begränsad rekrytering till fältinsatserna. Restriktionerna innebar även inledningsvis en starkt nedbantad fysisk närvaro av internationell personal på plats i insatsländerna då många insatser valde att låta personalen arbeta hemifrån. Från sommaren 2020¹⁵⁷ ökade antalet svenska polisanställda i de freds- och säkerhetsfrämjande insatserna för att nå nästan 90 fysiskt utsända i augusti 2021. Numerären i slutet av 2021 landade dock på 68 utsända, vilket visar på att situationen och nyrekryteringen till insatserna fortsatt är volatil.

Positivt är att Polismyndigheten i nuläget innehar ett antal särskilt intressanta tjänster, exempelvis i form av *Chief of Staff* i MONUSCO, *Head of Law Enforcement Agencies Component* i EUAM Ukraina, *Head of Operations* i OSSE SMM samt ett flertal seniora poliserfarenhetstjänster i fältinsatserna och tjänster vid EU-delegationerna i Pristina och i New York. Samtidigt avslutades vissa uppdrag under året, exempelvis uppdragen som *Head of Unit* och *Chief JOC* i EULEX Kosovo, *Strategic Planning Officer* i MINUSMA och *Head of Office Mogadishu* i EUCAP Somalia.

Det begränsade antalet utsända, i kombination med reducerade eller inställda aktiviteter inom ramen för insatsnära verksamhet till följd av coronapandemin, innebär att Polismyndigheten inte fullt ut har förbrukat 2021 års anslag inom utgiftsområdena 5 och 7.¹⁵⁸

Totalt 120 polisanställda (43 kvinnor och 77 män) deltog genom polisens utlandsstyrka i 18 fältinsatser och 2 EU-delegationer under del av eller hela 2021.

156) Mer detaljerade tabeller över Polismyndighetens anslagsförbrukning och antalet sekonderingar, uppdelade per insats och verksamhetsområde, återfinns i bilaga 7.

157) Då Polismyndigheten noterade en lägsta nivå om totalt 45 polisanställda som tjänstgjorde i den freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten, varav endast 29 var fysiskt på plats i insatserna.

158) Se bilaga 7.

Genomförande av rättsakter och överenskommelser (EU)

Polismyndigheten etablerade för några år sedan en modell för förhandling och genomförande av EU-rättsakter. Med en enhetlig process och arbetsätt har modellen över tid förbättrat arbetet med att genomföra rättsakterna.

De 20 rättsakter som befinner sig i ett genomförandestadie¹⁵⁹ och som bedömts medföra konsekvenser för Polismyndigheten skiljer sig mycket åt sinsemellan. Enligt Polismyndigheten kan dessa rättsakter delas in i fyra kategorier som ställer olika krav på Polismyndigheten i genomförandearbetet. Dessa kategorier är inte nödvändigtvis ömsesidigt uteslutande utan en rättsakt kan återfinnas i flera kategorier.

- Rättsakter som inför storskaliga EU-gemensamma it-system, till exempel EES-förordningen.¹⁶⁰
- Rättsakter som inför en ny verksamhet, till exempel TCO-förordningen.¹⁶¹
- Rättsakter som vidareutvecklar existerande verksamhet, till exempel ID-korts-förordningen.¹⁶²
- Rättsakter som förhandlas på andra politikerområden, men även får konsekvenser för Polismyndigheten, till exempel SDG-förordningen.¹⁶³

Polismyndigheten har stärkt sin förmåga att säkerställa nödvändig it-utveckling genom en strukturerad och långsiktig dialog mellan olika kompetenser inom myndigheten. Det finns ofta särskilda EU-medel avsatta för införande av nya storskaliga EU-gemensamma it-system i genomförandefasen. Arbetet med att säkra tillräckliga resurser till den linje-verksamhet som ska förvalta och omhänderta nya arbetsuppgifter som är en följd av dessa rättsakter fortsätter dock att vara en utmaning.

Vad gäller sådana rättsakter som förhandlas på andra politikområden har Polismyndigheten, med stöd av Justitiedepartementet, stärkt sin förmåga att i ett tidigt skede identifiera sådana rättsakter som förväntas få konsekvenser för Polismyndigheten. Detta har gjort att planering för att omhänderta genomförandet kan starta i god tid.

Sådana rättsakter som vidareutvecklar en existerande verksamhet genomförs i normalfallet utan större problem då interna samarbetsstrukturer och kunskap i de frågor som regleras redan finns på plats. Men även dessa rättsakter gynnas till exempel av Polismyndighetens förstärkta förmåga att säkerställa nödvändig it-utveckling.

Säkerhetsmässiga förutsättningar för bidrag till EU:s, FN:s och OSSE:s freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Säkerhetsläget i olika insatsländer varierar och EU, FN och OSSE har väl uppbyggda säkerhetsorganisationer som lägesföljer och vidtar åtgärder för insatspersonalens säkerhet. Polismyndigheten har en löpande dialog och samverkan med EU, FN och OSSE avseende de säkerhetsmässiga förutsättningarna för bidragen till den freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten. Polismyndigheten samverkar även med andra utsändande myndigheter och för dialog med Regeringskansliet i frågan. Utöver säkerhetsutvecklingen i vissa specifika regioner, dominerades samtalen under 2021 fortsatt av frågor relaterade till coronapandemin. Inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet för de polisanställda som tjänstgör inom freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet utvecklade Polismyndigheten metoderna för fördjupade säkerhetsanalyser under 2021.

159) Med genomförandestadie avses här tiden från det att lagstiftningen har antagits och trätt i kraft tills dess att datum för när lagstiftningen ska tillämpas infaller.

160) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utrese-system för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utrese-systemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011.

161) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online.

162) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157 av den 20 juni 2019 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet.

163) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012.

Polismyndigheten har stärkt sin förmåga att säkerställa nödvändig it-utveckling genom en strukturerad och långsiktig dialog mellan olika kompetenser inom myndigheten.

EU:s fond för inre säkerhet

Polismyndigheten är ansvarig myndighet för EU:s fond för inre säkerhet. Uppdraget innebär att bevilja, förvalta och kontrollera användningen av fondmedel. Projekt i fonden ska som namnet antyder bidra till att stärka den inre säkerheten i Sverige och EU. Medlen kan sökas av såväl Polismyndigheten som andra externa organisationer som verkar på området inre säkerhet.

Fonden omfattar två delar: Gräns och Polis

- Gränsdelen bidrar till en likartad och välfungerande kontroll av EU:s yttre gränser samt till en gemensam visumpolitik.
- Polisdelen stödjer arbetet mot allvarlig organiserad brottslighet, radikaliserings och terrorism. Den bidrar till stärkt brottsbekämpning över gränserna, stärkt krisberedskap och skydd av samhällsviktig verksamhet.

Tillgängliga projektmedel för programperioden 2014–2020 är 484 miljoner kronor. Beviljade medel uppgick vid årets slut till 483 miljoner kronor, exklusive oförbrukade och återtagna medel. Totalt har 45 projekt beviljats medel, varav 5 under 2021. Under året gjordes även en extra tilldelning till pågående projekt. Majoriteten av stödmottagarna är myndigheter på det rättsvårdande området. Under 2021 genomfördes den sista ansökningsomgången för programperioden. Projekt kan dock pågå fram till december 2022.

I fonden drivs utveckling som bygger på nationellt identifierade behov. Det omfattar dels utveckling som kravställts av kommissionen och som enligt lag måste införas i alla medlemsstater och dels utveckling som identifierats av rättsvårdande och andra berörda aktörer i Sverige. Många organisationer vittnar om att stödet från fonden för inre säkerhet har varit avgörande för nya investeringar och möjliggjort test och integrering av nya metoder, utbildningskoncept, samverkansformer och teknik. Projektresultat sprids även till andra medlemsländer och till länder utanför EU, vilket bidrar till mervärden och effekter som är svårare för projekten att synliggöra.

2021 inleddes en ny programperiod för fonden för inre säkerhet och ett helt nytt instrument; Instrumentet för gränsförvaltning och viseringspolitik (BMVI), introducerades i Sverige och Europa. Polismyndigheten är förvaltande myndighet för båda och har under året arbetat för att utlysningar ska komma igång så snabbt som möjligt. Förberedelsearbetet har bland annat omfattat förslag på nya nationella program och nationella styrdokument, utveckling av elektroniskt ansöknings- och rapporteringssystem, utformning av nya webbsidor, samt behovsinventering och planering inför första utlysningen.

Polismyndigheten är ansvarig myndighet för EU:s fond för inre säkerhet.

Fondens bidrag till inre säkerhet

Gräns

Viseringar	Ny teknik som resulterat i effektiviserad visumhandläggning och minskad administration vid utlandsmyndigheter (avslutat)
	It-utveckling och utveckling av verksamhetsprocesser inom viseringspolitiken, för att säkerställa ett mer effektivt informationsutbyte mellan Sverige och andra medlemsstater (pågående)
Gräns-kontroll	Ett förstärkt riskanalysarbete enligt EU:s riskanalysmodell (pågående och avslutade projekt) ⁷
	Bättre översikt över illegal migration och gränsöver skridande brottslighet, tack vare uppgraderad nationell samordningscentral och etablering av regionala samordningscentraler i polisregionerna (avslutat)
	En ny metod för id-granskning, som effektiviserat arbetet på utlandsmyndigheterna i Amman, Beirut, Kairo och Khartoum (avslutat)
	Åtgärder har vidtagits för att komma till rätta med brister utpekade i Schengen-utvärderingen 2017 (pågående och avslutade projekt)
	It-utveckling och utveckling av verksamhetsprocesser inom gränsförvaltning, för att säkerställa ett mer effektivt informationsutbyte mellan Sverige och andra medlemsstater (pågående och avslutade projekt)
	Åtgärder har vidtagits för att komma till rätta med brister utpekade i Schengen-utvärderingen 2017 (pågående och avslutade projekt)
	It-utveckling och utveckling av verksamhetsprocesser inom gränsförvaltning, för att säkerställa ett mer effektivt informationsutbyte mellan Sverige och andra medlemsstater (pågående och avslutade projekt)

* Common Integrated Risk Analysis Model (CIRAM 2.0)

Polis

Förebygga och bekämpa brott	En fortsatt höjd förmåga för brottsbekämpande myndigheter att motverka och ingripa vid terrorbrott (pågående och avslutade projekt)
	Ökad kompetens bland landets åklagare kring penningtvätt och brottsutbytesfrågor (avslutat)
	Ökad kunskap om metoder som förebygger radikalisering (avslutat)
	Kartläggning av polisens och andra berörda aktörers rutiner och hantering av storskaliga händelser med farliga ämnen (avslutat)
	En interaktiv webbguide som ger brottsoffer skraddarsydd och lättillgänglig information och stöd (avslutat)
	Ny metod som bidragit till färre skjutningar och sprängningar, samt fler avhopp från kriminella gäng, i polisområde Malmö (avslutat)
	Spridning av ovanstående metod till fler kommuner och stadsdelar (pågående)
	Ökad förmåga att minska brottslighet och våld i utsatta områden (avslutat)
	It-utveckling och metodutveckling som bidrar till ökad effektivitet i brottsutredningar (pågående och avslutade projekt)
Risker och kriser	Innovativ utbildning som integrerar och förbereder för samverkan mellan aktörer inom verksamhetsområde skydd, undsättning och vård (avslutat)
	Nya former för ledningsträning (avslutat)
	Gemensamma övningar kring cybersäkerhet (avslutat)
	En prototyp som kan bidra till säkrare it-system och elnät i kraftnätverk (avslutat)
	Kartläggning av beroenden mellan kritiska infrastrukturer i Sverige (avslutat)
Inköp av utrustning som kan användas för skydd av individer, kritiska infrastrukturer och offentliga miljöer (pågående och avslutade projekt)	

Polismyndighetens kompetensförsörjning

Regeringens mål

Målet för området statliga arbetsgivarfrågor är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål.

Sammanfattande bedömning

Polismyndighetens bedömning är att kompetensförsörjningen är oförändrad jämfört med 2020 och att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. Antalet antagna till polisutbildningen har ökat och likaså tillväxten av nyanställda poliser och civila. Personalomsättningen ökade något under året men ligger ändå på en låg nivå. Polismyndighetens interna fort- och vidareutbildningsverksamhet har under år 2021 ökat omfattningen av distansundervisning och digitalt lärande.

Dock finns utmaningar avseende tillväxten av poliser, främst orsakat av svårigheter med att tillsätta alla utbildningsplatserna på grundutbildningen till polis. Dessutom finns utmaningar avseende specialistfunktioner inom exempelvis forensik och it-forensik, finansiell utredning samt utredning av brott mot särskilt utsatta brottsoffer.

Målet för området statliga arbetsgivarfrågor är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål.

Målet för området statliga arbetsgivarfrågor är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. Detta kommer även till uttryck i 3 kap. 3 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, som anger att myndigheterna ska redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och vad regeringen har angett i regleringsbrevet eller annat beslut.

För att uppnå målet måste staten vara en attraktiv och föredömlig arbetsgivare. De statliga myndigheterna ska bedriva ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Statliga arbetsgivare ska bland annat sträva efter att öka andelen kvinnor på ledande befattningar, öka andelen anställda med utländsk bakgrund på alla nivåer och säkerställa en god arbetsmiljö. De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman.

För att bedöma måluppfyllelsen för regeringens mål används följande indikatorer:

- antal anställda
- antal antagna till polisutbildningen som är kvar efter två veckor
- personalomsättning
- sjukfrånvaro
- andelen medarbetare med utländsk bakgrund
- andel kvinnor i ledande befattning.

Kompetensbehov och utmaningar

Under 2021 togs en ny myndighetsövergripande kompetensförsörjningsplan fram. Syftet med planen är att säkerställa en enhetlig och effektiv styrning av myndighetens kompetensförsörjningsarbete utifrån verksamhetens behov. Myndighetens kompetensbehov och utmaningar analyserades på lång sikt mot bakgrund av utvecklingen på arbetsmarknaden och rådande samhällstrender. Myndighetens övergripande kompetensbehov och utmaningar för de närmaste åren sammanfattades enligt nedan:

- säkerställa polistillväxten och polisiär närvaro i lokalpolisområdena samt resurser riktade mot särskilt utsatta områden
- stärka den brottsförebyggande och brottsutredande förmågan
- fortsatt anpassning av antalet civilanställda för att möjliggöra tillväxten av poliser inom beslutade och beräknade budgetramar

- öka specialistkompetens inom ett antal områden, såsom analys, forensik/it-forensik, finansiell utredning samt utredning av brott mot särskilt utsatta brottsoffer
- säkerställa kompetens att möta utvecklad teknisk förmåga i den brottsbekämpande verksamheten
- säkerställa den samlade nyttan av tillgängliga resurser genom effektivisering av verksamheten, bland annat genom utvecklade metoder, arbetssätt och processer
- säkerställa systematisk chefsförsörjning i en växande verksamhet.

De identifierade kompetensbehoven och utmaningarna ska ingå i planering och uppföljning av kompetens på polisregions- och avdelningsnivå.

Karriär- och utvecklingsvägar är en viktig del av Polismyndighetens kompetensförsörjning till befintliga och framtida medarbetare. 2021 infördes i ett första steg systematik för utveckling inom befintlig roll för poliser i den yttre basverksamheten i lokalpolisområdena. Systemet omfattar till stor del förmågor som tillgodogörs i det vardagliga arbetet som polis, men också formella utbildningar och utvidgade ansvarsområden. En tidplan för genomförande av liknande systematik för flera medarbetargrupper togs sedan fram och kommer att implementeras 2022 och framåt.

Polismyndighetens tillväxt mot 2024

Antalet polisanställda ska till årsskiftet 2024/2025 växa till drygt 38 000, varav drygt 26 000 poliser. Vid utgången av 2021 uppgick antalet polisanställda till 34 211, varav 21 386 var poliser och 12 825 var civila. Sedan ingången av 2016 har antalet poliser vuxit med 1 496 och antalet civila med 4 464. Polismyndigheten har haft en medveten strategi att växa med civil kompetens inom främst utredningsverksamheten i början av tillväxtperioden. De viktigaste tillväxtfrågorna under 2021 har varit att säkerställa den fortsatta tillväxten av poliser för att vid årsskiftet 2024/2025 vara drygt 26 000 poliser samt att anpassa tillväxten av civil kompetens och där så är påkallat påbörja kompetensväxling av civil kompetens.

Flertalet åtgärder har vidtagits för att säkra tillväxten av poliser. Takten i arbetet har ökat och intensifierats och en tydligare samordning mellan det nationella och regionala tillväxtarbetet har etablerats. För att leda arbetet beslutades om ett utökat uppdrag till den nationella samordnaren för polisens tillväxt.¹⁶⁴ Innan sommaren beslutade rikspolischefen dessutom om målvärden¹⁶⁵ för antalet poliser i januari 2025 vid respektive polisregion och nationell avdelning för att säkra polistillväxten.

164) Dnr. A156.224/2021, RPC 55/2021.

165) Dnr. A310.042/2021, RPC 90/2021.

Vid utgången av 2021 uppgick antalet polisanställda till 34 211, varav 21 386 var poliser och 12 825 var civila.

Antalet antagna studenter till grundutbildningen höstterminen 2021 uppgick till 915, vilket är det högsta antalet antagna per termin någonsin.

Antalet antagna studenter till grundutbildningen höstterminen 2021 uppgick till 915, vilket är det högsta antalet antagna per termin någonsin. I syfte att möta efterfrågan hos de sökande till grundutbildningen har antalet utbildningsplatser också omfördelats mellan lärosätena och antalet distansutbildningsplatser har ökat. Under 2021 har även ett stort fokus legat på att utveckla den funktionsinriktade polisutbildningen, vilken nu är möjlig att söka för både interna och externa specialister. Under året har 1 602 studenter påbörjat grundutbildningen men det totala antalet platser var 2 040, vilket innebär att en hel del platser inte har tillsatts på grundutbildningen. Inriktningen är att ytterligare öka antalet studenter till de kommande antagningarna. Som komplement till grundutbildningen och till stöd för polistillväxten har Polismyndigheten under 2021 också tillgängliggjort en ny och unik möjlighet för civila medarbetare att kompetensutveckla sig till polis parallellt som man arbetar halvtid under en studietid på totalt tre år. En första utbildningsomgång med 10 deltagare startade i januari 2022 och en andra utbildningsomgång är planerad till höstterminen 2022. Utöver dessa åtgärder har myndigheten under det senaste året fortsatt med ett löpande arbete för att behålla och återrekrytera poliser som stöd till polistillväxten.

Rekrytering och bemanning

Polismyndigheten har utvecklat rekryteringsprocessen för att stärka kopplingen till verksamhetens behov. Handläggningstiderna i rekryteringsärenden har minskat när rekryteringsprocessen har kvalitetssäkrats och effektiviserats. Under 2021 var den genomsnittliga handläggningstiden för externa rekryteringar 91 dagar från uppstart till beslut. Motsvarande siffra föregående år var 103 dagar och år 2019 var den genomsnittliga handläggningstiden 110 dagar.

Antalet externa rekryteringar av civila tillsvidareanställda var 933 under 2021, vilket är lägre jämfört med både 2020 och 2019 då motsvarande siffra var 2 131 respektive 1 564. Anledningen till att antalet civila rekryteringar var lägre under 2021 är att myndigheten tidigarelagt tillväxt av civil kompetens och redan under 2020 nådde tillväxtprognosen för civilanställda till år 2024.

Civila tillsvidareanställda har under 2021 framför allt rekryterats inom nationella avdelningar. Andra verksamhetsområden som har rekryterat många civila under året är utredningsverksamheten, gränsverksamheten, stöd och service samt PKC och RLC.

Under 2021 återanställdes 138 poliser, varav 62 rekryterades till antingen utredningsverksamheten eller brottsförebyggande-/ingripandeverksamheten. Antalet återanställda av poliser är lägre jämfört med de två föregående åren. Antalet återanställda poliser under 2020 var 169, vilket var det högsta antalet återanställningar av poliser sedan myndigheten började mäta detta år 2015, medan 152 poliser återanställdes under 2019.

Öka attraktiviteten och mångfalden i polisyrket

Åtterrappporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Av redovisningen ska framgå hur de budgetförstärkande medlen använts till åtgärder för att göra Polismyndigheten än mer attraktiv som arbetsgivare i syfte att nå målet om 10 000 fler anställda till och med 2024.

Polismyndigheten ska spegla samhället och ta tillvara på den kompetens som mångfald tillför. Myndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller planeras att vidtas för att intensifiera arbetet med att få fler kvinnor och personer med utländsk bakgrund att söka till polisutbildningen.

Lönebildning är avgörande för att myndigheten ska kunna motivera, utveckla och behålla befintliga medarbetare med den kompetens som verksamheten kräver. Polismyndigheten behöver också kunna erbjuda konkurrenskraftiga lönenivåer för att attrahera och rekrytera nya medarbetare (läs mer i avsnittet *Arbetsgivarpolitik/Lönebildning*).

Polismyndigheten genomförde under 2021 aktiviteter för att attrahera rätt kompetens och för att därigenom nå verksamhetsmålen. Attraheraarbetet fördelades inom tre huvudområden:

- tydliggöra, följa upp och utveckla arbetsgivarvarumärket
- attrahera till Polismyndigheten
- attrahera till polisutbildningen.

Tydliggöra, följa upp och utveckla arbetsgivarvarumärket

Syftet med att tydliggöra och utveckla arbetsgivarvarumärket är att öka förutsättningarna för en framgångsrik kompetensförsörjning. Som en del i det arbetet sammanfattades Polismyndighetens arbetsgivarerbjudande. Utgångspunkten för erbjudandet är den attraktiva arbetsplatsen, bestående av sju områden:

- ett samhällsbärande uppdrag
- meningsfulla och utvecklande arbetsuppgifter
- ledarskap, kultur och likabehandling
- kompetenta kollegor
- karriär- och utvecklingsvägar
- lön, arbetsvillkor och förmåner
- en god och hållbar arbetsmiljö.

Under hösten 2021 påbörjades arbetet med identifiering av riktade budskap om vad Polismyndigheten erbjuder som arbetsgivare, för att ytterligare stärka arbetsgivarvarumärket och attrahera till Polismyndigheten. Erbjudanden som är unika för Polismyndigheten samt sanna och hållbara över tid ska identifieras.

Uppföljning av medarbetarnas upplevelse av Polismyndigheten som arbetsgivare

Under 2021 genomfördes en första mätning av medarbetarnas uppfattning om hur det är att vara anställd inom myndigheten i ett myndighetsövergripande perspektiv. Mätningen omfattade de sju områden som beskrivits definiera den attraktiva arbetsplatsen. Resultatet sammanställdes till ett index; 7,1 på en tiogradig skala för 2021. Årlig uppföljning kommer möjliggöra att se utvecklingen av medarbetarupplevelsen och myndighetens långsiktiga mål om den attraktiva arbetsplatsen. Mätningen visade att utveckling av karriär- och utvecklingsvägar samt den organisatoriska och sociala arbetsmiljön bör prioriteras för att öka attraktiviteten ur ett medarbetarperspektiv. Det som uppfattades mest attraktivt i årets mätning var engagemanget i polisens uppdrag, meningsfullheten i de egna arbetsuppgifterna, samt att man lär och utvecklas av sina kollegor.

Medarbetare som slutade på egen begäran erbjöds att fylla i en enkät¹⁶⁶ om vad som varit bra respektive mindre bra under anställningen. Uppfattningen om Polismyndigheten som arbetsgivare har förbättrats under åren och fler kan tänka sig att rekommendera Polismyndigheten som arbetsplats. Glädjande nog framkom även en tydlig förbättring i upplevelse av stödet från arbetsgivaren i samband med våld eller hot om våld.

Attrahera till Polismyndigheten

Intresset för att följa Polismyndigheten i sociala medier ökar varje år. I ett av de myndighetsövergripande kontona¹⁶⁷ finns i dag drygt 139 000 följare, att jämföra med cirka 9 000 följare 2016. Det är flest följare i Sverige när vi jämför med andra myndigheter. Kontot har utvecklats till en kanal för frågor kring lediga tjänster, med beskrivningar om vad det innebär att till exempel arbeta inom informationsteknologiområdet i myndigheten. Vidare kommunicerar vi hur det är att jobba som polis där syftet är att öka intresset för yrket. Aktiviteten på kontot är högt. Varje inlägg genererar i snitt 1 500 reaktioner, vilket är mycket jämfört med andra myndigheter.

Polismyndigheten genomförde under året fyra kampanjer i sociala medier för att stärka attraktionskraften för att jobba med it inom polisen. Inläggen i sociala medier driver trafik till polisen.se/it där det finns fördjupad information och lediga tjänster.

166) Sammanställning av enkätsvar "slutat på jobbet".

167) Avser Polismyndighetens konto på LinkedIn.

Mätningen visade att utveckling av karriär- och utvecklingsvägar samt den organisatoriska och sociala arbetsmiljön bör prioriteras för att öka attraktiviteten ur ett medarbetarperspektiv.

Utvärderingen av kampanjerna för att attrahera till polisutbildningen visade att mer än hälften av 1 000 tillfrågade personer i åldersspannet 19–35 år hade sett dem, och i hög grad kunde identifiera avsändare samt förstå budskapet.

Polismyndigheten har även traineeprogram för it-området som ett sätt att bidra till kompetensförsörjningen. Programmet är populärt och merparten väljer att stanna kvar i anställning hos polisen efteråt. Under 2021 genomfördes programmet i samarbete med Säkerhetspolisen. Nytt för 2021 är ett traineeprogram för nytexaminerade akademiker inom strategiskt inköp och upphandling.

Attrahera till polisutbildningen

I Polismyndighetens plan för att attrahera till polisutbildningen ingår både nationella och regionala attraheraarbeten med tillhörande kampanjer. Kommunikationsarbetet sker löpande under hela året, då ansökan sedan 2020 är möjlig att göra när som helst. I kommunikationen 2021 belystes bredden av karriärvägar för polisutbildade. Fokus var även att få fler kvinnor och personer med utländsk bakgrund att söka. Pandemin begränsade under delar av året möjligheter till fysiska möten och arrangemang, men flera anpassade regionala aktiviteter genomfördes trots detta.

Utöver nationella kampanjer genomfördes förstärkt kommunikation i de områden som haft svårigheter att få tillräckligt många sökande. Till exempel helsidesannonsering i lokalpress, reklamfilm på bio/TV samt reklam i utomhusmiljöer.

Utvärderingen av kampanjerna för att attrahera till polisutbildningen visade att mer än hälften av 1 000 tillfrågade personer i åldersspannet 19–35 år hade sett dem, och i hög grad kunde identifiera avsändare samt förstå budskapet. En tredjedel av de tillfrågade uppgav att detta ökade deras intresse för att bli polis, en ökning från 24 procent år 2020. En tredjedel kunde även tänka sig att bli polis (oförändrat jämfört med föregående år). Störst intresse för att bli polis fanns bland utrikes födda, 53 procent.

Under 2021 startades ett samarbete med Arbetsförmedlingen. Arbetsökande med förutsättningar att bli polis uppmärksammades på möjligheten att söka till polisutbildningen. Samarbetet ökade intresset för exempelvis polisen.se, var lärorikt och fortsätter under kommande år.

Attraheraarbetet under 2021 var framgångsrikt genom att kampanjerna nådde fram till de avsedda mottagarna i hög grad. Volymen av sökande i målgruppen kvinnor och personer med utländsk bakgrund ökade. Hälften av de sökande, 48 procent, är kvinnor, en ökning från 44 procent 2020. Under våren 2020 hade knappt en fjärdedel av de sökande utländsk bakgrund. Under 2021 ökade det marginellt. Dock var fördelningen mellan män och kvinnor ojämn – endast 16 procent av kvinnorna som sökte hade utländsk bakgrund jämfört med 27 procent av männen.

Hur målgruppen upplevde den omarbetade antagningsprocessen till polisutbildningen undersöktes. I samarbete med Plikt- och prövningsverket identifierades ett antal förbättringsområden. Bland annat efterfrågades bättre tillgänglighet för återkoppling och information, exempelvis i samband med ansökan och efter delmoment i prövningen.

Utbildning till polisman

Under 2021 fanns det två former av utbildningar för att bli polis, dels grundutbildningen till polisman och dels funktionsinriktad polisutbildning. Totalt påbörjade 1 677 personer en utbildning för att bli polis.

Grundutbildningen till polisman

Grundutbildningen till polis genomförs som uppdragsutbildning vid Umeå universitet, Linnéuniversitetet, Södertörns högskola, Högskolan i Borås samt Malmö universitet.

TABELL 52. Antal antagna till polisutbildningen, 2019–2021.

	2019		2020		2021		Förändring 20–21 Antal antagna	
	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	(%)
Beslutad antagningsvolym	1 970		2 040		2 040			
Antal antagna	1 510	32,0 %	1 379	33,0 %	1 602	40,0 %	223	16,2 %

Under 2021 anmälde 23 538 personer sitt intresse för att gå grundutbildningen till polis. Detta att jämföra med 2020, då 26 507 personer anmälde sig. Antalet antagna studenter ökade dock under 2021. 1 602 personer påbörjade grundutbildningen till polisman, vilket är 223 fler än föregående år. Trots det saknades totalt 438 studenter för att tillsätta alla utbildningsplatser.

Av de totalt 2 040 platserna var 552 distansplatser, där majoriteten av undervisningen skedde digitalt. På grund av pandemin var dock distansundervisningen i realiteten mer vanligt förekommande.

Polismyndigheten har under året fört dialog med lärosätena om fördelningen av utbildningsplatser i syfte att bättre matcha tillgången på utbildningsplatser i enlighet med efterfrågan från de sökande. Omfördelning av platser mellan lärosätena har skett och för att svara mot den stora efterfrågan av utbildningsplatser i Stockholmsregionen har Polismyndigheten för avsikt att upplåta myndighetens övningsområde Sörentorp åt Södertörns högskola i syfte att där bedriva delar av sin utbildning från 2022 fram till 2024. Dessutom har en omfördelning mellan campus- och distansplatser genomförts, även det i syfte att bättre möta efterfrågan från de sökande.

Polismyndigheten har också, i samarbete med Plikt- och prövningsverket, sett över de krav som de sökande måste svara mot för att bli antagna till polisutbildningen. Utifrån detta har en ny kravprofil tagits fram. Kravprofilen består av tre delar; en psykologisk, en fysisk och medicinsk del.

Under 2021 utexaminerades 1 310 personer från grundutbildningen runt om i landet. Motsvarande siffra för 2020 var 1 085 och 2019 utexaminerades 1 108 personer.

Under 2021 utexaminerades 1 310 personer från grundutbildningen runt om i landet. Motsvarande siffra för 2020 var 1 085 och 2019 utexaminerades 1 108 personer.

Funktionsinriktad polisutbildning

Polismyndigheten har under de senaste åren utvecklat en funktionsinriktad polisutbildning som ett komplement till grundutbildningen. Den funktionsinriktade polisutbildningen riktar sig till funktioner där det finns ett verksamhetsmässigt behov av att komplettera specialistkompetens med polisiära befogenheter. Den funktionsinriktade polisutbildningen har samma utbildningsmål som grundutbildningen. Utbildningen är komprimerad och omfattar totalt 18 månader.

Beslut om vilka specialistområden respektive utbildningsomgång ska rikta sig till utgår från Polismyndighetens strategiska kompetensförsörjningsplanering. Målgruppen för utbildningen är dels myndighetens nuvarande civila medarbetare, dels potentiella nya medarbetare som myndigheten kan rekrytera från den öppna arbetsmarknaden och som sedan tidigare har särskild kompetens och erfarenhet, vilket möjliggör att utbildningen kan komprimeras i omfattning och utformning.

Under 2021 påbörjade 68 personer den funktionsinriktade utbildningen vid Linné-universitetet. Inriktningen är den samma som tidigare; utredning och brottsförebyggande arbete. Det är något fler än 2020 då 62 personer påbörjade den funktionsinriktade polisutbildningen. Under 2021 påbörjade även 7 personer utbildningen vid Umeå universitet med inriktning nationella insatsstyrkan respektive nationella bombskyddet.

Under 2021 avslutade 60 personer sin aspiranttjänstgöring och påbörjade anställning som polisassistenter. Inriktningen var på utredning och brottsförebyggande arbete, där bland annat yrkesgrupper som utredare, förundersökningsledare och it-forensiker är vanligt förekommande.

Verksamhetsintegrerad inriktning av den funktionsinriktade polisutbildningen

Under året har en verksamhetsintegrerad inriktning av den funktionsinriktade polisutbildningen tagits fram. Utbildningen vänder sig till anställda civila medarbetare i Polismyndigheten. Utbildningens form bygger på att deltagaren studerar och arbetar parallellt, vilket innebär att studietakten blir något lägre och att utbildningen därmed tar 2,5 år att genomföra. Efter utbildningens slut återgår deltagaren inte till tidigare funktion utan placeras i kärnverksamheten.

Satsningen är tillfällig och syftar till att bidra till tillväxtmålet och att säkerställa myndighetens kompetensbehov av medarbetare med polismans befogenhet. Därutöver förväntas den verksamhetsintegrerade inriktningen bidra till att säkerställa bemanning i särskilt svårrekryterade polisområden. Den första omgången startade i januari 2022.

Fort- och vidareutbildning

En stor del av Polismyndighetens verksamhet för kompetensutveckling består av fortbildning och vidareutbildning. Fortbildningen syftar till att säkerställa att de anställda upprätthåller grundförmågan i sina yrkesroller, till exempel genom kontinuerlig övning och träning eller genom uppdatering utifrån förändringar i exempelvis lagstiftning eller tilldelning av ny utrustning. Polisiär konflikthantering (Polkon) är den enskilt största fortbildningsinsatsen och svarar för cirka 60 procent av polisens formella utbildningsverksamhet. Polkon har sin grund i Polismyndighetens behov av en enhetligt utbildad polis som förväntas utföra taktiska ingripanden och därmed tilldelats våldshjälpmedel.

För att ytterligare utveckla och säkerställa rätt kompetens i Polismyndigheten bedrivs också en omfattande vidareutbildningsverksamhet. Vidareutbildningen syftar till att utveckla medarbetarna för nya uppdrag i myndigheten och samtidigt utöka polisens samlade förmåga. De senaste årens tillväxt har inneburit ett särskilt fokus på interna vidareutbildningar inom utredning och lagföring. Mot bakgrund av internationella krav har också gränsutbildning varit högprioriterat under året.

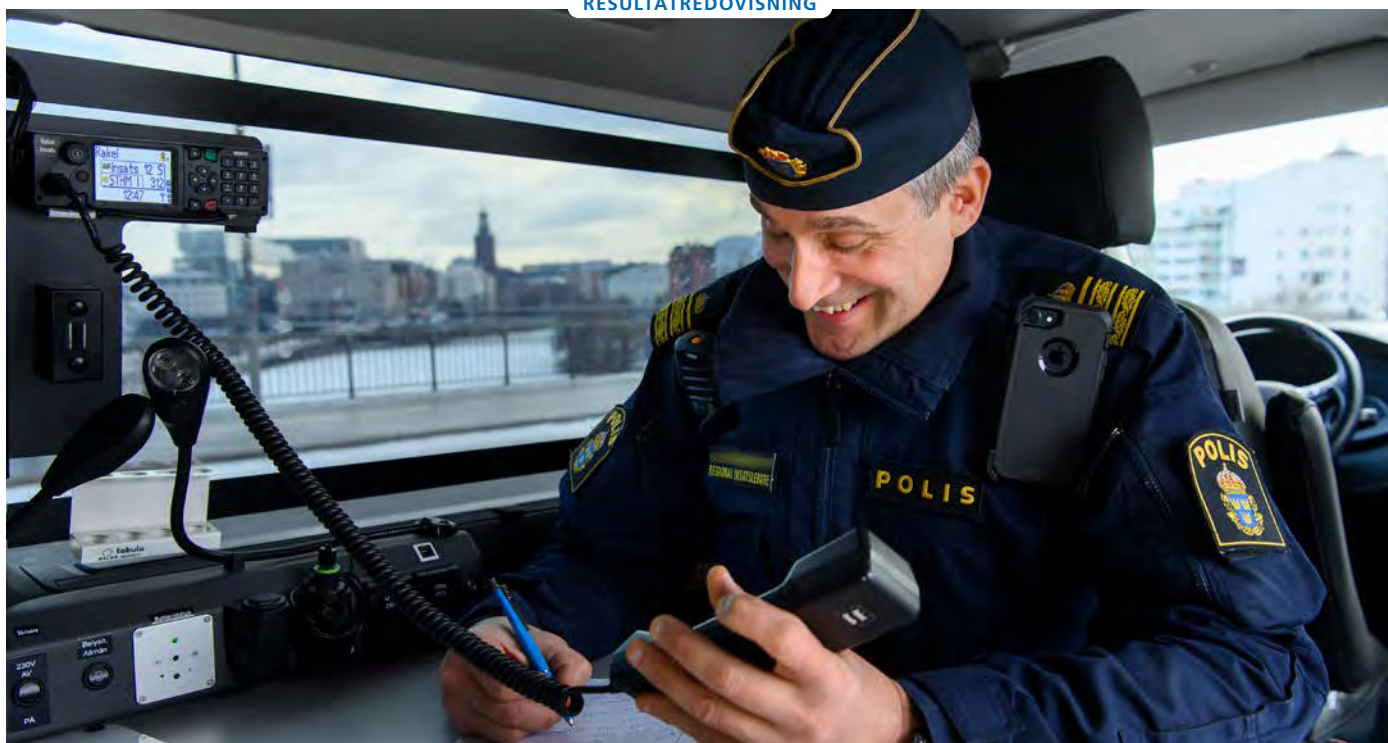
Även om Polkon och utredning/lagföring är stora utbildningsområden, ställer myndighetens verksamhet krav på fort- och vidareutbildning inom en mängd andra områden. Polisens kursverksamhet omfattar cirka 400 kurser inom till exempel specialistverksamheter, förvaltningsrätt, arrestantvakt, ledarskap, räddningstjänst, förarutbildningar, trafik, brottsförebyggande, ledning med mera.

Utbildningsverksamheten har under de senaste åren successivt utvecklats till att bli allt mer digitaliserad och pandemin har bidragit till att skynda på utvecklingen. Under året genomfördes 267 olika kurser, med sammanlagt 3 920 kursomgångar. Detta att jämföra med 2020, då det genomfördes 250 kurser och 3 042 kursomgångar. Den största förklaringen till den stora skillnaden mellan åren ligger i ökningen av digitala utbildningar. Antalet kursomgångar 2021 var också större än vad den var 2019, vilket pekar på ett uppdämt utbildningsbehov i myndigheten, men också på ökad effektivitet och flexibilitet med nya lärformer.

2021 fattade myndigheten beslut om att prioritera en fortsatt omställning till andra former för lärande än fysisk utbildning, vilket bland annat innebär fortsatta investeringar i teknik och pedagogisk kompetens för att kunna tillhandahålla lärformer av god kvalitet.

Utbildningsverksamheten har under de senaste åren successivt utvecklats till att bli allt mer digitaliserad och pandemin har bidragit till att skynda på utvecklingen.

Chefsförsörjning och chefsutveckling

Att vara chef och ledare inom Polismyndigheten förutsätter god kunskap om uppdraget och om arbetsgivarrollen samt ställer höga krav på chefens roll som kulturbärare. Urvalet av chefer, försörjning av nya chefer samt hur vi utvecklar befintliga chefer har stor betydelse för Polismyndighetens leverans på uppdraget.

Chefsförsörjning

Polismyndighetens nationella koncept för chefsförsörjning syftar till att ge förutsättningar för en systematisk, transparent och kvalitativ chefsförsörjning, där en viktig målsättning är att fler kvinnor söker chefstjänster samt större mångfald på chefstjänster. För att åstadkomma detta används en metodik för urval i chefsförsörjningsarbetet som säkrar en tydlig och likabehandlande process samt skapar förståelse för hur chefsurval görs.

Det nationella chefsförsörjningskonceptet användes 2021 för att genomföra chefsförsörjningsprogram med inriktning på försörjning av chefer på direkt och indirekt nivå, samt utveckla ett program på strategisk nivå som tas i drift 2022.

Chefsutveckling

Insatserna inom chefsutveckling utgår från myndighetens syn gällande styrning, ledning, ledarskap, kultur och likabehandling. I årets insatser inom chefsutveckling eftersträvades bland annat:

- att stärka cheferna i sin roll i förhållande till myndighetens styrning
- att ge förutsättningar för att utveckla Polismyndighetens organisation och kultur
- att stärka chefernas förmåga att agera i enlighet med uppdragskompassen och arbeta utifrån tillitsbaserad styrning och ledning
- att stärka cheferna i sina roller och deras förmåga att tillsammans med sina medarbetare arbeta med motivation och delaktighet
- att ge cheferna förutsättningar för att använda reflektion för att utveckla sig själva, medarbetarna och verksamheten
- att skapa förståelse så att cheferna agerar på rätt nivå i organisationen
- att ge förutsättningar för cheferna att agera så att medarbetarnas kompetens i högre utsträckning tillvaratas i det vardagliga arbetet.

Under början av året pausades genomförandet av vissa insatser tillfälligt på grund av pandemin medan andra insatser kunde genomföras med videomöten på distans. Grundläggande arbetsmiljöutbildning för chefer digitaliserades.

Kultur och likabehandling

Polisanställda ska visa respekt för alla människors lika värde och verka för likabehandling och en sund organisationskultur. Tillsammans, som en polis för alla, tar vi ansvar för att både medborgare och medarbetare känner förtroende för och trygghet i hur vi utför vårt uppdrag.

Likabehandling

Med anledning av Europarådets granskning av Polismyndigheten rörande förebyggande och bekämpande av korruption fattade myndigheten beslut om ett antal åtgärder att genomföra. En åtgärd var skapandet av en etisk policy med syfte att tydliggöra och beskriva de etiska förhållningssätt som gäller inom myndigheten och som ska bidra till en sund organisationskultur.

Polismyndigheten utvecklade fortsatt arbetet med jämställdhetsintegrering i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Myndigheten skickade i enlighet med regeringsuppdraget in en redovisning av *Inriktning för arbetet med jämställdhetsintegrering 2022–2025*. Inriktningen lyfter fram tre prioriteringar: arbetet med särskilt utsatta brottsoffer, utveckling av jämställdhet i Polismyndighetens medborgarlöften och kompetenshöjande insatser kopplade till utbildning och reflektion inom området jämställdhet.

Polismyndigheten utsågs av regeringen att genomföra en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken. Uppdraget innebär att myndigheten under perioden 2021–2031 ska bidra till målet att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. På Polismyndigheten ingår funktionshinderspolitiken i arbetet med likabehandling. Respektive polisregion och avdelning ansvarar för det löpande arbetet, medan HR-avdelningen har ett processansvar.

En uppföljning av myndighetens arbete med tillgänglighet och delaktighet visar att det pågår insatser för att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Exempelvis har myndigheten genomfört en kartläggning av tillgänglighet i digitala kanaler och utvecklat tillgänglighetsperspektiv vid rekrytering. Polismyndigheten har ändrat i antagningskraven till polisutbildningen så att personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan söka till utbildningen. Myndigheten har också fortsatt att utbilda polisanställda för att stärka kompetensen att bemöta personer med psykisk ohälsa och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Uppföljningen visar att det finns utrymme för förbättringar, till exempel när det gäller lokaler och kunskaper inom funktionshinderområdet. Polismyndigheten har genomfört samråd med representanter från funktionsrättsrörelsen och andra myndigheter i rättsväsendet. Myndigheten har också, i samverkan

Myndigheten har också fortsatt att utbilda polisanställda för att stärka kompetensen att bemöta personer med psykisk ohälsa och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

med representanter från funktionsrättsrörelsen, tagit fram en nationell rutin för att underlätta för personer med synnedsättning att identifiera polisanställda.

Regeringsuppdraget att vara en hbtqi¹⁶⁸-strategisk myndighet, med syftet att verka för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter, resulterade bland annat i kunskaps-höjande insatser inom bemötandefrågor. Även insatser som syftar till att belysa livsvillkoren för hbtqi-personer genomfördes. Ett exempel på detta är Polismyndighetens interaktiva och ambulerande utställning ”Rätten att vara jag”.

Kompetenshöjande insatser, exempelvis föreläsningar, genomfördes löpande inom området kultur och likabehandling för ledningsgrupper, interna nätverk och medarbetare.

Tillitsbaserat ledarskap och aktivt medarbetarskap

Kultur- och likabehandlingsfrågor integrerades i Polismyndighetens arbete med det aktiva medarbetarskapet och det tillitsbaserade ledarskapet, genom delmoment med bäring på dessa frågor i utvecklingsinsatserna Reflektioner i vardagen¹⁶⁹, Chef i vardagen, chefsförsörjningsprogram och Ledarträning. Vad gäller Reflektioner i vardagen genomfördes dessutom utbildningsinsatser för cirka 300 elever på polisutbildningarna vid lärosätena Malmö universitet och Linnéuniversitetet i Växjö.

Polismyndighetens ledarskapsfilosofi och uppdragskompass

Arbetet med ledarskapsfilosofin avslutades, vilket resulterade i framtagandet av Polismyndighetens uppdragskompass. Utgångspunkten för arbetet har varit polisens uppdrag. Uppdragskompassen sammanfattar de beteendeförväntningar som finns på alla polisanställda när det kommer till uppdragets utförande.

Uppdragskompassen beskriver hur polisanställda leder och styr, både sig själva och andra. Uppdragskompassen är ett verktyg som hjälper medarbetare dels att komma fram till de utpekade målen, dels pekar ut vad som är berömvärda beteenden då Polismyndighetens uppdrag omsätts i praktisk handling.

Uppdragskompassen introducerades för verksamheten i olika forum samtidigt som implementeringsarbetet fortgick. Metodstöd i form av reflektionsfrågor och filmer togs fram.

Arbetsgivarpolitik

Polismyndigheten är statens största arbetsgivare och en viktig bärare av den statliga arbetsgivarpolitiken. Arbetsgivarpolitiken ska bidra till att nå verksamhetsmålen. Arbetsgivarpolitiken ska bidra till att Polismyndigheten uppfattas som en attraktiv arbetsplats där medarbetarnas förmåga tillvaratas och därigenom stimulera till goda verksamhetsresultat. Dialogen med arbetstagarorganisationerna som syftar till att ge tydliga och förutsebara förutsättningar för fackligt förtroendevalda i Polismyndigheten har slutförts. Det har resulterat i ett lokalt kollektivavtal med Polisförbundet och ST, och för övriga arbetstagarorganisationer en mer enhetlig tillämpning av gällande centralt regelverk på området.

Stärka arbetsgivarrollen

Ett av Polismyndighetens övergripande och långsiktiga mål är att vara en attraktiv arbetsplats. Förutsättningen för att polisen ska lyckas attrahera och behålla medarbetare är en arbetsgivarpolitik med tydligt fokus på verksamhetens behov, ändamålsenliga anställningsvillkor och en betryggande arbetsmiljö. Enhetlighet och likabehandling stärker tilliten till myndighetens arbetsgivarpolitik och profilerar polisen som en attraktiv arbetsgivare. Chefer som är trygga arbetsgivarföreträdare bidrar till ökad trivsel och stärker polisens förmåga att fullgöra sitt uppdrag i enlighet med samhällets krav och förväntningar. För att stärka arbetsgivarrollen har regelverket för bisysslor förankrats inom myndigheten och en revidering av handboken för bisysslor har genomförts under året.

¹⁶⁸) Homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter och intersexpersoner.

¹⁶⁹) Reflektioner i vardagen är en nationellt beslutad metod med syfte att utveckla den interna dialogen om uppdraget. På så sätt bidrar metoden till ett gemensamt förhållnings- och arbetssätt där medarbetarnas kompetens tas tillvara och utvecklas.

Polismyndigheten är statens största arbetsgivare och en viktig bärare av den statliga arbetsgivarpolitiken.

Lönebildning

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2021

Polismyndigheten ska fortsatt redovisa de särskilda åtgärder som i samråd med berörda parter har vidtagits för att öka attraktiviteten i polisyrket genom bättre villkor.

De senaste åren har en uppvärdering av polisyrket varit ett särskilt fokus för lönesatsningar. Med hänvisning till detta har de extra medel till polislöner som beslutades i 2019 och 2020 års statsbudget, som innebar 360 miljoner kronor per år i ökat anslag, i huvudsak använts till strukturella löneförändringar utifrån kompetensförsörjningsbehov för i första hand poliser med polisiära funktioner. Detta har bland annat inneburit att polisers ingångslöner har höjts. Satsningen har fortsatt under 2021 för de poliser som uppehåller särskilt kompetensförsörjningskritiska polisiära funktioner i polisregionerna.

Utgångspunkten för den ordinarie lönerevisionen 2021 är att belöna goda prestationer för medarbetare oavsett polisiär eller civil anställning.

Arbetstidens förläggning

Polismyndigheten ska säkerställa att arbetstiden förläggs utifrån verksamhetens behov och till nytta för medborgarna. Det handlar om att öka förmågan genom att fler arbetar på de tider då flest brott begås, eller riskerar att begås. Ett flertal kollektivavtal för att stödja detta har träffats.

Polisregioner har under året uppdragits att samordna och planera införandet av en mer verksamhetsanpassad arbetstidsförläggning. Det lokala kollektivavtal som träffades 2020 gällande användning av den schemaplaneringsmodell som tillämpades i pilotverksamheten har tillämpats i fler lokalpolisområden. Inom ramen för uppdraget ingår även att säkerställa en mer verksamhetsanpassad arbetstid i polisregionernas utredande verksamhet.

De båda lokala kollektivavtal gällande arbetstidens förläggning vid vissa polisinsatser och ingripandeberedskap, har börjat tillämpas i myndigheten. Avtalet som avser polisinsatser innebär en förenklad och mer flexibel arbetstidsförläggning vid polisinsatser där medarbetare från olika delar av landet deltar. Det andra avtalet som tar sikte på ingripandeberedskapen innebär att resurs frigörs i södra Lappland så att mer arbetstid kan förläggas under tider då bemanningsbehoven är som störst. En utvärdering av avtalet har påbörjats i slutet av 2021. Efter genomförd utvärdering kan det bli aktuellt att tillämpa avtalet i fler lokalpolisområden i landet där det är verksamhetsmässigt motiverat.

18 dialoger med skyddskommittéer i polisregioner och på avdelningar har genomförts i syfte att få en status på arbetsmiljöarbetet i organisationen.

Arbetsmiljö

Polismyndigheten har bedrivit intensiv utveckling av arbetsmiljöarbetet med fokus på såväl strategisk som operativ utveckling inom olika delar av ämnesområdet.

Utvecklingsarbetet har bland annat resulterat i:

- implementering och fortsatt utveckling av metoden dialogsamtal för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. 18 dialoger med skyddskommittéer i polisregioner och på avdelningar har genomförts i syfte att få en status på arbetsmiljöarbetet i organisationen. Resultatet har publicerats i en rapport som ligger till grund för fortsatt utvecklingsarbete på arbetsmiljöområdet
- åtgärder för att chefer i verksamheten ska ta ett större ansvar för sina tilldelade arbetsmiljöuppgifter avseende hantering av arbetsskadeärenden. En kontinuerlig och regelbunden uppföljning har medfört minskade balanser av outhärdade arbetsskadeärenden.
- framtagandet av en digital arbetsmiljöutbildning för arbetsledare
- revidering pågår av samtliga styrdokument på arbetsmiljöområdet, där Hot och våld och Arbetsskador och tillbud är särskilt prioriterade. Syftet med revideringen är att förenkla och underlätta för verksamheten samt att se över antalet styrdokument
- en översyn av krisstödet och en revidering av rutinerna för omhändertagandet av personal vid allvarliga händelser.

Projektet *förbättrad arbetsmiljö* har bedrivits under flera år och så även under 2021. Syftet med projektet är att avsatta projektmedel ska bidra till en ambitionshöjning inom arbetsmiljöområdet. Under 2021 har det med stöd av projektmedel tagits fram en applikation för att dela information. Denna applikation kommer innebära en förbättring av arbetsmiljön för medarbetare i yttre tjänst. Vidare har ett forskningsbaserat kunskapsunderlag för bärnordningar tagits fram. Syftet är dels att förbättra ergonomin och därigenom minska belastningsskador, dels att förbättra säkerheten för medarbetare i yttre tjänst.

Vidare har ett arbete genomförts för att effektivare förebygga risker för våld eller hot om våld i alla dess former, för Polismyndighetens anställda. Under året har ett förstärkt fokus legat på att identifiera, förebygga och minimera risker för hot och våld som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Riskbedömningar och kompetensutvecklingsinsatser har genomförts på polisregioner och på avdelningar. Även skriftliga rutiner och instruktioner har setts över.

Personalsammansättning

Under 2021 har Polismyndigheten startat implementeringen av ett personal- och löneadministrativt system Heroma, som en del av en större digitaliseringsresa inom hela HR-området. Under året har arbetet syftat till att säkerställa implementering av it-systemets lönemodul som en grund för det fortsatta arbetet. Fler HR-processer kommer att inkluderas i Heroma vilket ger effektiviseringsvinster ur ett verksamhetsperspektiv.

Antal anställda

Vid utgången av 2020 hade Polismyndigheten 34 211 anställda. Det är en ökning med 485 personer jämfört med 2020, varav 444 poliser och 41 civila. Antalet poliser var 21 386 och antalet civila var 12 825 i december 2021. Sedan 2011 har antalet poliser ökat med 988 personer.

TABELL 53. Antal anställda* fördelat på poliser och civilanställda, per den 31 december, 2019–2021.

	2019		2020		2021		Förändring 20–21 Antal anställda	
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	(%)
Poliser	20 423	32,8%	20 942	33,0%	21 386	33,0%	444	2,1%
Civila (totalt)	11 305	67,1%	12 784	68,0%	12 825	68,0%	41	0,3%
– civila tillsvidareanställda**	10 898		12 420		12 554		134	1,1%
Polismyndigheten totalt	31 728	45,0%	33 726	46,0%	34 211	46,0%	485	1,4%

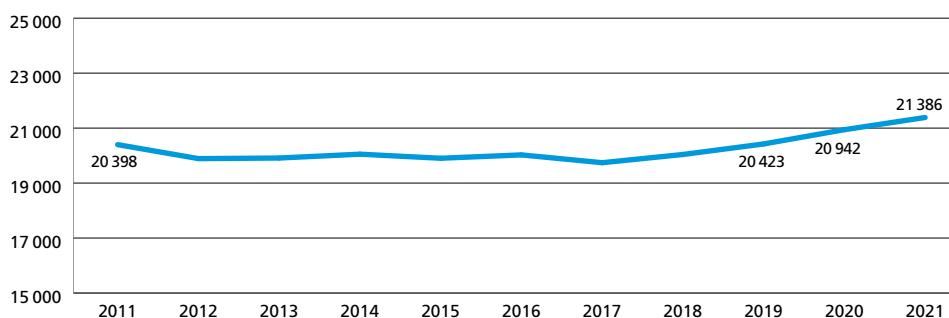
* Med anställd avses person som avlönas med månadslön.

** Definition tillsvidareanställda: anställda med anställningsform tillsvidareanställning, provanställning, lönebidragsanställning, interna vikariat samt tidsbegränsade chefsanställningar.

Medelåldern för tillsvidareanställda inom Polismyndigheten är 43 år, vilket är oförändrat jämfört med 2020. Cirka 9 procent av de tillsvidareanställda är 60 år eller äldre.

Av de anställda är 46 procent kvinnor, vilket innebär att Polismyndigheten har en jämställd könsfördelning men det skiljer sig åt inom respektive personalkategori. Bland poliser är andelen kvinnor 33 procent och av civila är andelen 68 procent. Könsfördelningen inom Polismyndigheten har inte förändrats i större utsträckning under de senaste åren men sedan 2015 har andelen kvinnor bland poliser ökat med två procentenheter och med en procentenhet bland civila. Den totala andelen kvinnor har ökat med fyra procentenheter sedan år 2015.

FIGUR 34. Antal poliser, 2011–2021.

Av de anställda inom Polismyndigheten är 46 procent kvinnor, vilket innebär att Polismyndigheten har en jämställd könsfördelning men det skiljer sig åt inom respektive personalkategori.

Avgångar

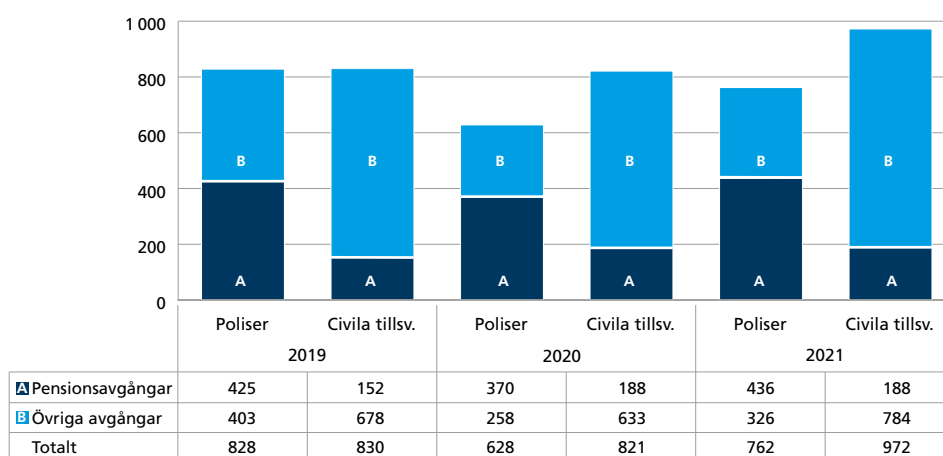
Under 2021 slutade 762 poliser, vilket är 134 fler än 2020 och 66 färre än 2019. Avgångar bland poliser, räknat som ett medelvärde de senaste 12 månaderna, var vid årets slut 3,6 procent att jämföra med 2020 då andelen var 3,1 procent. 57 procent av avgångarna bland poliser var pensionsrelaterade.

Andelen avgångar hos tillsvidareanställd civil personal var vid årets utgång 7,7 procent, varav 19 procent var pensionsrelaterade. År 2020 var andelen avgångar hos tillsvidareanställda civila 7,0 procent.

Den totala andelen avgångar bland tillsvidareanställd personal vid Polismyndigheten var 5,1 procent. År 2020 var andelen avgångar totalt 4,5 procent.

Under 2021 slutade 762 poliser, vilket är 134 fler än 2020 och 66 färre än 2019.

FIGUR 35. Avgångar efter personalkategori, 2019–2021.

Kompetens kategorier

Av Polismyndighetens anställda var 72 procent kodade i kärnkompetens, 11 procent var kodade i ledningskompetens och 16 procent av personalen fanns i stödverksamheten. Fördelningen mellan kompetenskategorierna var i princip oförändrad jämfört med 2020.

TABELL 54. Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens*, per 31 december 2021.

	December 2021						Förändring december 2021			
	Totalt			Poliser		Civila	Totalt	Poliser	Civila	
	Antal	Andel (%)	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Antal	Antal
Ej kodad	173	1 %	38 %	136	26 %	37	84 %	-307	-317	10
Kärnkompetens	24 772	72 %	45 %	17 240	34 %	7 532	70 %	707	626	81
Ledningskompetens	3 732	11 %	36 %	2 982	29 %	750	65 %	126	101	25
Stödkompetens	5 534	16 %	57 %	1 028	31 %	4 506	63 %	-41	34	-75
Totalt	34 211	100 %	46 %	21 386	33 %	12 825	68 %	485	444	41

* Definition enligt Arbetsgivarverket 2003:7 A 2.

TABELL 55. Antal anställda och andel kvinnor i ledningskompetens, efter personalkategori, per den 31 december, 2017–2021.

	2019		2020		2021		Förändring 20–21 Antal anställda (%)	
	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)		
Poliser	2 719	27 %	2 881	28 %	2 982	29 %	101	3,5 %
Civila	609	66 %	725	67 %	750	65 %	25	3,4 %
Totalt	3 328	34 %	3 606	36 %	3 732	36 %	126	3,5 %

Andelen kvinnor i ledningskompetens var 36 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2020 och en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2019. Ökningen sedan 2019 har skett bland poliser.

Medarbetare med utländsk bakgrund

Den totala andelen anställda med utländsk bakgrund vid Polismyndigheten var 10,1 procent, vilket är en marginell ökning jämfört med de senaste två åren. Ökningen gäller både poliser och civila och såväl män som kvinnor. Statistik för andelen anställda med utländsk bakgrund har tagits fram inom Polismyndigheten sedan 2005. Då var den totala andelen 4,9 procent och den har ökat varje år sedan dess.

TABELL 56. Andel anställda med utländsk bakgrund*, efter personalkategori och kön, 2019–2021.**

	2019			2020			2021			Förändring 20–21	
	Kvinnor (%)	Män (%)	Totalt (%)	Kvinnor (%)	Män (%)	Totalt (%)	Kvinnor (%)	Män (%)	Totalt (%)	(%-enhet)	(%)
Civila	14,9 %	16,9 %	15,5 %	15,1 %	16,8 %	15,7 %	15,4 %	16,5 %	15,8 %	0,1 %	0,6 %
Poliser inkl. polisaspiranter	5,0 %	7,2 %	6,5 %	5,1 %	7,2 %	6,5 %	5,2 %	7,5 %	6,7 %	0,2 %	3,1 %
Polisaspiranter	7,7 %	9,7 %	9,1 %	6,0 %	15,9 %	12,4 %	7,6 %	9,7 %	9,0 %	-3,4 %	-27,4 %
Totalt	10,3 %	9,2 %	9,7 %	10,7 %	9,4 %	10,0 %	10,8 %	9,6 %	10,1 %	0,1 %	1,0 %

* Utländsk bakgrund enligt definition från SCB, det vill säga inrikes född person med två utrikes födda föräldrar eller utrikes född.

** Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB), Statistiska centralbyrån (SCB).

Minskningen av sjukfrånvaro jämfört med 2020 gällde oavsett kön och ålder och det var både korttids- sjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro som minskade.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron minskade från 4,8 procent till 4,0 procent jämfört med 2020. Övergången till nytt personalsystem har dock krävt att metoden för beräkning av sjukfrånvaro justerats, vilket medför cirka 0,2 procentenheter lägre sjukfrånvaro för myndigheten totalt gentemot 2019 och 2020.

Minskningen av sjukfrånvaro jämfört med föregående år gällde oavsett kön och ålder och det var både korttidssjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro som minskade.

Kvinnor hade alltså högre sjukfrånvaro jämfört med männen och den skillnaden gällde både korttidssjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro samt alla ålderskategorier. Det var dock kvinnors sjukfrånvaro som minskade mest jämfört med 2020 oavsett ålderskategori. Sjukfrånvaron ökar generellt med ålder och kvinnor över 50 år var den grupp som hade högst sjukfrånvaro under 2021.

Bedömningen är att minskningen av korttidssjukfrånvaron under 2021 jämfört med 2020 mestadels beror på att spridningen av covid-19 var som störst under 2020. Långtidssjukfrånvaron minskade för andra året i rad. Det beror sannolikt på flera samverkande faktorer, varav en faktor kan vara en effektivare arbetslivsinriktad rehabilitering i vår verksamhet.

TABELL 57. Sjukfrånvaro*, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro*** 2019–2021.**

	2019			2020			2021****		
	Sjukfrånvaro	Långtidssjukfrånvaro	Andel långtidssjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtidssjukfrånvaro	Andel långtidssjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtidssjukfrånvaro	Andel långtidssjukfrånvaro
Kvinnor	5,7 %	3,2 %	55,5 %	6,3 %	2,9 %	46,0 %	5,2 %	2,2 %	41,5 %
Män	2,7 %	1,2 %	44,7 %	3,5 %	1,1 %	30,0 %	2,9 %	0,8 %	27,3 %
Totalt	4,0 %	2,1 %	51,6 %	4,8 %	1,9 %	39,6 %	4,0 %	1,4 %	35,9 %

* Sjukfrånvaro av tillgänglig arbetstid.

** Sjukfrånvaro som överstiger 60 dagar av tillgänglig arbetstid.

*** Andel långtidssjukfrånvaro – långtidssjukfrånvaro/sjukfrånvaro.

**** Övergången till personalsystemet Heroma har krävt att metoden för beräkning av sjukfrånvaro justerats. Den nya metoden medför cirka 0,2 procentenheter lägre sjukfrånvaro för myndigheten totalt gentemot 2019 och 2020.

TABELL 58. Sjukfrånvaro per ålderskategori och kön, 2019–2021.

	2019				2020				2021			
	-29 år	30-49 år	50-år	Totalt	-29 år	30-49 år	50-år	Totalt	-29 år	30-49 år	50-år	Totalt
Kvinnor	4,0 %	5,2 %	7,1 %	5,7 %	4,8 %	5,9 %	7,6 %	6,3 %	4,0 %	4,8 %	6,5 %	5,2 %
Män	2,2 %	2,1 %	3,7 %	2,7 %	3,1 %	3,1 %	4,3 %	3,5 %	2,8 %	2,5 %	3,6 %	2,9 %
Totalt	3,1 %	3,5 %	5,1 %	4,0 %	4,0 %	4,4 %	5,7 %	4,8 %	3,4 %	3,6 %	4,9 %	4,0 %

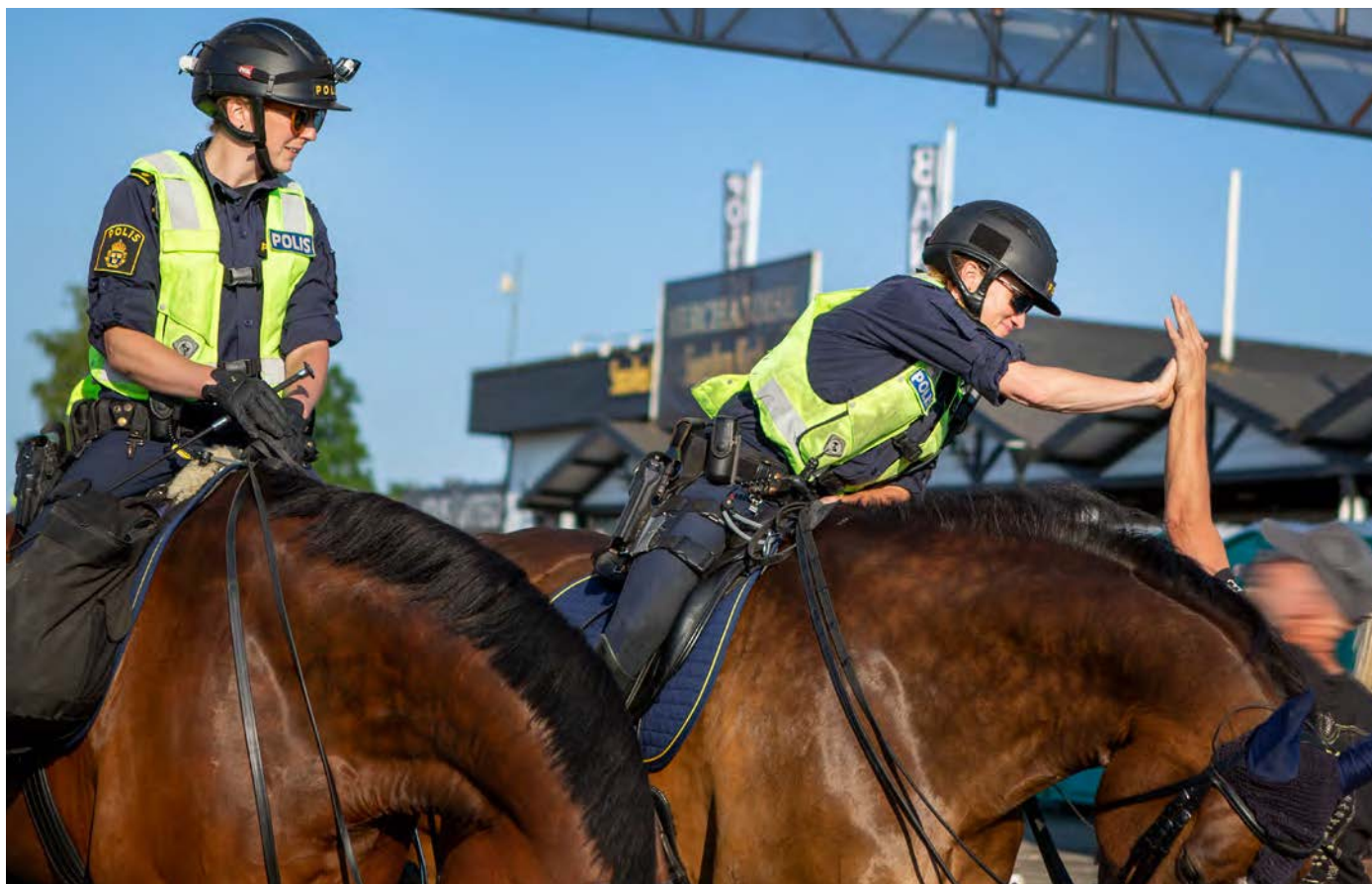
Ekonomi

Verksamhetens finansiering

För 2021 har Polismyndigheten tilldelats 30 987 miljoner kronor inom anslaget 4.1:1 Polismyndigheten. Detta är en ökning med 2 441 miljoner kronor jämfört med 2020. Ingående överföringsbelopp för 2021 uppgick till 49 miljoner kronor. Under året gjordes en indragning med 1,29 miljoner kronor, årets disponibla medel uppgick därmed till 31 035 miljoner kronor. Utöver anslaget Polismyndigheten, disponerar polisen 427 miljoner kronor på andra anslag. Intäkter av anslag utgjorde 95 procent av polisens intäkter för 2021 och uppgick till totalt 31 107 miljoner kronor för 2021. Övriga intäkter utgjordes främst av avgiftsintäkter. Intäkter av avgifter och andra ersättningar ökade med 287 miljoner kronor till 1 327 miljoner kronor vilket främst förklaras av en ökning av antal sålda pass. Verksamhetens intäkter av bidrag uppgick till 223 miljoner kronor, vilket är en minskning med 82 miljoner kronor jämfört med 2020. Detta beror främst på en minskning av ersättningen för sjuklönekostnader från Försäkringskassan med anledning av coronapandemin. De finansiella intäkterna uppgick till 2 miljoner kronor.

Polismyndigheten har en fördelningsmodell och metodik för att fördela budgetramar internt. För polisregionerna utgår modellen i huvudsak från respektive polisregions brottsbelastning och befolkningsstorlek. Grundfördelning följer en belastningsmodell där 50 procent fördelas i förhållande till andel anmälda brott och 50 procent i förhållande till andel innevånare. Då polisregionerna kan ha olika kostnader för viss verksamhet tar modellen också hänsyn till följande: huvudstadsfaktor, avståndsfaktor, gränsfaktor och särskilda beslut. För budget till de nationella avdelningarna har en metodik tagits fram där verksamheten delas in i olika kategorier.

För 2021 har Polismyndigheten tilldelats 30 987 miljoner kronor inom anslaget 4.1:1 Polismyndigheten. Detta är en ökning med 2 441 miljoner kronor jämfört med 2020.

TABELL 59. Polismyndighetens intäkter och kostnader per verksamhet och år under perioden 2019–2021*.

Tkr	2021	2020	2019
<i>Brottsförebyggande arbete</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	10 463 248	9 054 359	8 450 703
Övriga intäkter	0	0	0
Kostnader	-10 453 580	-9 062 804	-8 451 297
<i>Utredning och lagföring</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	18 327 802	17 546 429	16 018 252
Övriga intäkter	0	0	0
Kostnader	-18 310 868	-17 562 796	-16 019 369
<i>Service m.m.</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	2 166 576	2 173 570	2 087 398
Övriga intäkter	1 552 096	1 347 966	1 535 800
Kostnader	-3 811 371	-3 796 704	-3 747 353
DELSUMMA			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	30 957 626	28 774 357	26 556 353
Övriga intäkter	1 552 096	1 347 966	1 535 800
Kostnader	-32 575 819	-30 422 304	-28 218 019
<i>Freds- och säkerhetsfrämjande och konflikt förebyggande verksamhet</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	149 629	153 204	191 526
Övriga intäkter	0	56	18
Kostnader	-149 629	-153 260	-191 544
SUMMA			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	31 107 255	28 927 561	26 747 879
Övriga intäkter	1 552 096	1 348 022	1 535 818
Kostnader	-32 725 448	-30 575 564	-28 409 563

* Tabellens indelning har justerats jämfört med föregående år. Det som till och med årsredovisningen 2020 redovisades på raden Åtgärder inom krisberedskap har fördelats mellan verksamhetsgrenarna Brottsförebyggande arbete, Utredning och lagföring och Service m.m. Jämförelseåren har justerats. För 2020 har även fördelningen av anslag justerats mellan Brottsförebyggande arbete, Utredning och lagföring och service m.m. på grund av räknefel i tabell.

Kostnader och intäkter för den verksamhet som i resultatredovisningen beskrivs under Förtroende för Polismyndigheten och Den trygghetsskapande verksamheten hänförs i detta sammanhang till kategorin Brottsförebyggande arbete.

Verksamhetens kostnader

De totala kostnaderna för verksamheten uppgick till 32 725 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2 150 miljoner kronor jämfört med 2020. Personalkostnaderna har ökat med 1 770 miljoner kronor och övriga driftkostnader med 85 miljoner kronor jämfört med 2020. De ökade personalkostnaderna beror huvudsakligen på årets löneökningar samt ett ökat antal anställda. Kostnaderna för lokaler har ökat med 124 miljoner vilket främst förklaras av indexuppräknningar, utökade lokalytor för att möta myndighetens tillväxt och omförhandlade avtal. De ökade driftkostnaderna förklaras bland annat av ökade kostnader för transportmedel och inköp av it-utrustning samtidigt som coronapandemin även detta år medfört lägre kostnader för resor, konferenser och utbildningskostnader. Avskrivningar och nedskrivningar har ökat med 172 miljoner kronor till 1 203 miljoner kronor.

Transfereringar och uppbörd

Polismyndigheten är uppbördsmyndighet för bötesmedel och är på uppdrag av regeringen nationellt ansvarig för fonden för inre säkerhet (ISF). Ordningsböter uppgår till 706 miljoner kronor, domstolsböter uppgår till 190 miljoner kronor och strafförelägganden till 157 miljoner kronor. För fonden för inre säkerhet har 37 miljoner kronor vidareförmedlats.

De totala kostnaderna för verksamheten uppgick till 32 725 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2 150 miljoner kronor jämfört med 2020.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Polismyndighetens avgiftsfinansierade verksamhet består bland annat av utfärdande av pass, provisoriska pass och nationella id-kort, stämmningsmannadelgivning, utbildning av ordningsvakter samt tillståndsgivning.

Resultatet för den verksamhet där Polismyndigheten disponerar intäkterna visar ett underskott om 56 miljoner kronor. Det ackumulerade resultatet visar ett underskott om 678 miljoner kronor. För de avgifter där intäkterna inte disponeras av polisen redovisas en intäkt om 83 miljoner kronor. Polismyndigheten kommer i budgetunderlaget att hemställa till regeringen att underskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten förs över till 2022.

Det ekonomiska målet för stämmningsmannadelgivning innebär numera att avgiften ska bidra till att täcka verksamhetens kostnader. Polismyndigheten ska använda polisanslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per 31 december 2019 i verksamheten med 1/10 per år. Intäkterna har ökat med 18 procent jämfört med 2020.

Under 2020 och 2021 förändrade coronapandemin förutsättningarna för polisens avgiftsfinansierade verksamheter. Från och med januari 2021 höjdes avgiften för ett vanligt pass för att uppnå det ekonomiska målet full kostnadstäckning. Till följd av pandemin kunde målet dock inte uppnås eftersom efterfrågan på pass var låg i början av året. Efterfrågan på pass och nationella id-kort ökade emellertid successivt under 2021 för att under senare delen av året befinna sig på samma nivåer som under 2019. Kostnaderna under första delen av året var däremot betydligt högre än intäkterna eftersom medborgarnas rätt att ansöka om pass betyder att verksamheten måste fortgå.

För ordningsvaksutbildningen har pandemin inneburit att all fortbildning för ordningsvakter varit inställd under 2021 och antalet deltagare i grundutbildningen varit påtagligt färre vilket har påverkat intäkterna negativt. Verksamheten har emellertid klarat av att minska kostnaderna jämfört med 2020 men inte lyckats nå full kostnadstäckning.

Polismyndigheten har under året fortsatt utveckla den finansiella styrningen gällande den avgiftsfinansierade verksamheten, i syfte att förbättra förutsättningarna för kostnadsberäkning samt uppföljningsmöjligheterna.

Utfall gentemot budget

Enligt 3 kap. 2 § i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska utfallet av den avgiftsfinansierade verksamheten kommenteras utifrån budget.

Coronapandemin har ännu ett år inneburit att verksamheternas utfall varit svåra att förutspå. Intäkterna speglar det faktum att efterfrågan på resehandlingar har varit betydligt lägre än beräknat och att planerad utbildning av ordningsvakter har ställts in. Däremot var intäkterna för stämmningsmannadelgivning högre än förutsett.

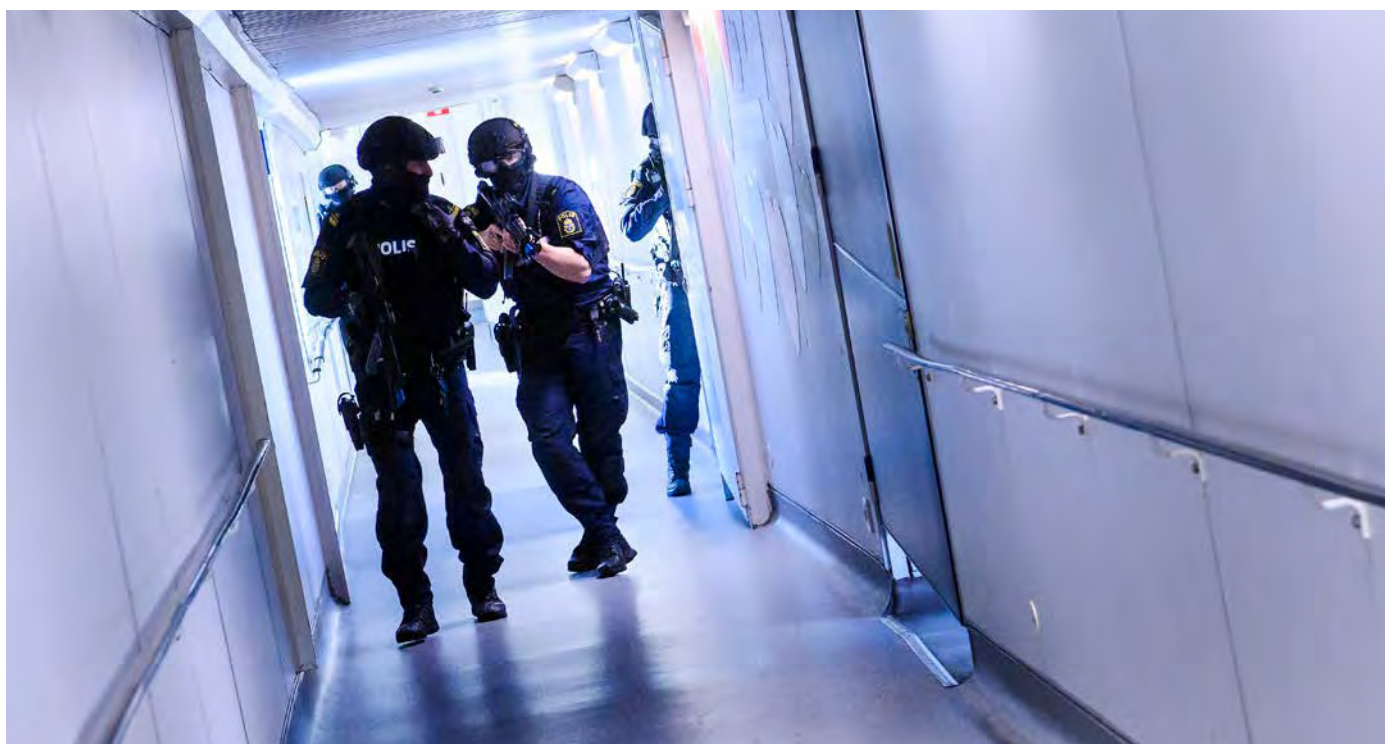
Under 2020 och 2021 förändrade coronapandemin förutsättningarna för polisens avgiftsfinansierade verksamheter.

TABELL 60. Avgiftsbelagd verksamhet.

Belopp i tkr	Ack över-/underskott 2007–2020	Budget Intäkter	Utfall Intäkter	Budget Kostnader	Utfall Kostnader	Budget över-/underskott	Utfall över-/underskott	Ack över-/underskott 2007–2021
Avgifter där intäkterna disponeras								
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>								
Stämningssmannadelgivning	0	30 000	39 659	0	0		0	0
Passhantering	-487 619	729 000	557 222	-710 000	-594 179	19 000	-36 957	-524 576
Nationella id-kort	17 338	148 000	143 973	-198 000	-157 412	-50 000	-13 439	3 899
Summa	-470 281	907 000	740 854	-908 000	-751 591	-31 000	-50 396	-520 677
<i>Uppdragsverksamhet</i>								
Kontroll av väktarhundar	-1 145	400	402	-200	-338	200	64	-1 081
Forensisk undersökning	-2 736	3 800	3 907	-3 100	-1 938	700	1 969	-767
Tjänsteexport	0	7 000	0	-7 000	0	0	0	0
Utbildning av ordningsvakter	-147 639	27 000	5 702	-28 000	-13 741	-1 000	-8 039	-155 678
Summa	-151 520	38 200	10 011	-38 300	-16 017	-100	-6 006	-157 526
Summa avgifter som disponeras	-621 801	945 200	750 865	-946 300	-767 608	-31 100	-56 402	-678 203
Avgifter där intäkterna inte disponeras								
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>								
Tillståndsgivning		83 000	82 539	0	0		0	
Bevakning av Riksbankens penningtransporter		500	183	0	0		0	
Summa avgifter som inte disponeras		83 500	82 722	0	0		0	
TOTAL SUMMA	-621 801	1 028 700	833 587	-946 300	-767 608	-31 100	-56 402	-678 203
EXKL TJÄNSTEEXPORT	-621 801	1 021 700	833 587	-939 300	-767 608	-31 100	-56 402	-678 203

Regeringen kräver inte någon kostnadsredovisning för tillståndsgivning, stämningssmannadelgivning eller bevakning av Riksbankens penningtransporter enligt regleringsbrev.

Underskott för Stämningssmannadelgivning har belastat anslaget med 1/10 under 2021 vilket motsvarar 63 623 mkr. Kvarstående underskott att finansiera via polisanslaget de kommande 8 åren är 508 986 mkr.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

Tkr	Not	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	31 107 255	28 927 561
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	1 327 355	1 040 594
Intäkter av bidrag	3	222 689	305 121
Finansiella intäkter	4	2 051	2 306
Summa verksamhetens intäkter		32 659 351	30 275 583
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-23 939 248	-22 169 651
Kostnader för lokaler	6	-2 954 223	-2 830 381
Övriga driftskostnader	7	-4 626 987	-4 542 096
Finansiella kostnader	8	-2 123	-2 096
Avskrivningar och nedskrivningar		-1 202 867	-1 031 341
Summa verksamhetens kostnader		-32 725 448	-30 575 564
Verksamhetsutfall		-66 097	-299 981
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		1 304 253	1 174 854
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-1 334 379	-1 146 503
Saldo uppbördsverksamhet	9	-30 126	28 351
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		45 037	45 201
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		8 392	114
Övriga medel för finansiering av bidrag	10	34 712	32 532
Lämnade bidrag	11	-88 142	-77 846
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	12	-96 224	-271 630

Balansräkning

Tkr	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling	13	684 585	595 411
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	14	142 876	118 190
Summa immateriella anläggningstillgångar		827 461	713 601
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	15	1 617 505	1 521 978
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	16	2 221 912	2 175 207
Pågående nyanläggningar	16	247 317	89 664
Summa materiella anläggningstillgångar		4 086 733	3 786 849
<i>Varulager m.m.</i>			
Varulager och förråd	17	257 039	229 841
Summa varulager		257 039	229 841
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar	18	9 122	8 410
Fordringar hos andra myndigheter	19	439 827	421 742
Övriga kortfristiga fordringar	20	122 203	112 345
Summa kortfristiga fordringar		571 151	542 497
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Förutbetalda kostnader		1 189 053	975 394
Upplupna bidragsintäkter		37 056	40 874
Övriga upplupna intäkter		48 920	75 978
Summa periodavgränsningsposter	21	1 275 030	1 092 246
<i>Avräkning med statsverket</i>			
Avräkning med statsverket	22	-22 156	21 696
Summa avräkning med statsverket		-22 156	21 696
<i>Kassa och Bank</i>			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	23	1 528 418	819 075
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	24	212 228	176 446
Kassa och bank	25	119 672	66 941
Summa kassa och bank		1 860 318	1 062 461
SUMMA TILLGÅNGAR		8 855 576	7 449 191

Balansräkning, forts.

Tkr	Not	2021-12-31	2020-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Myndighetskapital</i>			
Statskapital	27	32 231	38 485
Balanserad kapitalförändring		-1 056 253	-857 251
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	-96 224	-271 630
Summa myndighetskapital	26	-1 120 246	-1 090 396
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	28	43 325	54 891
Övriga avsättningar	29	145 016	157 088
Summa avsättningar		188 341	211 978
<i>Skulder m.m.</i>			
Lån i Riksgäldskontoret	30	4 892 424	4 387 088
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	31	745 324	656 339
Leverantörsskulder	32	814 579	560 076
Övriga kortfristiga skulder	33	354 257	439 553
Depositioner	34	330 427	242 414
Summa skulder m.m.		7 137 011	6 285 469
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Upplupna kostnader		2 587 116	1 984 887
Oförbrukade bidrag		53 945	48 643
Övriga förutbetalda intäkter		9 409	8 610
Summa periodavgränsningsposter	35	2 650 470	2 042 140
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		8 855 576	7 449 191
<i>Ansvarsförbindelser</i>			
Övriga ansvarsförbindelser	36	72 664	31 041
Summa ansvarsförbindelser		72 664	31 041

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag									
Tkr	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Om-disponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av med-givet över-skridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter (netto)	Utgående överföringsbelopp
ANSLAG									
Utgiftsområde 04 Rättsväsendet									
4.1:1.1									
Polismyndigheten (ram)	37	45 599	30 916 665	0	0	0	30 962 264	-30 909 125	53 139
4.1:1.5									
del till Avdelningen för särskilda utredningar (ram)		3 172	70 680	0	0	-1 285	72 567	-69 189	3 378
Summa anslag Polismyndigheten		48 771	30 987 345	0	0	-1 285	31 034 830	-30 978 314	56 516
4.1:14.3									
Avgifter till vissa internationella sammanslutningar – del till Polismyndigheten (ram)	38	2 751	10 096	0	0	-2 751	10 096	-9 910	186
4.1:18.1									
Inre säkerhetsfonden – Inre säkerhetsfonden (ram)	39	48 279	144 000	0	0	-48 279	144 000	-101 618	42 382
4.1:18.2									
Inre säkerhetsfonden – Gränsfonden 2021–2027 (ram)	40	0	47 000	0	0	0	47 000	-391	46 609
4.1:18.3									
Inre säkerhetsfonden – Inre säkerhetsfonden 2021–2027 (ram)	41	0	53 000	0	0	0	53 000	-391	52 609
Summa anslag									
Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering		48 279	244 000	0	0	-48 279	244 000	-102 401	141 599
Utgiftsområde 05, Internationell samverkan									
5.1:2.2									
Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet – Polismyndigheten, Verksamhet utomlands (ram)	42	1 018	6 080	0	0	-838	6 260	-4 060	2 200
Utgiftsområde 07, Internationellt bistånd									
7.1:1.12									
Biståndsverksamhet, Internationell civil krishantering – del till Polismyndigheten (ram)	43	24 722	187 500	-26 000	0	-19 712	166 510	-145 568	20 942
TOTALT ANSLAG		125 541	31 435 021	-26 000	0	-72 865	31 461 696	-31 240 254	221 442

Anslagsredovisning, forts.

Redovisning mot inkomstitel			
Tkr	Not	Beräknat belopp	Inkomster
INKOMSTITTEL			
2511 026 Expeditions- och ansökningsavgifter		83 000	82 539
2712 004 Bötesmedel	44	850 000	1 052 905
2811 005 Övriga inkomster av statens verksamhet – polisorganisationen	45	50 500	66 407
6911 011 Övriga bidrag från EU, bidrag från fonden för inre säkerhet	46	-	132 528
4525 003 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor		-	0
TOTALT INKOMSTITTLAR		983 500	1 334 379

Redovisning av beställningsbemyndigande						
Tkr	Not	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år	
					2022	2023
ANSLAG						
4.1:18.1						
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	39	115 000	166 147	96 706	93 586	3 120
4.1:18.2						
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	40	13 000	0	0		
4.1:18.3						
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	41	12 000	0	0		

Anslagsredovisning, forts.

Finansiella villkor				
Tkr	Not	Ändamål	Villkor	Utfall
Anslag/Anslagsbenämning				
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag)	37	Polismyndigheten ska betala totalt 232 691 100 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangsavgift för Rakel*. Medlen ska betalas efter fakturering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.	232 691	232 691
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag)	37	Under 2021 ska Polismyndigheten betala 87 000 000 kronor till Totalförsvarets rekryteringsmyndighet som ersättning för den prövningskapacitet som rekryteringsmyndigheten tillhandahåller i antagningsprocessen för polisutbildningen. Medlen ska betalas efter fakturering från Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.	87 000	87 000
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag)	37	Under 2021 ska Polismyndigheten betala 1 500 000 kronor till Totalförsvarets rekryteringsmyndighet som ersättning för prövningar till Polismyndighetens funktionsinriktade polisutbildning. Medlen ska betalas efter fakturering från Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.	1 500	1 500
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag)	37	Högst 15 000 000 kronor får användas för bidrag till organisationer som hjälper personer att lämna ett liv i kriminalitet (avhoppverksamhet).	15 000	15 000
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag)	37	Polismyndigheten ska använda anslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per den 31 december 2019 i verksamheten stämmningsmannadelgivning med 1/10.	63 623	63 623
5.1:2.2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	42	Av medlen får polismyndigheten använda högst 4,2 miljoner för att ställa personal till förfogande till EU, FN och OSSE:s högkvarter.	4 200	360
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	43	Polismyndigheten ska ställa personal till förfogande för FN:s fredsbevarande insatser och andra insatser. Av tilldelade medel på anslagsposten fördelas högst 93 miljoner kronor för personalbidrag till FN-insatser.	93 000	60 144
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	43	Polismyndigheten ska ställa personal till förfogande för insatser inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Av tilldelade medel på anslagsposten fördelas högst 52 miljoner kronor för personalbidrag.	52 000	43 322
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	43	Polismyndigheten ska ställa personal till förfogande för OSSE:s verksamhet. Av tilldelade medel på anslagsposten fördelas högst 24 miljoner kronor för personalbidrag.	24 000	4 017
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	43	I syfte att höja effektiviteten på de svenska personalbidragen och de internationella organisationernas civila kris- och katastrofinsatser fördelas högst 25 miljoner kronor till annan insatsnära verksamhet i form av t.ex. insatsförberedande utbildning, inklusive med utländskt deltagande, bidrag till internationella organisationers policy- och metodutveckling eller annan internationell samverkan på insatsområdet till stöd för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet.	25 000	10 190
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	43	I syfte att stödja EU:s, FN:s och OSSE:s planering för och genomförande av civila kris- och katastrofinsatser i DAC-länder där Sverige deltar med personal ska Polismyndigheten med ett långsiktigt perspektiv ställa personal till förfogande till någon av dessa organisationers högkvarter till en kostnad om högst 15 miljoner kronor.	15 000	4 274
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	43	Av medlen får högst 26 miljoner kronor användas till förvaltningskostnader.	26 000	23 620

* Nationellt kommunikationssystem för samverkan och ledning.

Finansieringsanalys

Tkr	Not	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
DRIFT			
Kostnader	47	-31 515 186	-29 598 386
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		31 107 255	28 927 561
Intäkter av avgifter och ersättningar	48	1 312 311	1 020 521
Intäkter av bidrag		222 689	305 121
Övriga intäkter		2 051	2 306
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		32 644 306	30 255 509
Ökning (-) / minskning (+) av lager		-27 197	-57 478
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar	51	-200 493	61 857
Ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder		871 595	-214 825
Förändring av myndighetskapital	49	63 623	63 623
KASSAFLÖDE FRÅN DRIFT		1 836 648	510 301
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-1 323 496	-1 766 782
Investeringar i immateriella tillgångar		-326 537	-270 833
Summa investeringsutgifter	50	-1 650 033	-2 037 615
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		1 744 617	2 265 470
– amorteringar		-1 239 281	-1 157 535
Ökning (+) / minskning (-) av statskapital med medel som erhållits från statens budget		2 750	14 860
Försäljning av anläggningstillgångar		17 433	21 066
– därav medel som tillförts statens budget		0	0
Summa medel som tillförts för finansiering av investering		525 520	1 143 861
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		78 371	-155 980
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		-1 046 142	-1 049 734
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av myndigheten av myndigheten		1 304 253	1 174 854
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-6 375	-23 101
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		1 297 878	1 151 754
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-1 334 379	-1 146 503
KASSAFLÖDE FRÅN (+) / TILL (-) UPPBÖRDSVERKSAMHET		-36 501	5 251
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag		-88 142	-77 846
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		0	0
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		-88 142	-77 846
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		45 037	45 201
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag		8 392	114
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		34 712	32 532
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		88 142	77 846
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL TRANSFERERINGSVERKSAMHET		0	0
Förändring av likvida medel		754 005	-534 183
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början	51	1 084 157	1 618 340
Ökning (+) / minskning (-) av kassa och bank	51	52 731	60 915
Ökning (+) / minskning (-) av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret		709 343	-978 860
Ökning (+) / minskning (-) av övriga tillgodohavande hos Riksgäldskontoret		35 782	176 446
Ökning (+) / minskning (-) av avräkning med statsverket		-43 852	207 317
Summa förändring av likvida medel		754 005	-534 183
Likvida medel vid årets slut		1 838 163	1 084 157

Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Allmänt

Polisen är bokföringsskyldig enligt förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Årsredovisningen är upprättad enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Redovisning av förvaltningsutgifter mot anslag sker kostnadsmissigt enligt anslagsförordning (2011:223).

Brytdagen är den 5 januari, enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter till 10 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Beloppsgränsen för periodiseringar är 500 000 kronor. Personalkostnader exklusive uppsagd personal, konsultkostnader för it-avdelningen i kontoundergrupp 572 *Data-tjänster*, lokalhyra exklusive uppsagda lokaler är undantagna beloppsgränsen. Personalkostnader och konsultkostnader i kontoundergrupp 572 *Datatjänster* periodiseras utan beloppsgräns. Lokalhyra periodiseras om hyran överstiger 10 000 kronor.

Maskinella avrundningar i tabellerna kan ge smärre differenser vid en manuell summering. Alla belopp i de efterföljande finansiella dokumenten uttrycks i tusental kronor om inte annat anges.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar tas upp till de belopp varmed de beräknas inflyta. Som osäkra fordringar bedöms främst kundfordringar som ligger för inkassoåtgärd eller kundfordringar som förfallit till betalning per den 31 oktober 2021 och som därefter inte reglerats eller delbetalats. Kundfordringar som bedöms osäkra bokförs i årsredovisningen som befarad förlust.

Vid värdering av uppbördsfordringar använder Polismyndigheten dels en individuell värdering av fordringar, dels en kollektiv värdering. Den individuella värderingen avser de uppbördsfordringar som är föremål för åklagares eller domstols beslut om rättelse eller undanröjande. Utestående uppbördsfordringar som avser böter värderas kollektivt. Uppbördsfordringar avseende böter som förfallit för mer än 60 dagar sedan bedöms vara osäkra till 100 procent och restförs till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Restföring innebär en nedskrivning med 100 procent hos Polismyndigheten.

Skulder värderas till anskaffningsvärdet om inte annat anges i not. Monetära fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs, i enlighet med ESV:s föreskrifter till 5 kap. 12 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Lager

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet eller nettoförsäljningsvärdet. Värdet beräknas som regel enligt först-in-först-ut-principen (FIFU). I anskaffningsvärdet för inköpta varor inräknas förutom inköpspris eventuella importavgifter, tull-, transport- och andra hanteringskostnader, om dessa kostnader är väsentliga. Vid fastställande av det verkliga värdet har inkuransen bedömts separat och skälen till inkuransnedskrivning har dokumenterats.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar är tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde över ett halvt prisbasbelopp, 23 800 kronor 2021, och en ekonomisk livslängd på minst tre år. Undantag görs för möbler som endast klassificeras som anläggningstillgång när de har anskaffats vid ett och samma tillfälle för möblering av exempelvis nya lokaler och det sammanlagda värdet överstiger 250 000 kronor. Anskaffning av lätta och tunga skyddsvästar samt ballistisk hjälm kostnadsförs även om beloppet uppgår till ett halvt prisbasbelopp.

För balanserade utgifter för utveckling tillämpas en beloppsgräns på 1 000 000 kronor och för reparations- och underhållskostnader avseende förbättringsutgifter på annans fastighet är beloppsgränsen 100 000 kronor.

Anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärde och skrivs av linjärt. Avskrivningar påbörjas den månad då tillgången kan tas i bruk.

Avskrivningstider för anläggningstillgångar

Polismyndighetens anläggningstillgångar skrivs av enligt fastställd avskrivningsplan. Tillgångarna är indelade i åtta kategorier.

Anläggningskategori	Avskrivningstid, år
Balanserade utgifter för utveckling	3–5
Licenser, rättigheter	3–10
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3–25
Datorer och kringutrustning	3–5
Kommunikationsutrustning	3–10
Transportmedel	3–20
Maskiner och inventarier	3–10
Hästar och hundar	5
Konst och andra ej avskrivningsbara inventarier	Ej avskrivning

Från och med 2021 använder Polismyndigheten avskrivningstid 5 år vid anskaffning av personbil, mot som tidigare 3 år.

Avsättningar

Avsättning för framtida pensionsåtaganden beräknas till det samlade värdet av samtliga beslut enligt de försäkrings- tekniska grunder som Statens tjänstepensionsverk (SPV) fastställt. Värdet inkluderar särskild löneskatt.

Undantag från ekonomiadministrativt regelverk

Polismyndigheten har i regleringsbrevet medgivits undantag från bestämmelserna i 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) för anläggningstillgångar som helt eller till väsentlig del finansieras från anslaget 1:18. Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering. Undantaget omfattar hela finansieringen av berörda anläggningstillgångar, även eventuell del som belastar annat än angivet anslag.

Uppbördsverksamhet

Saldo kan uppstå i uppbördsverksamheten vid periodisering i de fall kassamässig redovisning tillämpas, det vill säga då redovisning mot inkomstitel sker vid inbetalning.

Uppräkning semesterlöneskuld

Semesterlöneskuld för de personer som ännu inte erhållit ny lön för 2021 uppräknas med motsvarande procentsats som gäller för årets lönerevision i likhet med den reserv som läggs för upplupna retroaktiva löner.

Nytt personal- och löneadministrativt system – delvis ändring i hantering av löneskuld samt ändring i hantering av partiellt lediga

Polismyndigheten bytte under 2021 system för lönehantering till Heroma. Tidigare användes Palasso. En skillnad mellan de båda systemen är att i Heroma ingår månadens förändring av de olika kategorierna av löneskulder (förutom retroaktiva löner och upplupna löner) i den bokföringsfil som skapas i lönesystemet och därefter läses in i ekonomisystemet. Tidigare bokfördes detta manuellt med hjälp av underlag från Palasso. Detta medför att förändring av kompskuld nu redovisas varje månad mot som tidigare endast i årsbokslut. Retroaktiva löner och upplupna löner hanteras oförändrat med manuell bokning.

Heroma hanterar också partiellt lediga, förutom del-pensioner, på annat sätt än Palasso vid beräkning av semesterlöneskuld. Heroma räknar det exakta värdet för innevarande månad på samtliga semesterdagar (både årets intjänade och sparade). Palasso värderade partiellt lediga till 100 procent oavsett sysselsättningsgrad. I övergången till Heroma innebar det att semesterkulden värderades ner. En ytterligare skillnad mellan de båda systemen är att Heroma i semesterlöneskulden beräknar exakt antal intjänade dagar varje månad medan Palasso avrundade dagar uppåt vid varje månadsslut. Detta ger ingen skillnad på helårsbasis utan är endast en skillnad i periodisering under året.

Omklassificering av kontanta beslag

Kontanta beslag har år 2021 omklassificerats i balansräkningen från posten *Övriga kortfristiga skulder* till posten *Depositioner* med hänvisning till Ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 3 kap. 4 § kapitalförsörjningsförordning (2011:210). Till den del kontanta beslag inte är insatta på räntekonto har ytterligare en omklassificering skett, från *Övriga kortfristiga fordringar* till *Kassa*. För att öka jämförbarheten har jämförelsetal från 2020 räknats om. Uppgifter för omräkning av jämförelsetal 2019 saknas vilket medför att förändringar i Finansieringsanalysen endast korrigerats med hänsyn till omräknade värden 2020.

Omklassificering av vissa avgiftsintäkter

Omklassificering har gjorts av viss verksamhet där intäkter som föregående år redovisats som intäkter av övriga ersättningar nu istället redovisas som intäkter av övriga avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191). Omräkning har gjorts av jämförelsetal.

Tilläggsupplysningar

Avgiftsfinansierad verksamhet

Polismyndigheten använder en kalkyl- och uppföljningsmodell för att beräkna kostnaderna för den avgiftsfinansierade verksamheten i årsredovisningen. Kalkylmodellen utgår från att direkta kostnader i form av lönekostnader, lokalkostnader etc. identifieras samt att indirekta kostnader i form av ledning, administration etc. fördelas med fördelningsnyckel.

Underskott stämmingsmannadelgivning

Polismyndigheten ska enligt regleringsbrevet använda anslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per den 31 december 2019 i verksamheten stämmingsmannadelgivning med 1/10. Under 2021 reducerades underskottet med 63 623 tkr.

Ränta

Räntan hos Riksgäldskontoret har varit 0% under 2021.

Låneupptag anläggningstillgångar

Lån har tagits i Riksgälden för anläggningstillgångarnas bokförda värde per den 30 november och på den prognosticerade förändringen av anläggningstillgångarnas värde i december.

Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar, forts.

Betalning av leverantörsfakturor

Polismyndigheten har under det första halvåret 2021 följt Riksgäldens rekommendation att betala leverantörsfakturor innan förfallodatum för att bidra till att företag får förbättrad likviditet under pågående pandemi. Huvudregeln är annars att myndigheter ska betala fakturor först på sista betalningsdagen, för att bidra till en god kassahållning för staten. Riksgäldens rekommendation hävdades 1 juli 2021 och Polismyndigheten återgick till ordinarie rutin, att betala leverantörsfakturor först på förfalldagen.

Fonden för inre säkerhet (ISF) och instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik

På uppdrag av regeringen är Polismyndigheten nationellt ansvarig för Fonden för inre säkerhet (ISF) samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik, det senare tillhör Fonden för integrerad gränsförvaltning. Tilldelat beställningsbemyndigande för år 2021 är totalt 140 000 tkr.

Avsättning avseende skadestånd

År 2017 avsatte Polismyndigheten 140 000 tkr efter ett beslut av Justitiekanslern. Avsättningen avsåg skadestånd till följd av det så kallade Kringresanderegistret. Per den 31 december 2021 har totalt 98 556 tkr utbetalats. Under 2020 skrevs avsättningen ner med 36 649 tkr på grund av ett väsentligt minskat antal skadeståndsanspråk. Kvarvarande avsättning är 4 795 tkr.

Systemstöd för hantering av strafförelägganden och domstolsböter

Utveckling pågår i syfte att använda systemet Polisens uppbördsregister (Pur), som används för ordningsböter, även till strafförelägganden och domstolsböter.

Bokföringsorder på flöde

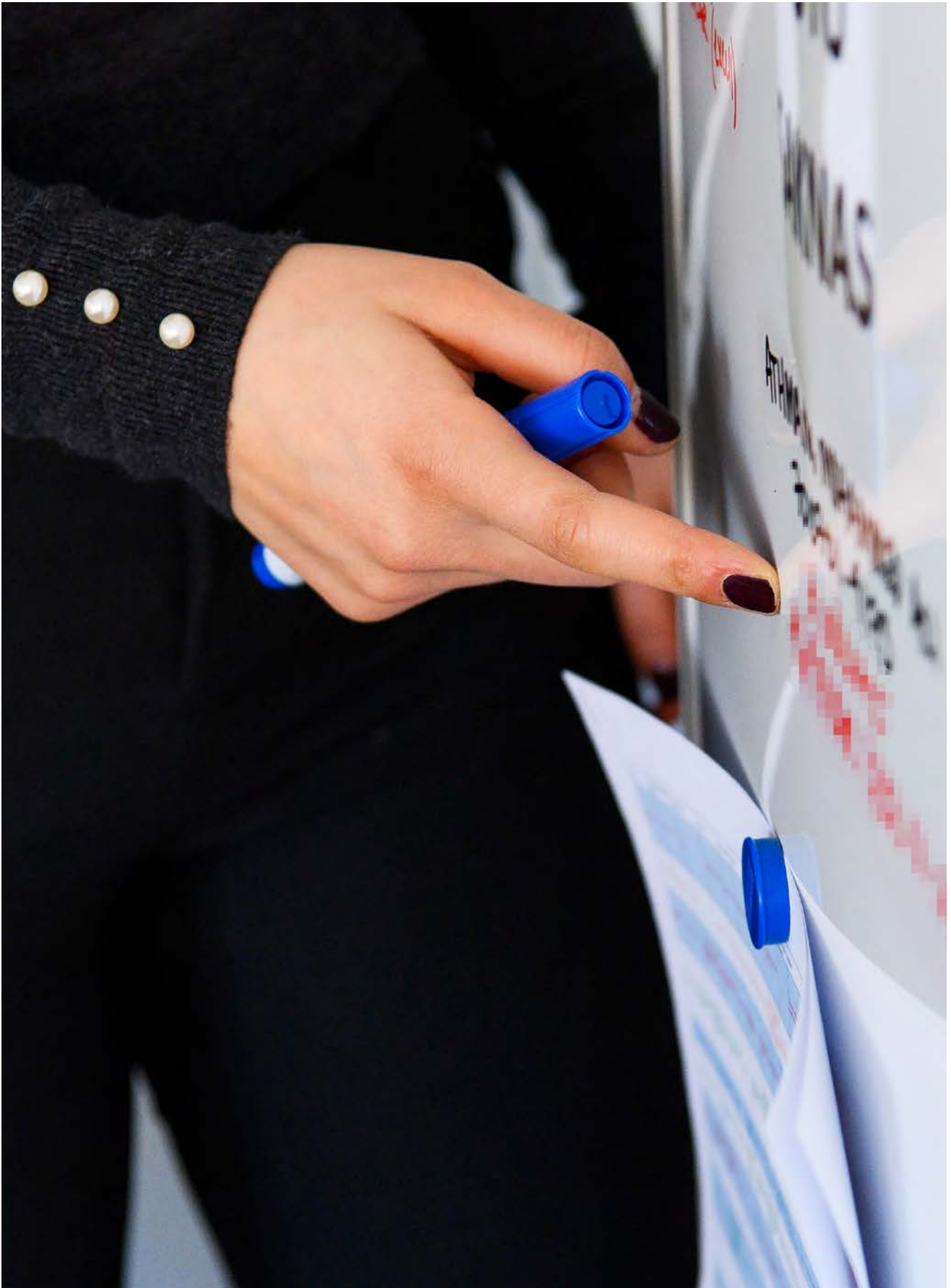
Under våren 2021 införde Polismyndigheten ett elektroniskt flöde för hantering av bokföringsorder. Attestregelverket för inkommande faktura används, men med möjlighet att delegera beslutsattest.

Digital attestliggare

Under november 2021 digitaliserades Polismyndighetens attestliggare och går därmed att följa i ekonomisystemet.

Periodiseringsnyckel sätts i flödet för inkommande faktura

Under 2021 har Polismyndigheten bytt metod för i vilket skede periodiseringsnyckel sätts. Tidigare sattes den med hjälp av bokföringsorder i samband med att en förutbetalad kostnad uppstått medan periodiseringsnyckel nu i huvudsak sätts direkt i flödet för inkommande faktura.

Noter till resultaträkningen

Not 1 Intäkter av anslag

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Intäkter av anslag enligt resultaträkningen	31 107 255	28 927 561
Totala utgifter enligt anslagsredovisningen	-31 240 254	-29 052 901
Skillnad	-132 999	-125 340
<i>Skillnaden förklaras av:</i>		
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag enligt resultaträkningen	45 037	45 201
Anslagsfinansierade anläggningstillgångar*	887	5 396
Uttag av semesterdagar intjänade till och med 2008-12-31	23 452	11 120
Reducering ackumulerat underskott stämmingsmannadelgivning	63 623	63 623
Summa	132 999	125 340

* Undantag från kravet på lånefinansiering (kapitalförsörjningsförordningen 2 kap. 1 §) medges i Polismyndighetens regleringsbrev för anslag 1:18.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	94 528	91 468
Avgifter enligt 15 § avgiftsförordningen	6 857	6 517
Avgifter avseende stämmingsmannadelgivning	39 659	33 521
Avgifter för pass och id-kort	701 194	438 031
Intäkter enligt 6 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen	1 195	697
Reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	15 044	20 074
Avgifter från tjänsteexport	0	6 881
Vidarefakturering till Ekobrottsmyndigheten	187 399	183 087
Vidarefakturering för polisutbildning	203 321	186 308
Övriga avgifter och ersättningar	78 158	74 010
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 327 355	1 040 594

Avgiftsfinansierad verksamhet redovisas i tabell i avsnittet Ekonomi.

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 286 761 tkr (28 %).

Intäkterna av pass och nationella id-kort har ökat med 263 163 tkr, där passintäkterna har ökat med 229 475 tkr och intäkterna för id-kort med 18 740 tkr. Intäkterna för provisoriska pass har ökat med 14 948 tkr.

Antalet sålda pass uppgår till cirka 1 330 000 pass, vilket är en ökning med cirka 460 000 (53 %). Antalet sålda nationella id-kort uppgår till cirka 360 000, vilket är en ökning med cirka 50 000 (16 %). Antalet sålda provisoriska pass uppgår till cirka 25 000, vilket är en ökning med ca 16 000 (44 %).

På grund av coronapandemin var efterfrågan på pass låg i början av året men ökade successivt för att under senare delen av året befinna sig på samma nivåer som under 2019.

Fakturering avseende polisutbildningen har ökat. Det beror främst på att polisutbildningen har fler lärare som undervisar vilket ger högre lärarintäkter.

Under 2021 initierade Polismyndigheten en inventering av avgiftsuttag enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191) gällande år 2020. Utifrån det som hittills framkommit beslutade myndigheten att omklassificera ett avtal om 36 825 441 kronor från Övriga avgifter och ersättningar till Avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen. Jämförelsetalen har räknats om motsvarande.

Not 3 Intäkter av bidrag

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Bidrag från statliga myndigheter:		
– Viltvård	66 222	54 391
– Olika anställningsstöd	41 959	151 397
– Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	17 569	18 255
– Sida	17 616	19 035
– Övriga	32 098	25 366
Summa bidrag från statliga myndigheter	175 462	268 443
Bidrag från EU-länder och EU:s institutioner	45 139	35 505
Bidrag från övriga	2 087	1 173
Summa intäkter av bidrag	222 689	305 121

Intäkter av bidrag har minskat med 82 432 tkr (27 %).

Bidrag från statliga myndigheter har minskat. Det beror i huvudsak på att ersättning för sjuklönekostnader från Försäkringskassan med anledning av coronapandemin har minskat i år.

Not 4 Finansiella intäkter

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	0	159
Övriga ränteintäkter	1 237	1 084
Valutakursvinster	786	1 026
Övriga finansiella intäkter	28	37
Summa finansiella intäkter	2 051	2 306

Noter till resultaträkningen, forts.

Not 5 Kostnader för personal

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Summa personalkostnader	-23 939 248	-22 169 651
varav lönekostnader (exkl. sociala avgifter)*	-15 732 496	-14 598 953
*Arvoden ingår med	-164 440	-167 468
Specifikation för personalkostnader:		
Lönekostnad poliser	-10 431 140	-9 715 728
Lönekostnad civila	-5 018 025	-4 573 486
Kostnadsersättningar, skattepliktiga	-11 605	-14 729
Kostnadsersättningar, skattefria	-47 329	-47 769
Arvoden	-164 440	-167 468
Förändring semesterlöneskuld inkl. övriga periodiseringar	-107 285	-127 542
Arbetsgivaravgifter, avgifter partsrådet, lokalt omställningsarbete	-4 937 236	-4 590 408
Avgifter, premier och pensioner, inkl. särskild löneskatt	-3 066 370	-2 780 638
Kostnader för sjuk- och hälsovård	-39 432	-33 896
Kostnader för utbildning av egen personal	-68 367	-66 353
Övriga personalkostnader	-48 018	-51 935
Summa personalkostnader	-23 939 248	-22 169 651

De totala kostnaderna för personal har ökat med 1 769 596 tkr (8 %).

Antal anställda har ökat med 444 poliser och 41 civila. Antalet årsarbetskrafter har ökat med 958 poliser och 790 civila.

Kostnaderna för personal har ökat på grund av Polismyndighetens upprätthållande av det inreseförbud som har gällt under pandemin. Därutöver har personalrelaterade utgifter ökat mer än beräknat, huvudsakligen till följd av utbyggnaden av Polismyndigheten.

Not 6 Kostnader för lokaler

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Lokalhyra	-2 419 034	-2 313 830
El, gas, vatten etc.	-158 316	-151 127
Städning av lokaler	-205 225	-188 786
Reparation och underhåll	-117 669	-126 251
Övriga lokalkostnader	-53 978	-50 387
Summa kostnader för lokaler	-2 954 223	-2 830 381

Kostnader för lokaler har ökat med 123 842 tkr (4 %).

Högre kostnad för lokalhyra beror i huvudsak på utökade lokalytor men även på indexuppräkning.

De utökade lokalytorna medför en ökning av tillkommande lokalkostnader, därtill kommer årets höga priser för el och gas.

Kostnader för reparation och underhåll är i år lägre för att möta övriga ökade kostnader.

Not 7 Övriga driftkostnader

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Kostnader för transportmedel	-666 588	-611 113
Reparationer och underhåll av inventarier	-483 459	-418 635
Reafluster vid avyttring av anläggningstillgångar	-31 032	-1 865
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundfluster m.m.	-6 177	-1 767
Resor, representation, information m.m.	-206 102	-234 514
Inköp av varor	-999 340	-1 115 903
Köp av tjänster	-2 389 345	-2 322 875
Förändring av varulager m.m. och aktivering av utgifter för egenutvecklade anläggningstillgångar	155 055	164 576
Summa övriga driftkostnader	-4 626 987	-4 542 096

Övriga driftkostnader har ökat med 84 892 tkr (2 %).

Kostnader för transportmedel har ökat. I posten ingår både ökning och minskningar. Kostnaden för drivmedel för motorfordon har ökat. Försäkringskostnaden för motorfordon har ökat på grund av en premiehöjning. Kostnaden för däck har minskat.

Reparation och underhåll av inventarier har ökat på grund av myndighetens pågående tillväxt och ökade digitalisering.

Ökningen av reafluster vid avyttring av anläggningstillgångar beror i huvudsak på uttrangerade kamerasystem.

Kostnader för resor, representation, information m.m. har minskat med anledning av reserestriktioner till följd av den pågående pandemin.

Inköp av varor har minskat. I posten ingår både ökning och minskningar. Kostnaden för inköp av passböcker har ökat. Stora inköp av it-utrustning gjordes föregående år för att säkra tillgången under den pågående pandemin.

Kostnaden för översättningstjänster och bevakningstjänster har ökat.

Not 8 Finansiella kostnader

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Ränta i Riksgäldskontoret	0	-81
Övriga räntekostnader	-739	-1 288
Övriga finansiella kostnader	-1 384	-727
Summa finansiella kostnader	-2 123	-2 096

Noter till resultaträkningen, forts.

Not 9 Uppbördsverksamhet

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Offentligrättslig verksamhet		
Bevakning av Riksbankens penningtransport	183	0
Tillståndsgivning	82 539	81 721
Övrig offentligrättslig verksamhet	5 052	4 502
Summa offentligrättslig verksamhet	87 775	86 222
Övriga intäkter som inte disponeras		
Ordningsbot	706 115	632 464
Strafföreläggande	157 205	160 846
Domstolsböter	189 584	155 210
Bidrag från EU*	102 401	94 721
Övriga intäkter	61 172	45 390
Summa övriga intäkter som inte disponeras	1 216 478	1 088 632
Summa intäkter som inte disponeras	1 304 253	1 174 854
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	-1 334 379	-1 146 503
Summa uppbördsverksamhet	-30 126	28 351

* Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s Fonden för inre säkerhet 102 010 tkr, och Fonden för integrerad gränsförvaltning 391 tkr.

Nedskrivning böter i procent av intäkt	Belopp i tkr		
	Intäkter efter nedskrivning	Nedskrivning	Nedskrivning i % av totala intäkter
Ordningsbot	706 115	49 066	6%
Strafföreläggande	157 205	25 654	14%
Domstolsböter	189 584	168 752	47%
SUMMA	1 052 905	243 472	19%

Intäkterna för ordningsbot har ökat under 2021. Ökningen av antal ärenden beror på att trafiksäkerhetsarbetet inom Polismyndigheten är prioriterat. Ökningen av intäkter för domstolsböter beror på att utfärdade domar har ökat både i antal och belopp. Ökningen beror även på att registervård har lett till att fler domar och beslut har kunnat slutredovisas. Antalet utfärdade strafföreläggande har minskat.

Not 10 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Domstolsböter	23 174	21 184
Strafföreläggande	9 375	11 348
Frontex*	2 163	0
Summa övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	34 712	32 532

* Frontex: EU:s gemensamma kust- och gränsbevakning

Not 11 Lämnade bidrag

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Domstolsböter	-23 174	-21 184
Strafföreläggande	-9 375	-11 348
Fonden för inre säkerhet (ISF)	-20 445	-37 977
Lämnade bidrag till kommuner och regioner	-13 461	-4 785
Lämnade bidrag till övriga länder och internationella organisationer	-8 207	0
Övriga lämnade bidrag	-13 480	-2 552
Summa lämnade bidrag	-88 142	-77 846

I posten Lämnade bidrag ingår avgift till Brottsofferfonden som utdöms i samband med strafföreläggande eller domstolsböter och som vidareföredlas av Polismyndigheten till Brottsoffermyndigheten. Detta tillsammans med utbetalningar till stödmottagare, ur EU:s Fonden för inre säkerhet, utgör det största saldot.

I beloppet för *Övriga lämnade bidrag* ingår utbetalning av ytterligare 715 tkr ur EU:s Fonden för inre säkerhet. I detta fall är det inte Polismyndighetens fondsekretariat som är avsändare utan istället stödmottagare inom myndigheten som vidarebefordrat medel till projektpartners.

Not 12 Årets kapitalförändring enligt resultaträkningen

Tkr	2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
Avskrivningar bidragsfinansierade anläggningstillgångar	-9 694	-9 004
Uppbördsverksamhet	-30 126	28 351
Periodiseringar	-39 821	19 347
Avgiftsbelagd verksamhet	-56 403	-290 977
Summa årets kapitalförändring	-96 224	-271 630

Årets kapitalförändring består av ett underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten, och avskrivningar av bidragsfinansierade anläggningstillgångar samt upplupen bidragsintäkt från EU:s Fonden för inre säkerhet -30 518 tkr och Fonden för integrerad gränsförvaltning 391 tkr (ingår i posten Uppbördsverksamhet).

Noter till balansräkningen

Not 13 Immateriella anläggningstillgångar – balanserade utgifter för utveckling

Tkr	TOTALT	
	2021-12-31	2020-12-31
<i>Anskaffningsvärde</i>		
Ingående balans	1 472 937	1 260 123
Årets anskaffningar	256 542	216 759
Årets utrangeringar	-11 629	0
Årets nedskrivningar, pågående	-629	-3 944
Utgående balans	1 717 221	1 472 937
<i>Avskrivningar</i>		
Ingående balans	-887 526	-741 081
Årets avskrivningar	-166 189	-136 445
Årets utrangeringar	11 629	0
Utgående balans	-1 032 086	-877 526
<i>Nedskrivning</i>		
Ingående balans	0	0
Årets nedskrivningar	-550	0
Utgående balans	-550	0
Bokfört värde	684 585	595 411

Immateriella anläggningstillgångar – utvecklingsverksamhet inklusive pågående har ökat med 89 173 tkr (15 %). Några stora projekt under året är Durtvå (polisens utredningsstöd), utveckling av Linuxplattformen (automatiseringar och funktionalitet i it-plattformen) och vidareutveckling av registerutdragstjänst, en anpassning som medför att medborgare nu kan begära registerutdrag via polisen.se.

Not 14 Immateriella anläggningstillgångar – rättigheter och andra immateriella tillgångar

Tkr	TOTALT	
	2021-12-31	2020-12-31
<i>Anskaffningsvärde</i>		
Ingående balans	436 773	386 078
Årets anskaffningar	69 995	54 074
Årets utrangeringar	-48 199	-3 379
Utgående balans	458 569	436 773
<i>Avskrivningar</i>		
Ingående balans	-318 583	-276 459
Årets avskrivningar	-45 309	-45 504
Årets utrangeringar	48 199	3 379
Utgående balans	-315 692	-318 583
Bokfört värde	142 876	118 190

Immateriella anläggningstillgångar – rättigheter inklusive pågående har ökat med 24 684 tkr (21 %). Några stora projekt under året är ABIS (system för jämförelse av fingeravtryck och ansiktsbilder), förnyad programvara inom it-brott och Heroma, ett nytt personal- och löneadministrativt system.

Not 15 Materiella anläggningstillgångar – förbättringsutgift på annans fastighet

Tkr	TOTALT	
	2021-12-31	2020-12-31
<i>Anskaffningsvärde</i>		
Ingående balans	2 857 869	2 365 459
Årets anskaffningar	360 930	783 741
Årets utrangeringar	-164 638	-281 630
Årets nedskrivningar, pågående	-5 752	-9 700
Utgående balans	3 048 410	2 857 869
<i>Avskrivningar</i>		
Ingående balans	-1 335 892	-1 432 397
Årets avskrivningar	-257 347	-184 002
Årets utrangeringar	162 352	280 507
Utgående balans	-1 430 887	-1 335 892
<i>Nedskrivning</i>		
Ingående balans	0	0
Årets nedskrivningar	-18	0
Utgående balans	-18	0
Bokfört värde	1 617 505	1 521 978

Förbättringsutgift på annans fastighet inklusive pågående har ökat med 95 527 tkr (6 %).

Årets investeringsprojekt är kopplade till polisens fortsatta tillväxt och säkerhetshöjande åtgärder.

Noter till balansräkningen, forts.

Not 16 Materiella anläggningstillgångar – maskiner, inventarier, installationer m.m. och pågående nyanläggningar

Tkr	Maskiner, inventarier, installationer m.m., pågående		Maskiner, inventarier, installationer m.m., driftsatta		TOTALT	
	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
<i>Anskaffningsvärde</i>						
Ingående balans	89 664	46 671	6 960 639	6 415 885	7 050 303	6 462 556
Årets anskaffningar	207 431	69 294	755 134	913 748	962 565	983 042
Årets utrantering av årets anskaffningar	0	0	-126	-25	-126	-25
Årets utranteringar/försäljningar	0	0	-284 573	-393 979	-284 573	-393 979
Årets nedskrivningar, pågående	-82	-1 290	0	0	-82	-1 290
Driftsättning	-49 696	-25 011	49 696	25 011	0	0
Utgående balans	247 317	89 664	7 480 770	6 960 639	7 728 087	7 050 303
<i>Avskrivningar</i>						
Ingående balans	0	0	-4 784 551	-4 527 247	-4 784 551	-4 527 247
Årets avskrivningar	0	0	-726 991	-649 574	-726 991	-649 574
Utrantering årets avskrivningar	0	0	6	1	6	1
Årets utranteringar	0	0	253 559	392 269	253 559	392 269
Utgående balans	0	0	-5 257 977	-4 784 551	-5 257 977	-4 784 551
<i>Nedskrivning</i>						
Ingående balans	0	0	-882	0	-882	0
Årets nedskrivningar, driftsatta	0	0	0	-882	0	-882
Utgående balans	0	0	-882	-882	-882	-882
Bokfört värde	247 317	89 664	2 221 912	2 175 207	2 469 228	2 264 871

Maskiner, inventarier och installationer m.m. har ökat med 204 358 tkr (9 %). Därav har bokfört värde för maskiner och inventarier ökat med 139 600 tkr, pågående nyanläggningar har ökat med 157 653 tkr, datorer och kringutrustning har ökat med 27 493 tkr medan transportmedel har minskat med 119 637 tkr.

Ökningen av maskiner och inventarier består till stor del av nya passtationer samt inredning och utrustning av lokaler till följd av polisens fortsatta tillväxt. Pågående nyanläggningar påverkas främst av ett teknikyft och förnyring av myndighetens fordonspark som tas i drift under första halvåret 2022. Från 2021 redovisas nedskrivningar på egen rad i noten, föregående år är justerat för detta.

Not 17 Varulager och förråd

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Uniform/Beklädnad	70 366	71 339
Däck/Verkstad	10 924	15 392
Ammunition/Vapen	139 687	134 258
Kriminaltekniskt material	5 562	5 339
It-utrustning	25 111	0
Övrigt	5 388	3 513
Summa varulager och förråd	257 039	229 841

Varulager och förråd ökat med 27 197 tkr (12 %). Detta beror främst på att den pågående pandemin har medfört komponentbrist, leveransproblem och höjda priser för it-utrustning, vilket har orsakat långa leveranstider. Ett varulager har byggts upp under året för att säkra myndighetens tillgång till it-utrustning.

Not 18 Kundfordringar

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Kundfordringar, utomstatliga:		
– Djurärenden	97 766	100 521
– Övriga svenska kunder	10 310	8 930
– Utländska kunder inom EU	142	186
– Utländska kunder utanför EU	193	161
Summa kundfordringar, utomstatliga	108 411	109 797
Kundfordringar, kursdifferenser	0	-1
Befarade kundförluster, utomstatliga	-99 289	-101 386
Summa kundfordringar	9 122	8 410

Not 19 Fordringar hos andra myndigheter

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Kundfordringar, inomstatliga		
Fordran, ingående moms	349 730	336 582
Övriga fordringar, inomstatliga	19 930	15 724
Summa fordringar hos andra myndigheter	439 827	421 742

Noter till balansräkningen, forts.

Not 20 Övriga kortfristiga fordringar

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Uppbördsfordringar*	101 087	90 142
Fordringar anställda	18 955	14 649
Djurärenden	422	250
Övriga fordringar	1 739	7 304
Summa övriga kortfristiga fordringar	122 203	112 345
*varav befarade kundförluster	-20 575	-17 414

Beslagtagna medel, som tidigare delvis bokfördes som Övriga kortfristiga fordringar, bokförs från och med 2021 med en ändrad redovisningsprincip, se not 25. För att öka jämförbarheten har jämförelsetal räknats om.

Not 21 Periodavgränsningsposter

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	606 530	559 804
Förutbetalda leasingavgifter	20 266	16 024
Övriga förutbetalda kostnader, inomstatliga	106 266	93 461
Övriga förutbetalda it-kostnader, utomstatliga	427 230	278 692
Övriga förutbetalda kostnader, utomstatliga	28 762	27 412
Summa förutbetalda kostnader	1 189 053	975 394
Upplupna bidragsintäkter		
Fordringar hos Arbetsförmedlingen	1 942	3 552
Viltvård	24 263	29 452
Övriga upplupna bidragsintäkter, inomstatliga	3 173	4 754
EURLO Kenya Somalia*	2 721	228
Frontex op Spanien/Gibraltar 2021**	1 952	0
Airpol IV***	240	1 627
Övriga upplupna bidragsintäkter, utomstatliga	2 765	1 261
Summa upplupna bidragsintäkter	37 056	40 874
Övriga upplupna intäkter		
Övriga upplupna intäkter, inomstatliga	4 193	831
Övriga upplupna intäkter, utomstatliga	321	614
Övriga upplupna intäkter, EU-medel****	44 406	74 533
Summa övriga upplupna intäkter	48 920	75 978
Summa periodavgränsningsposter	1 275 030	1 092 246

* EURLO: European Union Return Liaison Officers

** Frontex: EU:s gemensamma kust- och gränsbevakning

*** Utveckla samverkan mellan polis och border guard vid EU-flygplatser

**** EU:s Fonden för inre säkerhet 44 015 tkr och Fonden för integrerad gränsförvaltning 391 tkr

Not 22 Avräkning med statsverket

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-70 036	-44 611
Redovisat mot inkomsttitel	-1 334 379	-1 146 503
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	1 324 370	1 121 078
Skulder avseende uppbörd	-80 046	-70 036
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	38 581	46 058
Redovisat mot anslag	261 940	255 770
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-264 586	-263 247
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	35 936	38 581
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-48 771	-300 110
Redovisat mot anslag	30 978 314	28 797 131
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-30 987 345	-28 545 792
Återbetalning anslagsmedel	1 285	0
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-56 516	-48 771
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	101 922	113 042
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-23 452	-11 120
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	78 471	101 922
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	1 215 076	1 029 981
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-155 292	-172 150
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-1 059 784	-857 830
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	0
Summa avräkning med statsverket	-22 156	21 696

Noter till balansräkningen, forts.

Not 23 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Fordringar i räntebärande flöde	-6 878 023	-6 206 149
Skulder i räntebärande flöde	9 483 169	8 122 220
Anslagssparande i räntebärande flöde	56 516	48 771
Oförbrukade bidrag i räntebärande flöde	53 945	48 643
Akkumulerat resultat myndighetskapital	- 1 187 189	-1 194 409
Summa behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	1 528 418	819 075
Räntekontokredit	1 600 000	904 000

Saldot på räntekontot har ökat med 709 343 tkr (87 %) vilket främst beror på att skulderna i ränteflödet har ökat. Det beror främst på att Riksgälden inte längre rekommenderar att myndigheterna ska betala leverantörsfakturor före sista betalningsdag.

Beslagtagna medel bokförs från och med 2021 med en ändrad redovisningsprincip, se not 25. För att öka jämförbarheten har jämförelsetal räknats om.

Den beviljade krediten om 1 600 000 tkr har som högst utnyttjats med 672 396 tkr under året.

Not 24 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret

Polismyndigheten placerar beslag på ett särskilt konto i Riksgälden. Den 31 december 2021 fanns 2 284 beslag på kontot, på sammanlagt 212 228 tkr jämfört med 1 981 beslag 2020 på totalt 176 446 tkr.

Not 25 Kassa och bank

Saldot för Kassa och bank har ökat med 52 731 tkr (79 %), vilket beror på ökade beslag. Kontanta beslag som inte är insatta på räntekonto har omklassificerats från posten Övriga kortfristiga fordringar till Kassa och bank. Beslag som inte är insatta på räntekonto uppgår 2021 till 114 772 tkr. Föregående år uppgick samma typ av beslag till 62 421 tkr.

Not 26 Förändring av myndighetskapital

Tkr	Statskapital	Balanserad kapitalförändring avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, uppborrdsverksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2020	38 485	-903 432	46 181	-271 630	-1 090 396
Ingående balans 2021	38 485	-903 432	46 181	-271 630	-1 090 396
Föregående års kapitalförändring	-9 004	-290 977	28 351	271 630	0
Reducering av ackumulerat underskott, förändring direkt i balansräkningen mot redovisning av anslag	0	63 623	0	0	63 623
Årets anskaffning bidragsfinansierade tillgångar	2 750	0	0	0	2 750
Årets kapitalförändring	0	0	0	-96 224	-96 224
Summa årets förändring	-6 254	-227 354	28 351	175 406	-29 850
Utgående balans 2021	32 231	-1 130 786	74 533	-96 224	-1 120 246

Balanserad kapitalförändring består av avgiftsfinansierad verksamhet samt uppborrdsverksamhet i form av periodiserad bidragsintäkt från EU:s Fonden för inre säkerhet.

Enligt Polismyndighetens regleringsbrev för budgetår 2021 ska anslag användas för att reducera det ackumulerade underskottet per den 31 december 2019 i verksamheten stämmingsmannadelgivning med 1/10.

Not 27 Statskapital

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Statskapital, ingående balans avseende anslags- och bidragsfinansierade tillgångar	35 251	31 076
Föregående års avskrivning, anslags- och bidragsfinansierade tillgångar	-9 004	-10 565
Föregående års utrangering, bidragsfinansierade tillgångar	0	-119
Årets anskaffning, anslags- och bidragsfinansierade tillgångar	2 750	14 860
Summa statskapital avseende anslags- och bidragsfinansierade tillgångar	28 998	35 251
Statskapital, ingående balans avseende konst m.m.	3 233	3 233
Statskapital avseende konst m.m. årets utrangering	0	0
Summa statskapital avseende konst m.m.	3 233	3 233
Utgående balans	32 231	38 485

Statskapital uppgår till 32 231 tkr. Det består av konst och museiföremål överförda från konstrådet till beloppet 3 233 tkr samt bidragsfinansierade tillgångar som finansierats av MSB 12 103 tkr och av EU genom Fonden för inre säkerhet 16 894 tkr.

Not 28 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Ingående avsättning	54 891	58 812
Årets pensionskostnad		
Nya beslut/Övriga förändringar	13 963	22 884
Årets pensionsutbetalningar	-25 529	-26 805
Utgående avsättning	43 325	54 891

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser är ett nettobelopp av under året gjorda pensionsutbetalningar och nya avsättningar till pensioner.

Noter till balansräkningen, forts.

Not 29 Övriga avsättningar

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Lokala omställningsmedel		
Ingående balans	152 118	166 724
Årets förändring	-11 897	-14 606
Utgående balans	140 221	152 118
Skadestånd beslut av JK*		
Ingående balans	4 970	41 719
Årets förändring	-175	-36 749
Utgående balans	4 795	4 970
Outnyttjade lokaler och återställningskostnader		
Ingående balans	0	750
Årets förändring	0	-750
Utgående balans	0	0
Utgående balans övriga avsättningar	145 016	157 088

* 2017 avsattes 140 000 tkr för skadestånd. Under 2020 gjordes ny bedömning och avsättningen skrevs ned med 36 649 tkr. Sedan 2017 har 98 556 tkr utbetalats.

Övriga avsättningar består främst av lokala omställningsmedel som är avsedda att användas för omstrukturering och kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder m.m. samt skadestånd enligt beslut från JK.

Av lokala omställningsmedel beräknas 31 000 tkr bli reglerade under 2022.

Av den avsatta skadeståndsansättningen beslutad av JK beräknas 200 tkr bli utbetalad under 2022.

Not 30 Lån i Riksgäldskontoret

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Ingående balans	4 387 088	3 279 153
Årets nyupptagna lån	1 744 617	2 265 470
Årets amortering	-1 239 281	-1 157 535
Utgående balans	4 892 424	4 387 088
Låneram	5 350 000	5 275 000

Lån i Riksgäldskontoret finansierar polisens anläggningstillgångar enligt 2 kap. 1 § i kapitalförsörjningsförordningen (2011:210). Avskrivningar av anläggningstillgångar medför amortering av lånet medan nyanskaffningar medför nyupplåning inom en fastställd ram.

Utestående lån överstiger bokfört värde för anläggningstillgångar som ska lånefinansieras (d.v.s. exklusive finansiering via statskapital) med 767 tkr. Awikelsen beror på bokslutstransaktioner.

Not 31 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Leverantörsskulder, inomstatliga	290 802	133 694
Övriga skulder, inomstatliga	4 086	0
Arbetsgivaravgifter	387 160	454 154
Utgående mervärdesskatt	63 276	68 491
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	745 324	656 339

Kortfristiga skulder till andra myndigheter har ökat med 88 985 tkr (14 %). Betalningar för leverantörsskulder tidigare lades föregående år enligt rekommendation från Riksgälden vilket minskade skulden per bokslutsdatum. Betalningarna har i år återgått till att ske på betaldatum.

Föregående år påverkades skulden för arbetsgivaravgifter av den utbetalning för polislönesatsning som gjordes i december 2020.

Not 32 Leverantörsskulder

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Leverantörsskulder, utomstatliga	658 548	473 439
Leverantörsskulder avseende investeringar	128 417	50 046
Leverantörsskulder, utländska	27 631	36 638
Leverantörsskulder, kursdifferenser	-16	-47
Summa leverantörsskulder	814 579	560 076

Leverantörsskulder har ökat med 254 503 tkr (45 %). Det beror främst på att betalning av leverantörsfakturor under 2020 tidigare lades enligt rekommendation från Riksgälden, men återgick till att betalas på betaldatum under 2021.

Not 33 Övriga kortfristiga skulder

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Personalens källskatt	332 293	424 188
Uppbördsverksamhet	18 360	13 790
Övriga skulder	3 603	1 575
Summa övriga kortfristiga skulder	354 257	439 553

Kontanta beslag har 2021 omklassificerats i balansräkningen från posten Övriga kortfristiga skulder till posten Depositioner och föregående års siffror har justerats.

Noter till balansräkningen, forts.

Not 34 Depositioner

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Förskott böter	97	94
Förskott strafföreläggande	3 284	3 480
Beslag klientmedelskonto	0	9
Deposition insatt på räntekonto	212 274	176 410
Deposition i säkert förvaringsutrymme (beslag)	114 772	62 421
Summa depositioner	330 427	242 414

Kontanta beslag har 2021 omklassificerats i balansräkningen från posten Övriga kortfristiga skulder till posten Depositioner. Omklassificeringen har gjorts med hänvisning till Ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 3 kap. 4 § Kapitalförsörjningsförordning (2011:210). Föregående års siffror har justerats.

Depositioner som förväntas bli reglerade efter mer än 12 månader uppgår till 23 984 tkr. Av dessa står beslag för 20 800 tkr.

Not 35 Periodavgränsningsposter

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna semesterlöner	1 845 477	1 679 511
Upplupna löner	111 113	107 111
Upplupna retroaktiva löner	555 248	88 295
Upplupna kostnader för övertidsersättning	35 836	36 194
Övriga upplupna kostnader	39 440	73 776
Summa upplupna kostnader	2 587 116	1 984 887
Oförbrukade bidrag, statliga myndigheter*	19 135	26 238
Oförbrukade bidrag, utomstatliga	34 810	22 404
Summa oförbrukade bidrag	53 945	48 643
Övriga förutbetalda intäkter, statliga myndigheter	4 277	4 303
Övriga förutbetalda intäkter, utomstatliga	5 132	4 307
Summa övriga förutbetalda intäkter	9 409	8 610
Summa periodavgränsningsposter	2 650 470	2 042 140
* Upplysning om när inomstatliga oförbrukade bidrag förväntas tas i anspråk:		
Inom tre månader	2 974	6 281
Mer än tre månader till ett år	11 588	19 957
Mer än ett år till tre år	4 069	0
Mer än tre år	503	0
Summa	19 135	26 238

Periodavgränsningsposter har totalt ökat med 608 330 tkr (30 %).

Ökningen beror främst på ökade upplupna retroaktiva löner. Detta på grund av att retroaktiva löner ännu inte har betalats ut efter årets löne-revision. Även upplupna semesterlöner har ökat, vilket i huvudsak förklaras med fler inestående semesterdagar till följd av coronapandemin samt fler anställda.

Not 36 Ansvarsförbindelser

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Övriga ansvarsförbindelser		
Projekteringsgarantier	72 664	30 827
Tvister m.m.	0	214
Summa övriga ansvarsförbindelser	72 664	31 041

Osäkerheten är låg beträffande bedömningen av ansvarsförbindelsernas belopp och tidpunkt för utflöde.

Noter till anslagsredovisningen

Not 37 Polismyndigheten

Under budgetåret 2021 har Polismyndigheten disponerat 31 034 830 tkr under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:1 Polismyndigheten, 30 962 264 tkr under anslagspost 1 och 72 567 tkr under anslagspost 5. För anslagspost 5 har del av ingående överföringsbelopp, motsvarande beloppet för indragning, återbetalats, se not 22.

I höständeringsbudgeten för 2021 tilldelades Polismyndigheten engångsmedel om 500 000 tkr för att täcka tillkommande kostnader för upprätthållande av det inreseförbud från de nordiska länderna, övriga EU-medlemsstater och tredje land som gällt under pandemin, samt för ökade personalrelaterade kostnader till följd av den snabba och kraftiga utbyggnaden av Polismyndigheten.

Under året har nära 100% förbrukats av årets tilldelade medel för anslagspost 1. Utgifterna på anslaget 1:1.1 uppgår till 30 909 125 tkr, vilket innebär ett anslagssparande om 53 139 tkr. Det överförs från 2021 till budgetåret 2022. Anslagssparandet förklaras av förseningar i leveranser av it-utrustning som enligt plan skulle levererats i slutet av 2021.

Den ökade anslagsförbrukningen förklaras främst av ett ökat antal anställda samt löneökningar.

Polismyndigheten ska enligt regleringsbrev för budgetåret 2021 använda anslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per den 31 december 2019 i verksamheten stämningssmannadelgivning med 1/10. Under 2021 reducerades underskottet med 63 623 tkr.

Årets anslagssparande för anslagspost 1 överförs från 2021 till budgetåret 2022.

Not 38 Avgifter för vissa internationella sammanslutningar

Under budgetåret 2021 har Polismyndigheten disponerat 10 096 tkr under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar, anslagspost 3. Under året har 98 % av årets tilldelade medel förbrukats.

Not 39 Inre säkerhetsfonden – Inre säkerhetsfonden

Under budgetåret 2021 har Polismyndigheten disponerat 144 000 tkr under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:18 Inre säkerhetsfonden. Under året har 71 % av årets tilldelade medel förbrukats. Avvikelsen förklaras av att flera stora projekt, bland annat till följd av pandemin, inte förbrukat medel i den takt som ursprungligen planerats.

Till anslag 4.1:18.1 finns ett beställningsbemyndigande om 115 000 tkr. Fonden för inre säkerhet (ISF) har vid utgången av 2021 utnyttjat 84 % av tilldelad bemyndiganderam jämfört med 90 % 2020.

Not 40 Inre säkerhetsfonden – Gränsfonden 2021–2027

Under budgetåret 2021 har Polismyndigheten disponerat 47 000 tkr under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:18.2 Inre säkerhetsfonden – Gränsfonden 2021–2027. Under året har 1% av årets tilldelade medel förbrukats. Avvikelsen förklaras av att den första utlysningen i den nya programperioden 2021–2027 flyttades fram till följd av försenade beslut om legala förutsättningar.

Till anslag 4.1:18.2 finns ett beställningsbemyndigande om 13 000 tkr. Fonden för inre säkerhet (ISF) har vid utgången av 2021 utnyttjat 0 % av tilldelad bemyndiganderam. Avvikelsen förklaras av att den första utlysningen i den nya programperioden 2021–2027 flyttades fram till följd av försenade beslut.

Not 41 Inre säkerhetsfonden – Inre säkerhetsfonden 2021–2027

Under budgetåret 2021 har Polismyndigheten disponerat 53 000 tkr under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:18.3 Inre säkerhetsfonden – Inre säkerhetsfonden 2021–2027. Under året har 1% av årets tilldelade medel förbrukats. Avvikelsen förklaras av att den första utlysningen i den nya programperioden 2021–2027 flyttades fram till följd av försenade beslut om legala förutsättningar.

Till anslag 4.1:18.3 finns ett beställningsbemyndigande om 12 000 tkr. Fonden för inre säkerhet (ISF) har vid utgången av 2021 utnyttjat 0 % av tilldelad bemyndiganderam. Avvikelsen förklaras av att den första utlysningen i den nya programperioden 2021–2027 flyttades fram till följd av försenade beslut.

Not 42 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Under budgetåret 2021 disponerar Polismyndigheten 6 260 tkr under utgiftsområde 5 Internationell samverkan 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Under året har 67 % av årets tilldelade medel förbrukats. Avvikelsen förklaras av begränsande förutsättningar för uppdraget till följd av den pågående pandemin.

Not 43 Internationellt bistånd

Under budgetåret 2021 har Polismyndigheten disponerat 166 510 tkr under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd 1:1.12 Biståndssamverkan, Internationell civil krishantering. Under året har 90 % av årets tilldelade medel förbrukats. Avvikelsen förklaras av att den pågående pandemins påverkan på mottagarförmågan i insatserna.

Not 44 Bötesmedel

Under budgetåret 2021 har Polismyndigheten redovisat 1 052 905 tkr mot inkomsttitel 2712004, vilket är en avvikelse med 202 905 tkr (24%) jämfört med beräknat belopp. En förklaring till avvikelsen är att antalet ärenden gällande bötesinbetalningar har ökat jämfört med föregående år.

Noter till anslagsredovisningen, forts.

Not 45 Övriga inkomster av statens verksamhet
– polisorganisationen

Under budgetåret 2021 har Polismyndigheten redovisat 66 407 tkr mot inkomsttitel 2811 005, vilken är en avvikelse med 15 907 tkr (31%) jämfört med beräknat belopp. Beräknat belopp är en prognos för kommande år baserat på en vid tillfället känd information.

Polismyndigheten redovisar förverkade beslag och hittegoods, intäkter av larmanläggningar med mera mot denna inkomsttitel.

Not 46 Övriga bidrag från EU, bidrag från
fonden för inre säkerhet

Under budgetåret 2021 har Polismyndigheten redovisat 132 528 tkr mot inkomsttitel 6911 0011 Övriga bidrag från EU. I Polismyndighetens regleringsbrev redovisas inget beräknat belopp för denna inkomsttitel.*

På inkomsttiteln redovisas erhållna medel från EU-kommissionen gällande Fonden för inre säkerhet.

* I Polismyndighetens budgetunderlag 2022–2024 lämnas uppgift om beräknat belopp (prognos) för 2021: 116 000 tkr.

Noter till finansieringsanalysen

Not 47 Kostnader

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Kostnader	-32 725 448	-30 575 564
Justeringar:		
Avskrivningar och nedskrivningar	1 202 867	1 031 341
Realisationsförlust	31 032	1 865
Avsättningar	-23 637	-56 027
Kostnader enligt finansieringsanalysen	-31 515 186	-29 598 386

Not 48 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 327 355	1 040 594
Justeringar:		
Realisationsvinst	-15 044	-20 074
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	1 312 311	1 020 521

Not 49 Förändring av myndighetskapital

Polismyndigheten ska enligt regleringsbrev för budgetår 2021 använda anslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per den 31 december 2019 i verksamheten stämmingsmannadelgivning med 1/10. Under 2021 reducerades underskottet med 63 623 tkr, vilket förändrar myndighetskapitalet.

Not 50 Investeringar

Tkr	2021-12-31	2020-12-31
Summa årets anskaffningar enligt not 13 till 16	1 650 033	2 037 615
Investeringsutgifter enligt finansieringsanalysen	1 650 033	2 037 615

Not 51 Jämförelsetal finansieringsanalys

För att öka jämförbarheten har jämförelsetal räknats om för berörda poster med anledning av nya redovisningsprinciper avseende beslagtagna medel. Se vidare i Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Låneram i Riksgäldskontoret					
Tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Beviljad	5 350 000	5 275 000	5 250 000	3 300 000	3 100 000
Lån i Riksgälden*	4 892 424	4 387 088	3 279 153	2 854 089	2 615 096

* Det bokförda värdet för anläggningstillgångar som ska lånefinansieras understiger Lån i Riksgälden med 767 tkr per 31 december 2021, se not 30. Därmed blir utnyttjad låneram 4 891 657 tkr.

Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Beviljad	1 600 000	904 000	1 608 000	1 614 000	2 014 000
Utnyttjad	672 396	351 636	-	-	-
Ränteintäkter på räntekonto	0	159	7 785	13 637	13 056
Räntekostnader på räntekonto (negativ ränta)	0	-81	-5 184	-7 915	-6 808

Avgiftsintäkter					
Tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Avgiftsintäkter som myndigheten disponerar	1 327 355	1 040 594	1 278 356	1 211 183	1 134 133
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	1 705 200	1 436 000	1 394 341	1 302 600	1 255 300
Avgiftsintäkter som myndigheten inte disponerar	1 304 253	1 174 854	956 151	823 828	763 989
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	983 500	893 280	826 300	782 630	770 630

Beviljad och utnyttjad anslagskredit					
Tkr	2021	2020	2019	2018	2017
4.1:1.1 Polismyndigheten					
Beviljad	912 649	854 937	788 715	732 644	654 902
Utnyttjad		0	0	0	0
4.1:1.5 Polismyndigheten, del till avdelning för särskilda utredningar					
Beviljad	1 970	1 887	1 414	1 404	1 353
Utnyttjad	0	0	0	0	0
4.1:18.1 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering, Inre Säkerhetsfonden					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
4.1:18.2 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering, Gränsfonden 2021-2027					
Beviljad	0	-	-	-	-
Utnyttjad	0	-	-	-	-
4.1:18.3 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering, Gränsfonden 2021-2027					
Beviljad	0	-	-	-	-
Utnyttjad	0	-	-	-	-
5.1:2.2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, Polismyndigheten					
Beviljad	182	180	169	168	56
Utnyttjad	0	0	0	0	0
7.1:1.12 Biståndsverksamhet, internationell civil krishantering – del till Polismyndigheten					
Beviljad	4 845	5 910	5 910	5 910	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0

Sammanställning av väsentliga uppgifter, forts.

Anslagssparande (utgående saldo)					
Tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Anslagssparande	221 442	125 541	352 439	1 069 459	161 386

Bemyndiganden					
Tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Tilldelade bemyndiganderam	140 000	185 000	210 000	170 000	155 000
Utnyttjande bemyndiganden, åtaganden	96 706	166 147	156 506	164 336	111 490

Antal årsarbetskrafter och medelantalet anställda					
Tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Antalet årsarbetskrafter	32 028	30 280	27 688	26 414	26 237
Medelantalet anställda	34 412	32 940	30 989	29 902	29 697

Driftkostnad per årsarbetskraft					
Tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Driftkostnad	984	976	992	938	909

Årets kapitalförändring					
Tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Årets kapitalförändring	-96 224	-271 630	-113 213	-230 118	-208 753
Balanserad kapitalförändring	-1 056 253	-857 251	-818 346	-594 223	-390 166

Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar

För rikspolischefen Anders Thornberg har lön och övriga förmåner under 2021 uppgått till 2 184 445 kr (bruttolön 2 177 226 kr och förmånsvärde 7 219 kr). Anders Thornberg är ledamot i Arbetsgivarverkets styrelse.

För chefen för nationella operativa avdelningen samt ställföreträdande rikspolischefen Johan Olsson har lön och övriga förmåner under 2021 uppgått till 1 631 880 kr (bruttolön 1 631 880 kr och förmånsvärde 0 kr). Johan Olsson är ledamot i Brås insynsråd.

För regionpolischefen samt ställföreträdande rikspolischefen Mats Löfving har lön och övriga förmåner under 2021 uppgått till 1 798 364 kr (bruttolön 1 798 164 kr och förmånsvärde 200 kr).

För chefen för avdelningen för särskilda utredningar Ebba Sverne Arvill har lön och övriga förmåner under 2021 uppgått till 1 326 742 kr (bruttolön 1 316 516 kr och förmånsvärde 10 226 kr).

Insynsrådet

Detta belopp kan även innefatta ersättningar som grundar sig på anställning eller uppdrag i Polismyndighetens regionpolisråd eller personalansvarsnämnd. Den redovisade ersättningen motsvarar vad Polismyndigheten har redovisat till Skattemyndigheten enligt kontrolluppgifter. Beloppet fördelar sig enligt följande.

Insynsrådet	Arvode	Övriga skattepliktiga ersättningar
Kr		
Joakim Pohlman	16 500	0
Lena Olsson	23 000	0
Jonathan Brash	0	0
Fredrik Lundh Sammeli	0	0
Helena Vilhelmsson	0	0
Saila Quicklund	25 500	0
Johan Pehrson	15 750	0
Charlotte Nordström	24 750	0
Adam Marttinen	20 250	0
Katja Nyberg	21 000	0
Bo Broman	15 750	0
Elin Lundgren	22 000	0
Andreas Carlson	18 000	0
Rasmus Ling	6 750	0
Johan Forsell	4 500	0
Joakim Treuedsson	13 500	0
Linda Westerlund Snecker	6 750	0
Tobias Andersson	0	0

Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar, forts.

Sidouppdrag

Ledande befattningshavare i Polismyndigheten

Befattning	
Rikspolischefen Anders Thornberg	Ledamot i Arbetsgivarverkets styrelse Ordförande i Polismyndighetens insynsråd
Regionpolischefen Mats Löfving	Inga uppdrag att redovisa
Chefen för nationella operativa avdelningen Johan Olsson	Ledamot i Brås insynsråd
Chefen för avdelningen för särskilda utredningar Ebba Sverne Arvill	Inga uppdrag att redovisa

Polismyndighetens insynsråd

Joakim Pohlman	Ledamot i Ulvafast i Markaryd AB Ledamot i IT-Plattform Småland & Öland AB Ledamot i Barstolen Fastighets AB Ledamot i Markaryds Turist & Fritid AB Ledamot i Markaryds Industribyggnads AB Ledamot i Fastighetsaktiebolaget Södergård Suppleant i Södra Smålands Avfall & Miljö AB Suppleant i Vetenskapshuset i Markaryd AB
Lena Olsson	Ledamot i regionpolisrådet för Polisregion Bergslagen
Jonathan Brash	Inga uppdrag att redovisa
Fredrik Lundh Sammeli	Ledamot i Stiftelsen Allmänna barnhuset Ledamot i Valrossen AB
Helena Vilhelmsson	Inga uppdrag att redovisa
Saila Quicklund	Ledamot i Arbetsmiljöverkets insynsråd Ledamot i Länsstyrelsens i Jämtlands län insynsråd Ledamot i Svensk Travsport styrelse Ledamot i styrelsen Safeport Sweden
Johan Pehrson	Ledamot i Mandei AB Ledamot i Tryckfrihet i Stockholm Tryckeri AB (vilande bolag) Ersättare i Riksrevisionens insynsråd
Charlotte Nordström	Ledamot i Första AP-fonden Ledamot i Turistrådet Västsverige AB Ledamot i Nordströms i Skara AB
Adam Marttinen	Inga uppdrag att redovisa
Katja Nyberg	Ledamot i Säkerhetspolisens insynsråd Ledamot i regionpolisrådet för Polisregion Stockholm
Bo Broman	Ledamot i Riksbanksfullmäktige Ledamot i BB Holding AB
Elin Lundgren	Ledamot i regionpolisrådet för Polisregion Mitt
Andreas Carlson	Ledamot i Säkerhetspolisens insynsråd Ledamot i MW Productions AB
Rasmus Ling	Ledamot i Säkerhetspolisens insynsråd Ledamot i Migrationsverkets insynsråd Ledamot i den parlamentariska trygghetsberedningen
Johan Forsell	Inga uppdrag att redovisa
Joakim Truedsson	Ledamot i regionpolisrådet för Polisregion Öst
Linda Westerlund Snecker	Ledamot i Säkerhetspolisens insynsråd Ledamot i regionpolisrådet för Polisregion Öst Ledamot i den gemensamma parlamentariska kontrollgruppen för Europol
Tobias Andersson	Inga uppdrag att redovisa

Samtliga ledamöter ovan förutom Jonathan Brash, Bo Broman, Lena Olsson, Joakim Truedsson, Linda Westerlund Snecker och Tobias Andersson har varit ledamöter i Polismyndighetens insynsråd under hela verksamhetsåret 2021. Jonathan Brash entledigades från uppdraget att vara ledamot från och med den 18 februari 2021. Bo Broman entledigades från uppdraget att vara ledamot från och med den 9 december 2021. Lena Olsson entledigades från uppdraget att vara ledamot från och med den 9 september 2021. Linda Westerlund Snecker har varit ledamot från och med den 9 september 2021. Joakim Truedsson har varit ledamot från och med den 18 februari 2021. Tobias Andersson har varit ledamot från och med den 9 december 2021.

Intern styrning och kontroll vid Polismyndigheten

Polismyndighetens verksamhet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll menas den process som bidrar till att myndigheten uppfyller syftet med och kraven på verksamheten. Processen ska säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller de så kallade verksamhetskraven i 3 § myndighetsförordningen. Dessa krav innebär att verksamheten ska bedrivas

- effektivt
- enligt gällande rätt
- med god hushållning av statens medel
- med en tillförlitlig och rättvisande redovisning.

I Myndighetsförordningen (2007:515) framgår att det är myndighetens ledning som ska säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Rikspolischefen ansvarar ytterst för den interna styrningen och kontrollen. Enligt Polismyndighetens riktlinjer för intern styrning och kontroll har regionpolischefer och avdelningschefer ansvaret för att genomföra den interna styrningen och kontrollen.

Processen för intern styrning och kontroll

Processen för intern styrning och kontroll genomfördes under 2021 i enlighet med Polismyndighetens riktlinjer för intern styrning och kontroll. Som stöd för arbetet finns verktyg i form av så kallade riskportföljer.¹⁷⁰

Intern styrning och kontroll är en integrerad del av myndighetens arbete med planering och uppföljning. Det ger förutsättningar för myndighetsledningen att kunna ta ansvar för att den interna styrningen och kontrollen är betryggande i verksamheten löpande under hela året.

Samtliga polisregioner och avdelningar bedömer att de har organiserat och hanterat riskarbetet inom sina respektive processer för planering- och uppföljning och att arbetet är en väl integrerad del. Ett par polisregioner bedömer dock att det finns behov av ett fortsatt utvecklingsarbete för att uppnå önskad effekt. Under året har tertialvisa resultatdialoger genomförts (tertial 1 och 2) mellan rikspolischefen och regionpolischefer/avdelningschefer där en del av underlagen har varit de identifierade väsentliga risker som har rapporterats av avdelningar och polisregioner. Inför resultatdialogerna har anvisningar gått ut avseende inrapportering av respektive avdelnings- och polisregions riskportfölj. Inför tertial tre ombads även regionspolis- och avdelningschefer att bedöma om den interna styrningen och kontrollen vid polisregionen/avdelningen hade genomförts på ett betryggande sätt.

Under 2021 har polisregioner och avdelningar fortsatt utvecklingen av sina redovisningar av risker genom tydligare dokumentation av riskbeskrivningar, det åtgärdsarbete som bedrivs samt av uppföljningen av riskerna. Arbetet med utveckling av processen för intern styrning och kontroll har fokuserat på att myndigheten ska ha en tydlig och fungerande rutin för hantering av risker som har ett oklart riskägarskap för att reducera att riskerna

Samtliga polisregioner och avdelningar bedömer att de har organiserat och hanterat riskarbetet inom sina respektive processer för planering- och uppföljning och att arbetet är en väl integrerad del.

¹⁷⁰) Riskportfölj är ett samlat dokument med risker, åtgärder och uppföljning.

hamnar vid sidan av myndighetens riskhanteringsarbete. Inom processen för intern styrning och kontroll utgör möjligheten att eskalera eller dela en risk med en annan riskägare¹⁷¹ en strategi för att hantera de risker som inte kan hanteras inom det egna verksamhetsansvaret. En del av dessa risker är av myndighetsgemensam karaktär, där det inte går att peka ut en eller ett par berörda parter som kan ta över ansvaret eller ingå i ett samarbete för att hantera risken.

Myndighetens interna miljö

Vid polisregioner och avdelningar pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra och vidta åtgärder för att säkerställa en god intern miljö. Olika forum och möten såsom utvecklingssamtal, avstämningssamtal, regelbundna enhets- och gruppmöten, arbetsplatsmöten (APM), fysiska samt organisatoriska och sociala skyddsronder utgör en del av det underlag som arbetet med att förbättra den interna miljön utgår ifrån. Arbetet med att förbättra den interna miljön har också fokuserat på den interna kulturen, jämställdhets- och likabehandlingsfrågor samt att medvetandegöra grunder för diskriminering. Arbetsmetoden Reflektioner i vardagen (RIV) tillämpas.

Risker i den interna miljön har identifierats och dessa har bland annat en grund i hög arbetsbelastning, stress samt hög sjukfrånvaro i vissa delar av verksamheten. Med anledning av coronapandemin har flera polisregioner och avdelningar rapporterat utmaningar så som omställningar i verksamheten vid exempelvis hemarbete med följd effekter som försämrad teamkänsla och försämrad fysisk arbetsmiljö. Det har även identifierats en ökad risk för brist i information och kommunikation samt samverkan mellan medarbetare och grupper. Ökad grad av hemarbete har också inneburit svårigheter för chefer att följa upp arbetsbelastning och arbetsmiljö. Några lyfter därutöver risker och bristområden som de ser behov av att arbeta vidare med till exempel lokalförsörjning (förhöringsrum, receptioner och trångboddhet) samt avvikelser rörande interna normer och förhållningssätt. Åtgärder som polisregioner och avdelningar vidtagit för att reducera dessa risker är främst utbildnings- och kommunikationsinsatser på olika nivåer inom organisationen, samt APM, RIV, ökad planering, uppföljning och vid behov omprioritering samt ett aktivt arbete med att synliggöra och påtala förbättringsområden inom kulturområdet.

¹⁷¹) Riskägare är den som äger risken, har befogenhet och ansvar för att hantera den.

Motverka oegentligheter

Inom flertalet polisregioner och avdelningar har information och utbildningar avseende regelverk och rutiner för medarbetare och chefer genomförts under året. Dessa har genomförts med utgångspunkt i myndighetens värdegrund samt medarbetarpolicy för att bland annat uppmärksamma och skapa förståelse för risker avseende otillåten påverkan, korrup­tion och jäv. En stor del av arbetet som bedrivs är av förebyggande karaktär och genomförs främst i form av utbildnings- och informationsinsatser, ofta i samarbete med Gruppen för skiljande- och disciplinärende (GSD), där även kultur och likabehandlingsfrågor ingår. GSD har ett ansvar¹⁷² att arbeta förebyggande och uppmärksammar bland annat felaktiga beteenden, bristfälliga rutiner eller felaktiga arbetsmetoder i syfte att öka allmänhetens förtroende för polisen. De arbetar mycket med att informera om förhållningsätt, risker samt de konsekvenser det för med sig. En annan del som också kan anses vara en form av arbete av förebyggande karaktär är att Personalansvarsnämndens (PAN) beslut om skiljande från anställningen och disciplinpåföljd ofta får stor spridning inom myndigheten, vilket medför att gränserna tydliggörs för vad som av arbetsgivaren betraktas som otillåtet.

Det har även informerats om hantering av digital information med fokus på att slagningar i interna datasystem ska vara nödvändiga och tjänsterelaterade. Informationsinsatser har genomförts avseende olika riktlinjer, policys och regler så som attestering, inköp och upphandling (vissa klassas som säkerhetsskyddade för att motverka korrup­tion), representation, bisysslor, incidentrapportering och metodstöd för misskötsamhet. Vid introduktion för nyanställda, samt vid säkerhetsprövningar informeras om förhållningsätt, risker och regelverk. En digital utbildning gällande informationssäkerhet samt otillbörlig påverkan finns och är obligatorisk för alla medarbetare.

Regelefterlevnad

Flertalet polisregioner och avdelningar har ett systematiskt arbete med att säkerställa regelefterlevnad i form av egenkontroller inom olika områden och tillämpar kontroller inom verksamheten med syfte att säkerställa kvaliteten på ärendena samt kontrollera rättsenlighet och regelefterlevnad. De utgår från beslutade egenkontrollplaner som till viss del baseras på Polismyndighetens föreskrifter (FAP:ar) och andra regionala/avdelningsvisa styrdokument. Även tematiska egenkontroller har genomförts. Ansvar för genomförandet av egenkontroller och tidpunkten för genomförande delegeras vanligen till den som är verksamhetsansvarig. En utpekad funktion inom polisregionen/avdelningen såsom kanslier eller ISK-samordnare har vanligtvis ansvar för att hämta in information om genomförda kontroller och de eventuella brister som identifierats. Om avvikelser/brister identifieras fattas beslut om åtgärder och vid behov lyfts de som risk/brist i den egna riskportföljen.

Som ett led i utvecklingen av myndighetens process för intern styrning och kontroll utgör externa och interna granskningar viktiga underlag för förbättringsarbete. Under 2020 genomförde Internrevisionen (IR) en granskning av Polismyndighetens kontrollsystem. Syftet med granskningen var att bedöma om:

- polisregioner och avdelningar har en samlad bild av vilka förebyggande och upptäckande kontroller som utförs inom den egna polisregionen/avdelningen
- i vilken utsträckning förebyggande och upptäckande kontroller utförs för att täcka myndighetens alla riskkategorier
- om resultatet av utförda kontroller används på ett systematiskt sätt.

I granskningsrapporten gjorde IR bedömningen att det finns förbättringsområden avseende struktur och efterlevnad av Polismyndighetens kontrollsystem. IR ansåg bland annat att det saknas en samlad bild av samtliga väsentliga systematiska kontroller som utförs eller borde utföras inom den egna polisregionen och avdelningen. Granskningen visade också att det finns brister i dokumentationen av utförda kontroller samt att resultatet av utförda kontroller inte sammanställs och används på ett systematiskt sätt för att effektivare styra verksamheten.

¹⁷²) Enligt punkten 4.2 i Polismyndighetens riktlinjer för handläggning och skiljande från anställning m.m. (PM 2019:27).

Rikspolischefen har under hösten 2021 fattat beslut om ett antal åtgärder som polisregioner samt avdelningar ska genomföra under 2022.

Åtgärderna omfattar bland annat att:

- förtydliga uppdraget om intern styrning och kontroll med avseende på omfattning, arbetsuppgifter och roll, samt upprätthållande och utveckling av fungerande kontrollsystem
- säkerställa att väsentliga kontroller genomförs löpande i den egna verksamheten genom beslut om vilka kontroller som ska genomföras och med vilket tidsintervall
- säkerställa att det finns en struktur över hur dokumentation av kontroller ska ske inom den egna verksamheten, samt att resultatet av utförda kontroller samlas in löpande för att analyseras samt besluta om eventuella åtgärder
- säkerställa en struktur över hur direkta kontroller och efterhandskontroller inom respektive process ska genomföras
- tydliggöra processägarnas ansvar för egenkontrollen.

Arbetet med genomförandet av rekommendationerna har påbörjats och kommer att bedrivas under hela 2022.

Polisregioners och avdelningars bedömning av intern styrning och kontroll 2021

Samtliga polisregioner och avdelningar har lämnat en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen har genomförts på ett betryggande sätt under 2021. En avdelningschef har bedömt att det har förelegat en brist i den interna styrningen och kontrollen under del av året. Övriga regionpolischefer och avdelningschefer har för 2021 bedömt att de har en betryggande intern styrning och kontroll.

Några polisregioner och avdelningar har identifierat brister. Dessa brister bedöms dock inte utgöra (var för sig och sammantaget) några allvarliga omständigheter för myndighetens möjligheter att med rimlig säkerhet fullgöra sina uppgifter, uppnå verksamhetens mål och uppfylla kraven i 3 § i myndighetsförordningen. Bristerna som redovisas är inte brister i processen för intern styrning och kontroll för hela eller någon del av verksamheten. Det pågår arbete med samtliga redovisade brister och det finns planer för hantering. En del av de planerade åtgärderna för 2021 har genomförts och följts upp under året, ytterligare åtgärder har beslutats och följs upp löpande.

Brist med anledning av införandet av nytt personal- och löneadministrativt system Heroma

En avdelning bedömer att det har förelegat en brist i den interna styrningen och kontrollen under del av året. Bristen avser osäkerheter i uppföljningen av myndighetens personalkostnader, på grund av felaktigheter i myndighetens ekonomiska redovisning med anledning av införandet av ett nytt personal- och löneadministrativt system Heroma. Myndighetens ledning har under delar av året inte haft tillgång till aktuell och korrekt uppföljning av myndighetens ekonomiska utfall. Myndigheten har därmed inte heller kunnat rapportera i enlighet med de krav som ställs på externfinansierad verksamhet inom utsatt tid, då myndigheten vid rapporteringstidpunkterna inte har kunnat verifiera att redovisade personalkostnader har varit korrekta. Vid analys upptäcktes felaktigheter i redovisningen som krävde manuella rättningar. Med anledning av detta ansökte myndigheten om anstånd med rapporteringen för att kunna genomföra nödvändiga manuella rättningar. Myndigheten har därefter kunnat redovisa personalkostnader i enlighet med gällande krav. Bytet av lönesystem har också medfört viss bristande förmåga att betala ut korrekta ersättningar i rätt tid samt att i vissa fall säkerställa korrekt information kring tillgänglig resurs.

Åtgärder för att komma tillrätta med bristerna har vidtagits löpande under implementeringen samt efter produktionsstart. Detta för att säkerställa korrekt integration mellan relevanta it-system, samt för att manuellt granska underlagen i lönesystemet i syfte att korrigera felaktigheter. Utöver detta har justeringar gjorts i lönesystemet för att korrigera felaktigheter i ärendeflödena. Ett antal åtgärder har också vidtagits löpande för att hantera felaktigheter som uppstått i den ekonomiska uppföljningen, till exempel i form av manuella rättningar. Kvalitetssäkring är gjord och de uppmärksammade felaktigheter som kvarstår kommer att rättas under 2022. Bedömningen är att de under året vidtagna åtgärderna har haft effekt och att en korrekt och rättvisande redovisning kan säkerställas inför bokslutet 2021.

Sammantaget kan konstateras att processen för intern styrning och kontroll fungerat så till vida att brister snabbt har identifierats och åtgärder har vidtagits för att eliminera bristerna. Kvarstår gör dock det faktum att myndighetsledningen under delar av året inte har haft tillgång till aktuell och korrekt uppföljning av myndighetens ekonomi. Bedömning är att bristen sammantaget har varit av sådan art att den interna styrningen och kontrollen inte kan anses ha varit rimligt betryggande under delar av året. Myndigheten har med anledning av detta haft en brist i den interna styrningen och kontrollen under del av året. Bristen har förelegat från 1 maj 2021 till 31 december.

Sammantaget kan konstateras att processen för intern styrning och kontroll fungerat så till vida att brister snabbt har identifierats och åtgärder har vidtagits för att eliminera bristerna.

Årsredovisningens undertecknande

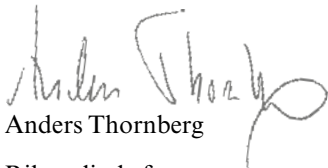
samt bedömning av den interna styrningen och kontrollen

Jag bedömer att det har funnits brister i den interna styrningen och kontrollen under den period som årsredovisningen avser enligt följande:

- Brist vid införandet av nytt personal- och löneadministrativt system (Heroma) har inneburit felaktigheter i den ekonomiska redovisningen, vilket medfört osäkerheter vid ledningens uppföljning av myndighetens personalkostnader. Myndigheten har också haft svårigheter att kunna rapportera i enlighet med de krav som ställs ifrån externa finansiärer som till exempel EU:s fond för inre säkerhet (ISF) och Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF). Bristen har förelegat från 1 maj till 31 december. Bedömningen är dock att vidtagna åtgärder, bland annat i form av manuella rättningar, har säkerställt en korrekt rapportering till externa finansiärer samt en rättvisande redovisning i det finansiella bokslutet 2021.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 18 februari 2022

Anders Thornberg

Rikspolischef

Bilagor

Bilaga 1 Definitioner och faktorer till hjälp att tolka och förstå brottsutvecklingen

Bilagan innehåller information om begrepp som används inom polisen och som förekommer i den här rapporten. Här finns också beskrivningar av resultatmått som används för att följa upp resultatet inom viktiga delar av polisens verksamhet samt faktorer till hjälp att tolka och förstå brottsutvecklingen. En sammanställning över de resultatindikatorer som ingår i Polismyndighetens bedömningsmodell för årsredovisningen 2021 finns i bilaga 9.

Begreppslista

Förenklat utredningsförfarande

Som ett undantag från regeln att brottsutredningar ska göras i förundersökningens form föreskrivs i 23 kap. 22 § RB att en förundersökning enligt bestämmelserna i 23 kap. RB inte behöver genomföras, om det ändå finns tillräckliga skäl för åtal och brottet inte kan antas föranleda någon annan påföljd än böter. Bestämmelsen om förenklat utredningsförfarande tar i första hand sikte på de fall där brottet kan utredas direkt på platsen för ett ingripande men kan också användas i andra situationer, till exempel när den misstänkte erkänner och det samtidigt finns förutsättningar att utfärda strafföreläggande eller ordningsbot. Reglerna om åtalsplikt påverkas inte och utredningen måste ge ett tillräckligt underlag för prövningen av skuld- och påföljdsfrågorna.

Förundersökningsbegränsning

Förundersökningsbegränsning innebär att brottsutredningar i vissa fall kan begränsas till de mest väsentliga delarna för att lagföringen ska bli snabb och effektiv. När polis eller åklagare använder sig av förundersökningsbegränsning, handlar det oftast om att en och samma person är misstänkt för många brott och att straffet inte skulle påverkas av om man utreder ännu ett.

Händelserapport (HR)

Regionledningscentralen tar emot och leder ärenden som bedöms, registreras och resurs-sätts i STORM-systemet som händelserapport (HR).

Ordningsbot

Ordningsbot är en typ av böter som får utfärdas direkt på plats av bland annat polis och tullanställda. Om den som fått boten godkänner den så motsvarar det en dom som vunnit laga kraft.

Bilaga 1

Definitioner, forts.

Resultatmått

Utredning och lagföring

Antal anmälda brott

Då det finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har inträffat, ska en anmälan upprättas. Anmälan kan även upprättas då en person som kontaktar polisen vill anmäla en händelse som enligt deras uppfattning kan innehålla brottsliga gärningar. I ett ärende i polisens it-system kan flera anmälda brott ingå. Antalet anmälda brott avser antalet brott som ingår i registrerade och granskade ärenden. Brott i trafikärenden som resulterat i en ordningsbot som godkänts på plats ingår inte.

Antal inkomna ärenden

Antalet inkomna/upprättade handlingar eller anmälningar som registrerats, diarieförts och godkänts (granskningsdatum finns) i polisens diarium. Trafikärenden som resulterat i en på plats godkänd ordningsbot ingår inte i detta mått. Det gör heller inte trafikärenden som här- rör från automatisk trafiksäkerhetskontroll (ATK). Ett ärende kan omfatta flera brott.

Antal avslutade ärenden

Antalet avslutade ärenden avser ärenden som är slutredovisade till åklagare, nedlagda eller överlämnade till annan myndighet och därmed avslutade i Polismyndighetens diarium. I beräkningen av det totala antalet avslutade ärenden räknas den sista slutredovisningshändelsen per ärende inom sökperioden. Slutredovisningshändelser räknas oberoende av om sista åtgärden i ärendet inom sökperioden är en återupptagning och ärendet därmed är öppet.

Antal avslutade ärenden ej inledd förundersökning

Antalet avslutade ärenden där förundersökning inte inletts, exklusive ärenden där förenklade redovisningsförfaranden (23 kap. 22 § RB med mera) använts.

Antal bearbetade ärenden

Antalet avslutade ärenden med inledd förundersökning (fu) eller där förenklade redovisningsförfaranden till åklagare (23 kap. 22 § RB med mera) använts. Beslut om förundersökning ska ha fattats med en av de här beslutskoderna:

- förundersökning inleds
- förundersökning utvidgas
- förundersökning övertas
- förundersökning anses inledd genom tvångsåtgärd
- utredning jml. 23 kap. 22 § RB.

Antal nedlagda ärenden efter förundersökning

Antalet ärenden som slutredovisats genom nedläggning genom att en pågående utredning lagts ned. Ärenden läggs ned genom beslut av Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten. I beräkningen av antal nedlagda ärenden efter förundersökning räknas det sista beslutet om nedläggning per ärende inom sökperioden. Eventuella andra slutredovisningar i samma ärende påverkar inte antalsräkningen.

Nedläggningsandel (efter förundersökning)

Antalet ärenden som slutredovisats genom nedläggning genom att en pågående utredning lagts ned dividerat med antalet ärenden med en avslutad förundersökning.

Antal förundersökningsbegränsade ärenden

Antal ärenden där förundersökning inte har inletts eller har lagts ned med stöd av 23 kap. 4 a § RB.

Bilaga 1

Definitioner, forts.

Andel förundersökningsbegränsade ärenden

Antal förundersökningsbegränsade ärenden dividerat med samtliga avslutade ärenden.

Antal ärenden redovisade till åklagare

Antal ärenden som redovisats till åklagare är de brottsärenden som i polisens register redovisats till åklagare och därmed avslutats i Polismyndighetens diarium. Innehåller ärenden som redovisats till åklagare med:

- FU-protokoll
- FU-anteckning
- 23 kap. 22 § RB.

Antal öppna ärenden

Ett öppet ärende är ett ärende som kommit in men som inte är avslutat i Polismyndighetens diarium. Antalet öppna ärenden beräknas per den sista varje månad vid ett fastställt körningstillfälle den följande månaden.

Antal öppna ärenden äldre än 12 månader

Antal öppna ärenden beräknas per den sista varje månad vid ett fastställt körningstillfälle den följande månaden. Indikatorn visar antalet ärenden som vid körningstillfället varit öppna längre än 12 månader.

Lagföringskvot

Andelen positiva lagföringsbeslut av beslutade brottsmisstankar i ärenden där förundersökning letts av polis eller åklagare. Antalet brottsmisstankar för vilka lagföringsbeslut fattats dividerat med antalet lagföringsbeslut samt beslut att inte väcka åtal. Måttet används som ett kvalitetsmått på färdiga förundersökningar.

Medelgenomströmningstid (dagar) för bearbetade ärenden

Genomströmningstid beräknas för avslutade ärenden som uppfyller villkoret att en förundersökning är inledd eller att det finns en utredning enligt 23 kap. 22 § RB, det vill säga summa genomströmningstid i dagar för ärenden som kommit in och som avslutats.

För att man ska få fram medelgenomströmningstiden dividerar man antalet dagar med antalet slutredovisade ärenden med inledd förundersökning (FU) eller där förenklade redovisningsförfaranden till åklagare (23 kap. 22 § RB med mera) använts.

Medelgenomströmningstid (dagar) för ärenden redovisade till åklagare

Genomströmningstid beräknas för avslutade ärenden som uppfyller villkoret att vara slutredovisade till åklagare och därmed avslutade i Polismyndighetens diarium, det vill säga summa genomströmningstid i dagar för ärenden redovisade till åklagare. Detta antal dagar divideras med antal ärenden redovisade till åklagare. Genomströmningstiden räknas från det att ett ärende inkommit till dess att det avslutas.

Förundersökningsandel

Antalet ärenden med beslut att inleda förundersökning dividerat med antalet avslutade ärenden.

Redovisningsandel

Antalet ärenden som redovisats till åklagare dividerat med antalet avslutade ärenden.

Utredningsandel

Antalet ärenden som redovisats till åklagare dividerat med antalet bearbetade ärenden.

Bilaga 1

Definitioner, forts.

Service

Andel via e-tjänster inkomna ansökningar om tillstånd

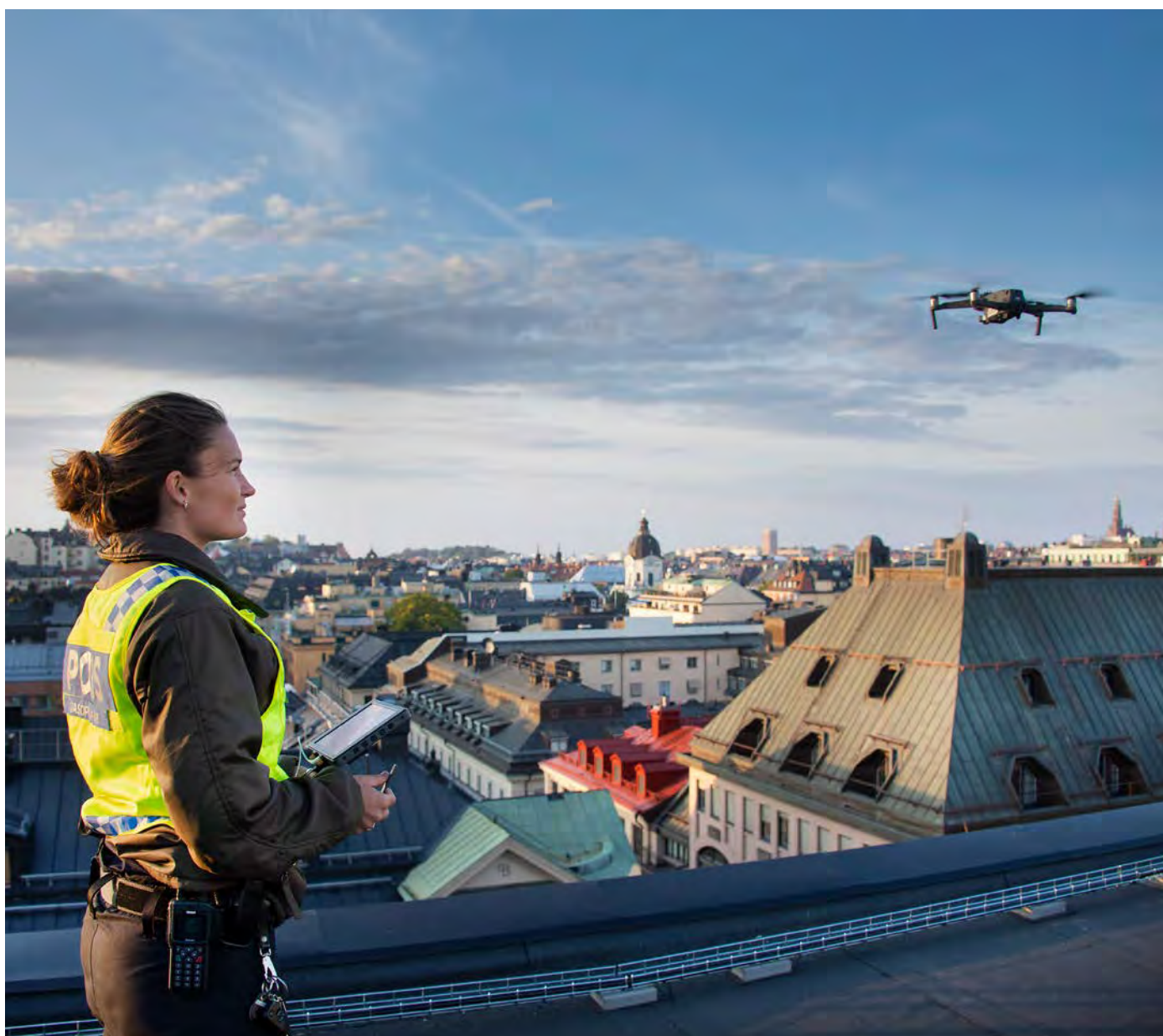
Antalet ansökningar som avser tillstånd som inkommer via polisens e-tjänst dividerat med det totala antalet inkomna ansökningar.

Andel via e-tjänster inkomna polisanmälningar

Antalet polisanmälningar som inkommer via polisens e-tjänst dividerat med det totala antalet inkomna polisanmälningar.

Andelen hittegods med funnen ägare

Antalet hittegods med funnen ägare dividerat med det totala antalet hittegods.

Bilaga 1

Definitioner, forts.

Faktorer till hjälp att tolka och förstå brottsutvecklingen

Det finns ingen källa som innehåller information om samtliga brott som begås i samhället. En stor del av de brott som begås upptäcks aldrig, eller kommer endast till de närmast berörda personernas kännedom. Därför är det inte möjligt att ge exakta svar på hur omfattande brottsligheten är, hur den ser ut eller hur den har utvecklats över tid.¹⁷³ I Sverige finns det dock flera källor med uppgifter om brott, exempelvis kriminalstatistik och undersökningar om utsatthet för brott, vilket gör att man kan koppla samman information från de olika källorna. I vissa fall går det då att dra rimliga slutsatser om brottsligheten och dess utveckling. När man betraktar statistik från olika källor finns det ett antal begrepp som kan vara bra att känna till. Dessa är *dold brottslighet*, *mörkertal* och *anmälningsbenägenhet*.

Dold brottslighet

Det är långt ifrån alla brott som anmäls till polisen eller uppges i brottsofferundersökningar. Det innebär att brottsvolymerna för många brottstyper underskattas i brottsofferundersökningar och att brotten är betydligt fler än vad som framgår av kriminalstatistiken. Detta kallas *dold brottslighet*. Den dolda brottslighetens storlek är okänd och varierar mellan olika brottstyper, men för vissa brott anses den vara mycket omfattande.

Mörkertal

Mörkertalet utgörs av kvoten mellan det faktiska antalet brott¹⁷⁴ och antalet uppgivna eller anmälda brott. Hur väl brottslighetens faktiska nivå speglas i olika källor beror på mörkertalets storlek. Eftersom mörkertalet varierar mellan olika typer av brott finns en svårighet i att på basis av kriminalstatistiken göra riktiga beskrivningar av den faktiska brottsstrukturen. De så kallade ingripandebrotten (till exempel narkotika-, trafik- och skattebrott) som i princip aldrig anmäls av någon annan än polisen eller andra aktörer, har stora mörkertal.

Anmälningsbenägenhet

Möjligheten att upptäcka ett brott, och viljan att sedan anmäla brottet till polisen, är avgörande för hur stor del av brottsligheten som anmäls och därmed kommer med i statistiken över anmälda brott. Detta kallas *anmälningsbenägenhet*.

Anmälningsbenägenheten varierar kraftigt mellan olika typer av brott. När brott riktas direkt mot offret är brottets allvarlighetsgrad av stor betydelse för om brottet anmäls. Ju lindrigare brott, desto mindre sannolikhet är det för att brottet upptäcks och anmäls. Det är anledningen till att grövre brott är överrepresenterade i anmälningsstatistiken. Anmälningsbenägenheten är till stora delar även beroende av den brottsutsattes relation till gärningspersonen. Våld och hot mellan obekanta anmäls oftare än brott där den utsatte och gärningsperson känner varandra eller är släkt. Andra faktorer som kan spela in är till exempel krav från försäkringsbolag. Den anmälda brottslighetens nivåer påverkas alltså av en stor mängd andra samhällliga förhållanden än sådana som polisen har möjlighet att påverka.

173) Brottsförebyggande rådet (Brå), 2017: Brottsutvecklingen i Sverige fram till 2015. Rapport 2017:5.

174) Alla handlingar som enligt 23 kap. 22 § BrB eller annan lag eller förordning är belagda med straff.

Bilaga 2

Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda

TABELL 2.1 Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda 2021.

	ANTAL ANSTÄLLDA DECEMBER 2021							FÖRÄNDRING (DEC 2020)			
	Totalt		Poliser totalt		Civila totalt		Civila tillsvid.	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	Civila tillsvid.
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Antal	Antal	Antal	
Polisregion Bergslagen	2 202	46 %	1 540	35 %	662	72 %	653	77	75	2	5
Polisregion Mitt	2 408	47 %	1 634	36 %	774	72 %	762	48	45	3	8
Polisregion Nord	2 295	45 %	1 642	35 %	653	72 %	631	64	58	6	2
Polisregion Stockholm	7 431	46 %	5 107	34 %	2 324	72 %	2 313	-88	-38	-50	-44
Polisregion Syd	5 544	42 %	3 859	32 %	1 685	66 %	1 645	100	106	-6	15
Polisregion Väst	5 204	44 %	3 862	34 %	1 342	74 %	1 319	37	97	-60	-36
Polisregion Öst	2 754	44 %	1 838	33 %	916	67 %	895	64	61	3	26
Totalt regioner	27 838	45 %	19 482	34 %	8 356	70 %	8 218	302	404	-102	-24
Andel vid region	81 %		91 %		65 %		65 %				
Ekonomiavdelningen	467	60 %	20	20 %	447	62 %	439	11	0	11	12
HR-avdelningen	974	55 %	446	27 %	528	80 %	518	29	19	10	14
Internrevision	13	46 %	4	25 %	9	56 %	9	3	2	1	1
It-avdelningen	980	32 %	16	13 %	964	32 %	951	8	-2	10	15
Kommunikations-avdelningen	213	70 %	28	39 %	185	75 %	175	-1	-4	3	6
Nationella operativa avdelningen*	1 981	43 %	1 180	29 %	801	64 %	779	90	29	61	74
Nationellt forensiskt centrum	659	66 %	23	17 %	636	67 %	601	19	2	17	1
Rikspolischefens kansli	35	66 %	5	20 %	30	73 %	30	1	-1	2	2
Rättsavdelningen	834	74 %	50	24 %	784	78 %	749	11	-7	18	22
Säkerhetsavdelningen	146	43 %	78	29 %	68	59 %	68	8	0	8	8
Avdelningen för särskilda utredningar	71	54 %	54	44 %	17	82 %	17	4	2	2	2
Totalt nationella avdelningar	6 373	52 %	1 904	29 %	4 469	62 %	4 336	183	40	143	157
Andel vid nationella avdelningar	19 %		9 %		35 %		35 %				
Polismyndigheten	34 211	46 %	21 386	33 %	12 825	67 %	12 554	485	444	41	133

* Varav 238 anställda arbetar på Ekobrottsmyndigheten och 69 arbetar inom utlandsstyrkan.

Bilaga 3

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens

TABELL 3.1 Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, per den 31 december 2021.

		DECEMBER 2021						FÖRÄNDRING (DEC 2020)			
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Antal	Antal
Polisregion Bergslagen	Ej kodad	13	1 %	31 %	10	10 %	3	100 %	-20	-22	2
	Kärn	1 784	81 %	46 %	1 297	36 %	487	72 %	106	93	13
	Ledning	235	11 %	32 %	210	27 %	25	72 %	3	1	2
	Stöd	170	8 %	65 %	23	30 %	147	70 %	-12	3	-15
	Totalt	2 202	100 %	46 %	1 540	35 %	662	72 %	77	75	2
Polisregion Mitt	Ej kodad	17	1 %	35 %	14	29 %	3	67 %	-24	-24	0
	Kärn	1 965	82 %	47 %	1 378	36 %	587	72 %	59	55	4
	Ledning	255	11 %	38 %	225	33 %	30	77 %	20	15	5
	Stöd	171	7 %	70 %	17	41 %	154	73 %	-7	-1	-6
	Totalt	2 408	100 %	47 %	1 634	36 %	774	72 %	48	45	3
Polisregion Nord	Ej kodad	7	0 %	14 %	6	17 %	1	0 %	0	1	-1
	Kärn	1 880	82 %	46 %	1 379	36 %	501	74 %	71	58	13
	Ledning	242	11 %	28 %	219	25 %	23	57 %	-2	-3	1
	Stöd	166	7 %	57 %	38	32 %	128	64 %	-5	2	-7
	Totalt	2 295	100 %	45 %	1 642	35 %	653	72 %	64	58	6
Polisregion Stockholm	Ej kodad	65	1 %	35 %	52	23 %	13	85 %	-132	-134	2
	Kärn	5 784	78 %	45 %	4 076	34 %	1 708	72 %	67	84	-17
	Ledning	908	12 %	38 %	790	34 %	118	69 %	17	12	5
	Stöd	674	9 %	61 %	189	40 %	485	70 %	-40	0	-40
	Totalt	7 431	100 %	46 %	5 107	34 %	2 324	72 %	-88	-38	-50
Polisregion Syd	Ej kodad	24	0 %	21 %	24	21 %	0	-	-47	-45	-2
	Kärn	4 515	81 %	43 %	3 217	34 %	1 298	65 %	137	136	1
	Ledning	576	10 %	27 %	538	24 %	38	68 %	9	11	-2
	Stöd	429	8 %	61 %	80	25 %	349	69 %	1	4	-3
	Totalt	5 544	100 %	42 %	3 859	32 %	1 685	66 %	100	106	-6
Polisregion Väst	Ej kodad	8	0 %	88 %	4	75 %	4	100 %	-45	-47	2
	Kärn	4 357	84 %	44 %	3 313	35 %	1 044	74 %	90	111	-21
	Ledning	558	11 %	31 %	507	28 %	51	65 %	38	37	1
	Stöd	281	5 %	68 %	38	29 %	243	74 %	-46	-4	-42
	Totalt	5 204	100 %	44 %	3 862	34 %	1 342	74 %	37	97	-60
Polisregion Öst	Ej kodad	19	1 %	47 %	16	44 %	3	67 %	-45	-48	3
	Kärn	2 337	85 %	45 %	1 577	33 %	760	69 %	126	79	47
	Ledning	265	10 %	37 %	224	32 %	41	66 %	23	19	4
	Stöd	133	5 %	50 %	21	24 %	112	54 %	-40	11	-51
	Totalt	2 754	100 %	44 %	1 838	33 %	916	67 %	64	61	3
Totalt regioner	Ej kodad	153	1 %	36 %	126	26 %	27	81 %	-313	-319	6
	Kärn	22 622	81 %	45 %	16 237	35 %	6 385	71 %	656	616	40
	Ledning	3 039	11 %	34 %	2 713	29 %	326	68 %	108	92	16
	Stöd	2 024	7 %	62 %	406	34 %	1 618	69 %	-149	15	-164
	Totalt	27 838	100 %	45 %	19 482	34 %	8 356	70 %	302	404	-102

Bilaga 3

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

TABELL 3.1 Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, per den 31 december 2021.

		DECEMBER 2021								FÖRÄNDRING (DEC 2020)		
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila	
		Antal	Andel	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Antal	Antal	
Ekonomiavdelningen	Ej kodad	0	0%	-	0	-	0	-	0	0	0	
	Kärn	6	1%	17%	0	-	6	17%	-1	0	-1	
	Ledning	69	15%	61%	5	20%	64	64%	2	1	1	
	Stöd	392	84%	61%	15	20%	377	62%	10	-1	11	
	Totalt	467	100%	60%	20	20%	447	62%	11	0	11	
HR-avdelningen	Ej kodad	1	0%	0%	1	0%	0	-	0	0	0	
	Kärn	27	3%	30%	22	23%	5	60%	3	2	1	
	Ledning	83	9%	54%	35	34%	48	69%	-8	-5	-3	
	Stöd	863	89%	56%	388	26%	475	81%	34	22	12	
	Totalt	974	100%	55%	446	27%	528	80%	29	19	10	
Internrevision	Ej kodad	0	0%	-	0	-	0	-	0	0	0	
	Kärn	0	0%	-	0	-	0	-	0	0	0	
	Ledning	1	8%	0%	0	-	1	0%	0	0	0	
	Stöd	12	92%	50%	4	25%	8	63%	3	2	1	
	Totalt	13	100%	46%	4	25%	9	56%	3	2	1	
It-avdelningen	Ej kodad	0	0%	-	0	-	0	-	-1	0	0	
	Kärn	2	0%	0%	0	-	2	0%	1	0	1	
	Ledning	105	11%	51%	5	20%	100	53%	3	0	3	
	Stöd	873	89%	30%	11	9%	862	30%	4	-2	6	
	Totalt	980	100%	32%	16	13%	964	32%	8	-2	10	
Kommunikations-avdelningen	Ej kodad	1	0%	100%	0	-	1	100%	0	0	0	
	Kärn	0	0%	-	0	-	0	-	-1	0	-1	
	Ledning	22	10%	77%	2	50%	20	80%	-1	-1	0	
	Stöd	190	89%	69%	26	38%	164	74%	1	-3	4	
	Totalt	213	100%	70%	28	39%	185	75%	-1	-4	3	
Nationella operativa avdelningen	Ej kodad	10	1%	40%	8	25%	2	100%	3	2	1	
	Kärn	1 215	61%	37%	896	29%	319	59%	50	9	41	
	Ledning	215	11%	33%	169	24%	46	63%	17	11	6	
	Stöd	541	27%	61%	107	39%	434	67%	20	7	13	
	Totalt	1 981	100%	43%	1 180	29%	801	64%	90	29	61	
Nationellt forensiskt centrum	Ej kodad	6	1%	67%	1	0%	5	80%	4	0	4	
	Kärn	502	76%	66%	12	25%	490	67%	6	1	5	
	Ledning	74	11%	57%	8	13%	66	62%	0	2	-2	
	Stöd	77	12%	70%	2	0%	75	72%	9	-1	10	
	Totalt	659	100%	66%	23	17%	636	67%	19	2	17	
Rikspolischefens kansli	Ej kodad	0	0%	-	0	-	0	-	0	0	0	
	Kärn	1	3%	100%	0	-	1	100%	1	0	1	
	Ledning	6	17%	50%	1	0%	5	60%	1	0	1	
	Stöd	28	80%	68%	4	25%	24	75%	-1	-1	0	
	Totalt	35	100%	66%	5	20%	30	73%	1	-1	2	

Bilaga 3

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

TABELL 3.1 Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, per den 31 december 2021.

		DECEMBER 2021								FÖRÄNDRING (DEC 2020)		
		Totalt			Poliser		Civila			Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Antal	Antal	
Rättsavdelningen	Ej kodad	2	0 %	100 %	0	-	2	100 %	-1	0	-1	
	Kärn	339	41 %	75 %	20	35 %	319	78 %	-13	-7	-6	
	Ledning	90	11 %	59 %	21	19 %	69	71 %	0	0	0	
	Stöd	403	48 %	77 %	9	11 %	394	79 %	25	0	25	
	Totalt	834	100 %	74 %	50	24 %	784	78 %	11	-7	18	
Säkerhetsavdelningen	Ej kodad	0	0 %	-	0	-	0	-	0	0	0	
	Kärn	8	5 %	13 %	7	0 %	1	100 %	0	0	0	
	Ledning	20	14 %	35 %	15	20 %	5	80 %	4	1	3	
	Stöd	118	81 %	47 %	56	36 %	62	56 %	4	-1	5	
	Totalt	146	100 %	43 %	78	29 %	68	59 %	8	0	8	
Avdelningen för särskilda utredningar	Ej kodad	0	0 %	-	0	-	0	-	0	0	0	
	Kärn	50	70 %	46 %	46	46 %	4	50 %	5	5	0	
	Ledning	8	11 %	38 %	8	38 %	0	-	0	0	0	
	Stöd	13	18 %	92 %	0	-	13	92 %	-1	-3	2	
	Totalt	71	100 %	54 %	54	44 %	17	82 %	4	2	2	
Totalt nationella avdelningar	Ej kodad	20	0 %	55 %	10	20 %	10	90 %	6	2	4	
	Kärn	2 150	34 %	50 %	1 003	29 %	1 147	68 %	51	10	41	
	Ledning	693	11 %	48 %	269	25 %	424	63 %	18	9	9	
	Stöd	3 510	55 %	54 %	622	29 %	2 888	60 %	108	19	89	
	Totalt	6 373	100 %	52 %	1 904	29 %	4 469	62 %	183	40	143	
Polismyndigheten	Ej kodad	173	1 %	38 %	136	26 %	37	84 %	-307	-317	10	
	Kärn	24 772	72 %	45 %	17 240	34 %	7 532	70 %	707	626	81	
	Ledning	3 732	11 %	36 %	2 982	29 %	750	65 %	126	101	25	
	Stöd	5 534	16 %	57 %	1 028	31 %	4 506	63 %	-41	34	-75	
	Totalt	34 211	100 %	46 %	21 386	33 %	12 825	68 %	485	444	41	

Bilaga 4

Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro

TABELL 4.1 Sjukfrånvaro*, långtidssjukfrånvaro** och andel långtidssjukfrånvaro***, 2019–2021.

		2019			2020			2021****		
		Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro
Polisregion Bergslagen	Kvinnor	7,0 %	4,5 %	63,5 %	6,6 %	3,4 %	50,4 %	5,2 %	2,1 %	40,6 %
	Män	2,0 %	0,6 %	31,9 %	2,8 %	0,5 %	19,0 %	2,8 %	0,7 %	24,4 %
	Totalt	4,2 %	2,3 %	54,8 %	4,6 %	1,8 %	39,7 %	3,9 %	1,3 %	34,3 %
Polisregion Mitt	Kvinnor	6,1 %	3,8 %	61,2 %	5,9 %	2,6 %	43,3 %	5,6 %	2,3 %	41,2 %
	Män	2,6 %	1,2 %	43,7 %	3,2 %	1,0 %	31,0 %	3,0 %	0,9 %	29,9 %
	Totalt	4,2 %	2,3 %	55,2 %	4,5 %	1,7 %	38,6 %	4,2 %	1,6 %	37,0 %
Polisregion Nord	Kvinnor	5,4 %	2,9 %	53,4 %	6,2 %	2,8 %	47,8 %	4,8 %	1,9 %	39,7 %
	Män	2,3 %	0,9 %	39,4 %	2,7 %	0,8 %	28,5 %	2,5 %	0,7 %	29,4 %
	Totalt	3,7 %	1,8 %	48,3 %	4,3 %	1,7 %	40,9 %	3,6 %	1,3 %	35,7 %
Polisregion Stockholm	Kvinnor	6,2 %	3,4 %	54,4 %	7,2 %	3,1 %	43,4 %	5,7 %	2,4 %	41,8 %
	Män	2,9 %	1,3 %	43,6 %	4,1 %	1,1 %	27,3 %	3,1 %	0,8 %	26,9 %
	Totalt	4,4 %	2,2 %	50,4 %	5,5 %	2,0 %	36,9 %	4,3 %	1,6 %	36,0 %
Polisregion Syd	Kvinnor	5,4 %	2,8 %	51,3 %	5,7 %	2,3 %	40,7 %	4,9 %	1,8 %	36,3 %
	Män	2,8 %	1,3 %	45,9 %	3,6 %	1,2 %	32,0 %	3,0 %	0,8 %	27,0 %
	Totalt	3,8 %	1,9 %	48,9 %	4,5 %	1,6 %	36,5 %	3,8 %	1,2 %	32,1 %
Polisregion Väst	Kvinnor	5,8 %	3,2 %	54,9 %	6,8 %	3,2 %	46,3 %	5,6 %	2,3 %	41,1 %
	Män	3,1 %	1,5 %	49,8 %	4,1 %	1,4 %	34,3 %	3,2 %	0,9 %	28,4 %
	Totalt	4,3 %	2,2 %	52,8 %	5,3 %	2,2 %	41,2 %	4,2 %	1,5 %	35,8 %
Polisregion Öst	Kvinnor	5,2 %	2,7 %	52,1 %	6,2 %	2,8 %	44,4 %	5,4 %	2,1 %	39,0 %
	Män	2,4 %	1,0 %	40,7 %	3,4 %	0,8 %	23,5 %	3,1 %	0,6 %	19,3 %
	Totalt	3,6 %	1,7 %	47,9 %	4,6 %	1,7 %	35,9 %	4,1 %	1,3 %	30,7 %
Totalt regioner	Kvinnor	5,9 %	3,2 %	55,1 %	6,5 %	2,9 %	44,5 %	5,4 %	2,2 %	40,1 %
	Män	2,7 %	1,2 %	44,2 %	3,6 %	1,1 %	29,3 %	3,0 %	0,8 %	26,7 %
	Totalt	4,1 %	2,1 %	51,0 %	4,9 %	1,9 %	38,3 %	4,1 %	1,4 %	34,6 %

* Andel sjukfrånvaro av tillgänglig arbetstid.

** Andel sjukfrånvaro som överstiger 60 dagar, av tillgänglig arbetstid.

*** Långtidssjukfrånvarons andel av den totala sjukfrånvaron.

**** Övergången till personalsystemet Heroma har krävt att metoden för beräkning av sjukfrånvaro justerats. Den nya metoden medför cirka 0,2 procentenheter lägre sjukfrånvaro för myndigheten totalt jämfört med resultat redovisade i årsredovisningarna för 2019 och 2020.

Bilaga 4

Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro, forts.

TABELL 4.1 Sjukfrånvaro*, långtidssjukfrånvaro** och andel långtidssjukfrånvaro***, 2019–2021.

		2019			2020			2021****		
		Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro
Ekonomi- avdelningen	Kvinnor	5,3 %	3,3 %	63,0 %	4,2 %	2,8 %	66,7 %	3,2 %	1,7 %	53,3 %
	Män	2,1 %	1,1 %	50,9 %	2,2 %	0,7 %	32,1 %	2,0 %	0,5 %	27,1 %
	Totalt	4,0 %	2,4 %	60,4 %	3,4 %	1,9 %	57,7 %	2,7 %	1,2 %	45,7 %
HR-avdelningen	Kvinnor	3,8 %	2,0 %	53,9 %	3,5 %	1,8 %	52,4 %	3,5 %	1,7 %	47,9 %
	Män	1,6 %	0,9 %	53,4 %	1,7 %	0,6 %	36,5 %	1,5 %	0,3 %	21,3 %
	Totalt	2,8 %	1,5 %	53,8 %	2,7 %	1,3 %	48,0 %	2,6 %	1,1 %	41,3 %
Internrevision	Kvinnor	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Män	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totalt	2,7 %	-	-	5,5 %	-	-	1,6 %	-	-
It-avdelningen	Kvinnor	4,7 %	2,2 %	48,3 %	5,1 %	2,5 %	49,3 %	4,2 %	2,1 %	51,3 %
	Män	3,7 %	1,6 %	42,5 %	4,2 %	1,5 %	35,4 %	3,4 %	1,1 %	31,8 %
	Totalt	4,0 %	1,8 %	44,6 %	4,5 %	1,8 %	40,4 %	3,6 %	1,4 %	39,0 %
Kommunikations- avdelningen	Kvinnor	5,0 %	3,2 %	64,8 %	5,5 %	3,2 %	57,0 %	4,3 %	2,3 %	54,0 %
	Män	1,6 %	0,6 %	39,9 %	2,8 %	0,9 %	33,2 %	1,0 %	0,1 %	10,1 %
	Totalt	3,8 %	2,3 %	61,0 %	4,6 %	2,4 %	52,3 %	3,2 %	1,6 %	49,5 %
Nationella operativa avdelningen	Kvinnor	5,1 %	2,7 %	53,2 %	5,8 %	2,8 %	49,3 %	4,7 %	1,9 %	39,7 %
	Män	1,9 %	1,0 %	52,6 %	2,5 %	0,9 %	34,4 %	1,9 %	0,7 %	33,9 %
	Totalt	3,2 %	1,7 %	53,0 %	3,9 %	1,7 %	43,6 %	3,1 %	1,2 %	37,6 %
Nationellt forensiskt centrum	Kvinnor	4,3 %	2,2 %	50,7 %	5,5 %	2,0 %	36,1 %	5,6 %	2,1 %	36,7 %
	Män	2,4 %	0,7 %	29,9 %	2,8 %	0,5 %	19,1 %	2,3 %	0,2 %	10,9 %
	Totalt	3,6 %	1,7 %	45,8 %	4,6 %	1,5 %	32,5 %	4,4 %	1,4 %	32,0 %
Rikspolischefens kansli	Kvinnor	4,2 %	3,0 %	72,0 %	0,9 %	0,0 %	0,0 %	1,2 %	0,0 %	0,0 %
	Män	2,0 %	1,8 %	87,3 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Totalt	3,1 %	2,4 %	77,3 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %
Rätts- avdelningen	Kvinnor	7,2 %	4,8 %	66,1 %	8,0 %	4,9 %	61,5 %	5,8 %	3,4 %	58,6 %
	Män	3,4 %	1,7 %	50,1 %	3,9 %	1,7 %	42,9 %	3,2 %	1,3 %	42,3 %
	Totalt	6,2 %	4,0 %	63,8 %	6,9 %	4,1 %	58,8 %	5,1 %	2,9 %	56,0 %
Säkerhets- avdelningen	Kvinnor	-	-	-	3,0 %	1,1 %	36,3 %	4,3 %	2,9 %	68,8 %
	Män	-	-	-	2,6 %	1,4 %	54,0 %	2,0 %	1,3 %	61,8 %
	Totalt	-	-	-	2,7 %	1,3 %	46,8 %	3,0 %	2,0 %	65,9 %
Avdelningen för särskilda utredningar	Kvinnor	3,0 %	0,6 %	20,7 %	5,5 %	3,0 %	55,2 %	1,4 %	0,0 %	1,7 %
	Män	5,7 %	3,8 %	67,7 %	2,2 %	0,8 %	37,4 %	2,0 %	0,4 %	22,2 %
	Totalt	4,3 %	2,2 %	50,7 %	4,0 %	2,0 %	50,5 %	1,7 %	0,2 %	13,2 %
Totalt nationella avdelningar	Kvinnor	5,1 %	2,9 %	57,4 %	5,5 %	3,0 %	55,2 %	4,5 %	2,2 %	47,5 %
	Män	2,4 %	1,2 %	47,8 %	2,2 %	0,8 %	37,4 %	2,3 %	0,7 %	31,1 %
	Totalt	3,8 %	2,1 %	54,4 %	4,0 %	2,0 %	50,5 %	3,4 %	1,5 %	42,3 %
Polis- myndigheten	Kvinnor	5,7 %	3,2 %	55,5 %	6,3 %	2,9 %	46,0 %	5,2 %	2,2 %	41,5 %
	Män	2,7 %	1,2 %	44,7 %	3,5 %	1,1 %	30,0 %	2,9 %	0,8 %	27,3 %
	Totalt	4,0 %	2,1 %	51,6 %	4,8 %	1,9 %	39,6 %	4,0 %	1,4 %	35,9 %

* Andel sjukfrånvaro av tillgänglig arbetstid.

** Andel sjukfrånvaro som överstiger 60 dagar, av tillgänglig arbetstid.

*** Långtidssjukfrånvarons andel av den totala sjukfrånvaron.

**** Övergången till personalsystemet Heroma har krävt att metoden för beräkning av sjukfrånvaro justerats. Den nya metoden medför cirka 0,2 procentenheter lägre sjukfrånvaro för myndigheten totalt jämfört med resultat redovisade i årsredovisningarna för 2019 och 2020.

Bilaga 5

Antal årsarbetskrafter och medeltal anställda, fördelat på poliser och civilanställda

TABELL 5.1 Antal årsarbetskrafter och medeltal anställda, fördelat på poliser och civilanställda 2021.*

	Antal årsarbetskrafter januari–december 2021			Medeltal anställda		
	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	2019	2020	2021
Polisregion Bergslagen	2 056	1 430	626	1 924	2 060	2 197
Polisregion Mitt	2 221	1 499	722	2 104	2 282	2 398
Polisregion Nord	2 154	1 545	609	2 127	2 212	2 300
Polisregion Stockholm	6 939	4 699	2 241	6 916	7 284	7 587
Polisregion Syd	5 207	3 603	1 605	5 032	5 353	5 604
Polisregion Väst	4 900	3 615	1 285	4 915	5 120	5 250
Polisregion Öst	2 564	1 699	865	2 546	2 651	2 754
Regioner totalt	26 042	18 089	7 953	25 564	26 961	28 090
Andel vid region	81 %	91 %	66 %	82 %	82 %	82 %
Ekonomiavdelningen	443	19	424	398	437	464
HR-avdelningen	919	417	501	820	919	970
Internrevision	11	3	8	14	12	11
It-avdelningen	948	16	932	880	936	987
Kommunikationsavdelningen	203	29	173	194	204	215
Nationella operativa avdelningen	1 840	1 136	704	1 716	1 813	1 944
Nationellt forensiskt centrum	612	24	589	516	602	653
Rikspolischefens kansli	35	5	29	53	55	36
Rättsavdelningen	772	50	721	779	801	831
Säkerhetsavdelningen	135	76	59	0	137	141
Avdelningen för särskilda utredningar	68	53	15	57	62	70
Avdelningar totalt	5 985	1 829	4 156	5 425	5 979	6 322
Andel vid avdelningar	19 %	9 %	34 %	18 %	18 %	18 %
Totalsumma	32 028	19 918	12 110	30 989	32 940	34 412

* Med årsarbetskraft avses anställd personal omräknat till heltidsarbete. Tjänstledighet, långtidssjukfrånvaro samt föräldraledighet och vård av barn är borträknad. Korrigering för semester, kortare sjukfrånvaro övertid och kompensationsledighet har inte gjorts. Definition enligt ESV 2008:2, ESV 2008 Ekonomiadministrativa bestämmelser för statlig verksamhet.

Bilaga 6

Åldersstruktur vid polisregioner och avdelningar inom Polismyndigheten

TABELL 6.1 Polismyndigheten.

		-29	30-49	50-	Totalt
Poliser	Kvinnor	1 015	4 258	1 852	7 125
	Män	1 642	8 202	4 417	14 261
	Totalt	2 657	12 460	6 269	21 386
Civila	Kvinnor	1 396	4 675	2 587	8 658
	Män	520	2 383	1 264	4 167
	Totalt	1 916	7 058	3 851	12 825
Totalt	Kvinnor	2 411	8 933	4 439	15 783
	Män	2 162	10 585	5 681	18 428
	Totalt	4 573	19 518	10 120	34 211
Andel av anställda		13 %	57 %	30 %	

TABELL 6.2 Totalt regioner.

		-29	30-49	50-	Totalt
Poliser	Kvinnor	1 012	4 013	1 555	6 580
	Män	1 640	7 572	3 690	12 902
	Totalt	2 652	11 585	5 245	19 482
Civila	Kvinnor	1 144	3 099	1 641	5 884
	Män	377	1 402	693	2 472
	Totalt	1 521	4 501	2 334	8 356
Totalt	Kvinnor	2 156	7 112	3 196	12 464
	Män	2 017	8 974	4 383	15 374
	Totalt	4 173	16 086	7 579	27 838
Andel av anställda		15 %	58 %	27 %	

TABELL 6.3 Totalt nationella avdelningar.

		-29	30-49	50-	Totalt
Poliser	Kvinnor	3	245	297	545
	Män	2	630	727	1 359
	Totalt	5	875	1 024	1 904
Civila	Kvinnor	252	1 576	946	2 774
	Män	143	981	571	1 695
	Totalt	395	2 557	1 517	4 469
Totalt	Kvinnor	255	1 821	1 243	3 319
	Män	145	1 611	1 298	3 054
	Totalt	400	3 432	2 541	6 373
Andel av anställda		6 %	54 %	40 %	

Bilaga 7

Internationell fred och säkerhet

Akronymer och fullständiga namn

EUAM (Irak)	European Union Advisory Mission in Iraq
EUAM (Ukraina)	European Union Advisory Mission Ukraine
EUBAM (Libyen)	European Integrated Border Management Assistance Mission in Libya
EUBAM (Rafah)	European Union Border Assistance Mission at the Rafah Crossing Point
EUCAP (Somalia)	European Union Capacity Building Mission in Somalia
EULEX	European Union Rule of Law Mission in Kosovo
EUMM	European Union Monitoring Mission in Georgia
EUPOL COPPS	European Union Mission for the Support of Palestinian Police and Rule of Law
OSSE Nordmakedonien	OSCE mission to Skopje
OSSE:s Sekretariat	OSCE Secretariat in Vienna
OSSE SMM	OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine
MINUSCA	United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in the Central African Republic
MINUSMA	United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali
MONUSCO	United Nations Organization Stabilization Mission in the DR Congo
UNFICYP	United Nations Peacekeeping Force in Cyprus
UNITAD	Investigative Team to Promote Accountability for Crimes Committed by Da'esh/ISIL (Irak)
UNMHA	United Nations Mission to Support the Hedaydah Agreement
UNMISS	United Nations Mission in South Sudan
UNSOM	United Nations Assistance Mission in Somalia
UNVMC	United Nations Verification Mission in Colombia

Bilaga 7

Internationell fred och säkerhet, forts.

TABELL 7.1 Tilldelade medel enligt regleringsbrevet avseende internationell civil krishantering* (förvaltningskostnader redovisas separat från insatserna).

Insatser, utgiftsområde 7	Tilldelat anslag 2021	Utfall per 2021-12-31
Insatser inom ramen för EU	Högst 52 000 000	43 321 995
EUAM Irak		3 421 434
EUAM Ukraina		9 055 535
EUBAM Libyen		1 751 361
EUBAM Rafah		1 257 113
EUCAP Somalia		3 058 307
EULEX Kosovo		10 195 742
EU-kontoret i Kosovo		1 213 146
EUMM Georgien		7 823 823
EUPOL COPPS		5 545 533
Insatser inom ramen för FN	Högst 93 000 000	60 143 993
MINUSCA CAR		3 746 563
MINUSMA Mali		5 165 608
MONUSCO DR Kongo		14 237 515
UNMHA Jemen		88 160
UNITAD Irak		5 803 760
UNITAMS Sudan		69 708
UNMISS Sydsudan		21 603 248
UNSMIL Libyen**		11 811
UNSOM Somalia		3 689 575
UNVMC Colombia		5 728 045
Insatser inom ramen för OSSE	Högst 24 000 000	4 017 412
OSSE ryska gränskontrollen vid Gukovo-Donetsk**		20 167
OSSE Kosovo		20 167
OSSE Nordmakedonien		1 256 970
OSSE Ukraina		2 720 108
Insatsnära verksamhet	Högst 25 000 000	10 190 310
Personal vid högkvarter (EU och OSSE)	Högst 15 000 000	4 274 440
Förvaltningskostnader	Högst 26 000 000	23 620 000
Totalt anslag UO7(högst)	161 500 000	145 568 149

* Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet ap. 12, 20, 41, 42, 43, 44 Internationell civil krishantering, 2021-10-15 (UD2021/15089).

** Eftersläpande kostnader för insatser år 2020.

TABELL 7.2 Tilldelade medel enligt regleringsbrevet avseende Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* (förvaltningskostnader redovisas separat från insatserna).

Insatser, utgiftsområde 5	Tilldelat anslag 2021	Utfall per 2021-12-31
EU-delegationen i New York	Högst 4 200 000	365 886
UNFICYP Cypern		2 910 017
Korrigerig EEAS		-5 835
Förvaltningskostnader		790 400
Totalt anslag U05 (högst)	6 080 000	4 060 468

* Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende anslag 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, 2020-11-03 (UD2021/16190).

Bilaga 7

Internationell fred och säkerhet, forts.

TABELL 7.3 Numerär, svensk polispersonal i insatser inom internationell civil krishantering och freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet.

Insats	Antal årsarbetskrafter och antal individer i insatsen 2019						Antal årsarbetskrafter och antal individer i insatsen 2020						Antal årsarbetskrafter och antal individer i insatsen 2021					
	Kvinnor		Män		Totalt		Kvinnor		Män		Totalt		Kvinnor		Män		Totalt	
	åak	ind.	åak	ind.	åak	ind.	åak	ind.	åak	ind.	åak	ind.	åak	ind.	åak	ind.	åak	ind.
Insatser inom ramen för EU	10,4	22	21,1	37	31,5	59	9,5	16	19,6	38	29,1	54	8,1	12	22,3	37	30,4	49
EUAM Irak	0	0	2,3	3	2,3	3	0	0	1,7	3	1,7	3	0,0	0	2,1	4	2,1	4
EUAM Ukraina	2,7	6	3,8	10	6,5	16	2,2	3	3,2	6	5,4	9	2,5	4	3,2	6	5,7	10
EUBAM Libyen	0	0	1,4	2	1,4	2	0	0	1,5	2	1,5	2	0	0	1,0	1	1,0	1
EUBAM Rafah	0	0	1,2	2	1,2	2	0	0	0,9	3	0,9	3	0	0	0,8	1	0,8	1
EUCAP Somalia	0	0	0	0	0	0	0	0	0,6	2	0,6	2	0	0	1,9	4	1,9	4
EU-delegationen New York	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,3	1	0,3	1
EU-kontoret i Kosovo	0	0	1	1	1	1	0	0	1	2	1	2	0	0	1,0	1	1,0	1
EULEX Kosovo	3,4	7	9,6	14	13	21	2,3	4	6,6	14	8,9	18	1,6	3	6,0	11	7,6	14
EUMM Georgien	2,8	7	0	0	2,8	7	3,5	6	1,9	3	5,4	9	3,5	4	3,1	4	6,6	8
EUPOL COPPS	1,5	2	1,8	5	3,3	7	1,5	3	2,2	3	3,7	6	0,5	1	2,9	4	3,4	5
Insatser inom ramen för FN	22,1	42	33,2	62	55,3	104	12,6	33	19,3	44	31,9	77	15,9	28	23,3	38	39,2	66
CICIG Guatemala	0	0	1,4	2	1,4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MINJUSTH Haiti	0,8	1	1,2	2	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MINUSCA CAR	1,1	3	4	5	5,1	8	1,5	3	2	3	3,5	6	1,4	3	1,2	2	2,6	5
MINUSMA Mali	1,8	3	3,5	7	5,3	10	0,8	2	1,4	5	2,2	7	0,3	1	2,4	4	2,7	5
MONUSCO DR Kongo	6,2	10	5,1	7	11,3	17	3,7	10	2,7	6	6,4	16	4,9	8	3,5	5	8,4	13
UNFICYP Cypern	1	2	1	2	2	4	1	2	1,1	2	2,1	4	1,6	3	0,6	1	2,2	4
UNITAD Irak	0,1	1	0,1	1	0,2	2	1,1	2	1	1	2,1	3	2,0	3	1,8	2	3,8	5
UNMHA Jemen	1,1	3	0	0	1,1	3	0,6	3	0,1	1	0,7	4	0	0	0	1	0	1
UNMISS Sydsudan	9,4	17	12	28	21,4	45	3,9	11	6,9	18	10,8	29	4,7	8	9,1	14	13,8	22
UNSMIL Libyen	0,3	1	0	0	0,3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UNSOM Somalia	0,3	1	3	5	3,3	6	0	0	2,5	3	2,5	3	0,8	1	1,2	3	2,0	4
UNVMC Colombia	0	0	1,9	3	1,9	3	0	0	1,6	5	1,6	5	0,2	1	3,5	6	3,7	7
Insatser inom ramen för OSSE	5,9	7	7,7	9	13,6	16	1,2	2	3,1	6	4,3	8	1,0	3	2,3	2	3,3	5
OSSE ryska gränskontrollen vid Gukovo-Donetsk	0	0	1	1	1	1	0	0	0,2	1	0,2	1	0	0	0	0	0	0
OSSE Kosovo	0	0	2,5	3	2,5	3	0	0	0,7	2	0,7	2	0	0	0	0	0	0
OSSE Nordmakedonien	0	0	0	0	0	0	0	0	0,9	1	0,9	1	0	0	1,0	1	1,0	1
OSSE Ukraina	5,9	7	4,2	5	10,1	12	1,2	2	1,3	2	2,5	4	1,0	3	1,3	1	2,3	4
Tjänster vid högkvarter	1	1	5,8	8	6,8	9	1	1	3,6	6	4,6	7	1,0	1	3,3	4	4,3	5
EU, Bryssel	0	0	4	5	4	5	0	0	3,2	4	3,2	4	0	0	3,0	3	3,0	3
FN, New York	0	0	1	2	1	2	0	0	0,2	1	0,2	1	0	0	0	0	0	0
OSSE, Wien	1	1	0,8	1	1,8	2	1	1	0,2	1	1,2	2	1,0	1	0,3	1	1,3	2
Totalt	39,4	72	67,8	116	107,2	188	24,3	52	45,6	94	69,9	146	26,0	44	51,2	81	77,2	125
Procentuell fördelning	36,8	38,3	63,2	61,7	100	100	34,8	35,6	65,2	64,4	100	100	33,7	35,2	66,3	64,8	100	100

Bilaga 8

Ärendestatistik

Som huvudprincip anges samtliga mätetal med en decimal. Observera dock att procentuell skillnad mellan två mättilfällen beräknas på **ej avrundade tal**. Därmed kan den angivna förändringen mellan exempelvis innevarande och föregående år skilja sig något från den som fås genom att beräkna differensen på de avrundade talen i cellerna.

TABELL 8.1 Antal inkomna ärenden.

Brottskategorier	Antal inkomna ärenden			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	125 834	122 469	119 216	-3 253	-2,7 %
Övriga brott mot person	89 664	95 414	103 282	7 868	8,2 %
Skadegörelsebrott	189 289	217 372	206 459	-10 913	-5,0 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	358 955	344 875	316 121	-28 754	-8,3 %
Summa Brottsområde 1	763 742	780 130	745 078	-35 052	-4,5 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	66 013	73 441	71 921	-1 520	-2,1 %
Trafikbrott	159 669	150 445	145 272	-5 173	-3,4 %
Summa Brottsområde 2	225 682	223 886	217 193	-6 693	-3,0 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	40 267	39 702	40 357	655	1,6 %
Bedrägeribrott m.m.	156 116	151 505	150 699	-806	-0,5 %
Ekonomiska brott*	148	175	191	16	9,1 %
Övriga BrB-brott	41 582	44 187	44 516	329	0,7 %
Övriga SSR-brott	35 821	38 839	39 962	1 123	2,9 %
Summa Brottsområde 3	273 934	274 408	275 725	1 317	0,5 %
Totalt	1 263 358	1 278 424	1 237 996	-40 428	-3,2 %

TABELL 8.2 Antal anmälda brott.

Brottskategorier	Antal anmälda brott			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	167 776	164 813	161 371	-3 442	-2,1 %
Övriga brott mot person	135 982	144 422	152 373	7 951	5,5 %
Skadegörelsebrott	204 184	233 190	220 685	-12 505	-5,4 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	382 565	369 125	337 245	-31 880	-8,6 %
Summa Brottsområde 1	890 507	911 550	871 674	-39 876	-4,4 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	112 387	122 811	117 240	-5 571	-4,5 %
Trafikbrott	190 640	179 827	171 681	-8 146	-4,5 %
Summa Brottsområde 2	303 027	302 638	288 921	-13 717	-4,5 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	43 177	42 368	42 755	387	0,9 %
Bedrägeribrott m.m.	266 073	248 428	223 366	-25 062	-10,1 %
Ekonomiska brott*	217	233	263	30	12,9 %
Övriga BrB-brott	55 466	58 811	58 494	-317	-0,5 %
Övriga SSR-brott	52 793	56 236	56 206	-30	-0,1 %
Summa Brottsområde 3	417 726	406 076	381 084	-24 992	-6,2 %
Totalt	1 611 260	1 620 264	1 541 679	-78 585	-4,9 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.3 Antal öppna ärenden.

Brottskategorier	Antal öppna ärenden			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	33 811	27 237	27 425	188	0,7 %
Övriga brott mot person	12 407	11 083	11 768	685	6,2 %
Skadegörelsebrott	3 999	3 455	3 056	-399	-11,5 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	12 544	11 034	9 686	-1 348	-12,2 %
Summa Brottsområde 1	62 761	52 809	51 935	-874	-1,7 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	14 495	14 382	12 850	-1 532	-10,7 %
Trafikbrott	15 124	12 656	12 157	-499	-3,9 %
Summa Brottsområde 2	29 619	27 038	25 007	-2 031	-7,5 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	5 375	4 522	4 134	-388	-8,6 %
Bedrägeribrott m.m.	35 559	31 659	29 965	-1 694	-5,4 %
Ekonomiska brott*	78	80	53	-27	-33,8 %
Övriga BrB-brott	11 163	11 705	10 708	-997	-8,5 %
Övriga SSR-brott	8 391	7 863	7 483	-380	-4,8 %
Summa Brottsområde 3	60 566	55 829	52 343	-3 486	-6,2 %
Totalt	152 946	135 676	129 285	-6 391	-4,7 %

TABELL 8.4 Antal öppna ärenden äldre än 12 månader.

Brottskategorier	Antal öppna ärenden äldre än 12 månader			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	4 404	3 596	3 358	-238	-6,6 %
Övriga brott mot person	1 739	1 634	1 710	76	4,7 %
Skadegörelsebrott	480	456	297	-159	-34,9 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	1 622	1 277	1 239	-38	-3,0 %
Summa Brottsområde 1	8 245	6 963	6 604	-359	-5,2 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	1 431	1 238	1 462	224	18,1 %
Trafikbrott	1 376	1 030	992	-38	-3,7 %
Summa Brottsområde 2	2 807	2 268	2 454	186	8,2 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	500	437	335	-102	-23,3 %
Bedrägeribrott m.m.	12 350	10 907	10 080	-827	-7,6 %
Ekonomiska brott*	46	12	37	25	208,3 %
Övriga BrB-brott	2 952	2 874	2 838	-36	-1,3 %
Övriga SSR-brott	1 863	1 507	1 283	-224	-14,9 %
Summa Brottsområde 3	17 711	15 737	14 573	-1 164	-7,4 %
Totalt	28 763	24 968	23 631	-1 337	-5,4 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.5 Medelgenomströmningstid (dagar) för bearbetade ärenden.

Brottskategorier	Medelgenomströmningstid (dagar) för bearbetade ärenden			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	111	109	96	-13	-11,5 %
Övriga brott mot person	96	95	86	-9	-9,9 %
Skadegörelsebrott	93	88	80	-8	-9,3 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	67	65	62	-3	-5,1 %
Summa Brottsområde 1	94	92	83	-9	-9,6 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	80	73	72	-1	-2,0 %
Trafikbrott	80	71	63	-8	-10,6 %
Summa Brottsområde 2	80	72	68	-4	-6,1 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	70	63	55	-8	-12,4 %
Bedrägeribrott m.m.	153	183	158	-24	-13,2 %
Ekonomiska brott*	181	128	98	-30	-23,3 %
Övriga BrB-brott	144	144	145	1	0,6 %
Övriga SSR-brott	131	118	106	-12	-9,9 %
Summa Brottsområde 3	130	143	129	-14	-10,0 %
Totalt	100	102	93	-9	-8,4 %

TABELL 8.6 Medelgenomströmningstid (dagar) för ärenden redovisade till åklagare.

Brottskategorier	Medelgenomströmningstid (dagar) för ärenden redovisade till åklagare			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	173	175	170	-5	-3,1 %
Övriga brott mot person	188	190	172	-18	-9,6 %
Skadegörelsebrott	168	159	165	7	4,2 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	151	144	144	0	0,0 %
Summa Brottsområde 1	170	169	165	-5	-2,8 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	97	94	96	2	2,3 %
Trafikbrott	75	71	65	-6	-7,8 %
Summa Brottsområde 2	85	82	80	-2	-2,1 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	59	53	48	-5	-9,3 %
Bedrägeribrott m.m.	280	291	313	21	7,3 %
Ekonomiska brott*	379	385	212	-173	-45,0 %
Övriga BrB-brott	203	210	217	7	3,2 %
Övriga SSR-brott	122	104	104	0	-0,5 %
Summa Brottsområde 3	146	150	156	6	4,3 %
Totalt	120	120	121	0	0,4 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.7 Antal ärenden redovisade till åklagare.

Brottskategorier	Antal ärenden redovisade till åklagare			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	18 729	20 736	18 838	-1 898	-9,2 %
Övriga brott mot person	5 096	5 715	6 167	452	7,9 %
Skadegörelsebrott	2 912	3 502	3 063	-439	-12,5 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	7 421	7 779	6 835	-944	-12,1 %
Summa Brottområde 1	34 158	37 732	34 903	-2 829	-7,5 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	37 859	39 698	37 094	-2 604	-6,6 %
Trafikbrott	43 081	44 125	40 130	-3 995	-9,1 %
Summa Brottområde 2	80 940	83 823	77 224	-6 599	-7,9 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	17 458	17 038	16 472	-566	-3,3 %
Bedrägeribrott m.m.	10 436	12 455	12 624	169	1,4 %
Ekonomiska brott*	7	3	3	0	0,0 %
Övriga BrB-brott	5 356	5 589	5 318	-271	-4,8 %
Övriga SSR-brott	8 165	10 084	9 928	-156	-1,5 %
Summa Brottområde 3	41 422	45 169	44 345	-824	-1,8 %
Totalt	156 520	166 724	156 472	-10 252	-6,1 %

TABELL 8.8 Antal bearbetade ärenden.

Brottskategorier	Antal bearbetade ärenden			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	106 971	109 315	98 726	-10 589	-9,7 %
Övriga brott mot person	43 876	46 044	46 746	702	1,5 %
Skadegörelsebrott	15 767	17 269	15 779	-1 490	-8,6 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	70 546	70 080	62 729	-7 351	-10,5 %
Summa Brottområde 1	237 160	242 708	223 980	-18 728	-7,7 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	65 520	73 488	73 511	23	0,0 %
Trafikbrott	80 672	77 597	71 653	-5 944	-7,7 %
Summa Brottområde 2	146 192	151 085	145 164	-5 921	-3,9 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	30 372	30 317	30 009	-308	-1,0 %
Bedrägeribrott m.m.	65 006	77 596	78 899	1 303	1,7 %
Ekonomiska brott*	79	74	119	45	60,8 %
Övriga BrB-brott	26 530	28 455	29 281	826	2,9 %
Övriga SSR-brott	23 603	27 022	27 281	259	1,0 %
Summa Brottområde 3	145 590	163 464	165 589	2 125	1,3 %
Totalt	528 942	557 257	534 733	-22 524	-4,0 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.9 Antal nedlagda ärenden efter förundersökning.

Brottskategorier	Antal nedlagda ärenden efter förundersökning			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	88 200	88 665	79 930	-8 735	-9,9 %
Övriga brott mot person	38 596	40 210	40 443	233	0,6 %
Skadegörelsebrott	12 570	13 677	12 580	-1 097	-8,0 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	62 065	61 303	55 170	-6 133	-10,0 %
Summa Brottområde 1	201 431	203 855	188 123	-15 732	-7,7 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	27 956	34 202	36 740	2 538	7,4 %
Trafikbrott	31 446	27 867	26 299	-1 568	-5,6 %
Summa Brottområde 2	59 402	62 069	63 039	970	1,6 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	13 088	13 490	13 731	241	1,8 %
Bedrägeribrott m.m.	54 436	65 166	66 363	1 197	1,8 %
Ekonomiska brott*	32	39	36	-3	-7,7 %
Övriga BrB-brott	20 951	22 639	23 826	1 187	5,2 %
Övriga SSR-brott	15 234	16 774	17 298	524	3,1 %
Summa Brottområde 3	103 741	118 108	121 254	3 146	2,7 %
Totalt	364 574	384 032	372 416	-11 616	-3,0 %

TABELL 8.10 Antal avslutade ärenden ej inledd förundersökning.

Brottskategorier	Antal avslutade ärenden ej inledd förundersökning			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	21 497	21 560	22 280	720	3,3 %
Övriga brott mot person	46 591	51 726	57 006	5 280	10,2 %
Skadegörelsebrott	174 247	201 388	191 614	-9 774	-4,9 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	292 883	279 594	257 423	-22 171	-7,9 %
Summa Brottområde 1	535 218	554 268	528 323	-25 945	-4,7 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	1 287	931	711	-220	-23,6 %
Trafikbrott	82 887	76 704	75 355	-1 349	-1,8 %
Summa Brottområde 2	84 174	77 635	76 066	-1 569	-2,0 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	10 895	10 625	11 149	524	4,9 %
Bedrägeribrott m.m.	88 114	79 816	75 772	-4 044	-5,1 %
Ekonomiska brott*	68	57	91	34	59,6 %
Övriga BrB-brott	15 403	15 763	16 852	1 089	6,9 %
Övriga SSR-brott	12 735	12 765	13 543	778	6,1 %
Summa Brottområde 3	127 215	119 026	117 407	-1 619	-1,4 %
Totalt	746 607	750 929	721 796	-29 133	-3,9 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.11 Antal avslutade ärenden.

Brottskategorier	Antal avslutade ärenden			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	128 468	130 875	121 006	-9 869	-7,5 %
Övriga brott mot person	90 467	97 770	103 752	5 982	6,1 %
Skadegörelsebrott	190 014	218 657	207 393	-11 264	-5,2 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	363 429	349 674	320 152	-29 522	-8,4 %
Summa Brottområde 1	772 378	796 976	752 303	-44 673	-5,6 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	66 807	74 419	74 222	-197	-0,3 %
Trafikbrott	163 559	154 301	147 008	-7 293	-4,7 %
Summa Brottområde 2	230 366	228 720	221 230	-7 490	-3,3 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	41 267	40 942	41 158	216	0,5 %
Bedrägeribrott m.m.	153 120	157 412	154 671	-2 741	-1,7 %
Ekonomiska brott*	147	131	210	79	60,3 %
Övriga BrB-brott	41 933	44 218	46 133	1 915	4,3 %
Övriga SSR-brott	36 338	39 787	40 824	1 037	2,6 %
Summa Brottområde 3	272 805	282 490	282 996	506	0,2 %
Totalt	1 275 549	1 308 186	1 256 529	-51 657	-3,9 %

TABELL 8.12 Antal förundersökningsbegränsade ärenden.

Brottskategorier	Antal förundersökningsbegränsade ärenden			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	2 509	2 653	2 711	58	2,2 %
Övriga brott mot person	1 975	2 377	2 673	296	12,5 %
Skadegörelsebrott	1 550	1 851	1 790	-61	-3,3 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	3 143	3 948	3 795	-153	-3,9 %
Summa Brottområde 1	9 177	10 829	10 969	140	1,3 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	6 539	8 457	9 376	919	10,9 %
Trafikbrott	4 442	4 759	4 437	-322	-6,8 %
Summa Brottområde 2	10 981	13 216	13 813	597	4,5 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	5 380	6 510	7 182	672	10,3 %
Bedrägeribrott m.m.	7 108	13 415	18 693	5 278	39,3 %
Ekonomiska brott*	1	3	5	2	66,7 %
Övriga BrB-brott	1 381	1 671	1 811	140	8,4 %
Övriga SSR-brott	2 234	2 771	3 059	288	10,4 %
Summa Brottområde 3	16 104	24 370	30 750	6 380	26,2 %
Totalt	36 262	48 415	55 532	7 117	14,7 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.13 Utredningsandel, %.

Brottskategorier	Utredningsandel, %			Förändring Andel	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	17,5 %	19,0 %	19,1 %	0,1 %	0,6 %
Övriga brott mot person	11,6 %	12,4 %	13,2 %	0,8 %	6,3 %
Skadegörelsebrott	18,5 %	20,3 %	19,4 %	-0,9 %	-4,3 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	10,5 %	11,1 %	10,9 %	-0,2 %	-1,8 %
Summa Brottsområde 1	14,4 %	15,5 %	15,6 %	0,0 %	0,2 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	57,8 %	54,0 %	50,5 %	-3,6 %	-6,6 %
Trafikbrott	53,4 %	56,9 %	56,0 %	-0,9 %	-1,5 %
Summa Brottsområde 2	55,4 %	55,5 %	53,2 %	-2,3 %	-4,1 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	57,5 %	56,2 %	54,9 %	-1,3 %	-2,3 %
Bedrägeribrott m.m.	16,1 %	16,1 %	16,0 %	-0,1 %	-0,3 %
Ekonomiska brott*	8,9 %	4,1 %	2,5 %	-1,5 %	-37,8 %
Övriga BrB-brott	20,2 %	19,6 %	18,2 %	-1,5 %	-7,5 %
Övriga SSR-brott	34,6 %	37,3 %	36,4 %	-0,9 %	-2,5 %
Summa Brottsområde 3	28,5 %	27,6 %	26,8 %	-0,9 %	-3,1 %
Totalt	29,6 %	29,9 %	29,3 %	-0,7 %	-2,2 %

TABELL 8.14 Redovisningsandel, %.

Brottskategorier	Redovisningsandel, %			Förändring Andel	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	14,6 %	15,8 %	15,6 %	-0,3 %	-1,7 %
Övriga brott mot person	5,6 %	5,8 %	5,9 %	0,1 %	1,7 %
Skadegörelsebrott	1,5 %	1,6 %	1,5 %	-0,1 %	-7,8 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	2,0 %	2,2 %	2,1 %	-0,1 %	-4,0 %
Summa Brottsområde 1	4,4 %	4,7 %	4,6 %	-0,1 %	-2,0 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	56,7 %	53,3 %	50,0 %	-3,4 %	-6,3 %
Trafikbrott	26,3 %	28,6 %	27,3 %	-1,3 %	-4,5 %
Summa Brottsområde 2	35,1 %	36,6 %	34,9 %	-1,7 %	-4,8 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	42,3 %	41,6 %	40,0 %	-1,6 %	-3,8 %
Bedrägeribrott m.m.	6,8 %	7,9 %	8,2 %	0,2 %	3,2 %
Ekonomiska brott*	4,8 %	2,3 %	1,4 %	-0,9 %	-37,6 %
Övriga BrB-brott	12,8 %	12,6 %	11,5 %	-1,1 %	-8,8 %
Övriga SSR-brott	22,5 %	25,3 %	24,3 %	-1,0 %	-4,0 %
Summa Brottsområde 3	15,2 %	16,0 %	15,7 %	-0,3 %	-2,0 %
Totalt	12,3 %	12,7 %	12,5 %	-0,3 %	-2,3 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.15 Nedläggningsandel, efter förundersökning, %.

Brottskategorier	Nedläggningsandel, efter förundersökning, %			Förändring Andel	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	82,5 %	81,1 %	81,0 %	-0,1 %	-0,2 %
Övriga brott mot person	88,0 %	87,3 %	86,5 %	-0,8 %	-0,9 %
Skadegörelsebrott	79,7 %	79,2 %	79,7 %	0,5 %	0,7 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	88,0 %	87,5 %	87,9 %	0,5 %	0,5 %
Summa Brottsområde 1	84,9 %	84,0 %	84,0 %	0,0 %	0,0 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	42,7 %	46,5 %	50,0 %	3,4 %	7,4 %
Trafikbrott	39,0 %	35,9 %	36,7 %	0,8 %	2,2 %
Summa Brottsområde 2	40,6 %	41,1 %	43,4 %	2,3 %	5,7 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	43,1 %	44,5 %	45,8 %	1,3 %	2,8 %
Bedrägeribrott m.m.	83,7 %	84,0 %	84,1 %	0,1 %	0,2 %
Ekonomiska brott*	40,5 %	52,7 %	30,3 %	-22,5 %	-42,6 %
Övriga BrB-brott	79,0 %	79,6 %	81,4 %	1,8 %	2,3 %
Övriga SSR-brott	64,5 %	62,1 %	63,4 %	1,3 %	2,1 %
Summa Brottsområde 3	71,3 %	72,3 %	73,2 %	1,0 %	1,3 %
Totalt	68,9 %	68,9 %	69,6 %	0,7 %	1,1 %

TABELL 8.16 Förundersökningsandel, %.

Brottskategorier	Förundersökningsandel, %			Förändring Andel	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	83,3 %	83,5 %	81,6 %	-1,9 %	-2,3 %
Övriga brott mot person	48,5 %	47,1 %	45,1 %	-2,0 %	-4,3 %
Skadegörelsebrott	8,3 %	7,9 %	7,6 %	-0,3 %	-3,7 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	19,4 %	20,0 %	19,6 %	-0,4 %	-2,2 %
Summa Brottsområde 1	30,7 %	30,5 %	29,8 %	-0,7 %	-2,2 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	98,1 %	98,7 %	99,0 %	0,3 %	0,3 %
Trafikbrott	49,3 %	50,3 %	48,7 %	-1,5 %	-3,1 %
Summa Brottsområde 2	63,5 %	66,1 %	65,6 %	-0,4 %	-0,7 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	73,6 %	74,0 %	72,9 %	-1,1 %	-1,5 %
Bedrägeribrott m.m.	42,5 %	49,3 %	51,0 %	1,7 %	3,5 %
Ekonomiska brott*	53,7 %	56,5 %	56,7 %	0,2 %	0,3 %
Övriga BrB-brott	63,3 %	64,4 %	63,5 %	-0,9 %	-1,4 %
Övriga SSR-brott	65,0 %	67,9 %	66,8 %	-1,1 %	-1,6 %
Summa Brottsområde 3	53,4 %	57,9 %	58,5 %	0,6 %	1,1 %
Totalt	41,5 %	42,6 %	42,6 %	0,0 %	-0,1 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.17 Andel förundersökningsbegränsade ärenden, %.

Brottskategorier	Andel förundersökningsbegränsade ärenden, %			Förändring Andel	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	2,0 %	2,0 %	2,2 %	0,2 %	10,5 %
Övriga brott mot person	2,2 %	2,4 %	2,6 %	0,1 %	6,0 %
Skadegörelsebrott	0,8 %	0,8 %	0,9 %	0,0 %	2,0 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	0,9 %	1,1 %	1,2 %	0,1 %	5,0 %
Summa Brottsområde 1	1,2 %	1,4 %	1,5 %	0,1 %	7,3 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	9,8 %	11,4 %	12,6 %	1,3 %	11,2 %
Trafikbrott	2,7 %	3,1 %	3,0 %	-0,1 %	-2,1 %
Summa Brottsområde 2	4,8 %	5,8 %	6,2 %	0,5 %	8,1 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	13,0 %	15,9 %	17,4 %	1,5 %	9,7 %
Bedrägeribrott m.m.	4,6 %	8,5 %	12,1 %	3,6 %	41,8 %
Ekonomiska brott*	0,7 %	2,3 %	2,4 %	0,1 %	4,0 %
Övriga BrB-brott	3,3 %	3,8 %	3,9 %	0,1 %	3,9 %
Övriga SSR-brott	6,1 %	7,0 %	7,5 %	0,5 %	7,6 %
Summa Brottsområde 3	5,9 %	8,6 %	10,9 %	2,2 %	26,0 %
Totalt	2,8 %	3,7 %	4,4 %	0,7 %	19,4 %

TABELL 8.18 Lagföringskvot, %.

Brottskategorier	Lagföringskvot, %			Förändring Andel	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	86,9 %	87,4 %	87,4 %	0,0 %	0,0 %
Övriga brott mot person	84,4 %	84,9 %	84,5 %	-0,4 %	-0,5 %
Skadegörelsebrott	86,2 %	82,2 %	82,5 %	0,3 %	0,3 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	87,4 %	87,5 %	86,7 %	-0,8 %	-0,9 %
Summa Brottsområde 1	86,4 %	86,4 %	86,1 %	-0,3 %	-0,4 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	97,0 %	96,9 %	97,0 %	0,1 %	0,1 %
Trafikbrott	96,0 %	95,4 %	95,1 %	-0,3 %	-0,3 %
Summa Brottsområde 2	96,5 %	96,2 %	96,1 %	-0,1 %	-0,1 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	97,6 %	97,2 %	97,2 %	-0,1 %	-0,1 %
Bedrägeribrott m.m.	88,6 %	81,8 %	81,6 %	-0,2 %	-0,3 %
Ekonomiska brott*	97,0 %	97,1 %	98,5 %	1,3 %	1,4 %
Övriga BrB-brott	88,6 %	87,9 %	86,4 %	-1,5 %	-1,7 %
Övriga SSR-brott	93,2 %	91,8 %	91,7 %	-0,2 %	-0,2 %
Summa Brottsområde 3	91,7 %	87,8 %	87,8 %	0,0 %	0,0 %
Totalt	92,9 %	91,3 %	91,1 %	-0,2 %	-0,2 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.19 Effektiv lagföringskvot, %.

Brottskategorier	Effektiv lagföringskvot, %			Förändring Andel	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
Brottsområde 1					
Våldsbrott	86,7 %	87,2 %	87,1 %	-0,1 %	-0,1 %
Övriga brott mot person	82,2 %	83,9 %	83,2 %	-0,7 %	-0,8 %
Skadegörelsebrott	84,1 %	80,4 %	80,7 %	0,2 %	0,3 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	85,9 %	85,2 %	84,2 %	-1,0 %	-1,2 %
Summa Brottområde 1	85,4 %	85,6 %	85,1 %	-0,5 %	-0,5 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	90,1 %	89,9 %	89,2 %	-0,6 %	-0,7 %
Trafikbrott	91,0 %	90,7 %	90,8 %	0,1 %	0,1 %
Summa Brottområde 2	90,6 %	90,3 %	90,0 %	-0,3 %	-0,3 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	89,4 %	88,4 %	86,5 %	-1,9 %	-2,2 %
Bedrägeribrott m.m.	88,0 %	80,8 %	80,7 %	-0,1 %	-0,1 %
Ekonomiska brott*	97,0 %	97,1 %	98,5 %	1,3 %	1,4 %
Övriga BrB-brott	87,5 %	86,8 %	85,3 %	-1,4 %	-1,7 %
Övriga SSR-brott	88,5 %	87,5 %	87,0 %	-0,6 %	-0,7 %
Summa Brottområde 3	88,4 %	84,5 %	83,9 %	-0,6 %	-0,7 %
Totalt	88,8 %	87,4 %	86,9 %	-0,4 %	-0,5 %

TABELL 8.20 Resurstid* för verksamheten, total och per arbetsflöde.

Resurstid för verksamheten, total och per arbetsflöde	Resurstid för verksamheten, total och per arbetsflöde			Förändring Antal	Förändring %
	2019	2020	2021	2020–2021	2020–2021
KV Kärnverksamhet inom rättsväsendet	31 715 077	34 029 666	36 151 090	2 121 424	6,2 %
UR Kärnverksamhet utanför rättsväsendet	89 159	70 922	190 780	119 858	169,0 %
GV Gemensam verksamhet	14 436 467	15 487 572	14 795 008	-692 564	-4,5 %
XX Ej verksamhetskodad tid	15 059	4 749	2 839	-1 910	-40,2 %
Totalt	46 255 762	49 592 909	51 139 717	1 546 808	3,1 %
KV Kärnverksamhet inom rättsväsendet					
BF Brottsförebyggande arbete	9 514 163	10 133 231	11 625 335	1 492 104	14,7 %
UL Utredning och lagföring	17 981 601	19 620 403	20 287 220	666 816	3,4 %
SE Service	4 219 313	4 276 032	4 238 535	-37 496	-0,9 %
Totalt	31 715 077	34 029 666	36 151 090	2 121 424	6,2 %
GV Gemensam verksamhet					
LS Ledning/styrning	3 428 763	3 816 817	4 146 846	330 030	8,6 %
KF Kompetensförsörjning	3 855 603	3 908 774	3 805 870	-102 904	-2,6 %
SV Stödverksamhet	7 152 100	7 761 982	6 842 292	-919 690	-11,8 %
Totalt	14 436 467	15 487 572	14 795 008	-692 564	-4,5 %

* Uppgifterna avseende resurstid har justerats i förhållande till uppgifter redovisade i årsredovisningen för 2020, genom att tid som ej varit hänförlig till någon polisregion eller avdelning (kategorin "ej_underindelat") nu är med för åren 2019–2021.

Bilaga 9

Resultatindikatorerna och bedömningen av deras mätkraft i förhållande till regeringens mål

Bedömningsmodellen revideras årligen utifrån den nyutveckling som sker i myndigheten. En ny resultatindikator – Funnen ägare vid hittegods – har lagts till i modellen för att bedöma resultatet i årsredovisningen 2021. Flera resultatindikatorer på serviceområdet har tagits bort, då de inte längre finns tillgängliga. Analysstödet¹⁷⁵, som är en metod som använts för att bedöma indikatorernas mätkraft i förhållande till regeringens mål för Polismyndighetens verksamhet, har använts för att bedöma den nya resultatindikatorn. Indikatorstyrka, indikatorsvolym och indikatorers totala mätkraft har skattats av redaktionsgruppen för årsredovisningen hos Polismyndigheten genom en strukturerad kvalitativ bedömning.

Indikatorstyrka – För att få en indikation på om hur stark en indikatorns koppling är till det uppsatta målet används indikatorstyrka. För att belysa det används tre indikatorstyrkor: stark, medelstark och svag indikator.

Indikatorsvolym – En aspekt att ta hänsyn till är om indikatorn mäter en stor del av målet eller om indikatorn endast mäter en mindre del av målet. För att belysa detta används tre indikatorsvolymer: stor, medelstor och liten indikator.

Indikatorers totala mätkraft – Ofta är det inte tillräckligt att identifiera en stark indikator för att mäta måluppfyllelsen. En indikator mäter nämligen bara en avgränsad del av ett mål. För att belysa måluppfyllelsen på ett bra sätt behöver ett flertal indikatorer användas. Då flera indikatorer används är det viktigt att de belyser olika delar av målet för att mätbarheten av målet ska bli så heltäckande som möjligt. Vidare är det viktigt att de olika indikatorerna inte mäter samma sak. Den väsentligaste aspekten är den samlade mätkraften bland alla indikatorer som används för ett specifikt mål. För att belysa detta har vi definierat tre typer av mätkraft för de uppställda målen: svag, medelstark och stark mätkraft av målen.

175) Polismyndigheten (2020): *Indikatorernas styrka och volym samt dess mätkraft på delmål. Analysstöd till uppföljning av SVP.*

Bilaga 9

Resultatindikatorer för att bedöma resultatet

Samtliga resultatindikatorer baseras på Polismyndighetens egen statistik om inte annat anges.

TABELL 9.1 Delmål, resultatindikatorer, styrka, volym och total mätkraft, 2021.

Delmål	Resultatindikator	Mätstyrka	Total mätkraft	Styrka	Volym
Förtroende för polisen/ Ha allmänhetens förtroende och bidra till ett högt förtroende för rättsväsendet som helhet.	Andel medborgare som upplever mycket/ganska stort förtroende för rättsväsendet som helhet.	Medelstark	6	3	2
	Andel medborgare som upplever mycket/ganska stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete.	Medelstark	6	3	2
Den brottsförebyggande verksamheten/ Bidra till att brottsligheten minskar.	Andel medborgare som är utsatta för brott mot enskild person.	Medelstark	4	2	2
	Andel hushåll som är utsatta för brott mot egendom.	Medelstark	4	2	2
	Antal anmälda brott per 100 000 invånare.	Medelstark	4	2	2
	Antal dödade i trafiken (Transportstyrelsen).	Svag	1	1	1
	Antal svårt skadade i trafiken (Transportstyrelsen).	Svag	1	1	1
	Antal anställda på polisregionerna som arbetar med BF/IGV.	Svag	1	1	1
Polisens trygghetsskapande verksamhet/ Människors trygghet ska öka.	Andel medborgare som är mycket/ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet (NTU).	Medelstark	6	3	2
	Andel medborgare som mycket/ganska ofta valt en annan väg eller annat färdstätt på grund av oro för att utsättas för brott (NTU).	Svag	3	3	1
	Andel medborgare som i stor utsträckning är orolig för brottsligheten i samhället (NTU).	Medelstark	4	2	2
Den brottsutredande verksamheten/ Verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet. Brottsuppleringen ska öka.	Ärenden redovisade till åklagare.	Medelstark	4	2	2
	Redovisningsandel.	Medelstark	6	3	2
	Utredningsandel.	Medelstark	6	3	2
	Kompletteringsvolym (Polismyndigheten/Åklagarmyndigheten).	Medelstark	6	3	2
	Lagföringskvot (Åklagarmyndigheten).	Medelstark	4	2	2
	Medelgenomströmningstid dagar (ärenden redovisade till åklagare).	Medelstark	4	2	2
	Öppna ärenden äldre än 12 månader (totalt).	Medelstark	4	2	2
	Öppna ärenden (totalt).	Medelstark	4	2	2
Polisens serviceverksamhet/ Fullgöra verksamhet som ankommer på Polismyndigheten enligt särskilda bestämmelser på ett rättsäkert, enhetligt och effektivt sätt samt vara tillgänglig för allmänheten.	Andel ansökningar som inkommit via e-tjänster (vapentillstånds-ansökningar, ansökningar gällande byggetablering och uteserveringar).	Svag	3	3	1
	Funnen ägare av hittegods*.	Svag	3	3	1
	Andel polisanmälningar via e-tjänst.	Medelstark	6	3	2
	Befolkningens upplevelse av möjligheten att få kontakt med polisen (NTU).	Medelstark	6	3	2
	Befolkningens upplevelse av bemötande från polisen (NTU).	Medelstark	6	3	2

* Ny resultatindikator för årsredovisningen 2021.

Bilaga 10

Förteckning över återrapporteringskrav och uppdrag i årsredovisning 2021, enligt regleringsbrev för Polismyndigheten 2021

TABELL 10.1 Återrapporteringskrav och uppdrag.

Namn på återrapporteringskrav	Beskrivning av återrapporteringskrav	Avsnitt/Sida
Brottsförebyggande arbete	<p>Polismyndighetens brottsförebyggande verksamhet ska bedrivas kunskapsbaserat och svara mot den lokala problembilden. Samverkan med andra berörda aktörer, som skola och socialtjänst, är av stor vikt. Uppföljning av genomförda insatser ska möjliggöra spridning av goda exempel och kunskapsåterföring samt bidra till en rättvisande redovisning av verksamheten.</p> <p>Polismyndigheten ska fortsatt redovisa vilka åtgärder som vidtas för att säkerställa en långsiktig och tydlig polisiär närvaro i hela landet. Särskild vikt ska läggas vid att redovisa hur resurser fördelas så att det finns en stark lokal närvaro i utsatta områden. Myndigheten ska härutöver redovisa i vilken omfattning det finns områdespoliser på lokalpolisområdesnivå och vad som görs för att dessa ska få större möjligheter att arbeta långsiktigt med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utan att tas i anspråk för annan verksamhet. Fördelningen av områdespoliser i utsatta områden ska särskilt redovisas. En redovisning över antalet kommunpoliser och fördelningen av dessa i hela landet ska också lämnas.</p> <p>Vidare ska myndigheten redogöra för sitt pågående arbete för att skapa förtroende i syfte att komma närmare medborgarna, med fokus på likvärdigt bemötande. Av redovisningen ska även framgå vad som görs för att skapa gynnsamma förutsättningar för ett långsiktigt förtroendeskapande arbete.</p> <p>Polismyndigheten ska även redovisa vilka långsiktiga brottsförebyggande åtgärder som vidtas för att motverka negativa konsekvenser av covid-19-pandemin.</p>	<p>Framgångsrikt brottsförebyggande arbete, s. 33</p> <p>Långsiktig polisiär närvaro i landet, s. 27</p> <p>Förtroendeskapande åtgärder, s. 22</p> <p>Långsiktiga brottsförebyggande åtgärder maa. covid-19, s. 39</p>
Brottsutredningsverksamheten	<p>Polismyndigheten ska redovisa vilket arbete som bedrivs för att förstärka den brottsutredande förmågan och öka uppleringen av brott.</p>	<p>Förstärkt brottsutredande förmåga, s. 96</p>
Arbete mot sexualbrott, brott i parrelation, brott mot barn samt brott med hedersmotiv	<p>Polismyndigheten ska redovisa hur det brottsutredande arbetet och dess resultat har utvecklast på områdena brott i parrelation, brott mot barn, våldtäkt mot vuxna samt köp av sexuella tjänster. Avseende brott mot barn ska en särredovisning lämnas för sexualbrott mot barn. Myndigheten ska även beskriva utvecklingen gällande internetrelaterade sexualbrott mot barn. En bedömning av i vilken mån covid-19-pandemin påverkar eller har påverkat brottsutvecklingen och polisens insatser på områdena, särskilt gällande brott i parrelation och brott mot barn, ska också göras.</p> <p>Polismyndigheten ska vidare redovisa vilket fortsatt utvecklingsarbete som myndigheten avser att bedriva och vilka tekniska hjälpmedel som behövs för att effektivisera och öka uppleringen av sexualbrott mot barn via internet.</p> <p>Därutöver ska Polismyndigheten redovisa vilket fortsatt utvecklingsarbete som bedrivs för att öka förutsättningarna för upplering av brott med hedersmotiv, inklusive könsstympning, äktenskapsvång och barnäktenskapsbrott, och höja kompetensen i organisationen avseende dessa brott för att på så vis bidra till att stärka hela rättskedjan.</p> <p>Polismyndigheten ska säkerställa tillräckligt med resurser och kompetens i hanteringen av dessa ärenden för att fortsatt förstärka utredningsförmågan på området.</p>	<p>Arbetet mot brott i parrelation, brott mot barn, våldtäkt mot vuxna, köp av sexuella tjänster samt brott med hedersmotiv, s. 86</p>
Stärkt hantering av finansiell information	<p>Polismyndigheten ska redovisa vilka effekter de ökade möjligheterna att inhämta och hantera finansiell information har fått i myndighetens verksamhet, bland annat avseende förmågan att kartlägga och utreda mer komplexa brottsupplägg, inklusive penningtvätt.</p>	<p>Stärkt hantering av finansiell information, s. 111</p>
Vapenbrott	<p>Den 1 januari 2018 och den 1 december 2020 har skärpningar gjorts i bestämmelserna om vapenbrott. Skärpningarna har inneburit både höjningar av straffskalorna och att kvalifikationsgrunderna för de grova och synnerligen grova vapenbrotten har utvidgats. Polismyndigheten ska redovisa vad nämnda skärpningar har inneburit för myndighetens brottsbekämpande arbete.</p>	<p>Vapenbrott, s. 112</p>
Fortsatt arbete och samverkan mot internationella brottsnätverk	<p>Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen slutredovisade i februari 2020 regeringsuppdraget att förstärka bekämpningen av internationella brottsnätverk som begår tillgreppsbrott i Sverige (Ju2018/00991, Ju2018/03329–3). Polismyndigheten ska redovisa hur myndighetens arbete på området, såväl internt som i samverkan med bl.a. Tullverket och Kustbevakningen samt inom ramen för det internationella samarbetet, har fortsatt att utvecklas i syfte att förhindra och försvåra för internationella brottsnätverk att bedriva kriminell verksamhet i Sverige.</p>	<p>Fortsatt arbete och samverkan mot internationella brottsnätverk, s. 109</p>
Fortsatt återrapportering angående internationell verksamhet och åtaganden	<p>Polismyndigheten ska analysera och redovisa hur det internationella arbetet i stort ger mervärde och ökad effektivitet i polisverksamheten, särskilt i arbetet mot gränsöverskridande och organiserad brottslighet samt it-relaterad brottslighet, om justeringar i den egna verksamheten behöver göras för att ytterligare förbättra effektiviteten och mervärdet av det internationella arbetet, bedömt mervärde av bidragen till EU:s, FN:s och OSSE:s freds- och säkerhetsfrämjande arbete för organisationernas verksamhet, vilka bidrag som varit av särskild polisiär relevans och hur bidragen medverkat till att adressera gränsöverskridande säkerhetsutmaningar, omfattningen av och kostnaderna för sitt bidrag till freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, i tillämpliga delar uppdelat utifrån insats (de finansiella villkoren för Polismyndighetens bidrag till freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet specificeras i regleringsbrev under utgiftsområde 5 Internationell samverkan och utgiftsområde 7 Internationellt bistånd), de åtgärder som har vidtagits för att genomföra rättsakter och överenskommelser inom ramen för arbetet i Europeiska unionen.</p> <p>Polismyndigheten ska analysera de säkerhetsmässiga förutsättningarna för sina bidrag till EU:s, FN:s och OSSE:s freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet och vid behov informera regeringen om säkerhetsrelaterade frågor.</p>	<p>Internationella åtaganden och möjligheter, s. 128</p>

Bilaga 10

Förteckning över återrapporteringskrav och uppdrag i årsredovisning 2021, enligt regleringsbrev för Polismyndigheten 2021, forts.

TABELL 10.1 Återrapporteringskrav och uppdrag.

Namn på återrapporteringskrav	Beskrivning av återrapporteringskrav	Avsnitt/Sida
Uppföljning av stödet från Kustbevakningen	Polismyndigheten ska redovisa vid hur många tillfällen stöd begärts från Kustbevakningen enligt förordningen (2020:726) om Kustbevakningens stöd till Polismyndigheten vid vissa polisiära insatser. Redovisningen ska inkludera en beskrivning av vilken typ av biträde som begärts och i vilken utsträckning begäran om stöd har beviljats eller nekats. Redovisningen ska även omfatta en utvärdering av i vilken utsträckning det lämnade stödet motsvarat behoven och vilka eventuella konsekvenser det medfört i de fall där en begäran om stöd har nekats.	Uppföljning av stödet från Kustbevakningen, s. 14
Öka attraktiviteten och mångfalden i polisyrket	Polismyndigheten ska fortsatt redovisa de särskilda åtgärder som i samråd med berörda parter har vidtagits för att öka attraktiviteten i polisyrket genom bättre villkor. Av redovisningen ska också framgå hur de budgetförstärkande medlen använts till åtgärder för att göra Polismyndigheten än mer attraktiv som arbetsgivare i syfte att nå målet om 10 000 fler anställda till och med 2024. Polismyndigheten ska spegla samhället och ta tillvara på den kompetens som mångfald tillför. Myndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller planeras att vidtas för att intensifiera arbetet med att få fler kvinnor och personer med utländsk bakgrund att söka till polisutbildningen.	Bättre villkor, s. 151 Öka attraktiviteten och mångfalden i polisyrket, s. 142
Verkställighet av beslut om av- och utvisning	Polismyndigheten ska under 2021 fortsätta öka sin ambitionsnivå och sina resultat i arbetet med att verkställa fler beslut om av- och utvisning än tidigare. Verkställighet av beslut om utvisning på grund av brott ska även fortsättningsvis ges särskild prioritet i detta arbete. Myndigheten ska även fortsättningsvis redovisa resultaten av verkställighetsarbetet och hur man har säkerställt att detta arbete har skett värdigt, humant, effektivt, enhetligt och rättssäkert. Polismyndigheten ska därutöver fortsatt kommentera sin ärendehantering på det sätt som framgår av regeringsbeslut Ju2013/08211.	Verkställighet av beslut om av- och utvisning, s. 63
Ökad samsyn inom återvändandeverksamheten	Polismyndigheten ska i sitt arbete för ett effektivt återvändande fortsätta att utveckla sitt samarbete med Migrationsverket. I de delar som berör Kriminalvården ska deras synpunkter inhämtas. Myndigheten ska särskilt verka för att förbättra samsynen med Migrationsverket i frågor som rör bedömning och klassificering av avvisnings- eller utvisningsbesluts eventuella verkställbarhet med hänsyn till bland annat eventuella behov av tvång, förekomst av identitetshandlingar m.m.	Ökad samsyn inom återvändandeverksamheten, s. 71
Gränskontroll och inre utlänningskontroll	Polismyndigheten ska även under 2021 fortsätta med de åtgärder och prioriteringar som krävs för bedrivandet av en fullt fungerande ordinarie gränskontroll vid yttre gräns under årets samtliga månader. Särskild vikt ska läggas vid de rekommendationer som följt på Schengenutvärderingarna från 2017 och 2019, inklusive de gällande riskanalys, utbildning samt tydlig styrning och ledning, i syfte att främja enhetlig rättstillämpning och rättssäkerhet. Myndigheten ska även fortsätta att vidareutveckla sin beredskap, kompetens och förmåga att vid behov kunna bedriva en ändamålsenlig gränskontroll vid inre gräns. Polismyndighetens arbete med kompetensutveckling avseende de inre utlänningskontrollerna ska fortsätta. Kontrollerna ska bedrivas effektivt och rättssäkert med tillräckliga resurser i hela landet. Statistik över kontrollerna ska föras och redovisas på ett ändamålsenligt sätt. Arbetet med att slutföra pågående kompetens- och it-utveckling för inre utlänningskontroll ska intensifieras under 2021. Polismyndigheten ska i denna del fortlöpande och på ett konkret sätt kunna redogöra för vilken faktisk utveckling som sker på området.	Gränspolisär verksamhet, s. 61

